John

UPDIKE

Gertrude şi Claudius

FICŢIUNE FĂRĂ FRONTIERE

PARALELA 45

JOHN UPDIKE

Gertrude şi Claudius

Traducere din limba engleză
de Ana Andreescu

Cu un *Cuvânt-înainte* şi o *Postfaţă*
semnate de autor

PARALELA 45

Editor: Călin Vlasie
Redactor: Cristina Argintaru
Tehnoredactor: Vera Carabulea
Coperta colecţiei: Andrei Mănescu
Prepress: Viorel Mihart

Ilustraţie copertă: Jean-Bapriste Joseph Pater – *Men with Ladies*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
UPDIKE, JOHN
Gertrude şi Claudius / John Updike; trad, de Ana Andreescu.
— Piteşti: Paralela 45, 2006
ISBN (10) 973-697-756-0; ISBN (13) 978-973-697-756-5

I. Andreescu, Ana (trad.)

821.111(73) 31 = 135.1

John Updike, *Gertrude and Claudius*

Copyright © John Updike, 2000

This translation is published by arrangement with Alfred A. Knopf, a division of Random House, Inc.

Copyright © Editura Paralela 45, 2006, pentru prezenta traducere

Martei Dedezirmoncorsnofina

v
a
s
s
e
l
h
a
r
e
n
q
u
’
i
e
u
p
u
s
a
m

Cuvânt-înainte

Numele din prima parte sunt luate din relatarea vechii legende a lui Hamlet din *Historia Danica* a lui Saxo Grammaticus, de la sfârşitul secolului al XII-lea. Textul latinesc a fost tipărit prima dată în 1514, la Paris. Forma lor din cea de-a doua parte provine din al cincilea volum al cărţii *Histoires tragiques,* de François de Belleforest, apărut la Paris în 1576 (lucrarea *Sursele lui Hamlet* a lui Sir Israel Gollanez [1926] reia ediţia din 1582) şi tradus în engleză în 1608, probabil ca urmare a popularităţii piesei lui Shakespeare. Numele Corambis apare în prima ediţie *in quarto* (1603) şi devine Corambus în versiunea germană (*Der bestrafte Brudermord oder Prinz Hamlet aus Daennemark*, tipărită pentru prima dată în 1781 după un manuscris pierdut, datat 1710), o variantă mult scurtată a piesei lui Shakespeare sau a aşa-numitului manuscris *Ur-Hamlet* din 1580, pierdut şi el, scos la iveală apoi de Thomas Kyd şi recuperat pentru rescriere de „Chamberlain's Men", compania teatrală din care făcea parte Shakespeare. Numele regăsite în acest manuscris au fost preluate în a treia şi ultima parte a romanului.

I

Regele era iritat. Fiica lui, Geruthe, deşi doar o bucălată de şaisprezece ani, îşi exprimase reţinerea în a se căsători cu nobilul ales de el, Horwendil al Iutlandei, un războinic puternic, potrivit pentru ea din toate punctele de vedere, asta dacă locuitorii Iutlandei sunt vreodată potriviţi pentru căsătoria cu o fecioară zeelandeză născută şi crescută în castelul regal din Elsinore.

— A te opune regelui înseamnă trădare, şi-a admonestat Rorik copila, pe ai cărei obraji cu piele fină au înflorit trandafirii roşii ai încăpăţânării şi ai suferinţei. Când vinovatul este prinţesa unică a regatului, a continuat el, crima devine incestuoasă şi ofensatoare.

— Potrivit din toate punctele de vedere *pentru tine*, a spus Geruthe, urmându-şi propriile instincte, umbre izgonite în cotloanele îndepărtate ale minţii ei de către privirea regală pătrunzătoare aruncată de tatăl ei. Dar eu îl găsesc lipsit de fineţe.

— Lipsit de fineţe! Are tot spiritul războinic de care are nevoie un danez loial! Horwendil l-a ucis pe cel care ne ameninţa coastele, pe regele Koll al Norvegiei, apucându-şi sabia lungă cu amândouă mâinile şi dezvelindu-şi astfel propriul piept; dar, înainte ca regele să-i străpungă pieptul, el i-a spulberat scutul, a retezat piciorul norvegianului şi sângele i s-a scurs acestuia, curat, afară din trup! Cum zăcea aşa, transformând nisipul de sub el în nămol, Koll a negociat condiţiile înmormântării lui, pe care ucigaşul său i le-a garantat cu mărinimie.

— Eu cred că asta ar putea fi considerată bunăvoinţă, a spus Geruthe, în acele îndepărtate vremuri întunecate când au fost scrise faptele din epopeile nordice şi când oamenii, zeii şi forţele naturii erau toate un singur lucru.

Rorik a protestat:

— Horwendil este un om în totalitate modern – fiul preţuit al tovarăşului meu de luptă Gerwindil. El a dovedit cât de bun coguvernator al Iutlandei este în comparaţie cu mai puţin simpatizatul său frate, Feng. Un guvernator capabil să conducă *solus,* aş putea spune, de vreme ce Feng este mereu plecat în sud, luptând pentru Sfântul Imperiu Roman sau pentru oricine altcineva care are încredere în braţul lui şi în limba sa agilă. Luptă şi dezmăţ, se spune. Poporul îl iubeşte. Pe Horwendil, vreau să spun. Nu pe Feng.

— Chiar acele calităţi care permit iubirea publică pot impieta asupra iubirii în intimitate, a răspuns Geruthe, în vreme ce roşeaţa din obraji se potolea pe măsură ce momentul celei mai aprinse dispute dintre tată şi fiică era depăşit. În timpul scurtelor noastre întâlniri, Horwendil m-a tratat cu o curtoazie comună, lipsită de sentiment – un comportament frumos de Curte a cărui reală valoare derivă din rudenia mea cu tine. Altfel, a privit prin mine, întreagă, cu ochi care nu vedeau decât întreprinderile rivale ale altor bărbaţi. Acesta este bărbatul galant care, aşezându-l pe Koll, împreună cu suficient de mult aur, pe corabia neagră îndreptată spre viaţa viitoare, a persecutat-o şi a măcelărit-o pe sora bărbatului ucis, pe Sela, fără nicio îndurare faţă de slăbiciunea sexului ei.

— Sela a fost o războinică, o rătăcitoare, egală unui bărbat. A meritat o moarte bărbătească.

Cuvintele au iritat-o pe Geruthe.

— Mă întreb: înseamnă oare moartea unei femei mai puţin decât moartea unui bărbat? Eu cred că moartea este pentru amândoi atât de importantă cât trebuie să fie pentru a eclipsa viaţa cu totul,

asemenea lunii când înnegreşte soarele, chiar până la ultima suflare, care, poate, va fi un suspin pentru ocaziile nefolosite şi fericirile netrăite. Sela a fost o rătăcitoare, dar nicio femeie nu vrea să fie o simplă piesă de mobilă, vândută de la unul la altul şi apoi folosită la aşezatul pe ea.

O asemenea exprimare îndrăzneaţă, venind dinspre faţa în flăcări a frumoasei lui fiice, i-a ridicat sprâncenele încâlcite, pe jumătate încărunţite, ale lui Rorik în acelaşi timp cu buza de sus, de pe care atârna fără vlagă o mustaţă cu fire lungi, mlădioase. Buza a încetat să se mai ridice când, făcând apel la forţa de stăpânire caracteristică tacticii regale, Rorik şi-a regăsit şi înteţit surâsul indulgent, arătându-şi colţii. Gura lui se arăta cărnoasă, şi schimonosită, şi roşie între mustaţă şi barba nepieptănată, încărunţită şi ea. Ar fi putut spune că e urât, dacă nu ar fi fost tatăl ei.

— De când mama ta a murit, înainte de vreme, fericirea ta, draga mea copilă, a fost grija mea supremă. Dar eu te-am promis lui Horwendil şi dacă este încălcat cuvântul unui rege, regatul lui se prăbuşeşte. În toţi aceşti trei ani în care Horwendil a rătăcit, punând stăpânire pe trofee din depozitele secrete ale lui Koll sau din palatul Selei şi pe o duzină, poate chiar mai mult, din porturile îmbelşugate ale Suediei şi Rusiei, el m-a lăsat pe mine, ca rege vasal, să adun prăzile.

— Şi eu urmează să fiu recompensa, a remarcat Geruthe. Era o fată cu bogate cunoştinţe, senină, proaspătă şi sensibilă. Dacă frumuseţea ei avea vreo fisură, aceea era o mică despărţitură între dinţii din faţă, ca şi cum un zâmbet prea larg ar fi provocat cândva depărtarea acestora. Părul ei, lăsat liber pe umeri de când devenise fată de măritat, era de un roşu-arămiu amăgit de auriul luminii soarelui. Răspândea în jurul ei o căldură, o aură remarcabilă încă din copilărie; doicilor le plăcea să strângă la sân trupşorul ei viguros, prin vastele încăperi cu podele îngheţate de la Elsinore. Brăţări

din fire de bronz răsucite, broşe lucrate într-un labirint de panglici împletite şi un colier greu din solzi subţiri de argint bătut vorbeau despre dragostea generoasă a unui tată. Mama ei, Ona, murise în cea mai îndepărtată margine a memoriei, pe când copila avea numai trei ani şi era cuprinsă de febră din cauza aceloraşi friguri care au răpus-o pe fragila mamă, în timp ce se îngrijea de copila robustă. Ona fusese brună; prizonieră venetică. O fată deloc zâmbitoare, ale cărei pleoape lăsate şi gene bogate, glas melodios cu un accent pe care şi un copil care abia merge de-a buşilea l-ar putea recunoaşte ca fiind străin şi mângâiere cu degete moi, dar îngheţate constituiau toată comoara maternă pe care Geruthe o păstra în amintire. Îi plăcea să-l audă acum pe tatăl ei spunând, în menţiunea făcută despre Sela, că şi femeile pot fi războinici. Simţea sânge de războinic în trupul ei – mândrie de războinic, îndrăzneală de războinic. A fost o vreme, la trei-patru ani de la moartea mamei ei, când credea că ea şi copiii cu care se juca în absenţa fraţilor şi surorilor – copiii curtenilor şi ai servitorilor, ai doamnelor de companie, chiar şi ai robilor de la bucătărie, după regulile rustice neoficiale de la Elsinore – aveau acelaşi statut. Apoi, cu mult înainte ca pubertatea să-i trezească vreun interes faţă de băieţi, ea a devenit conştientă de sângele regesc care-i curgea prin vene. În absenţa unui frate, stătea în picioare lângă tron; această poziţie urma să fie asumată de bărbatul cu care se va mărita. Aşadar, o parte din puterea statului era a ei în această bătălie inegală de voinţe.

Tatăl a întrebat-o:

— Ce defect deosebit ai găsit la Horwendil?

— Niciunul – ceea ce este probabil un defect în sine. Mie mi s-a spus că soţia îl completează pe bărbat. Horwendil se simte deja complet.

— Niciun bărbat care nu are soţie nu se simte astfel, deşi nu poate să o mărturisească, a spus Rorik, cu voce gravă, el însuşi fără soţie.

A spus asta pentru a-i înmuia inima, aşa încât să poată fi înduplecată mai uşor, la comanda lui? Că ea va ceda în cele din urmă, o ştiau amândoi. El era rege, substanţă în esenţă nemuritoare, iar ea – de o frumuseţe evanescentă, neglijabilă printre imperativele istorice ale dinastiei şi alianţă.

— Nu există, cu adevărat, nicio şansă ca Horwendil să-ţi fie pe plac? insistă Rorik. Ai deja noţiuni foarte clare despre cum trebuie să fie un soț? Crede-mă, Geruthe, în lumea dură a bărbaților, el e un specimen mai mult decât reuşit. Îşi recunoaşte îndatoririle şi-şi ţine promisiunile. Cum în venele tale curge sânge regesc, am ales pentru tine un bărbat potrivit să fie rege. Rorik coborî tonul vocii, cu alternanţa şireată dintre ameninţare şi rugăminte stârnitoare, într-un registru de blândeţe irezistibilă: Draga mea fiică, iubirea este o calitate aşa de naturală pentru bărbaţi şi femei încât, în condiţii de sănătate normală şi de paritate aproximativă a înzestrării anatomice, ea va veni cu totul, dar inevitabil, prin coabitare şi prin întâmplările numeroase împărtăşite în viaţa de cuplu. Tu şi cu Horwendil sunteţi exemplare grozave ale vigorii nordice – animale blonde, ar putea spune cineva, la fel de solide ca pietrele inscripționate cu rune de pe o păşune de munte. Fiii voştri vor fi nişte uriaşi şi nişte cuceritori de uriaşi! Nu ai trăit destul de mult ca să-ţi cunoşti mama, continuă Rorik fără pauză, ca şi cum toate acestea ar fi fost o singură poveste în sprijinul pledoariei lui, dar tu, în maturitatea ta înflăcărată, aduci mărturie despre dragostea noastră. Ți-ai croit calea spre viaţă prin măruntaiele strâmte, care-ţi opuneau rezistenţă, ale mamei tale. Ca să spun adevărul, ea şi cu mine eram destul de mulţumiţi unul de celălalt; nu ne-am rugat Cerurilor pentru un copil. Ea era o prinţesă, după cum ţi s-a povestit, nu numai o dată, adusă din sud de tatăl meu, marele Hother, în urma unei expediţii ucigaşe. Ceea ce nu ţi s-a povestit, până în acest

moment, este faptul că ea m-a urât, pe mine, ucigaşul tatălui ei, până la ceremonia sfântă şi chiar după aceea. Avea părul negru şi pielea albă şi timp de şase luni s-a opus cu unghiile şi dinţii şi cu toată puterea mădularelor ei firave eforturilor mele de a o poseda. Când, în sfârşit, am posedat-o, folosindu-mă de starea de slăbiciune de după una dintre bolile ei, a încercat să-şi curme viaţa cu un pumnal, aşa de silă îi era de ea însăşi din pricina acestei pângăriri – pângărirea de la rădăcina vieţii. Totuşi, în următoarele şase luni, blândeţea mea persistentă şi nenumăratele mici politeţuri şi favoruri prin care un soţ aduce omagiu soţiei iubite au pus iubirea în sufletul ei. Vechea ei duşmănie a continuat să trăiască însă într-o aprindere specială în pasiunea ei, o furie care, iar şi iar, s-a năruit în actul unirii noastre. Iar şi iar eram împreună de parcă am fi căutat în împreunarea noastră – brun şi blond, venetic şi danez – rezolvarea misterului lumii. Deci, dacă de la un început aşa de nepromiţător s-a putut dezvolta un ataşament aşa de puternic, cum ar putea eşua relaţia ta cu onorabilul, admirabilul, eroicul Horwendil? Virtual, el este vărul tău, prin legăturile de alianţă dintre tatăl lui şi tatăl tău. Mâna lui Rorik, mână de om bătrân, noduroasă, pătată şi aşa de palidă de parcă provoca un halo luminos, plutea ridicată de elocinţa lui insistentă, aşezându-se pe mâna fiicei lui ca o plută împinsă înainte de spumă.

— Bazează-te pe decizia mea, mică Geruthe, o îndemnă regele. Lasă-te purtată în această întrecere fără precupeţire. Unele vieţi poartă în ele o vrajă, eu cred în asta. De la naşterea sângeroasă, care a slăbit-o pe mama ta pentru totdeauna, ai dat dovadă de ceva în plus din ceea ce dă altora fericire. Spune-i lumină de la soare sau simplitate dulce. Nu poţi să nu-l faci pe soţul tău să se îndrăgostească de tine, aşa cum, încă din copilăria ta, m-ai făcut pe mine să mă îndrăgostesc.

Este greu, cugeta Geruthe, să te gândeşti la un bărbat în prezenţa altuia. Horwendil – care trecea drept un bărbat destul de chipeş cu pielea lui albă, părul blond cârlionţat, nasul drept şi scurt, mărunţii ochi albaştri ca gheaţa, alungiţi şi codaţi ca nişte peşti pe faţa lui lată, gura cu buze subţiri perfect tăiate, stătea în mintea ei micşorat chiar şi în perspectiva viitorului apropiat. În timp ce Rorik era aici, cu mâna lui atingându-i mâna, cu faţa lui cunoscută în amănunt la un picior depărtare de a ei, cu negul lui translucid la cuta de deasupra uneia dintre nările nasului lui mare, păros, care semăna cu un cârlig. O atitudine regală emana din toate ridurile lui, împreună cu un miros de piele, pielea lui groasă înnegrită de sare şi de soare în expediţiile maritime ale tinereţii lui dincolo de Baltica rece şi ceţoasă şi în sus, spre izvoare, pe râurile nepopulate ale Rusiei. Mantia lui, nu dintre mantiile de catifea cu bordură de hermină de la ceremoniile de Stat, ci cea mototolită şi decolorată pe care o purta în interiorul apartamentelor familiei, avea un uşor miros de oaie udată de ploaie. Se cutremură până-n măduva oaselor când bodogănitul familiar al vocii lui mormăi dezmierdări şi ţeasta ei simţi apăsarea părintească a mâinii lui făcute căuş pe capul ei, în binecuvântare. Geruthe se trezi că îngenunchează în faţa lui, într-un acces de simţire familială, ca împinsă de la spate de o forţă nevăzută.

La rândul lui, Rorik, aplecându-se să sărute cărarea netedă făcută de părul despărţit în două care lăsa să se vadă, central, scalpul alb, era conştient de un tremur al feţei, de parc-ar fi fost izbit de fulgi mici de nea. Fire răzleţe de păr, prea subţiri pentru a fi văzute, se revoltaseră împotriva ordinii bine stabilite a coafurii fiicei lui, strânsă într-o cunună cu pietre scumpe ca o replică plină de graţie la propria lui coroană, greoaie, cu opt laturi, pe care o purta la aceleaşi ceremonii de Stat ca o împuternicire în plus, în afară de

imobilizatoarea mantie de catifea şi hermină. Şi-a retras brusc faţa la senzaţia provocată de părul ei excesiv de viguros şi a trăit un sentiment de vinovăţie, căci prosternarea ei în faţa lui era aşa de prefăcut servilă – cea a unui sclav prizonier, otrăvit cu spânz, pregătit să fie sacrificat.

Dar căsătoria cu Horwendil, care-i va aduce şi calitatea de regină, nu era deloc o sclavie, cu siguranţă. Ce vor femeile?

Existase în Ona ceva ce el nu atinsese niciodată, cu excepţia clipei când trupurile lor s-au contopit în îmbrăţişare şi au găsit eliberarea în ritmul smintit al penetrării, iar şi iar, pelvisul ei la fel de activ ca şi al lui, cuprinşi de pasiune de parcă urmau să fie sacrificaţi, să se consume total în acest act, la urma urmelor de capturare a celuilalt. Apoi, în clipa imediat următoare, cu trupurile încă asudate între cearşafurile ude şi cu respiraţiile fâlfâind neregulate în piept ca două porumbiţe care se întorc acasă, ea începea să bată în retragere. Sau poate el bătea în retragere, odată capturarea desăvârşită… el, deschizătorul de drum? Fuseseră ca o pereche de ucigaşi care s-au întâlnit în întuneric şi care, odată încheiată tranzacţia lor tainică, s-au despărţit rapid şi fără prea mare ceremonie, ajutaţi de ura reciprocă pe care şi-o purtau. Nu, nu ură, pentru că spălarea de după, făcută cu blândeţe, îi mai reţinea unul lângă altul pentru un timp, dedesubtul baldachinului brodat, în spatele draperiilor de pânză ale patului, dublate pentru ca umbrele trupurilor lor încleştate în luptă să nu fie văzute prin ele, înlăuntrul camerei înalte de piatră străbătute încoace şi-ncolo de curenţi reci de aer şi de servitori neciopliţi, în timp ce trupurile lor asudate se uscau şi ei se angajau într-o conversaţie stângace, somnoroasă, pleoapele lui ascunzând încă imagini ale frumuseţii ei, goală deasupra lui, dedesubtul lui, răsturnată alături de el, ale bogăţiei părului dintre coapsele albe depărtate, rebel, neîmblânzit, negru ca pana

corbului, gâdilându-i buzele. Au vorbit de multe ori despre fiica lor, care creştea, fructul radios al unei asemenea străpungeri, despre cucerirea treptată de către aceasta a mobilităţii şi vorbirii, renunţarea la nepreţuitele cuvinte pronunţate pocit, la cuvintele peltice inventate, pe măsură ce-şi asuma un limbaj mai corect şi maniere de adult.

Geruthe rămăsese şeful, singurul – la modul tiranic – subiect al încântării lor, pentru că nu au mai urmat niciun frate, nicio soră, de parcă uşa uterului Onei ar fi fost trântită şi închisă pe veci. După trei ani, regina lui Rorik era moartă, luând cu ea în liniştea eternă strigătele din miez de noapte, de eliberare din acea captivitate a concupiscenţei pe care curiosul păcat al Evei a aşternut-o peste omenire şi, de asemenea, dulcile silabe străine a căror pronunţare în guturala daneză îl încânta la fel de mult ca orice cuvânt pocit al fiicei lor. Vârful degetelor Onei era îngheţat, îşi amintea el, şi totuşi, chiar şi scalpul Geruthei, alb precum creta pe linia cărării, emană căldură. Orice soartă, aspră sau fericită, i-ar fi fost hărăzită în viaţă, ea se născuse din iubire.

Rorik i-a făcut o bucurie fiicei sale dăruindu-i un mic foişor lambrisat, cu podele de lemn, construit recent, învecinat cu dormitorul regelui în acest străvechi castel Elsinore perpetuu refăcut.

Romburi de soare roşu de după-amiază se aşază pe scândurile late de brad date cu ulei, justificând denumirea de „solare“ dată acestor încăperi de la etaj destinate rezidenţei private din interiorul castelului. Şemineul mic din cameră avea o uşă de alabastru, în stilul cel mai modern şi mai eficient. Splendoarea tapiţeriei de brocart îndulceşte peretele de piatră din faţa ferestrei cu trei arcuri susţinute de doi stâlpi şi vederea ei spre Sundul gri-verzui care desparte Zeelanda de Skåne. Skåne, pe care locuitorii ţinutului Sweathland îl râvneau cu ardoare, era un domeniu danez, cu Olanda şi Blekinge la răsărit, la apus cu Iutlanda şi Fyn, iar

la miazăzi, insulele Lolland, Falster şi Møn. Pentru a păstra intact un asemenea domeniu, întins şi cu graniţe în zigzag ca un vas de ceramică scăpat pe podea, era nevoie de toată puterea şi isteţimea unui rege; prin urmare, fiecare nou monarh ajungea pe tron în urma alegerii de către lorzii diverselor provincii şi, de la apariţia creştinismului, de către marii prelaţi. Drepturile care decurgeau din moştenirea sângelui regal erau împuţinate în Danemarca prin democraţia veche a *lucrului,* adunarea oamenilor liberi care judecau şi conduceau afacerile fiecărei localităţi, mai presus de care se afla adunarea provinciei.

Un rege avea nevoie să fie ales de patru *lucruri* provinciale, care se adunau la Viborg. Aceste tradiţii includeau locuitorii castelului la fel de neclintit ca şi numeroasele ziduri, turnurile paralele, turnurile de pază, gheretele paznicilor, crenelurile zidurilor, cazărmile, bucătăriile, scările, garderobele şi capela.

Capela i se păruse copilului Geruthe un loc pierdut, damnat, de atins numai după ce traversa, cu picioarele îngheţate în papuci, lungimea holului cel mare, o galerie şi mai multe mici seturi de scări, în unghi – o încăpere cu acoperiş înalt, neîncălzită, mirosind a tămâie aromată care-i zgâria nările, şi a jeg lipicios de nefolosire, şi a corpuri nespălate – ale sfinţilor bărbaţi care în mantiile lor lungi îşi târau picioarele, în timpul serviciului, ridicând azima alburie rotundă înspre geamul rotund cu ramă albă de deasupra altarului (aşa încât ea se gândea la împărtăşanie ca la a mânca cer), în timp ce se cânta, ininteligibil, în latină. O înspăimânta să fie în capelă, ca şi cum trupul ei tânăr ar fi fost un păcat, pentru a fi răzbunată, într-o bună zi, străpunsă de dedesubt chiar în timp ce sorbea vinul aspru din potirul bătut cu pietre scumpe. Frigul, latina, mirosurile ascuţite o făceau să se simtă *acuzată,* căldura ei naturală se simţea purificată.

Horwendil a venit din Iutlanda să-şi continue demersul. Cunoscând serviciile aduse tronului, Rorik le dăruise lui şi fratelui său conace alăturate, la două ore distanţă spre centrul ţării. Cel al lui Feng era mai mic, cu doar nouăzeci de robi, deşi fraţii împărţiseră riscul şi greutăţile în mod egal în expediţiile de-a lungul coastelor Norvegiei şi în Sweathland. Feng era mai tânăr cu cel puţin optsprezece luni, mai scund cu câţiva centimetri, mai brun şi mai subţire. Venea rar la Elsinore şi petrecea mult timp în ţinuturile germane, ca soldat şi spion al împăratului, deşi spionajului i se dăduse numele de diplomaţie. Avea talent la învăţatul limbilor şi-l servise de asemenea pe regele Franţei, a cărei provincie Normandia fusese cândva domeniu danez, în zilele eroice de dinaintea regelui Gorm, când orice danez era un aventurier. Lancea liberă de obligaţii a lui Feng îl dusese încă şi mai departe, spre nord, dincolo de Pirinei, pe pământurile uscate, fierbinţi şi pustii din cealaltă parte a lor, năpădite de necredincioşi care mânuiau săbii încovoiate de pe spinarea armăsarilor cu picioare lungi, care zburau ca păsările cerului.

Nici Feng nu era căsătorit, deşi, ca şi Horwendil, se apropia de vârsta de treizeci de ani. Fraţii mai mici, se gândea Geruthe, sunt ca nişte fiice pentru părinţii lor prin aceea că nimeni nu îi ia în serios aşa cum îşi doresc ei. De ce nu reuşise Feng să se căsătorească, când purtarea lui reţinută, ochii săi înneguraţi vorbeau despre dor? Cu câţiva ani în urmă, când el şi Horwendil tocmai veniseră să ceară mila tatălui ei, i se păruse că ochii lui zăboviseră asupra ei cu mai mult decât interesul trecător pe care îl adresează un adult unui copil încântător. Dar i se păruse dificil să se gândească la un bărbat în timp ce un altul era lângă ea, iar Horwendil era lângă ea, expunându-şi mantia roşie şi platoşa cu zale fine de fier unduind strălucitoare în lumina lunii. Îi adusese un cadou, doi cânepari pestriţi într-o colivie suplă, unul negru cu pete

albe, iar celălalt mai lipsit de strălucire, mai spălăcit, cu pete negre – femela. De câte ori păsările captive tăceau, el zgâlţâia colivia şi, speriate, sărmanele începeau din nou să-şi ciripească cântecul, o cascadă de triluri melodioase care întotdeauna se încheiau cu un ton ascuţit, ca o întrebare omenească.

— În câteva zile, Geruthe, şi tu vei cânta fericirea unirii prin căsătorie, i-a promis el.

— Nu sunt sigură că despre fericire cântă ele! Poate că îşi plâng captivitatea. Păsările pot avea la fel de multe stări sufleteşti ca şi noi, dar numai o melodie pentru a le exprima.

— Şi care *este* starea ta sufletească, drăgălaşo? Nu-ţi prea aud trilul logodnei noastre, care a fost deja făcută cunoscută de tatăl tău, binecuvântată de al meu de dincolo de mormânt şi aplaudată de fiecare danez în viaţă care vrea să vadă rasa noastră îmbogăţită prin împreunarea valorii cu frumuseţea, ultima protejată de puterea primei.

Horwendil a spus aceste propoziţii, repetate probabil mai înainte, de-a dreptul, dar neconvingător, ca pe o poezie, cu o scânteie de tachinare în ochii lui lunguieţi al căror iris era aşa de deschis la culoare încât părea mai mult mineral decât organic.

Geruthe a spus tăios:

— Presupun că aceste vorbe meşteşugite au legătură cu tine şi cu mine. Dar, lordul meu, eu mă bucur deja de protecţia puterii tatălui meu şi cred că frumuseţea despre care-mi vorbeşti, linguşindu-mă, câştigă mai degrabă mai târziu decât prea devreme, putându-se coace în beneficiul meu şi în cel al eventualului meu consort. A continuat, căpătând curaj din presupunerea lui de a avea de împărţit toată valoarea între ei doi: Nu te pot învinovăţi de nimic, pe tine, războinicul model, după câte se aude – ucigaşul sărmanului Koll şi apoi al nefericitei Sela. Eşti un prădător desăvârşit, conducându-ţi norodul la măcelul mulţumitor al

pescarilor aproape neînarmaţi şi al călugărilor aproape goi salvaţi prin rugăciunile lor. Cum spun, nu găsesc niciun defect bravei tale persoane, ci felului în care te apropii de mine, luându-mă de sus, bazându-te pe vechea simpatie dintre taţii noştri. Ca un cuvânt spus la momentul oportun şi cu răceală. Nu mai departe de ieri eram o fetiţă, nu, şi acum pun în faţa voastră neliniştile mele de fată, îmbujorându-mă.

El râse scurt la aceste ultime cuvinte, la fel cum Rorik râsese la insolenţa ei de mai înainte – un râs încrezător, deja posesiv, lăsând să i se vadă dinţii scurţi, ordonaţi, sănătoşi. Plăcerea lui grosolană i-a înfierbântat sângele, dându-i un ritm rapid care vorbea anticipat despre felul ei de a fi; neliniştile ei le-au zdrobit total pe ale lui. Să fie aceasta autoabdicarea pe care doicile şi servitoarele o trăiseră şi şi-o asumaseră deja, complezenţa rugăminţii supuse a femeii presate în saltea şi asaltate ca un pui fugărit între focurile din odaia copiilor şi cele din bucătărie? Geruthe, ca o fată în plină maturizare, ciulise urechile la tonul voluptăţii nemăsurate şi apatice cu care femeile cuplate cu bărbaţi cu poziţie înaltă sau joasă vorbeau despre bărbatul absent, omniprezent, acel „el“ a cărui masivitate intervenea între corpurile lor şi univers. Aceste femei se transformaseră în ţărână, având însă părţile de jos ale trupurilor preţuite.

— Protestezi prea mult, i-a spus Horwendil cu o îngăduinţă descumpănitoare faţă de opoziţia ei, ceea ce a tulburat-o ca o îmbrăţişare.

A vibrat în braţele aroganţei acestui bărbat lat în umeri.

El simţea pentru ea o ardoare care, chiar dacă domolită prin stăpânire de sine, era totuşi destul de fierbinte; forţa lui de a fi era atât de mare faţă de a ei încât o fărâmă din voinţa lui o copleşea pe a ei întreagă. Sătul să stea în picioare în holul cel mare în care îl primise, se aşeză pe marginea unei mese care-şi aştepta faţa de masă pentru cină.

— Nu mai eşti deloc o fetiţă, îi spuse. Formele tale sunt maiestuoase şi pregătite să se pună în slujba naturii. Nici eu nu mai vreau să aştept. La următoarea aniversare voi încheia a treia decadă de viaţă. Este timpul să ofer lumii un moştenitor, ca dovadă a voinţei lui Dumnezeu. Dulce Geruthe, ce nu-ţi place la mine? Eşti ca o colivie din care o deplină feminitate se zbate să scape. Fără lipsă de modestie, îţi spun că persoana mea a fost admirată, iar expresia feţei mele considerată nobilă. Sunt un bărbat onest, dur cu cei care mi se opun, dar blând cu cei ce-mi declară credinţă. Alianţa noastră este dorită de toate părţile, de niciuna însă mai mult decât de inima mea.

Zalele fine au sclipit şi au scos un clinchet uşor în timp ce el îşi punea palma lată, bătătorită de plăselele sabiei pe piept, ca pentru a demonstra cele spuse, pe pieptul lui larg pe care şi-l expusese cu îndrăzneală, după cum spunea lumea, vârfului sabiei regelui Koll, o ocazie pe care norvegianul slăbit de ani mulţi o scăpase, într-o secundă fatală pentru el. Din nou Horwendil îşi dezvelea pieptul; ea era cuprinsă de un fel de milă pentru peţitorul ei, aşa de irevocabil convins de propriile merite.

Sub imperiul impulsivităţii, ca şi cum într-adevăr ar fi încercat să iasă dintr-o colivie, Geruthe a spus:

— Oh, măcar de-aş simţi acest lucru şi că inima ta este cea care spune jurămintele astea! Dar pari a fi venit la mine din obligaţie, mai mult dintr-o voinţă generală, politică decât dintr-o dorinţă personală.

El îşi scosese coiful şi cârlionţii îi erau blonzi ca rămurelele de plop tremurător, un vălătuc care-ţi lua vederea, căzându-i pe umerii împlătoşaţi. A făcut un pas spre el, iar Horwendil s-a înclinat în faţă ca şi cum ar fi intenţionat să renunţe la a mai sta cocoţat pe masă.

— Trebuie să mă ierţi, i-a spus ea. Sunt stângace, dificilă. Lipsă de educaţie. Mama a murit

când aveam trei ani. M-au crescut servitorii şi acele femei pe care le ţinea tata în jurul lui din alte raţiuni decât aceea de a o educa pe singuratica lui fiică. Am simţit cu durere lipsa unei mame. Probabil că protestez împotriva naturii nesimţitoare înseşi dacă protestez cumva împotriva cuiva.

— Cum am putea să nu protestăm? i-a spus Horwendil, impulsiv la rândul lui. Alungaţi din casa îngerilor ca să trăim pe acest pământ, printre fiare şi ticăloşi, şi condamnaţi să murim într-o mizerie predestinată!

Renunţase să mai stea aplecat şi acum era în picioare, foarte aproape de faţa ei, cu un cap mai înalt decât ea, cu pieptul mai lat decât amplul ei veşmânt brodat, cu maxilarul inferior presărat cu fire de păr ţepoase bărbierite de la jumătate, ceea ce vorbea despre o dimineaţă grăbită, plină de nelinişti; să se fi urcat oare devreme pe cal pentru a-şi presa costumul în două ore de mers călare? O oarecare moliciune limitată se arăta în el, în acest ideal de crai nordic, cel puţin un început de moliciune, în bărbia dublă de sub maxilarul inferior, iar Geruthe se întreba dacă, după ce se vor fi căsătorit, l-ar putea convinge să-şi lase barbă, la fel cum purta tatăl ei.

Din ceea ce spusese, ei îi plăcuse căldura neaşteptată, dar ceva din sensul spuselor lui o tulbura: vehemenţa mărturisea un dispreţ şi o nepăsare faţă de cealaltă lume ascunse până acum în spatele frunţii lui de războinic stoic – o picătură de amărăciune în vigoarea tinereţii lui. Nici chiar în acest moment de încredere atenţia lui nu era concentrată asupra ei; o privea ca pe o bucată de brocart, mai degrabă o mireasă din fire de argint decât o statuie, un înger de piatră sau o Marie de lemn pictat, cu o greutate apropiată de cea a unui bărbat.

Aşadar, ajuns lângă ea în cursul acestei spontane tăgăduiri a lumii – a oricărei lumi în afară de cea

pe care o construia cu hotărâre el –, Horwendil a sărutat-o pe Geruthe, însă nu s-a oprit numai la un sărut, ci, punându-şi simplu buzele încordate, hotărâte pe ochii ei, mâinile i s-au lipit de spatele fetei şi a prins-o strâns la pieptul lui. Ea s-a luptat puţin, zvârcolindu-se, dar zornăitul clopoţeilor de la cingătoare i-a atras atenţia asupra absurdităţii oricărei rezistenţe în faţa celor care asistau la această întâlnire a lor – slujnica ei, Herda; scutierul lui Horwendil, Svend; gărzile castelului, nemişcate de-a lungul pereţilor de piatră ai holului, sub marile grinzi de stejar – stafii ale pădurii de ale căror forme sculptate şi pictate în vechime atârnau steaguri decolorate şi zdrenţuite câştigate în bătălii de monarhii danezi cu mult timp înainte de a fi înmormântaţi în istorie.

Se simţea prinsă în nemişcarea unei urzeli de mult gândite, cu inima bubuindu-i aplatizată între firele veşmântului. Numai câneparii pestriţi se agitau, scoţând sunete sparte sau ciripeli în rotirea lor înfometată, cocoţându-se de pe podeaua coliviei pe stinghia de legănat, din nou şi din nou.

Şi-a lăsat capul îngreunat şi faţa în flăcări pe plasa rece de fier ce acoperea pieptul lui Horwendil, iar câneparii au revărsat un tril lung, cu înfloriturі, întărit de o binecuvântată încordare între coastele Geruthei. Nu exista scăpare. Bărbatul acesta era al ei, era soarta ei. Se simţea în siguranţă la pieptul lui. Ca un prunc bine înfăşat.

Chiar şi acum, în chiar momentul predării ei, peţitorul se gândea la altele.

— Se hrănesc cu seminţe de in şi cânepă, a spus Horwendil despre păsări. Seminţe de in. Dacă le dai orice alte seminţe mai mari, se îmbolnăvesc, în semn de protest.

Ea şi-a ridicat puţin faţa spre el ca să-i amintească cine era, iar el i-a atins în glumă cu încheietura uneia dintre mâinile lui grele obrazul, chiar cu partea unde platoşa incrustase urma zalelor împletite, înroşindu-i pielea.

Horwendil al Iutlandei era blând, cum promisese, milos şi atent până la violenţă şi – şi-a spus ea pentru sine, având nevoie să gândească bine despre el – nu-şi dădea seama de acest lucru. Căsătoria lor a avut loc când iarna era în toi, când treburile de război şi recoltele sunt adormite, permiţând astfel oaspeţilor încoronaţi să călătorească o săptămână şi să poposească la Elsinore încă două. Ceremonia a durat o zi întreagă, de la ritualul spălării ei din zori şi de la liturghia purificatoare ţinută de episcopul de Roskilde până la zgomotosul banchet din belşugul căruia oaspeţii s-au hrănit până nu au mai putut înghiţi nimic, cum ar putea spune cel mai bine Geruthe: scaune şi taburete erau aşezate printre cele două rânduri de făclii învolburate din holul cel mare, în partea opusă şemineurilor cu arcade rotunjite. Flăcările se unduiau la fel ca bărbaţii ameţiţi de băutură; fumul ieşea din coşurile înfundate pentru a aşeza o ceaţă uşoară deasupra capetelor lor. Geruthe era aşa de împovărată de greutatea atâtor coliere de aur bătut cu pietre preţioase şi de bogăţia de catifea apretată şi brocart încât o dureau şi ceafa, şi spinarea. Dansul şi vinul băut fără măsură îi eliberaseră trupul până ajunsese la o nepăsare de animal. Avea acum şaptesprezece ani; se mişca printre licăririle de lumină ale flăcărilor şi atingerea mâinilor umede, de bărbaţi şi femei în înlănţuirea dansurilor – mâini alunecoase de la grăsimea ospăţului, în timp ce cântăreţii din lăută, din flaut şi din tamburină căutau să-şi facă auzite sunetele fragile prin târşâitul picioarelor şi vărsatul danezilor beţi. Geruthe, datorită muzicii ce-i pătrundea până în oase, şi-a simţit şoldurile legănându-i-se şi a auzit clopoţeii de sărbătoare de la centura ei clinchenind. Părul ei blond-arămiu, în această ultimă noapte de dinaintea momentului în care trebuia să poarte boneta de nevastă în public, plutea prin aer luminat de o duzină de torţe înfipte în diagonală în pereţi, ca un mănunchi de suliţe

care scuipau foc, ca şi cum ar fi întins un năvod peste cei ce petreceau. În mândra procesiune a dansurilor, mireasa şi mirele erau în frunte; paşii le erau dictaţi de un mim francez cu clopoţei la scufie. Dansul era un lucru nou şi lipsit de graţie; Biserica era reţinută în a se pronunţa dacă nu cumva dansul era un păcat. Şi totuşi, cântecul şi sărbătorirea erau exact ceea ce făceau şi îngerii. Dându-i binecuvântarea de despărţire, tatăl a privit-o pe Geruthe pentru prima dată în adâncul ochilor – cu faţa îngălbenită de eroica îngurgitare de mied la care se aşteaptă lumea de la un rege, cu statura lui impozantă aplecată sub povara mare a responsabilităţii ospitalităţii regale, cu privirea slăbită de cataractă sau poate plină de lacrimile despărţirii.

Pe *ea* o vede el oare, pe copila lui căsătorită acum, aşa cum el îi ceruse, sau vedea ducându-se de la el ultima amintire vie a Onei?

O sanie împodobită cu coarne de ren şi ramuri de lauri i-a dus pe miri de la Elsinore la proprietatea lui Horwendil, numită Odinsheim. Zăpada se aşeza pe pintenii cailor, aşa încât distanţa care în mod obişnuit era parcursă în două ore de mers cu calul a luat de două ori mai mult timp şi noaptea îngheţată şi-a atârnat perdeaua fărâmiţată deasupra lor în pocnet de stele. O lună lunguiaţă s-a aprins în înalt; lumina ei se aşeza peste câmpurile goale presărate cu pâlcuri de ierburi necosite, peste mlaştinile smălţuite cu smocuri de tufişuri.

Geruthe se lăsa purtată în voie de visuri amăgitoare, savurând soliditatea trupului soţului ei acum acoperit cu o blană de lup. El a vorbit un timp despre ceremonie, cine a fost prezent şi cine nu şi ce însemna prezenţa acestora în încrengătura de averi şi alianţe nobile care cu greu ţinea Danemarca laolaltă.

Bătrânul Guildenstern spunea că regele Fortinbras, care l-a înlocuit pe Koll în lista

ambiţiei lui Norse, făcuse raiduri pe coasta Thy, foarte neroditoare şi slab apărată. Norvegianul are nevoie de o pedeapsă aspră ca nu cumva să caute să pună stăpânire pe Vestervig şi pe Spøttrap, cu pământurile fertile de la Limfort, şi să se declare el însuşi adevăratul conducător al Iutlandei.

În vocea lui Horwendil era un timbru relaxat şi încrezător, o uşoară încărcătură de discurs public pe care nu-l trăda în conversaţiile repezite şi preocupate pe care le avea cu ea. Odată ce insistenţa lui nu a mai întâmpinat nicio rezistenţă, el a devenit măsurat, politicos şi convenţional afectuos faţă de ea sau, de fapt, concis, având a se grăbi pe coridoarele Elsinorului cu afaceri. Ajunsese destul de repede să se simtă ca acasă în castel.

— Robustul tău tată nu mai pare destul de puternic pentru a conduce o armată, deşi este prea mândru pentru a delega altcuiva această autoritate.

— Acum are un ginere pe care-l apreciază, a murmurat Geruthe fără interes.

Respiraţia înecată în vin a lui Horwendil a muşcat ca acidul arzător, în largul nopţii înstelate, zăpada, lumina răsfrântă a lunii aflate între crai nou şi lună plină. Cu cât se înălţa mai mult, cu atât devenea mai mică, mai vârtoasă, mai strălucitoare. Arăta mai puţin ca un felinar decât ca o piatră aruncată în sus, în razele soarelui, dinlăuntrul unui crâng umbros.

— Aprecierea e bună, dar nu înseamnă transferul autorităţii. Când Fortinbras loveşte, aprecierea nu-i poate bara intrarea, a spus Horwendil şi apoi a tăcut, aşteptând o replică.

Dar nu a urmat niciuna. Geruthe adormise, purtată de mişcarea saniei înapoi în timp, la legănatul doicii, pe când mâna subţire cu piele întunecată a mamei ei se amesteca, pe marginea leagănului, cu gheara zbârcită a bătrânei ei doici, Marlgar, şi păpuşile micii prinţese cu feţele lor din cârpe cusute şi desenate cu cărbune aveau aparenţa

unor persoane reale şi nume – Thora, Asgerda, Helga. În acele izbucniri copilăreşti de fantezie şi despotism, punând în scenă o tiranie în miniatură, Geruthe le trimitea pe păpuşi în călătorii, le căsătorea cu eroi născociţi şi făcuţi din bucăţi de lemn pictate, le azvârlea pe podea imaginând morţi dramatice.

În visul ei de mireasă era din nou cu ele, în cămăruţa ei boltită şi însorită, sub privirile doicii, numai că păpuşile erau mai mari, prinse într-un dans convulsiv, cu trupurile izbindu-li-se violent de al ei, având aceeaşi mărime cu al ei, cu feţe uriaşe, cu nasuri din cârpe legate ghemotoc şi ochii din mărgele de lut; înfometate şi singure, ele voiau ceva pentru ea, ceva ce nu puteau numi cu gurile lor cusute, ceva ce şi ele, şi ea ştiau că le poate da, dar nu încă, se ruga ea, nu încă, dragele mele…

Legănatul ritmic al saniei a încetat. Sania se oprise în faţa aleii neluminate de la intrarea în conacul lui Horwendil. Soţul s-a împins puternic înspre ea, dedesubtul blănii de lup, dându-se jos din sanie.

Fratele lui, Feng, nu venise la nuntă, dar trimisese din ţinuturile cu meşteri isteţi de la miazăzi o tavă lucrată în argint, bogat ornamentată; ovalul ei larg, strălucitor a poposit o clipă în mintea ei şi a pierit în timp ce sania împodobită cu coarne se oprea.

— Fratele tău de ce nu a venit la nuntă? a întrebat, trezită brusc din starea de visare confuză.

— Face turnire şi alianţe tainice dincolo de Elba. Danemarca este prea mică pentru el atunci când sunt şi eu aici.

Horwendil dăduse ocol saniei – pe după caii care tremurau în nori de abur – şi stătea în aşteptarea ei, o stafie nemişcată în lumina lunii, să coboare în braţele lui, aşa încât Horwendil să o poată duce, pe braţe, în casa lui. Ea se străduia să fie uşoară, dar, cu toate acestea el a scos un râgâit mirosind a vin stătut. Buzele subţiri i s-au

strâmbat, aproape atingându-i ochii Geruthei. Faţa lui era ca de ceară în lumina lunii.

Conacul era mic, fără şanţuri de apărare, iar camerele păreau joase şi strâmte în comparaţie cu cele de la Elsinore. La parter nu ardea niciun foc. Bărbaţi mişcându-se nesigur, abia treziţi din somn, îi conduceau purtând torţe în mâini. Coborau pe un coridor întortocheat spre o scară circulară de piatră. Triunghiuri alungite de umbră răsăreau şi tremurau în faţa lor în timp ce urcau treptele. Au trecut printr-o anticameră goală unde dormea dusă o gardă singuratică. Horwendil l-a trezit pălmuindu-l când au trecut pe lângă el. În dormitor fusese aprins şi menţinut de ore bune focul, aşa că încăperea era înăbuşitor de fierbinte.

Repede, Geruthe şi-a scos mantia grea, cu glugă cu falduri din blană de hermină, haina lungă fără mâneci din pânză cu fir de aur în modele de cruci şi floricele, tunica albastră cu mâneci largi, vaporoase şi o bandă de broderie cu pietre scumpe la gât şi la poale, cămaşa subţire pusă direct pe piele, transpirată încă de la prea mult dans. O femeie corpolentă, tăcută, cu mâini tremurătoare i-a desfăcut şnururile, cordonul, legăturile de la încheietura mâinilor, lăsând-o pe ea, singură, în compania lui Horwendil, să-şi lepede cămaşa. Tocmai asta a şi făcut Geruthe, păşind peste cămaşa lăsată să-i lunece de pe trup ca şi cum ar fi ieşit din scăldătoare.

În lumina focului care pocnea în cămin, trupul ei gol părea acoperit cu o peliculă subţire de metal, un veşmânt desăvârşit de înger. De la gât până la glezne, trupul ei nu văzuse niciodată soarele. Geruthe era albă ca o ceapă, la fel de netedă ca o rădăcină proaspăt smulsă din pământ. Era neatinsă. Această preţioasă neştirbire, comoara vieţii ei, s-a trezit— în extaz în faţa focului săltăreţ, vârfurile părului ei desfăcut reflectând furia captivă în cămin – pentru a se aşeza, după cum e decretat de bărbaţi şi Dumnezeu, la picioarele soţului ei. Era

trează. S-a întors să-i arate lui Horwendil fruntea ei pură, vulnerabilă, aşa cum fusese şi fruntea lui când şi-o dezvelise, pentru un scurt moment periculos, acum faimos, în faţa posibilităţii de a fi străpunsă de sabia lui Koll.

Adormise. Soţul ei, cu o scufie ca o cutie tricotată pe cap, se prăbuşise în somn din cauza petrecerii excesive şi a băii de trei ore de aer rece de iarnă urmate de sauna unui dormitor. Un braţ lung şi puternic zăcea relaxat pe învelitoare, parcă mustrat sever de umărul pe care o minge de muşchi dezvelită sclipea sub epoletul de blană aurie. Un fir de salivă ce-i curgea dintre buzele revărsate sclipea ca o săgeată mititică.

Dragul meu sărman erou, se gândea ea, *poartă prin viaţă această măreaţă alcătuire, totuşi slabă, de muşchi, având alături numai inteligenţa şi un scut de piele ca să o păleasca pentru a nu fi trimisă înapoi în nefiinţă.* Geruthe a descoperit în acest moment un secret femeiesc: există o plăcere în a simţi iubire împărtăşită, precum căldura a două şemineuri opuse, plăcerea de a fi iubită. Fluxul iubirii unei femei, odată declanşat, poate fi oprit, dar cu multă suferinţă. Cel al unui bărbat este, în comparaţie cu acesta, doar un zvâcnet. S-a grăbit să-şi bage trupul gol, licărind de speranţă, în patul conjugal, cu o singură lumânare arzând pe noptieră, şi-a găsit propria scufiţă de noapte, împăturită ca un bilet gros de dragoste pe pernă, şi a adormit ghemuită la umbra somnului uneori tunător al lui Horwendil.

Dimineaţa, trăgând timizi cu ochiul unul la celălalt, au reparat omisiunea din noaptea nunţii şi cearşaful însângerat i-a fost arătat cu solemnitate bătrânului Corambus, lordul şambelan al lui Rorik, care schiase pe zăpada aşternută din belşug de la Elsinore însoţit de trei martori oficiali: un preot, un doctor şi scribul regal. Virginitatea ei era o problemă de stat, pentru că erau puţine îndoieli cu privire la faptul că Horwendil va fi următorul rege

şi fiul lor – cel de după acesta, dacă Dumnezeu va fi bun. Danemarca devenise o provincie a trupului ei.

Zilele au vindecat rana deflorării şi nopţile i-au adus o uşoară plăcere, învăţată, dar Geruthe nu putea scăpa de amintirea primei umilinţe, când, deşteptată de propria frumuseţe dezgolită, se întorsese să primească penetrarea care nu-i fusese dăruită. Un iubit ideal nu ar fi dormit toată noaptea lângă premiul lui oricât de obosit şi de prost ar fi fost. Horwendil a fost destul de plin de dorinţă din moment ce multe exclamaţii de laudă i-au picurat de pe buzele netede în timp ce acestea lunecau peste carnea ei, iar penetrarea a fost suficient de explozivă încât să umple o găleată, dar, prinţesă sensibilă, ea a simţit ceva abstract în pasiunea lui: nu era decât o manifestare a vigorii lui generale. Ar fi fost plin de dorinţă cu orice altă femeie şi, desigur, chiar fusese cu multe înaintea ei. Nici dragostea lui nu era de o calitate care, dacă ar fi departe de ea destul de mult timp, l-ar face să se abţină de la a recurge la o prizonieră pomeraniană drăguţă sau la o fecioară servitoare din Lapp. Horwendil era creştin. Se închina lui Harald Bluetooth, tatăl Danemarcei moderne, a cărui convertire l-a lipsit pe împăratul german de scuza lui preferată folosită pentru invazii, cucerirea păgânilor. Istoria coboară din timp la danezi în pietrele runice: pe piatra lui Harald de la Jelling era scris „Harald, cel care i-a creştinat pe danezi“. Geruthe era mai emoţionată de piatra pe care tatăl lui Harald o lăsase la Jelling: „Regele Gorm a ridicat monumentul acesta în cinstea Tyrei, soţia lui, gloria Danemarcei“. Gloria Danemarcei: Gorm ştiuse să preţuiască femeia, cu mult înainte ca spiritul danez să fie prostit de cruce. Credinţa creştină a întărit tendinţa spre morocăneală a lui Horwendil, dar a contrabalansat, odată ce se afla pe o ambarcaţiune lungă în timpul unei expediţii; etica jefuirii este extazul lipsei de grijă pentru sine

a bătrânului războinic. Hristos era pe toate buzele, dar, în inimile lor, danezii încă îl adorau pe Tyr, zeul mişcării, al războiului şi al fertilităţii. O soţie nobilă se putea aştepta să fie respectată, dar nu în afara micului cerc creat de pacea domestică în jurul femeilor şi copiilor – nu în regatul în care bărbaţii se ocupau de nevoi ale sângelui şi ale competiţiei.

De când cu supunerea în faţa voinţei tatălui ei, Geruthe îşi cucerise reputaţia de persoană realistă, rezonabilă. Era binevoitoare cu inferiorii ei şi sesiza cu rapiditate limitele unei situaţii. O femeie cumsecade stă în patul pe care alţii l-au făcut pentru ea şi merge încălţată în pantofi pe care i-au reparat alţii. Temperamentul flexibil caracteristic sexului ei îi permite să facă aceste lucruri cu graţie şi chiar cu farmec.

În multe aspecte ale firii ei, nu poate să nu-l viseze pe bărbatul care a posedat-o, care i-a dat o casă, a protejat-o şi care – aceasta este cheia tuturor relaţiilor corecte – *a folosit-o.* A te face de folos şi a fi ocupată dă fiecărei zile o aură de scop sfânt. Voinţa cerească a lui Dumnezeu aici rezidă, în datoria proprie. Fără o asemenea bază, zilele vor fi un ţipăt. Plictiseala, războiul îşi vor face apariţia.

Fapt este că trupul Geruthei a fost curând ocupat cu crearea unui alt trup. Primul dezgheţ al primăverii a adus cu sine constatarea primei absenţe a ciclului lunar şi apoi a alteia, în timp ce iarba începea să se înverzească pe latura însorită a zidurilor conacului Odinsheim. Cam pe când rândunelele, revenite din paradisul lor de iarnă pe care ea nu-l va vedea niciodată, se roteau venind dinspre eleşteu cu beţe de paie şi fărâme de noroi spre cuiburile lor ca nişte balcoane de dedesubtul streşinilor hambarului, a fost sigură de ce i se întâmplă şi le-a dat drumul să-şi caute norocul celor două cinteze pe care i le dăruise Horwendil ca semn al curţii pe care i-o făcea. Masculul, cel

mai închis la culoare şi cu cele mai multe pete multicolore, părea nelămurit, zburând neliniştit prin dormitor, agăţându-se de vârful dulapului din spatele draperiei, ca şi cum ar fi căutat noile limite ale libertăţii, pe când femela, mai urâtă, mai mică, a zburat ca o săgeată pe fereastra deschisă şi a aşteptat, cântându-şi cântecul pe ramura înclinată a unei sălcii cu frunze noi, ca tovarăşul ei să i se alăture.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te, l-a zorit Geruthe zeflemitoare, altfel îşi va găsi altul!

Pe măsură ce fiinţa dinlăuntrul ei creştea, făcându-şi loc printre organe de care niciodată înainte nu fusese conştientă, îi provoca şi izbucniri incomode de indispoziţie şi de suferinţă, de greaţă şi de slăbiciune despre care tatăl ei habar nu avea. Paloarea pe care o remarcase la el încă de la căsătorie se intensificase până ce ajunsese să pară de mărimea unui copil, făcut covrig în pat din pricina bolii care-l devora. Desigur, Rorik dispreţuia să se plângă, dar când sarcina ei a împlinit şase luni, când propriul ei disconfort cedase în faţa unei stări visător-adormite de satisfacţie goală, i-a spus, cu un zâmbet care i-a strâmbat mustaţa, că se simte în ghearele vulturului sângeros. Se referea la modul de execuţie din zilele de legendă, prin care coastele bărbatului erau desprinse de şira spinării, iar inima şi plămânii erau trase afară prin rana uriaşă, roşie, provocând ţipete de vultur sângeros. Se spune că unii prizonieri nobili cereau această pedeapsă ca să-şi arate curajul.

Geruthei nu-i plăcuse niciodată să asculte astfel de lucruri, cruzimi elaborate, inventate de oameni pentru alţi oameni, deşi durerea şi moartea sunt parte firească a naturii create de Dumnezeu. Tatăl a văzut repulsia trecând peste faţa fiicei lui şi i-a spus, cu vocea blândă pe care întotdeauna obişnuise să o folosească acasă când oferea o lecţie de viaţă:

— Totul se naşte pentru că aşa trebuie să fie. Moartea lucrează în mine şi copilul tău lucrează în tine. Şi moartea mea, şi copilul tău vor ieşi după cum poruncesc zeii.

Amuzat pentru că alunecase înapoi în păgânism, Rorik şi-a pus mâna uscată şi fierbinte pe mâna ei, mai moale şi mai umedă, şi i-a spus:

— Preoţii pe care bunul tău soţ îi consultă nu încetează să ne aducă aminte că fiecare dintre noi poartă o cruce, imitându-l pe Hristos. Sau Hristos a ales o cruce imitându-ne pe noi? În oricare dintre cazuri, sunt totuşi destule surse de suferinţă pentru fiecare, iar dacă preoţii spun adevărul, curând o voi vedea pe Ona, la fel de tânără cum era când a murit, şi voi fi şi eu din nou tânăr, alături de ea. Dacă ceea ce spun ei sunt invenţii, nu mă voi simţi dezamăgit. Nu voi mai avea oricum sentimente.

— Horwendil îi ascultă pe preoţi pentru că ştiu gândurile ţăranilor.

— Şi au legături cu Roma şi cu toate ţinuturile în care Roma a plantat bisericile lor ce predică despre Iad. Horwendil are dreptate, draga mea fiică încrezătoare – religia aceasta de sclavi şi apoi de ţărani şi negustori are viitorul cuprins în ea. Necredincioşii sunt puşi pe fugă în Ţara Sfântă şi în Spania, iar aici, în nord, ultima parte din Europa care va ceda, altarele păgâne sunt deja de mult pietre inutile. Ţăranii nu mai ştiu ce înseamnă ele şi le folosesc ca să împrejmuiască cocinile.

Geruthe fusese botezată şi crescută în credinţa şi în practicile creştine, dar nu cu fervoare, la Curtea tatălui ei, un burlac uneori zgomotos. Trăsese concluzia că propria concepţie a lui Rorik asupra problemelor fundamentale – de unde venim, unde mergem – era uşor convenţională, ca şi a ei.

— Tată, tonul tău este dispreţuitor, dar Horwendil caută, prin credinţă, să fie nu numai un stăpân mai bun pentru vasalii lui, ci un om mai bun în relaţia cu egalii lui. Iar cu mine e blând,

chiar şi atunci când starea sufletească nu-i permite să mă dorească.

Dorinţa lui de a fi cu ea, îşi spunea în sinea ei Geruthe, scăzuse pe măsură ce starea ei se impunea mai clar vederii, chiar dacă ar fi avut nevoie să primească asigurări că se făcuse şi mai frumoasă.

— Vrea să fie bun, a concluzionat cu o simplitate tânguitoare care a surprins-o până şi pe ea, ca şi cum copilul îngropat în pântecele ei nu era în apele lui.

— Aş prefera să spui că *este* bun, a spus Rorik printre dureri. Cât de departe merge dorinţa lui de a fi bun?

— Destul de departe, i-a retezat-o ea. Foarte departe. Horwendil este splendid. Corespunde din toate punctele de vedere, cum chiar tu ai promis că va fi.

În vorbele ei, care aminteau asigurările pe care i le dăduse el însuşi, era oarecare maliţie. Atâta vreme cât cel pe moarte mai trăieşte, cel care-i va supravieţui nu-i va înşela aşteptările.

— Din toate punctele de vedere, i-a repetat el vorbele într-un târziu, suspinând ca şi cum ar fi simţit intenţia de răzbunare din înţepătura ei. Între două persoane nu există „din toate punctele de vedere“. Îţi dau exemplul Onei şi al meu: între noi doi existau bariera limbii şi un conflict provocat de nişte aşteptări nerostite.

Fiecare potrivire va avea părţile ei de nepotrivire. Fiii lui Gerwindil au sălbăticia Iutlandei, un ţinut neîndurător în care păstorii, în singurătatea lor, înnebunesc şi-l blestemă pe Dumnezeu şi în care luni de zile norii cu burţi negre dinspre Skagerrok nu se risipesc. Horwendil caută să fie un om bun, dar Feng, fratele lui, îşi neglijează proprietatea aflată în vecinătate şi şi-a ipotecat mare parte a moştenirii din Iutlanda pentru a alerga după aventură în sud – foarte departe, după cum aud, până la fosta insulă

normandă numită Sicilia. Acesta este un comportament nechibzuit şi distrugător. Oare te-am sfătuit greşit, draga mea fiică, obligându-te să te măriţi cu unul dintre fiii lui Gerwindil? Simţeam însă chiar de atunci viermele fatal înlăuntrul meu şi voiam să te văd în siguranţă, în grija altui bărbat.

— Şi astfel, iată-mă *în siguranţă*, a spus ea încet, înţelegând că prin această conversaţie Rorik îşi cerea iertare, în cazul în care ar fi fost nevoie vreodată să fie iertat.

Dar nu se întâmplase nimic rău; aşa i se părea sensibilei Geruthe. Căsătoria ei era o căsătorie excelentă.

Rorik a murit şi perspectivele alegerii unui nou rege îl favorizau pe Horwendil. Geruthe, ca să se cruţe de prea multe călătorii, se mutase cu suita ei la Elsinore ca să-şi vegheze părintele pe moarte. După înmormântarea lui, cu pompa cuvenită, în cimitirul cufundat în ceaţă, cu pământul tare precum cremenea cu care oasele locuitorilor de la Elsinore se fărâmiţau amestecându-se între ele – avocatul se amesteca cu tăbăcarul, curteanul cu călăul, fecioara cu nebunul –, Horwendil s-a mutat şi el la castelul regal ca să fie cu soţia lui, aşezându-se singur, înainte de vreme, în casa regelui, în acele săptămâni în care *lucrul* provincial se aduna la Viborg.

Se ridicaseră câteva voci, puţine totuşi, şi pentru Feng, ca frate – care, deşi cu optsprezece luni mai tânăr, era mai priceput decât el la vicleşugurile străine şi mai apt să dejoace schemele germanilor, polonezilor şi ale celor din Sweathlander fără a recurge la război; războiul începea însă, pentru că recoltele nejefuite şi comerţul măriseră confortul creaturilor lui Dumnezeu, în castel şi în colibele lipsite de confort deopotrivă. Alţii îşi declarau sus şi tare loialitatea faţă de cutare sau cutare membru al *råd*-ului – în principal, faţă de contele de Holsten, a cărui vastă încrengătură de rudenii

promitea mai mult a ţine împreună bucăţile Danemarcei, aici, la marginea dinspre nord a tulburei Europe. Dar, la sfârşitul adunării, votul final dat de Viborg părea că va înclina pentru numirea lui Horwendil, ucigaşul lui Koll şi soţul Geruthei, ca rege.

Numai Corambus, lordul şambelan al lui Rorik, a considerat nepotrivită mutarea pripită a lui Horwendil în palatul regelui. Deşi Geruthe îl considera bătrân, de fapt Corambus nu trecuse cu mult peste frumoasa vârstă de patruzeci de ani, având copil mic şi o soţie mai tânără decât el, Magrit de Møn, aşa de blondă încât părea transparentă şi aşa de delicată în sensibilitatea ei încât când se exprima cu înfierbântare şi totuşi melodios părea că are minţile rătăcite. Nici nu a mai dus-o mult după a doua lăuzie, sunt cam zece ani de atunci, şi (ca să extindem şi mai mult această privire înapoi în povestea noastră), Corambus nu a reuşit niciodată să-şi domolească pe de-a-ntregul resentimentul faţă de Horwendil, pe care, sfetnic în propriile lui consilii, îl considera a fi un uzurpator barbar. Deşi executa cu scrupulozitate practicile obişnuite, servindu-l pe noul rege, cea pe care Corambus o servea cu adevărat şi o iubea era de fapt regina, singura copilă a lui Rorik, singura făptură aleasă supravieţuitoare spiritului superior al acestuia. O iubise, aşa cum o iubiseră toţi obişnuiţii castelului Elsinore, care veneau în fiecare zi în contact cu binevoitoarea, radioasa prinţesă, şi nici când Geruthe a devenit femeie măritată iubirea lui nu s-a stins, ci a tânjit, cum se poate întâmpla, până la gelozie, deşi ea se gândea la el ca la un bătrân, iar comportarea lui oficială devenise curând prudentă, aferată şi sentenţioasă.

Înainte chiar ca mesagerii de la Viborg să aducă verdictul – cele patru provincii fuseseră de acord, în unanimitate –, Horwendil cerea ajutor în *råd* pentru a-l lovi pe Fortinbras. Ritualurile

încoronării au fost formale, scurtate în favoarea alcătuirii unei armate care să-l alunge pe invadatorul norvegian de pe plajele Iutlandei. În timp ce pregătirile militare erau aproape terminate, Geruthe ducea încet la bun sfârşit sarcina, cu frumosul ei pântece bombat străbătut de vârtejuri argintii. Şi s-a întâmplat, printr-una dintre conjuncţiile favorabile care marchează calendarele amintirilor bărbaţilor, ca Fortinbras cel cu barbă aurie să fie întâlnit, învins şi ucis, printre dunele nisipoase ale Thyului, chiar în ziua în care regina a câştigat bătălia, trecând prin agonia vultur-sânge pentru a aduce pe lume un moştenitor băiat, pe care l-a numit Amleth. Copilul, albastru în urma părţii lui de luptă din bătălia ei, s-a născut cu căiţă, semn de om mare sau de neghiob – prezicătorii aveau păreri diferite cu privire la acest lucru.

Numele, pe care Horwendil l-a propus, îi onora victoria din dunele din vestul Iutlandei, la un pas de Skagerrak cel zguduit de vânturi, făcând trimitere la neuitatele versuri în care barzii cântau despre cele Nouă Fecioare din Insula Mill, care, în vremuri trecute, îi aşterneau masa lui Amleth – *Amlota mólu.* Ce însemna expresia nici măcar barzii – care o trecuseră din generaţie în generaţie ca pe o pietricică ce se lustruia treptat – nu ştiau; masa era interpretată ca fiind nisipurile de pe ţărm, moara, maşina lumească de măcinat care îi reducea pe toţi copiii pământului la praf. Geruthe sperase să aibă un copil pe care să-l numească Rorik, ca să-şi onoreze astfel tatăl şi să sădească sămânţa autorităţii în copil. Horwendil însă a ales să se onoreze pe el însuşi, deşi indirect. Astfel, proaspăt înflorită dragoste pentru fructul trupului ei a primit prima pată de dezamăgire.

În ceea ce-l priveşte pe Amleth, acesta a considerat acru laptele ei – cel puţin, urla mare parte a nopţii digerându-l şi, chiar dacă gura lui se lipea ca o ventuză de sânul dureros, nasul i se strâmba de dezgust.

Nu a fost un făt mare, altfel ziua de travaliu s-ar fi putut prelungi până la a o ucide, şi nici pe de-a-ntregul sănătos. Întotdeauna pe copil îl sâcâiau oarecare mici neplăceri – colici, erupţii la încheieturi, friguri şi diarei fără sfârşit, febră urmată de perioade lungi de zăcere la pat pe care, pe măsură ce el creştea, ea, sănătoasă şi în picioare în fiecare zi din viaţa ei, a ajuns să le resimtă ca pe un răsfăţ. Când puterile limbajului şi ale imaginaţiei s-au coborât asupra lui, băiatul a-nceput să se maimuţărească şi făcea calambururi despre orice, părinte, preot, tutore. Numai rău-famatul, posibil nebunul măscărici Yorik păru să-i câştige afecţiunea: tânărul Amleth iubea gluma până-ntr-atât încât să considere lumea întreagă – aşa cum era ea alcătuită la Elsinore – o glumă. Mamei lui i se părea că, glumind, el îşi forma un scut de apărare împotriva îndatoririlor solemne şi a intimităţii pline de simţire.

Avea inima îndoită. Ceva nu o lăsa să dea frâu liber iubirii pentru acest copil fragil, extrem de sensibil şi limbut. Devenise mamă prea devreme poate; sărise peste o etapă a drumului ei în viaţă, fără de care nu putea trece de la iubirea pentru un părinte la cea pentru un copil. Sau, poate, vina era a copilului: aşa cum apa formează picături pe suprafaţa unei mese proaspăt vopsite sau pe o bucată de piele proaspăt dată cu ulei, iubirea ei, aşa cum o simţea ea, luneca pe lângă Amleth şi rămânea la suprafaţa lui, sclipind ca nişte bobiţe de mercur, fără a fi absorbită însă în el.

Avea în vene sângele tatălui său – era temperamental, închis în el, cu o mohoreală tipică locuitorilor Iutlandei, ascunsă de manierele căutate şi deprinderile pentru lux caracteristice unui nobil. Nu un nobil oarecare însă, pentru că el era prinţ, aşa cum Geruthe fusese prinţesă.

Se întreba dacă faptul că ea crescuse fără mamă crease lacunele iubirii de mamă din sufletul ei. A permis ca între ea şi băiatul care creştea să se

interpună doici, tutori, antrenori de călărie, instructori de scrimă. Aceste jocuri păreau inventate pentru a o respinge şi a o exclude pe ea – jocuri de neînţeles, gălăgioase, cu beţe, cu arcuri şi săgeţi, cu zaruri şi piese, imitări zgomotoase ale războiului în care Amleth era comandant, cu vocea lui ascuţită şi faţa albă încordată, peste bufonul Yorik şi peste câţiva fii nespălaţi ai ţiitoarelor soldaţilor din garnizoana castelului. Cercurile, titirezii şi păpuşile liniştite din copilăria Geruthei nu-şi aveau locul în această lume de bărbaţi cu ghiulele, lovituri, străpungeri cu sabia şi răzbunări – pentru că, a remarcat ea, în toiul strigătelor şi luptelor corp la corp era ţinută o socoteală strictă, precum cele mai sângeroase calcule ale războaielor adulţilor, la fel cum se fudulea Horwendil cu modul în care regele Fortinbras, fiind ucis, îşi pierduse drepturile nu numai asupra terenului invadat din Iutlanda, ci şi asupra anumitor ţinuturi de coastă aflate la nord de Olanda, pe coasta ţinutului Sweathland, între mare şi imensul lac Vönern, ţinuturi păstrate nu pentru valoarea lor, mică, ci ca o sursă de amărăciune pentru puterea adversă, ca o rană vie a dezonoarei.

Aşa cum ea nu avusese fraţi sau surori, nici Amleth nu avea. Eşecul în a fi fecundă din nou, aşa simţea ea, era răspunsul lui Dumnezeu la eşecul ei în sentimentele materne, pe care de El nu-l putea ascunde. Era suficient de tulburată pentru a-i mărturisi aceasta Herdei, servitoarea care o văzuse cedând rugăminţilor de căsătorie ale lui Horwendil, cam cu şapte ani în urmă. În acest timp, Herda se măritase cu Svend şi-i născuse acestuia patru copii, înainte ca sfetnicul regelui să fi fost ucis într-una dintre ambuscadele distrugătoare puse la cale pentru inamicii norvegieni, al căror tron îi revenise fratelui lui Fortinbras, un mâncău sclivisit, fără vână de luptă în el. Horwendil era încântat să lupte împotriva avanposturilor acestui conducător destrăbălat.

— Dragul meu Amleth, a început, cu titlu de încercare, Geruthe, pare aşa de izolat, aşa de gânditor, de ascuns pentru un copil de cinci ani, încât regele şi cu mine ne-am gândit îndelung dacă nu cumva un frate sau o soră nu l-ar face mai sociabil şi mai uman.

— S-ar putea, a răspuns scurt Herda. Era îmbrăcată în alb, ca semn de doliu după Svend. Moartea lui, cu un an în urmă – într-o expediţie asupra unui presupus lipsit de apărare mic port pescăresc îmbogăţit de pe urma comerţului cu heringi, ai cărui conducători tocmiseră cu perfidie o gardă de spadasini scoţieni să-l apere – o lăsase întristată. Uneori, Geruthe simţea la slujnica ei o înverşunare împotriva tronului. Regalitatea adună nemulţumiri şi duşmani la fel de sigur cum un iaz de moară adună nămoluri.

— Spun uman, a continuat Geruthe, pentru că din ce în ce mai mult aud în vocea lui Amleth când li se adresează inferiorilor lui – lachei, slujitori sau tovarăşii de joacă aleşi dintre progeniturile soldaţilor de la garnizoană – o anume cruzime, deghizată în prosteală voită. El şi nebunul ăla de Yorik îl întărâtă în permanenţă pe sărmanul, solemnul lord şambelan cu glumele şi cu pretenţiile lor nebuneşti.

— Un frate sau o soră, Doamna mea, nu i-ar domoli sufletul, după experienţa mea. Eu am fost una din nouă şi unii erau timizi, alţii reţinuţi, alţii buni şi alţii în alte feluri. Ne frecam unii de alţii ca pietrele într-un coş, dar piatra de nisip rămâne piatră de nisip, iar cuarţul, cuarţ. Tânărul prinţ nu face niciun rău; este prea bun la suflet şi cu mintea prea plină de gânduri însă.

— Măcar dacă tatăl lui i-ar acorda mai multă atenţie… Pe mine Amleth mă ia în râs, chiar şi atunci când imită respectul. Încă nu a împlinit şase ani şi ştie deja că nu trebuie să te uiţi în gura femeilor.

— Maiestatea sa veghează. Aşteaptă până băiatul se mai coace. Apoi se va ocupa de el.

— Tu şi cu Svend… Geruthe a ezitat. Copiii voştri… te invidiez. Tu îi ai pe ei şi ei se au unul pe altul. V-aţi rugat, tu şi Svend, ca să aveţi atâţia?

— Nu au fost prea multe rugăciuni, din câte îmi aduc aminte. Au venit aşa, urmând cursul firesc al naturii. Nu au fost doriţi, nici nedoriţi. Uneori, dacă-i doreşti prea mult, se poate întâmpla să umezeşti iasca, ca să spun aşa. Nu mai ies scântei. Iar regele, care lipseşte aşa de mult de acasă, ocupat fiind să-şi extindă regatul şi să-i nimicească pe norvegieni, pierde poate timp preţios. Sunt la mijloc voinţa şi misterul lui Dumnezeu. Pentru cei mai mulţi dintre noi, problema nu este cum să-i facem, ci cum să-i hrănim.

Geruthe a devenit brusc oficială, nedorind să se vadă, aşa cum o vedeau cei inferiori ei, o regină care nu are ştiinţă de lucrurile comune.

— Ce ciudat din partea lui Dumnezeu, a fost ea de acord, să dăruiască copii acelora care nu-i pot hrăni şi să-i refuze celor care ar putea să o facă cu vârf şi îndesat.

Herda a tăcut, perplexă, cu buzele strânse pungă, un punct pe faţa ei roză. Apoi a îndrăznit:

— Pot să vă pun o întrebare? Aţi discutat serios despre dorinţa de a mai da naştere unui copil împreună cu Domnul vostru, regele?

— Cât de des s-a putut. El îşi doreşte chiar mai mult decât mine să aibă moştenitori numeroşi. Are în vedere succesiunea la tron şi nu vrea ca aceasta să atârne de un singur fir. Prinţul nu e o fiinţă robustă. Temperamentul lui nevricos permite orice şoc.

— Se poate ca, în această situaţie, apariţia unui frate să poată provoca un şoc. Regele are un frate şi nu am auzit ca Maiestatea sa să se simtă mai confortabil din această cauză.

— Feng a ales să plece din Danemarca şi să-şi caute norocul parcurgând pe rând împărăţiile din

sud.

— Poate ca semn de bunăvoinţă faţă de rege. Absenţa poate fi un cadou. În ceea ce priveşte problema sensibilă despre care Înălţimea voastră mi-a făcut onoarea să-mi vorbească, o moaşă ar putea oferi mai multe şi mai amănunţite sfaturi, deşi s-ar putea teme, în aceste înalte locuri, să nu pară că ştie prea multe şi să nu fie, la sfârşit, spânzurată ca vrăjitoare sau considerată trădătoare şi cruţată. Sfatul meu ar fi să lăsaţi natura să-şi urmeze cursul, unde noi avem destul de puţine de spus. Există o parte ascunsă a lucrurilor, iar noi vom rămâne mereu în afara lor, oricâtă atenţie le-am acorda.

— Mă voi strădui să fiu mai umilă şi mai supusă, a concluzionat scurt Geruthe, supărată pe ea însăşi pentru a fi căutat înţelepciune la un om atât de mărunt.

***

Anii au trecut şi, deşi regina rareori şi-a ocolit îndatoririle de nevastă, prinţul Amleth a rămas singurul copil. Când a ajuns la primele trepte ale bărbăţiei, lungindu-i-se brusc picioarele şi apărându-i deasupra buzei de sus o urmă de mustaţă mătăsoasă, Geruthe, sâcâită încă şi mai puternic de un sentiment de înstrăinare faţă de tot ce ar fi trebuit să o mulţumească, s-a întors la Corambus, ultima persoană oficială în viaţă rămasă de la curtea lui Rorik şi un bărbat a cărui afecţiune pentru ea o simţea ca fiind la fel de veche pe cât de veche era şi ea acum. Dacă tatăl ei fusese soarele dătător de viaţă, Corambus fusese pentru ea luna luminoasă, care se ţinea la o distanţă potrivită, trimiţându-şi spre ea razele atunci când Rorik nu se zărea. „Cum îi merge graţioasei mele Doamne?“ – acesta era salutul pe care i-l adresa, de mai multe ori pe zi, atunci când drumurile li se încrucişau prin labirintul de piatră din Elsinore. De această dată, salutul a întâlnit o

cerere, tânguioasă sub demnitatea regală, pentru o scurtă audienţă. Ea l-a primit o oră mai târziu în alcovul însorit, cu podele de brad, care fusese cândva camera lui Rorik, dar pe care ea o transformase în camera ei personală, unde citea poveşti de dragoste, broda şi privea prin fereastra triplă şi cu două coloane înspre Sundul gri-verzui a cărui mişcare necontenită şi întindere schimbătoare păreau stăpânite de o libertate pe care o invidia.

— Dragul meu vechi prieten, sfetnic al tatălui meu şi acum al iubitului meu soţ, a început ea, sunt curioasă să aflu părerea ta cu privire la evoluţia lui Amleth. Activităţile lui, mereu mai bărbăteşti şi mai războinice, îl îndepărtează din ce în ce mai mult de scopul meu de femeie slabă.

Corambus fusese un bărbat subţire, după cum şi-l aducea în minte Geruthe din amintirile ei cele mai îndepărtate, dar se îngrăşase de tânăr, iar postul lui înalt, care-i cerea să stea mult timp aşezat şi să participe la multe ospeţe, îi maturizase foarte tare figura în jurul vârstei de cincizeci şi cinci de ani. Totuşi, mai exista în el ceva ce ţinea de agilitate, se mişca unduios, cu o stăpânire interioară invizibilă şi răbdătoare, înţelegând că trebuie să aibă apariţia unui curtean perfect, un stâlp puternic al tronului. S-a aşezat cu băgare de seamă pe scaunul cu trei picioare ale cărui fund plat, triunghiular şi spătar strâmt, răsucit nu se potriveau cu anatomia lui şi şi-a înclinat capul lui mare (cu rotunjimea accentuată de micimea neobişnuită a urechilor lui, de nas şi de ţăcălia scurtă care-i creştea din barbă) ca să acorde o atenţie impozantă reginei.

A vorbit, cu gesturile rotunjite, preţioase – o graţioasă ridicare a arătătorului, un făcut cu ochiul dirijat cu dexteritate – ale unui bărbat al cărui fizic a secundat îndeaproape simţul poziţiei sale sociale.

— Prinţul are un frumos ascendent asupra unui acuzator şi rareori nu nimereşte punctul vital al

sperietorii de păsări cu lancea lui. Întinde coarda arcului cu mână sigură, dar este puţin rapid în lansarea săgeţii. Jocul lui de şah este indiferent, lipsindu-i un anume grad de previziune a mutărilor; se duelează cu entuziasm, deşi nu cu mare fineţe; latina lui este a unuia care nu poate gândi decât în daneză. Altfel, nu te poţi plânge de el. Este *rex in ovo,* cum şi trebuie, *natura naturans*, să fie în cazul lui.

Totuşi, ochii bătrânului sfetnic erau vigilenţi înlăuntrul capului impresionant, sub pălăria verde apretată să stea ţeapănă, în formă de căpăţână de zahăr cu boruri: aştepta ca Geruthe să-şi spună părerea. Părul lui lung atârna de sub pălărie în fire gri-gălbui slinoase care-i înnegriseră volanul gulerului înalt şi – o altă atingere murdară – avea buza de jos asemenea acelor buze inferioare umede care par, oarecum scăpate de sub autocontrol, să stropească uşor, la anumite consoane sibilante, şi să atârne într-o parte atunci când sunt relaxate.

Regina a întrebat:

— Pare el – cum să mă exprim? – că are inimă rea? Că este nerespectuos cu cei mai în vârstă ca el şi aspru cu cei inferiori? Oarecum neserios în stările lui, care se schimbă, în mod ciudat, aşa de repede? Cu mine poate fi, pentru un moment, aşa de afectuos, de parcă m-ar înţelege mai bine decât m-a înţeles vreodată vreun bărbat, pentru ca, în următorul moment, să fie numai un băiat care-mi întoarce spatele ca şi cum nu aş conta mai mult decât o doică pentru copilul înţărcat. Simt, dragul meu prieten, că am eşuat total ca mamă.

Corambus a ripostat exclamând şi şi-a permis un zâmbet atotştiutor, un rictus care i-a înclinat capul şi i-a subţiat buza strălucitoare de jos, întinzând-o spre laturile feţei:

— Te acuzi singură de ceva ce nimănui nu i-ar trece prin cap. O mamă nu creşte singură un prinţ; tot Statul este responsabil de creşterea lui. Trecând

prin durerile facerii, tu ţi-ai îndeplinit datoria majoră – adesea Dumnezeu o ia pe tânăra mamă în Paradis, în această încercare a vieţii. Alăptându-l timp de un an pe sugar, ai făcut ceea ce multe doamne nobile, capricioase până-n adâncul sufletului, lasă în sarcina vreunei ţărăncuţe necioplite. Când Amleth a învăţat să meargă, să gângurească, să lege cuvintele în propoziţii, să înţeleagă literele, să înceapă să se deprindă cu uneltele şi întrebuinţările acestora şi să afle necesităţile lumii, ai devenit atentă la ce se întâmplă dincolo de obişnuitul comportament regesc, căci deseori se întâmplă ca un copil născut pentru a-l reprezenta pe Dumnezeu pe pământ să fie mai puţin băgat în seamă decât apariţia unei prostituate sau trecerea unui cerşetor la drumul mare. Tu ai fost iubitoare cu băiatul tău. Nu te mai chinui, buna mea regină. La treisprezece ani, Amleth este pregătit şi pentru bine, şi pentru rău. Jocurile de cuvinte care te deranjează ţin, aş spune eu, de înclinaţia lui pentru meseria de actor. Trebuie să exerseze diferite atitudini într-o succesiune rapidă. Să fie sincer, apoi nesincer şi după aceea sincer în nesinceritatea lui – fleacurile acestea îl fascinează. Ce minunată este, pentru mintea lui de învăţăcel, această capacitate umană care permite să fii mereu altul, să-ţi asumi mai multe roluri, să-ţi lărgeşti identitatea meschină, afectată de multe slăbiciuni şi decepţii ştiute pe jumătate. Sunt sigur că ai remarcat însufleţirea şi veneraţia care-l cuprind când vine vreo trupă de muzicanţi la Elsinor – cât de avid asistă la repetiţiile lor, ia notă de punctele reuşite ale iluziilor pe care le creează, repetă când este singur prin holurile şi încăperile noastre rostirea cadenţată a replicilor lor.

— Da, l-a întrerupt cu nerăbdare regina, îl aud în această încăpere însorită, recitând pentru el însuşi!

Corambus şi-a continuat şirul gândurilor.

— Biserica a greşit, mă gândesc uneori, lansând, în aceste vremuri tulburi, blesteme împotriva acestei travestiri lipsite de sfinţenie a spectacolului teatral, care, maimuţărind Creaţia, îi îndepărtează pe oameni de ultimele lucruri, ca şi de cele dintâi. Şi, hai să ne gândim puţin la acest lucru, cât de apropiat a fost băiatul de răposatul Yorik, până când neobositul măscărici, slăbit de toate aceste simple risipiri ale lui, s-a alăturat masei de oameni, în ultimul, cel mai bun, rol al nostru, al tuturor. Fiul tău l-a iubit pe Yorik, Doamna mea, şi-i iubeşte pe toţi clovnii şi pe toţi măscăricii, pentru că-l eliberează de gândurile serioase de conducător şi de disciplina autoimpusă. Soţul tău i-a dat, cum se mai întâmplă, copilului un exemplu prea aspru. Dar nu am nicio îndoială că, atunci când va fi pus în faţa datoriei, Amleth va sfârşi prin a face ceea ce trebuie, deşi va întoarce lucrurile pe toate părţile în mintea lui.

— Aşa să fie, a spus Geruthe, nu pe de-a-ntregul convinsă şi obligată în acelaşi timp să-şi apere soţul. Regele nu vrea să fie aspru; dar este copleşit de ameninţările unei Norvegii nestăpânite, ale unei Polonii în fierbere, ale unei Olande răzvrătite, ca să nu mai vorbim de ţărani şi cler, care sunt mereu supăraţi de costul guvernării.

— Măreţia, a remarcat cu tact Corambus, are dezavantajul că toţi cei care au mai puţină măreţie sunt duşmanii ei.

— Pe cinstite, regele este mai liniştit cu privire la băiat decât mine. Pe măsură ce ei se apropie din ce în ce mai mult în ceea ce priveşte statura şi scopurile pe care le urmăresc, Horwendil vorbeşte din ce în ce mai frumos despre Amleth. Eu sunt cea care, femeie neajutorată cum sunt, întreţine neliniştile.

Corambus şi-a îndreptat trupul pentru un moment, aranjându-şi mânecile festonate ale uriaşei sale mantii, apoi s-a aplecat ceva mai mult

spre ea decât înainte şi i-a vorbit cu voce mai joasă.

— Chiar aşa. Nu sănătatea lui Amleth este cea care, date fiind înflăcărarea visătoare şi stângăcia vizibilă comune începutului bărbăţiei, pare în neregulă, ci, dacă pot să spun asta, a mamei lui. Ca fată, Geruthe, ai fost radioasă şi senină; încălzeai orice inimă. Ca femeie, acum de treizeci de ani…

— Un an peste treizeci, în octombrie. Vârsta lui Amleth citită invers.

— … eşti încă radioasă, dar, în anumite aspecte intime, neconsolată. Totuşi, nicio paloare vizibilă nu-ţi atinge statura, cea mai înaltă pe care o poate avea o femeie în Danemarca.

— Prea înaltă şi prea mare, dacă-mi lipseşte puterea spirituală să o simt. Când eram tânără, speranţele mele însemnau fraţi pentru Amleth, câţiva fraţi, să umple Elsinorul cu bucuria glasurilor.

— Într-adevăr, copiii aduc un confort. Nevoile lor le înlocuiesc pe ale noastre şi existenţa noastră îşi găseşte justificarea în grija pentru ei. Ne ascundem în spatele lor; într-un fel; moartea, care vine pentru fiecare dintre noi, se pierde în avalanşa treburilor de familie. Laertes al meu, cu puţin mai mare decât dezgheţatul tău fiu, se crede deja protectorul tatălui său, ca şi al surorii lui mai mici – care abia merge de-a buşilea –, rămasă fără mamă, vai mie! Geruthe a întins mâna să atingă braţul îndoit al văduvului, care îşi relua locul, după ce îşi ştersese uşor ochii cu mâneca voluminoasă.

— Magrit este fericită în Ceruri, a încercat ea să-l consoleze. Lumea a fost o muncă silnică pentru spiritul ei sensibil.

Lumea, gândea Geruthe, şi succesiunea de avorturi pe care le-a suportat sărmana femeie între fiul şi fiica pe care i-a adus cu bine pe lume. După părerea ei, această soţie rafinată fusese uzată până ajunsese un spectru de pretenţiile poftelor deşănţate ale lui Corambus.

Sfetnicul s-a recules şi a continuat, cu oarecare iritare în voce, cauzată de răspunsurile vagi date de regina sa:

— Absenţa copiilor face femeia inutilă, a spus răspicat, în special dacă soţul ei conduce un regat compus din insule împrăştiate, cu mile de coastă expuse asalturilor străine.

— Soţul meu… Geruthe a ezitat, dar avea în ea o tristeţe amară şi a simţit că ceea ce avea de spus îl va mulţumi pe ascultătorul ei timid, soţul meu este tot ce mi-a promis tata că va fi, dar – a ezitat ea din nou, înainte de a lăsa cale liberă părţii ei mai slabe – nu eu mi l-am ales. Nici el nu m-a ales pe mine decât ca parte a unei organizări statale personale. Mă preţuieşte, dar ca pe una dintre datoriile lui publice, fără niciun risc faţă de multe altele sau faţă de el însuşi.

Îl aducea pe curteanul atent prea aproape de trădare; Corambus s-a închis în sine, înţepenit.

— Pentru ce să dorească să rişte?

S-a aplecat din nou în faţă, cu buza de jos lucindu-i.

— Ai citit prea multe romane galeze care fac din adoraţia sterilă, fără rost, principala ocupaţie în viaţă. Dacă-mi este permis să vorbesc cu francheţea unui tată, ar trebui să citeşti şi să brodezi mai puţin şi să-ţi fortifici corpul făcând mai mult sport. Ar trebui să călăreşti, ar trebui să vânezi, cum făceai când erai fată. Începi să te îngraşi, Maiestate. Sângele tumultuos al lui Rorik stagnează în tine şi înclină balanţa dispoziţiilor tale înspre melancolie.

Ea a râs, ca să treacă peste obrăznicia lui, în care descifrase o tandreţe geloasă.

— Niciodată nu m-am gândit că te voi auzi admonestându-mă pentru greutatea mea, dragul meu prieten trupeş.

— A fost un fel de a spune, mă gândeam la greutatea spirituală.

— Desigur. Bunule Corambus, faptul că mi-ai ascultat gândurile inutile m-a uşurat mult. Numai spunându-le şi s-au dovedit a fi lipsite de consistenţă, fără suport.

Scoţându-şi pălăria verde, conică, suflecându-şi mânecile bogate, lordul şambelan s-a retras, satisfăcut că oferise sfaturi încurajatoare, atât cât fusese în stare. Dacă ar fi enervat-o, şi ea l-ar fi enervat pe el, cerându-i să acorde o atenţie adevărată toanelor unei femei. Totuşi, i-a făcut plăcere să afle că în aranjamentele regelui era o fisură, o urmă de nelinişte în ceea ce priveşte tronul. A ieşit înclinându-se în faţa Geruthei şi lăsând-o cu zilele ei. Oh, zilele, zilele cu frumuseţea şi varietatea lor neobservate – zile cu soare dogoritor şi umbră ca petele unei fiare, zile cu ger puternic, împietrit şi amurg roşu ca sângele, zile de toamnă maro-roşiatice mirosind a fân şi a struguri, zile de primăvară cu gust de val înspumat, sărat şi fum de cămin suflat afară din olanele coşurilor, zile ceţoase cu lumina soarelui cernută şi ploaie uşoară, intermitentă, ce scânteiază şi se prelinge pe sticla ferestrelor ca o pisică argintie, zile cu nori somptuoşi, înalţi, care aduc tunet la răsărit de Iutlanda, zile în care linia ţărmului Skåne se aşază plină de viaţă, ca o volută de purpură, pe întinderea unduită a Sundului, zile cu cer înalt, smălţuit precum trupul unui înger, zile de decembrie cu zăpadă piezişă, colosală, zile de martie cu grindină dinspre nord, ca o bătaie nervoasă în uşă, zile de iunie când verdele înăbuşă orice panoramă, zile fără vreo însuşire anume, zile cu o gaură la mijloc, zile care nu au ştiut niciodată ce vor şi au sfârşit în insomnie, zile de călătorie, zile de ceremonie în care ea şi Horwendil erau înţepeniţi într-un loc ca nişte figuri bătute în aramă sau animate ca nişte actori, dansând printre perdele de lumină vărsată de un candelabru şi păduri de mâncare, zile de baie în care, între râs şi zăcere, s-a transformat în sclavă sub mâinile roşii ale

tinerelor femei aflate în robie la Elsinore, zile de boală când a plutit cuprinsă de febră şi a primit parada vizitatorilor care vorbeau şoptit, dintre care unul putea fi Moartea cea fără de chip, venită să o ducă la Rorik, şi la Marlgar, şi la Ona, Ona care când murise era mai tânără decât ea acum, şi apoi zile blânde de recuperare, zile în care copacii de pe plajă erau roşii de muguri, iar sălciile galbene, zile în care slujnica a născut un copil mort, zile în care Horwendil a fost absent, zile de după nopţi de dragoste, zile în care a mâncat prea mult, zile în care a postit cu lumină în suflet, zile care au început cu Sundul poleit ca un lac de mercur sub zorii ca perla, zile în care vântul a măturat stropi de pe valurile sălbatice ca nişte vâlvătăi de foc alb, zile cu menstruaţie, zile de sfinţi – zilele au trecut şi Geruthe le simţea îndepărtându-se cu tot cu viaţa ei, în acest timp în care s-a mişcat printre atâtea activităţi şi aranjamente, cum îi şedea bine unei regine scandinave, ajutând un arătos rege blond care, odată cu anii, a devenit tot mai admirabil şi mai depărtat, ca şi cum s-ar fi făcut mai mare pe măsură ce se distanța de ea.

— Ciocanul, i-a spus Feng. Obişnuiam să-i spun Ciocanul. Prost, dar te lovea exact în cap.

Aşa se simţea Geruthe în zilele de după nopţile în care ea şi regele făcuseră dragoste – lovită cu ciocanul, într-o supunere oarecum fericită, ţintuită, expediată. Feng, fratele lui Horwendil, se întorsese din aventuroasele sale călătorii în sud, unde, cel mai recent, îşi pusese sabia, lancea şi limba ascuţită în slujba stăpânilor oraşului Genova, în lupta îndelungată a acestora cu cei din Pisa pentru controlul Corsicei şi Sardiniei.

— Mediterana, i-a explicat Feng Geruthei, este destul de caldă pentru ca un bărbat să poată înota în ea cu plăcere, dacă anumite creaturi transparente, cu aspect de clopot, nu-l înţeapă, omorându-l. Pe celălalt ţărm se întinde Africa, unde musulmanii necredincioşi îşi perfecţionează

torturile şi netrebniciile, iar la răsărit se întinde un imperiu cu creştini orientali ciudaţi, care-şi trimit armatele să se bată pentru prezenţa sau absenţa unui „i“ într-un termen teologic grecesc şi care le permit preoţilor să se căsătorească şi să poarte barbă. Mi-ar plăcea ca viitoarea mea călătorie să fie acolo. Nobilii lor preferă să folosească pumnalul, şi nu măciuca sau sabia lată, ca în aceste retrase ţinuturi nordice, şi au dezvoltat grozav arta otrăvirii; aşa mi s-a povestit. Multe influenţe asiatice perfide sunt aduse în Genova de către cruciaţii care se întorc de-acolo şi de către prizonierii lor, laolaltă cu multe bogăţii şi cu multă inventivitate în gândire. Ţie ţi-ar plăcea ţinuturile de la nord de Alpi, Geruthe. Sunt deluroase şi verzi şi fiecare oraş construit pe vârful unui deal rivalizează cu alte oraşe, dându-ne de muncă necontenit nouă, războinicilor rătăcitori. Au un aspect fantastic, de bijuterie, ce nu se întâlneşte prin mlaştinile noastre ceţoase sau prin ceţurile mlăştinoase de pe la noi. Satele sunt agăţate, în cel mai uimitor fel, pe stânci; pârtii sunt trasate pe fiecare pisc; cât despre oameni, care au pielea mai smeadă ca a noastră, se spune că sunt, de la natură, blânzi şi inteligenţi, luminoşi, deşi stăruitori în practicarea muncii manuale!

— Îmi aduc aminte, a spus ea, o tavă ovală de argint împodobită cu desene liniare bogate, ciudate pe margini, pe care ai trimis-o la nunta noastră, la care nu ai putut să participi.

— Regret că am lipsit. Am crezut că nu mi se va simţi lipsa.

— S-a simţit, eu ţi-am simţit-o, deşi nu ne mai întâlniserăm de când eram o copilă, când îmi făceai favoarea să-mi arunci câte o privire când şi când. M-am gândit adesea la cum îmi păreai atunci. Fratele soţului unei femei este un element de interes, căci oferă o altă versiune a acestuia – el preschimbat, cum ar putea fi la o altă aruncare a zarurilor.

— Asta mi-a fost soarta, a spus Feng, cu oarecare nerăbdare, să fiu văzut întotdeauna ca o versiune mai neînsemnată a fratelui meu. Ca urmare, am călătorit în locuri unde nu se mai putea face comparaţie între noi doi. Căsătoria lui cu fiica regelui Rorik a constituit, cred, încă o ocazie în care să se poată compara, din nou nefavorabil pentru mine, norocul meu cu norocul lui.

Bărbatul acesta a vorbit cu o libertate ce te face să te înfiori, s-a gândit Geruthe, ca o provocare pentru amândoi, pentru ea şi pentru el însuşi. A enunţat cu uşurinţă, cu variaţii care intrigă, ţinând cont de viteza cu care a vorbit, cuvintele înflorind şi apoi ofilindu-se pe buzele lui, care nu erau subţiri şi ţuguiate ca ale lui Horwendil sau grase şi lipicioase ca buza de jos a lui Corambus, ci roşii şi frumos desenate, cantitatea exactă de carne necesară, ca nişte buze de femeie, fără a fi totuşi feminine. Buzele lui nu erau tăiate ca ale lui Horwendil sau răsfrânte în afară ca ale lui Corambus, ci modelate ca de nişte degete grijulii şi iubitoare. Vocea lui era mai adâncă – un instrument mult mai lustruit, încordat cu ştiinţă – decât cea a soţului ei şi pielea mai întunecată, fie din naştere, fie din cauza timpului petrecut în sud, nu-şi dădea seama. Era cu câţiva centimetri mai scund decât Horwendil, dar mai apropiat de înălţimea ei.

— Acum optsprezece ani, dacă nu mă-nşală memoria, diplomaţia împăratului Sfântului Imperiu Roman m-a trimis în regatul Aragonului, unde dughenele din spatele Catedralei ofereau lucruri provenite din comerţul ilicit cu Emiratul Granadei, obiecte de artă produse de mâinile răbdătoare până la fanatism ale necredincioşilor. Desenul pe care l-ai remarcat este de fapt o scriere, care merge în sens invers celui în care scriem noi, ce spune, cred eu, că nu există niciun alt Dumnezeu decât Allah, iar un negustor de cămile pe nume Mahomed este profetul lui.

Vocea lui devenise uscată şi repezită, cu o anume umbră de ironie, care încetinea unele propoziţii, ca şi cum ar fi reţinut în ele lumina acesteia. Părul lui era negru şi tuns scurt, cu şuviţe cărunte, aspre, care susţineau pieptănătura cu părul ridicat. Deasupra uneia dintre tâmple era o pată, unde un semn lucios vorbea despre o rană veche şi unde părul crescuse alb ca neaua, ca să-i dea un aspect pestriţ. Ochii nu-i erau albaştri şi alungiţi ca ai lui Horwendil; erau căprui şi uşor oblici, cu gene dramatic de lungi, precum cele false ale unui actor. Nasul îi era acvilin, cu nări largi, avide. Deşi mai tânăr, părea mai vârstnic decât Horwendil, mai matur. Se marinase în esenţe întunecate. Geruthei îi plăceau cutele pe care expunerea şi uzura călătoriilor le săpaseră în pielea lui tăbăcită şi felul în care faţa lui se maturizase, faţa lui cu tendoane netede, cu muşchi care jucau, relaxându-se şi contractându-se. Avea vitalitatea vânoasă a unuia care s-a eliberat de constrângeri. Simţea că bărbatul acesta putea câteodată minţi şi că-i putea înşela pe cei care-l iubeau, dar acest lucru nu o dezgusta; în ochii minţii ei, aceasta dădea interiorului lui ceva din textura bine conturată şi agreabil marcată a exteriorului. Pe măsură ce Horwendil îmbătrânea, aspectul lui cădea pradă tendinţelor bărbaţilor blonzi, cu pielea subţire. Vârful nasului lui mic şi drept devenise roz, pleoapele îi căzuseră şi grăsimea guşii, a maxilarului şi a obrajilor era insuficient ascunsă de barba peticită, creaţă pe care ea îl convinsese să şi-o lase pe când era încă o nevastă cu influenţă.

Feng avea patruzeci şi şapte de ani. După legendara ucidere a lui Koll, Horwendil îşi extinsese şi consolidase averile şi-şi pusese la adăpost statutul de rege, în timp ce Feng bătuse poteci prin păduri şi drumurile romane stricate din sud. Acum se întorsese în Danemarca să răstoarne, dacă putea, ruina proprietăţilor ipotecate din Iutlanda – jefuite de vecini şi de administratori, în

timp ce ţăranii lui fuseseră răvăşiţi de boală şi recolte proaste – şi să-şi stabilească, printr-o rezidenţă de câteva luni la conacul pe care Rorik i-l dăruise, un loc la Curtea regală a fratelui său. Garda lui, formată în majoritate din soldaţi străini, caii şi pajii trebuiau să fie toţi găzduiţi la Elsinore pe o durată nedeterminată. Horwendil mormăia. Feng s-a dovedit a fi un formidabil petrecăreţ; bea fără măsură, deşi îşi arăta starea de beţie numai printr-o mai mare libertate a mişcărilor. Spre finalul unui ospăţ dădea iama, se spunea, printre fetele care serveau, dar asta o dezgusta pe Geruthe mai puţin decât ar fi trebuit. Rorik se comportase asemănător după ce Ona murise. Feng avusese şi el cândva o soţie, Lena din insulele Orkney; se căsătoriseră nu mult după nunta fratelui său. Era zveltă ca o zână, auzise Geruthe, şi părul îi era aşa de mătăsos încât o şuviţă care-i atârna pe spate putea fi încolăcită într-un inel nu mai mare decât unul de căsătorie. Feng a purtat o asemenea şuviţă cusută de tunica lui, în dreptul inimii, se spunea: Herda devenise atentă la bârfele servitorilor văzând interesul Doamnei ei. Lena murise, aşa se povestea, dar numai din cauza frumuseţii şi bunătăţii ei nepământene, înainte de a putea purta o sarcină până la capăt. Aşa de multe femei bune au murit tinere: părea o caracteristică a acelor timpuri de decădere şi boli. Geruthe nu putea decât să se mire dacă propria ei vitalitate persistentă trăda o lipsă de virtute, un fel de pact nedeclarat cu răul. Avea acum treizeci şi cinci de ani şi era privită de toţi, dar nu şi de ea însăşi, drept o femeie bătrână.

În compania Geruthei, Feng era ireproşabil şi părea, într-adevăr, a tresări la atingerea ei atunci când, involuntar, ea îi mătura în trecere mâneca sau când îl bătea pe mână în semn de apreciere emoţionată a vreunei anecdote amuzante sau spuse cu însufleţire deosebită ori la vederea vreunui fleac adus din cutare sau cutare colţ al variatei şi

fabuloasei Europe. Nu era obişnuită cu un bărbat cu care să poată vorbi şi care să dorească să o asculte. Horwendil şi Amleth plecau de lângă ea în mijlocul unei propoziţii ca să schimbe impresii despre fapte bărbăteşti sau să-şi facă socotelile lor particulare.

— Se pare că fratele meu te place, a remarcat Horwendil în dormitorul lor cu tavan înalt şi expus curentului. Vocea îi era neutră şi ascuţită, o sâcâială indiferentă.

— Îmi povesteşte despre locuri în care eu nu voi merge niciodată, pentru că mie îmi lipseşte libertatea proprie unui bărbat. La Veneţia, îmi spune el, palatele sunt ridicate pe trunchiuri de copaci cufundate în mare; străzile sunt de apă, iar bărbaţii şi femeile trec peste poduri ca nişte mici case ale scărilor şi folosesc bărcile aşa cum folosim noi caii şi trăsurile.

În Castilia, plouă numai primăvara, când macii înroşesc povârnişurile dealurilor. În Franţa, fiecare sat a înălţat o biserică de dimensiunile unui munte, închinată Fecioarei Maria.

— Asemenea amănunte picante poţi găsi şi în romanţurile tale, de unde poate le-a adunat şi Feng. În copilărie i-a necăjit mult pe tata şi pe mama cu pornirea lui incorigibilă spre minciună. Mama era una dintre acele persoane, după părerea mea, talentate şi, desigur, încântătoare care cred că există o scurtătură pentru premiile vieţii, prin care munca răbdătoare şi fidelitatea faţă de obligaţii pot fi ocolite. Pentru că este fratele meu, prin legăturile de sânge pe care le-a stabilit Dumnezeu, trebuie să-l iubesc şi să-l primesc în casa mea, dar nu este nevoie ca tu să fii aşa de generos de ospitalieră cum te dovedeşti a fi. Prinţul a remarcat discuţiile voastre particulare şi este tulburat.

În timp ce vorbeau, ea îl ajuta pe rege să iasă din armura lui de turnir, desfăcându-i numeroasele încuietori „moş şi babă“ şi cămaşa împletită care ţinea plăcuţele la locul lor. Pe măsură ce săbiile

deveniseră mai ascuţite şi săgeţile mai subţiri, s-a renunţat la platoşa de zale în favoarea armurii din foaie de metal; în cămaşa lui flexibilă de plăcuţe suprapuse, Horwendil părea un fel de triton mătăhălos şi lucitor. Ajutându-l să-şi scoată segmentele articulate şi să-şi deznoade apoi veşmântul de piele şi căptuşeala vătuită, legate la spate, peste care era pusă cămaşa de metal, aspectul de uriaş dispărea treptat, ajungând să pară mai degrabă demn de milă şi mărunt, deşi cu trecerea anilor mai pusese ceva slănină pe burtă.

Înveşmântată în cămaşa de noapte din lână colorată, Geruthe i-a adus-o soţului pe a lui şi, în timp ce braţele lui se luptau cu faldurile acesteia, ea a dat drumul răspunsului înspre capul lui ascuns, pierdut în ţesătură.

— Sunt surprinsă, s-a lansat ea ca la turnir, că prinţul a binevoit să remarce vreun comportament de-al meu. De când era mic, a fugit cu hotărâre de mine, ca să te îmbrăţişeze pe tine de fiecare dată mai strâns. Îl deranjează jumătatea din el care aparţine mamei lui. Data viitoare când îţi mai raportează tulburarea sensibilităţii lui ofensate ai putea să-i sugerezi să-i arate şi el, la rândul lui, mai multă curtoazie unchiului său. E posibil ca Feng să considere compania mea feminină lipsită de valoare, dar este tot ce i se oferă, din moment ce tu şi Amleth născociţi mereu ceva ca să fiţi în alt loc în Elsinore sau chiar plecaţi împreună în cine ştie ce incursiune inutilă.

— Este important ca băiatul să înveţe căile bărbăţiei şi regalităţii, a informat-o Horwendil, cu acel calm grav pe care-l afişa când se aşeza pe o treaptă mai înaltă de autoritate. Eul public pe care şi-l dezvoltase, Geruthei i se părea însă foarte plicticos de gol pe dinăuntru. Regalitatea îl devora pe omul din el chiar şi când acesta era în cămaşă de noapte.

— În mai puţin de un an, Amleth va pleca să cunoască domeniile împăratului, unde luminile

moderne, ghidate de preceptele inspirate de divinitate ale părinţilor Bisericii, ating înălţimi care îi umbresc pe antici.

— Danemarca are tutorii ei destul de luminaţi. Nu văd de ce trebuie să-l exilăm pe singurul nostru copil.

— „Singurul“, dar nicidecum ca urmare a dorinţei mele, Geruthe.

— Nici dintr-a mea, Sire.

— M-ar fi bucurat încă o progenitură, care-ar fi asigurat înflorirea dinastiei noastre.

— Nu m-am sustras de la datoriile mele, deşi prima naştere a fost ameninţător de grea. Am fost dornică să ţin piept torturii din nou pentru a susţine tronul.

— Uterul este locul ţintit, a pledat el, principiul masculin e o simplă tangenţă. Resentimentul logodnei noastre pripite a îngheţat, poate, sucurile tale zămislitoare. Nu le-a mai rămas nicio rezervă de sămânţă.

Ochii gri-verzui ai Geruthei aruncau fulgere ca frunzele plopului tremurător înainte de furtună.

— Poate că sămânţa însămânţată în aşa un îngheţ al sufletului nu a reuşit să încolţească în solul doritor pe care a căzut.

Expresia feţei lui s-a schimbat; faţa i s-a albit, apoi i s-a aprins; s-a apropiat de ea ca şi cum ar fi vrut să o sărute, un zid de furie în care, brusc, apare o spărtură.

— Oh, Geruthe, continuă Horwendil, eu nu am fost rece. Nu sunt rece faţă de tine nici la optsprezece ani de zile după noaptea nunţii.

— În noaptea nunţii ai adormit.

— Ca să te lipsesc de un bădăran beat, ca să-ţi ofer un Horwendil mai bun dimineaţa.

Era ceva arhaic în omagiul lui, ceva ce-i amintea de accentul demodat al lui Marlgar deasupra leagănului ei, ceva ce a făcut-o pe regină să tresară cu părere de rău pentru furia arătată.

— Iartă-mă, bărbate. Nu-mi pot imagina un om care să mă servească cu mai multă preţuire şi mai multă iubire.

Totuşi, îşi putea imagina un asemenea bărbat, în momentele în care se trezea alături de grămada sforăitoare sau, în mijlocul dimineţii, când îşi ridica ochii de pe fila pergamentului unui *chanson de geste* ce-i descria pe El Cid sau Roland, eroi creştini în armuri care veneau pe trupurile lor subţiri ca pielea pe şarpe, iar privirea ei, trecând prin fereastra cu doi stâlpi a camerei ei însorite, întâmpina Sundul de culoarea fierii şi fâşia pustie, lipsită de vegetaţie, care o chema şi care se numea Skåne.

Noiembrie, chiar noiembrie târziu, când copacii şi-au lăsat deja să cadă frunzele veştejite şi rujele vinete sălbatice de toamnă au fost reduse la tulpini de îngheţurile dimineţii, îşi aduce zilele lui neaşteptat de calde şi într-una dintre aceste zile, Feng a invitat-o pe Geruthe să-i viziteze domeniul. Regele fiind plecat, ea a acceptat. Au mers călare, având un anturaj numeros, regina pe o şa de femeie, pentru că nu trebuia ca oamenii să o vadă cu fustele ridicate. Calul pe care-l călărea, un armăsar tânăr, maroniu, era încordat şi parcă zbura pe deasupra pământului sub ea, cu tendoanele şi musculatura încordate până dincolo de ce creierul din tigva lui mare şi lunguiaţă putea controla. Geruthe se simţea ca şi cum s-ar fi aflat înlăuntrul capului acestuia, văzând în două direcţii în acelaşi timp, cele două imagini nereuşind să se amestece.

Lumina soarelui aurea ramurile fumurii; câmpurile cosite peste care trecea grupul lor eliberau în aerul ce se încălzea mirosuri de balegă de vacă şi fructe stricate, de fân uscat şi de turbă. Pete întunecate ca peştii din crescătorii se desfăceau ca nişte evantaie pe albul strălucitor al cerului, o perdea incandescentă mărunţită şi împrăştiată de caii care-şi purtau călăreţii printr-o

pădurice de mesteceni şi pini şi din nou pe câmp, înspre o coamă de deal unde o troiţă a Fecioarei părăsită la o răscruce arăta ca o grămadă de fragmente de tencuială, unele dintre ele albastre. Pământurile de pe laturile coamei dealului se întindeau în fâşii colorate după cum fuseseră recoltele pe care le purtaseră, fiecare mică proprietate fiind lucrată cu gelozie de proprietarul ei şi având hotarele marcate prin moviliţe conice de pietre.

Vedea şi simţea toate acestea cu un singur ochi; cu celălalt, Geruthe se vedea pe ea însăşi, în pelerina de călărie în carouri roşu-cafenii şi gri-verzui care nu lăsa să se vadă decât vârfurile ascuțite ale încălţărilor ei din piele de ren înalte până la gleznă, lunecând în această aventură rară sub protecţia fratelui soţului ei, prin ţinutul care pentru ea fusese mai degrabă un peisaj văzut prin ferestrele cu geamuri largi ale castelului tatălui ei mai întâi, apoi al soţului ei.

Viaţa ei, aşa cum se vedea prin acest ochi îndreptat spre interior, fusese un culoar de piatră cu ferestre multe, dar fără nicio poartă spre lumea de afară. Horwendil şi Amleth erau gărzile-proprietari gemene ale acestui pasaj, iar capătul lui era moartea, ţinută departe cu greu. Moartea, sfârşit al naturii şi al deschiderii de care vorbeau preoţii dumnezeului crucificat în numele unei lumi mult mai glorioase. Dar cum ar putea exista o lume mai glorioasă decât aceasta, cu lumina, nenumăratele obiective şi perspective, zgomotele vieţii, ale mişcării ei? Copiii ţăranilor s-au înşirat de-a lungul satului să vadă grupul regal trecând. Meniţi să le urmeze părinţilor în robie pe aceste fâşii de pământ stăpânite de alţii, li se oferise momentan libertatea aclamaţiilor copilăreşti, stângace şi nevinovate.

Pe cerul acoperit cu nori rotunzi, un stol de grauri urmărea un şoim, rotindu-se crăunind şi

plonjând asupra lui, în timp ce singuraticul prădător se eschiva şi croncănea patetic.

Feng şi-a împins calul, un arăbesc negru pursânge echipat exotic cu şa şi frâie genoveze, aproape de calul ei sperios.

— Fratele meu e bun, a spus, ivindu-se ca în vis în ochiul ei întors spre înăuntru. Un om bun. Mai demult, a fost un copil bun, întotdeauna încercându-şi curajul, mergând peste câmpul pustiu nopţi la rând, întărindu-şi spiritul războinic prin mici schilodiri, întrebându-l neîncetat pe tatăl meu despre război şi despre cum să fii un conducător neînfricat. Cred că uneori îl agasa pe bătrân, de fapt. Gerwindil era o brută fără Dumnezeu care niciodată nu bea altceva sau mai puţin de trei pocale cu mied. Cele mai eroice campanii ale lui au fost purtate într-o aşa de mare frenezie alcoolică încât a trebuit să plătească nişte barzi care să-i povestească ce făcuse în timpul luptei. Teoretic, era creştin, dar, de fapt, habar nu avea ce înseamnă acest lucru sau cine fuseseră evreii, sau care fusese păcatul Evei. Ideea lui despre religie era un inel cu pietre mari şi eviscerarea unei duzini de prizonieri de război. Dar se plecase în faţa nebuniei convertirii şi permisese intrarea preoţilor în Iutlanda; castelul era plin de preoţi, iar fratele meu şi cu mine am suportat atacul instrucţiei lor. Niciunul dintre noi nu putea crede ce spuneau, dar am crezut totuşi destul pentru a ne lăsa întristaţi de credinţă.

— Eşti trist? a întrebat Geruthe, nu atât ca să flirteze, a încercat ea să se convingă, cât din curiozitate – şi aceasta, probabil, o formă de flirt. Avea curiozităţi în legătură cu Feng, ar fi vrut să ştie de ce tot părăsea Danemarca.

— Nu şi când o anumită doamnă este în faţa ochilor mei, a spus el.

— O anumită doamnă? Sângele Geruthei i-a pulsat împins de gelozie în vene: Feng găsise o succesoare frumoasei Lena din insulele Orkney.

Horwendil niciodată n-ar fi capabil de un asemenea devotament abstract. Ce nu putea lovi, poseda sexual sau înşela nu exista pentru el.

— Care trebuie să rămână nenumită.

— Desigur, a spus ea, e de la sine înţeles. Dar ea, această doamnă, are cunoştinţă de devotamentul tău?

— Da şi nu, cred. De asemenea, a schimbat el subiectul cu bună ştiinţă, tristeţea mea iese la iveală când sunt într-un oraş în care nu am mai fost niciodată până atunci. Dar din oraşe fug, asta doar dacă nu mă aventurez foarte departe, până la Bizanţ sau, deghizat, risc să pătrund în Khanata Hoardei de Aur.

Intraseră pe pământurile domeniului lui Horwendil, după câte vedea ea; la capătul aleii cu plopi desfrunziţi pe margine se vedea conacul, Odinsheim, unde fusese adusă în noaptea nunţii şi unde nu devenise femeie decât pe la jumătatea dimineţii următoare. Câţiva dintre cei din grupul lor i-au părăsit acum, căutând informaţii pentru rege despre recoltă şi despre părţile acesteia care i se cuvin de drept. Restul s-au îndreptat spre conacul lui Feng, Lokisheim, pe care Geruthe îl văzuse de departe, dar niciodată până acum pe dinăuntru.

Faţada era la fel de lată ca şi cea a conacului Odinsheim, dar mai joasă cu un etaj şi construită pe o structură de lemn cu tencuială între bârne, nu din cărămizi galbene, mai rare şi foarte scumpe. Înăuntru, servitorii se auzeau tropotind ca şoarecii când simt miros de pisică. Dar aprinseseră focul în cămin cu prea puţin timp înainte, buşteni reci trosneau şi fumegau. Interiorul casei lăsa să se întrevadă o anumită ordine militărească, impusă pentru eventuale scăpări de neglijenţă. Pe pereţi şi în dulapurile deschise erau expuse amintiri din călătoriile lui Feng prin Europa: o sabie încovoiată cu mânerul bătut cu pietre scumpe, un instrument de aramă cu sfere înăuntrul altor sfere, ultimul

glob al constelaţiilor, în forma tainicelor semne ale stelelor, două halebarde înalte, încrucişate deasupra unui cufăr gravat grosolan, cu mânere de funie şi încuietori din fier în formă de peşti zburători.

— O ladă pentru arme albe din Burgundia şi un paloş – operă a măiestriei meseriaşilor bavarezi, a explicat Feng cu o vioiciune nervoasă, văzându-i privirea fermecată de curburile complicate ale halebardelor. Germanii din Bavaria au pătruns secretele nordului italian, continuă el. Scaunele acestea ciudate sunt veneţiene. A apucat unul, ridicându-l, şi l-a pliat cu zgomot, ca pe o pereche de foarfece mari, după care l-a deschis la loc. Se pliază prin lunecarea stinghiilor una pe lângă alta, cam ca firele unui război de ţesut, şi-a continuat el explicaţiile. Există fel de fel de lucruri isteţe în străinătate şi din ce în ce mai puţină încredere în Dumnezeu. Noi, danezii, am rămas înapoiaţi; frigul ne menţine proaspeţi, dar proşti.

A pus scaunul desfăcut în formă de X lângă focul care pâlpâia leneş şi a aşezat pentru ea o pernuţă de catifea verde pe şezut. Geruthe s-a aşezat comod, iar el a tras celălalt scaun veneţian, perechea primului, destul de aproape de ea, aşa încât să nu fie nevoie să ridice tonul vocii ca să acopere forfota servitorilor, care se grăbeau să aducă farfurii şi castroane, cuţite şi linguri, platouri încărcate pentru ospăţul lor de prânz.

— Bunătatea lui m-a apăsat, a continuat Feng, reluând conversaţia în treacăt. Parcă-mi punea o pernă pe faţă. Ştia toate răspunsurile, n-avea nicio întrebare.

— Odată am spus despre el că nu este subtil, a mărturisit Geruthe, la rândul ei, şi tare l-am mai înfuriat pe tatăl meu.

— Subtilitatea nu este încă la modă în Danemarca, a spus Feng, dar în Europa este în ascensiune. De mii de ani, noi suntem ţăranii lui Dumnezeu, săpăm şi ne încovoiem, cu sudoarea

prelingându-ni-se pe frunte, sub cei mai joşi nori posibili. În Roma, al cărei mititel şi ocupat episcop spune că este păstorul chiar şi al amărâtelor oi din stearpa Iutlandă, am văzut o mână de marmură, minunată prin fidelitatea asemănării cu una reală, ieşind din pământul de unde barbarii furau pietre pentru altarele lor. În Paris, călugării învăţaţi au căzut în admiraţie pentru gândurile unui mag străvechi numit Aristotel. Unul dintre aceşti învăţaţi m-a asigurat că Dumnezeu şi misterele lui divine nu mai au nevoie să fie luate pe încredere, căci toate pot fi dovedite cu rigurozitatea legilor triunghiului.

Oarecum nervos, el vorbea acum prea repede şi nu se uita la ea decât pe furiş.

— Mă tem, a îndrăznit să spună după o deliberare interioară Geruthe, că aceasta va lăsa deoparte sărmana noastră umanitate. Dumnezeu ar fi trimis, în această situaţie, nu pe Fiul Lui pe pământ, ci o teoremă.

Această aproape blasfemie l-a făcut pe Feng să-şi ridice privirile uimite spre ea. Ochii lui erau în mod tulburător mai întunecaţi decât ai lui Horwendil, având culoarea neagră a pământului crăpat, cu fire de iarbă verde prin el, un rest al Creaţiei, ca ai Evei, concepută imediat după terminarea acesteia.

— Spune-mi, Geruthe, tu ce crezi? Eu sunt de părere că tatăl tău n-a fost deloc un convertit mai profund decât al meu. Au trăit amândoi şi au ucis cu inocenţa unui animal.

— Au trăit cum le-au dictat nevoia de supravieţuire şi plăcerea, printre nevoile de zi cu zi. Eu cred, a răspuns ea, ce-mi spun bărbaţii aflaţi deasupra mea să cred. În afara crezului lor, societatea nu le mai oferă femeilor nicio siguranţă. Dar tu, frate al meu, tu în ce crezi?

Dar el nu era fratele ei. A răspuns aşa de repezit că ea nu şi-a putut stăpâni o clipire.

— Eu cred că bărbaţii pot fi daţi dracului, a spus el. Sunt mai puţin sigur că pot fi salvaţi. După ce mâncăm, blândă Geruthe, trebuie să-ţi arăt ceva – o frumuseţe care lasă gândurile noastre despre bine şi rău la mila realităţii.

Mâncarea era din belşug, dar cele mai gustoase erau cărnurile afumate şi sărate şi fructele tari de toamnă. La început, ca să se dezmorţească după cele două ore de drum călare, călătorilor li s-au adus boluri de lemn cu o supă ce răspândea o puternică aromă de varză şi iepure de casă; fusese ţinută în clocot mărunt, zi şi noapte, într-un vas de fier mai greu decât un om! Apoi au fost aduse bucăţi reci de şuncă în saramură amestecate cu bucăţele de gâscă conservate în miere, hering sărat şi cod tăiat fâşii pentru a putea fi apucate cu eleganţă, precum şi acei cârnăciori uscaţi, picanţi pentru care ţăranii aveau un nume obscen. Sparanghelul gătit şi apoi uscat, cardon şi pătlagină înecate în vin ca să le facă fragede şi apetisante, aduceau aminte de recolta de legume din timpul verii. Ca desert şi culme a ospăţului, un platou cu smochine şi alune în coajă – delicatese exotice în acord cu gusturile extravagante ale lui Feng. Adunarea de oameni şi focul din ce în ce mai puternic au alungat frigul din sala de la parter, aşa că aerul a devenit închis sub scândurile înnegrite ale tavanului.

Regina a mâncat împreună cu celelalte femei din grup, la unul dintre capetele mesei lungi, pentru ca urechile lor, deşi asigurate sub bonetele bine strânse, să fie la adăpost de umorul bărbătesc dezlegat de mied şi berea înspumată.

Feng părea să fie aşa de captivat de discursul din ce în ce mai zgomotos al bărbaţilor încât mult timp nu i-a mai aruncat nicio ocheadă, deşi a venit la capătul mesei pentru ea, încă sfărâmând între dinţi desertul format dintr-un măr roşu cu dungi galbene. Dinţii lui erau neregulaţi, dar păreau puternici şi fiecare la locul lui; el nu suferise de

durerile umilitoare şi de extracţiile ce lăsaseră spaţii goale în gura lui Horwendil, mai puţin dornic de a zâmbi ca oricând.

Feng a condus-o pe Geruthe afară, printr-o curte cu cărări bătătorite care luceau în dezgheţul amiezii, înspre o clădire cu acoperiş lung de stuf; după fluierăturile ce se-auzeau înăuntru, Geruthe şi-a dat seama că aceasta era poiata şoimilor. În timp ce perechea traversa curtea, ciorile din stejarii atârnători au croncănit, protestând şi dând alarma; glasurile lor erau aşa de ascuţite şi larma atât de puternică încât Geruthei i s-a părut că urechile nu-i mai erau aşa de bine protejate de bonetă.

Poiata avea o singură uşă, înaltă exact atât cât să poată intra un om aplecat. Feng, deşi mai scund decât Horwendil, a trebuit să-şi plece capul. Înăuntru, podeaua de nisip şi pietriş scânteia şi luneca uşor în lături sub tălpile ezitante ale reginei. Întunericul din interior a făcut-o să se oprească. Mirosul de carne putrezită şi cel ascuţit de murdărie de carnivore înaripate i-au asaltat nările.

— Este nevoie de un timp de acomodare ca să reuşeşti să vezi, i-a spus Feng uşor, de parcă n-ar fi vrut să spargă ţesătura de zgomote reţinute din jurul lor – un fâşâit de aripi rigide ca armura, un scârţâit de gheare ucigătoare pe o stinghie, un clinchet emoţionant de clopoţei şi vocile păsărilor însele, un murmur ca un plâns domol, la fel de îndepărtat cum este pământul de cer, de ţipătul agăţat de cer al unui răpitor ce urcă în cercuri domoale pentru a-şi pregăti atacul năprasnic prin cădere.

Semiîntunericul începea să se desluşească. Au ieşit la iveală alte detalii: colivii împletite din nuiele de răchită uscată, stinghii albite de găinaţ; piedici pentru şoimii de vânătoare şi lese atârnând de-a lungul pereţilor, capişoanele de pene decolorate ca nişte stafii care întepenesc păsările într-o orbire artificială. Vânătoarea cu şoimi i se păruse întotdeauna Geruthei un sport crud – un

abuz faţă de viaţa sălbatică, o transformare a unei feţe a naturii descătuşate într-un instrument pentru amuzamentul omului. Simţise dezgust faţă de acest sport încă de când, pentru prima dată, tatăl ei îi arătase poiata de la Elsinore, o clădire mare cât o biserică, unde păsările aveau voie, înlăuntrul ferestrelor asigurate cu plase de sârmă, să zboare încoace şi-ncolo prin spaţiul înalt, lipsit de soare.

În această poiată strâmtă şi sumbră, ea a simţit sărăcia lui Feng, aşa cum probabil o percepea el comparându-se cu regele. Acum că ochii ei puteau vedea, a numărat un simplu cvartet de locuitori vii printre epavele mucegăite ale coliviilor goale. Nu era de mirare că instrumentele rafinate, din piele, folosite în acest sport atârnau inutile şi neunse de păienjenişul de cuie de lemn.

— Absenţa mea mi-a mutilat alaiul, a spus Feng. O jumătate de duzină de păsări şi doi şoimi de vânătoare, unul bătrân şi nepotul lui, şchiop. Cât de multe ştii despre acest sport?

— Tatăl meu mi-a permis să arunc doar o privire, iar soţul meu încă şi mai puţin de-atât. Cred că Horwendil nu prea găseşte plăcere în acest fel de recreere, deşi poiata regală este menţinută pentru ca grandoarea acestui sport să-i impresioneze pe vizitatori. Cred că pentru unii bărbaţi este un fel de religie. Cum se întâmplă şi în situaţia adevăratei credinţe, când femeile nu sunt hirotonisite preoţi.

— Şi totuşi numai femela poate fi numită, pe bună dreptate, şoim. Masculul, şoimul, este cu o treime mai mic, având jumătate din furia aprinsă, naturală a femelei. Iată o mlădiţă, prinsă în laţ acum câteva zile şi deja pusă la lucru, cum se spune. Prin mlădiţă înţelegem şoimul între stadiul de pui, luat din cuib, deşi încă fără pene, şi cel de peregrin, un sălbatic cu toate penele crescute, prins în laţ, cum spuneam. Iertare pentru ce poate însemna aceasta pentru pedanteria ta, dar este o

ştiinţă a tipurilor care insistă asupra propriei nomenclaturi.

— Am mai auzit aceşti termeni, a spus Geruthe.

— Noi o numim pe această tânără şi mândră frumuseţe Bathsheba.

Prin lumina palidă a singurei ferestruici de la capătul adăpostului opus uşii joase, Geruthe a putut să vadă. Pasărea era ţinută într-un ciorap împletit, ca un pergament rulat, cu capul ieşit în afară la un capăt şi picioarele galbene, dotate deja cu gheare apucătoare, la celălalt. Căpşorul avea capişon negru. Pe laturile feţei albe erau puncte înşirate ca nişte pete de cerneală izvorâte din ochii ei. Cum proprii ei ochi s-au dilatat ca să vadă mai bine, Geruthe a fost cuprinsă de oroare: pleoapele Bathshebei erau cusute strâns, cu împunsături uniforme, zdravene.

— Ochii, a spus Feng, auzindu-i respiraţia sacadată, pentru că faţa ei acoperită de un văl alb era întoarsă de la el, sunt, cum se spune, pecetluiţi pentru propria ei protecţie, altfel ar fi înnebunită de posibilităţile libertăţii pe care-ar putea-o constata. Ghearele îi sunt bine îngrijite şi picioarele dotate cu clopoţei, aşa încât şoimarul să-i audă şi cea mai mică mişcare. E interiorizată, sensibilă şi emotivă. Pentru a deveni partenera bărbaţilor, trebuie să fie constrânsă, aşa cum este înfăşat un prunc sau cum este pus pe tron un rege prin intermediul unei ceremonii sacre de o zi. Are în suflet toate uşile de ieşire şi noi avem grijă să o picurăm, ca printr-o pâlnie, într-un recipient potrivit. Este hrănită, Geruthe – hrănită cu carne mai uşoară decât orice fel de carne ar putea ea dobândi în stare de sălbăticie. Orbirea este chiar o binecuvântare, un fel de adormire pentru propria siguranţă. Nu ai observat că, pentru a prinde o gâscă, gâscarul aruncă o pătură sub care pasărea înţepeneşte instantaneu, într-un fel de somn?

Vocea lui era un cântec de leagăn în urechile ei, sămânţă rodind încântător.

— Aşa le supun bărbaţii pe femei, cu jurămintele lor lacrimogene, a spus ea. Ochii ei sunt vreodată despecetluiţi?

— De îndată ce şoimarul consideră că e pregătită pentru capişon. O obişnuieşte cu vocea umană, cu felul nostru de a atinge, cu mirosul nostru, care pun stăpânire pe simţurile fine ale şoimului. O linişteşte stropind-o pe faţă cu apă din propria lui gură, îi cântă acelaşi cântec, din nou şi din nou. Stă treaz noapte după noapte, ţinând-o şi pe ea trează, până ce în sfârşit va ceda şi va accepta mănuşa lui ca locul ei normal de odihnă. Aceste creaturi miraculoase nu sunt precum câinii şi porcii; regatul pe care îl ocupă ele nu are niciun punct comun cu al nostru, cu excepţia situaţiei în care noi construim cu răbdare o legătură cu ele şi le atragem aproape de noi.

— Sărmana Bathsheba, mi-aş dori să poată înţelege toate explicaţiile tale ademenitoare pentru nefericirea ei. Priveşte, şi-a pierdut câteva pene, acolo, la baza stinghiei! Va fi la fel de dezbrăcată ca atunci când regele David a spionat-o de pe acoperişul palatului său.

Ea a smuls o pană cafenie, mică, pătată ca şi cum ar fi fost înmuiată în smântână. El a luat-o cu solemnitate din palma ei rozalie şi i-a prins-o la curea.

— Aici, a spus el, vine să o întâlnească pe Jochebed, mama biblică a lui Miriam, mama lui Moise. Aceasta este şoimul rotitor din regiunile cu gheţuri veşnice şi zăpadă. Se face din albă cafenie şi din nou albă, în funcţie de anotimp; acum o găseşti proaspătă, în penajul ei de iarnă. Şoimii rotitori, a continuat el, stânjeneala lui amoroasă căutând adăpost în spatele comportamentului energic de instructor, sunt mai mari decât peregrinii. Bathsheba este un şoim peregrin. Jochebed a fost antrenată să vâneze cocori în mlaştini, dar mă tem că este la fel de puţin antrenată ca şi stăpânul ei. Dacă un şoim nu este

menţinut antrenat, revine la starea de sălbăticie, se zgârie cu ghearele, zbătându-se într-o furie devastatoare; respinge stinghia şi refuză să mănânce – chiar şi o delicatesă aburindă cum este ficatul proaspăt de iepure.

În timp ce vorbeau, el îşi pusese o mănuşă de vânătoare din piele care îi venea aproape până la cot. Cloncănind încet, ciufulindu-i spatele gâtului alb, Feng face pasărea cu capişon să păşească cu ghearele ei legate pe încheietura mâinii lui. Continuând să-i murmure, a dus pasărea afară, acolo unde adăpostul cu fereastra lui solitară dădea, în spate, spre o pajişte mare în pantă, cu ierburi vălurite şi albite de mişcările vântului şi umbrele grăbite ale norilor, care se îngroşaseră şi deveniseră ameninţători fată de dimineaţă, de la cursa călare pe sub un cer presărat cu norişori albi.

— Priveşte: şoimarul însuşi, a spus Feng.

Era un bătrân, Thord, pe numele lui; ridat şi încovoiat de timp, dar cu pieptul larg, pregătit parcă să poarte aripi. Şi-a scos pălăria ascuţită de postav ca să-şi întâmpine cu un salut stăpânul, pe regina lui şi pe şoimul rotitor, ca şi cum aceştia ar fi fost membrii unei echipe exaltate. Pe o bucată cosită de lângă pajişte, el şi cu nepotul lui, Ljot, se ocupau, i-a explicat Feng, cu întreţinerea unui al treilea şoim, un uliu păsărar alb-cafeniu-roşcat numit Jezabel, pregătit pentru vânătoare, aruncând pentru el pe câmp şoareci pe care-i prinseseră şi-i schilodiseră, răsucindu-le sau chiar rupându-le un picior pentru a-i face să nu mai alerge atât de repede. Pentru amuzamentul Geruthei, au făcut o demonstraţie: Ljot, un copil cu picioare subţiri şi care şchiopăta, cu pleoape albe şi privire lăptoasă, a eliberat dintr-un sac şi a dat drumul afară unui trupuleţ cenuşiu, tremurător, care s-a aruncat cu furie, sărind şi mergând în zigzag din cauza infirmităţii înspre ascunzişul oferit de iarba înaltă. Chiar când părea că acesta a ajuns la ascunzătoare, Thord a dat drumul păsării, care, ca o vijelie

neagră, a plutit prin aer, s-a lăsat asupra lui şi, într-o secundă, a apucat-o pe mica creatură lipsită de apărare cu ghearele, înăbuşind-o, apoi a lăsat-o să cadă pe pământ.

— Păsărarii nu se năpustesc din înălţimea lor, i-a explicat Feng Geruthei. Ei lunecă uşor şi înşfacă pe furiş.

— Şi par a fi prea sătui ca să mănânce ce ucid, a spus ea, deja destul de familiarizată cu Feng pentru a îndrăzni o nuanţă de reproş.

— Lasă prada stăpânilor lui. A fost educat să nu mănânce nimic altceva decât ce i se oferă din mâna omului. Acum hai să-ţi arătăm cum vânează Jochebed cocori.

Fusese deja făcută o momeală din două aripi albastre de cocor, legate împreună cu o curea din piele de cal. Copilul a adus această făcătură grosolană dintr-o şură din spatele adăpostului şi a cărat-o o distanţă bună, până la bucata de pământ unde iarba era cosită. Thord, scoţând un sunet dogit, părintesc, din fundul gâtlejului, a luat şoimul pe pumnul lui înmănuşat şi printr-o rotire rapidă a celeilalte mâini, a legat o lesă subţire, trecând-o prin inelele puse la capătul piedicilor de pe ghearele şoimului. Cu aceeaşi mână i-a scos capişonul de pe moţul stacojiu.

Ochiul vulturului! Era mai mare, mai negru şi mai sclipitor decât şi-ar fi putut imagina Geruthe – o perlă de noapte adâncă. Sau aşa a crezut ea, până ce şoimul smucitor şi-a întins capul înspre o rază de soare şi o floare de aur cu multe vine cafenii s-a arătat de sub corneea transparentă.

Capul plat, lucitor al lui Jochebed avea penajul aşa de fin încât părea chel şi pete mici cât bobul de piper îi punctau penele albe ca zăpada de pe gât. Capul cu ciocul încovoiat a tremurat şi s-a congestionat când ochiul i-a perceput pe ei, examinându-le feţele ca pe o pradă. Când privirea i s-a înfipt în ochiul Geruthei, regina a simţit că-i îngheaţă suflarea. Aşadar, moartea nu a trecut-o cu

vederea nici pe ea, cum îşi imaginase cu voioşie în copilărie, lumea părându-i-se atunci o dimineaţă perpetuă.

— Uită-te în altă parte, Doamna mea, a rugat-o încet bătrânul şoimar. O figură umană ciudată este otravă pentru ei până când nu sunt umanizaţi pe de-a-ntregul.

Geruthe a tresărit, rănită de admonestare, pentru că, de fapt, ea fusese obişnuită încă din copilărie să fie admirată. Şi-a îndreptat alături privirea, înspre Feng, dar el era cufundat în vânătoarea cu şoimul, privirea fiindu-i la fel de implacabilă ca şi a Jochebedei.

Şchiopătând, şuierând, Ljot învârtea cât putea de tare momeala ca să agite aerul; era impresionant să-l vezi alergând, aşa de zdrenţăros şi de convins de ceea ce face, cu faţa albă lucindu-i din când în când în timp ce el continua să se uite înapoi. A aşezat instrumentul primitiv, fâlfâitor, preţ de o jumătate de aruncătură cu arcul depărtare, la marginea ierbii înalte, şi s-a ghemuit, ascunzându-se vederii. Un fluierat slab, fără putere, insistent se ridica din locul unde stătea ascuns. Feng i-a explicat la ureche Geruthei că fluieratul fusese modelat despicând un laringe uscat de cocor.

Thord a eliberat şoimul, care a zburat şuierând prin aer, trăgând după el un şnur subţire, ataşat de lesă. Thord, scoţând acel zgomot gutural din gât de excitare, dădea drumul la coardă pe măsură ce pasărea se înălţa; Geruthe i-a auzit şuieratul prin iarbă. Cu picioarele răşchirate, Jochebed a aterizat pe făcătura de cocor cu aripi albastre.

Ljot a apărut din ascunzătoare ţinând la vedere, ca recompensă, un picior nejupuit al unui iepure proaspăt ucis. În timp ce şoimul se hrănea, băiatul a alăturat piedicile de la picioarele lui şi le-a legat strâns împreună. Şoimul s-a reunit cu bătrânul Thord, care-i lovea cu o pană rigidă ghearele crude descărnate, ciocul acvilin pe care erau bucăţi de blană de iepure cu sânge întărit pe ele. Feng i-a

explicat Geruthei la ureche, cum, treptat, şnurul va fi înlăturat şi jocul se va diversifica şi lărgi cu becaţa şi potârnichea. Păsări vii, cu aripile rupte şi ochii cusuţi, vor fi priponite de ţăruşi prin pajişte, pentru educarea şoimului. Astfel, cu răbdare, pas cu pas, ucigaşul sălbatic va fi făcut partenerul omului.

Ce treabă crudă şi copilărească, ce şaradă stânjenitoare, se gândea Geruthe, admirând în acelaşi timp o anumită pasiune vie ascunsă în ea, această îndemânare ca o coasă mult-ascuţită în cursul generaţiilor trecute. Bărbaţii trebuie să se joace cu moartea, să o facă mai puţin îngrozitoare atunci când vine. Feng şi-a scos mănuşa care-o adusese pe Jochebed afară din adăpost şi a invitat-o pe Geruthe să-şi bage mâna în mănuşă. Părea periculos să facă asta, să-şi strecoare mâna unde nicio mână de femeie nu mai fusese vreodată. Mănuşa era prea largă şi era destul de cald înăuntru – cald de la pielea lui Feng. Sub îndrumarea lui, ea a luat-o pe Jochebed pe încheietura mâinii înmănuşate. Pasărea era mai uşoară decât părea, cu oasele ei goale pe dinăuntru şi moartă de foame: mai uşoară decât un pisoi sau decât un coş cu fire colorate, pe braţul ei. Ghearele încovoiate au făcut un zgomot uşor, de zgârietură, în timp ce se descleştau şi se încleştau la loc pe mănuşa de fier căptuşită şi zdrenţuită. Picioarele ucigaşe ale lui Jochebed s-au strâns, în timp ce continua să-şi mişte fără încetare capul; globul strălucitor al ochiului în lăcaşul lui căuta ajustarea perfectă, unghiul precis care să-i mărească faţa Geruthei.

Brusc, Thord a pus capişonul pe capul inchizitorial şi, uşor, a trecut-o pe Jochebed de pe mănuşa de fier a Geruthei pe a lui.

— Nu vreau să fiu dur, a spus el, fără a o privi în ochi, dar privirea umană îi înspăimântă. Noi îi scoatem din întuneric cu multă tandreţe.

Relaţia lui cu aceste păsări avea prioritate în faţa supuşeniei pe care o datora reginei sale.

Feng a întrebat-o:

— Ce senzaţie ai avut simţind moartea pe încheietura mâinii tale?

Razele soarelui erau blocate: fragmentele de nori se măriseră şi se întunecaseră, îngrămădindu-se ca bucăţile de gheaţă în Skaw, în partea lui expusă vântului. Ziua scurtă de noiembrie îşi pierdea cu repeziciune căldura, de altfel neobişnuită pentru acest anotimp.

— Suntem femele, şi eu, şi ea, a răspuns Geruthe. Trebuie să luăm ce putem din ce ne oferă lumea. Fără îndoială că ar mânca verdeţuri dacă natura nu ar fi făcut-o sclavă cărnii. Nu trebuie să o judecăm după regulile pe care le facem noi pentru ea.

Feng a râs, cu dinţii lui inegali, dar ascuţiţi din gura roşie aflată între mustaţa bine îngrijită şi bărbuţa ascuțită, în stil italian.

— Aş vrea să-ţi fac cadou de despărţire un animal de dezmierdat. Nu pe şoimăriţa Jochebed, ea este prea mult sora ta, dar, poate, pe graţioasa şoimăriţă Bathsheba, când îi vom despecetlui ochii.

— Cadou de despărţire?

— Da. Trebuie să plec din nou. Danemarca nu este încă un cuib pentru mine. Stăpânii mei genovezi au consimţit să lipsesc o vreme, având scuza unor probleme personale; aceste probleme au fost verificate şi scuzele acceptate. Nimeni în afară de şoimii mei nu îmi vor simţi lipsa; fratele meu are Danemarca în mâna lui. Danemarca şi pe Doamna prin care, în asentimentul poporului, stă pe tron. Ţara te iubeşte, Geruthe, până la cel mai rătăcitor danez.

S-a înclinat cu curtoazie, în cazul în care nu l-ar fi identificat pe acesta din urmă cu el însuşi.

A fost unul dintre puţinele lucruri făţişe pe care le-a făcut Feng; desigur, o femeie ştie ce se

întâmplă, ce negocieri se petrec între părţile de jos, nevorbitoare, ale trupurilor, sub acoperirea unor maniere elevate.

— Rătăcitor, a spus ea, sper că nu şi în ceea ce priveşte loialitatea. Soţul meu, regele, a ajuns să se bazeze pe prezenţa ta la Curtea lui. El apreciază povaţa ta prezentă şi acordul trecutului împărtăşit de amândoi. Îţi aduci aminte de el de pe vremea când era tânăr. Fiii lui Gerwindil n-ar trebui să stea atât de mult despărţiţi.

— Poate că o duc mai bine aşa. Puii de lup nu împart acelaşi bârlog în viaţă. Există o siguranţă dată de distanţă şi o puritate care lasă loialitatea neprobată, lucru valabil atât pentru fraţi, cât şi pentru iubiţi.

— Cine vorbeşte de iubiți? a întrebat Geruthe. Îmi va lipsi un prieten; un frate proaspăt câştigat – un frate-prieten şi un şoim-iubit.

— Noi aparţinem acelora care ne manipulează, a spus Feng şi, smucindu-şi capul într-o parte de parcă ar fi fost iritat de ceva, i-a făcut semn lui Thord că trebuie să se despartă. Thord i-a dezlegat lesa Jochebedei şi şnurul şi a legat la loc de piedicile şoimului clopoţeii, pentru ca nicio mişcare a acestuia, în timpul zilei sau al nopţii, să nu treacă neobservată şi îngrijitorul lui să poată fi întotdeauna astfel atenţionat. Ochii bătrânului, i se părea Geruthei, pâlpâiau înfundaţi în cutele feţei lui îmbătrânite de intemperii, peste anii şterşi din memorie, în respect pentru privirea trufaşă, supradimensionată a şoimului. Inima ei a bătut pentru Ljot, băiatul hărăzit să îmbătrânească şi să se cocoşeze, zbârcit şi înnegrit, în slujba unei rase nemiloase de răpitori.

Iisuse Hristoase, se gândea Feng, *iubirea asta mă mănâncă de viu.* Dorindu-şi cu disperare ca Geruthe să se înfrupte din el în timpul nopţii, imagini fulgurante ale ei îi ardeau în străfundul creierului, în timp ce se sucea şi se răsucea pe

patul lui de vagabond – un anumit fel al ei de a se întoarce, modul în care faţa ei se înclina când se întorcea la chemarea cuiva, neştiind (sau ştiind?) că el o urmăreşte. Părul ei revărsat pe umeri, mătăsos, ca un halo de şuviţe răzleţe, se ridica puţin; era indecent să vadă cineva părul blond-roşcat al soţiei altcuiva, dar cel care-l vedea era fratele soţului ei şi, astfel, lui îi era permis să intre în apartamentele lor, în timp ce ei se dedau la lucruri lumeşti; ea într-o cămaşă fără cingătoare, nu atât de lungă cât să-i acopere goliciunea picioarelor, goliciunea rozalie vorbind despre corpul încă încins de căldura moleşitoare a somnului tocmai întrerupt; goliciune roză pe margini, albă la degetele de la picioare şi sporită până la o nuanţă de ceară la călcâiele ei goale; trupul întreg al Geruthei – o lumânare mlădioasă purtând flacăra difuză, de nestăpânit, a părului ei.

Horwendil era acolo, deja îmbrăcat ca să meargă la vânătoare cu acel ştrengar obraznic, maimuţăritul de Amleth, sau în straie oficiale de catifea pentru primirea vreunui ambasador sau a vreunui funcţionar temător de la vistierie, ignorând total comoara – femeia sfios tăcută de lângă cotul lui, cu buzele ei nostim ţuguiate pentru a apuca, de pe vârful ascuţit al cuţitului, bucăţi de mistreţ sălbatic făcute soté sau o înghiţitură aleasă înmuiată în ouă de prepeliţă făcute ochiuri, în timp ce soţul ei continua să flecărească cu vocea plină de importanţa poziţiei lui de rege, pentru a-şi impresiona fratele, despre atacuri-fulger asupra norvegienilor, sau polonezilor, sau novgorodienilor, pe vreun nefericit ţărm mlăştinos sau pe vreo cale maritimă înşelătoare. Neobişnuit cu întreruperile, el îşi continua tirada, cu voce cavernoasă:

— Şi negustorii, negustorii, dragă Feng, sunt aşa nişte ticăloşi nesuferiţi; se îmbogăţesc prin siguranţa pe care le-o asigură Statul, ne folosesc drumurile, porturile, oraşele fortificate şi trebuie

taxaţi, dar îşi ascund fără ruşine averea, îngrămădind-o ici şi colo, în aşa fel încât niciun contabil nu poate să o găsească!

Pe când trăia tatăl nostru, dragă Feng, averea nu putea fi ascunsă, era la vedere, recolte şi pământuri, colibele vasalilor şi ale şerbilor, izlazurile şi pătulele burduşite, agentul regelui le putea însuma dintr-o ochire, dar acum bogăţia se furişează, se scurge în mod nevăzut dintr-un loc într-altul, sub formă de cifre, cifre scrise în poliţe; este uşor să-i blamezi pe evrei, dar, ţine minte de la mine, alţii decât evreii sunt cei doritori, în aceste vremuri corupte, să mânuiască afacerea murdară a uzufructului, să râdă de prăpăd, să lovească balanţa-fantomă de debit şi de credit şi să o facă să bântuie din oraş în oraş, din port în port, aşa încât legăturile de loialitate care, pe vremea tatei, îl legau pe rob de stăpân, pe stăpân de rege şi pe rege de Dumnezeu să nu mai aibă nicio valoare, ca să zic aşa, chiar şi limbile pe care le ştiau cândva locuitorii dealurilor şi ai văilor şi prin care se înţelegeau unul cu altul se distanţează acum, dizolvate în limbajul cifrelor – cifre, dragul meu Feng, inventate de Scaraoţchi însuşi sub înfăţişarea mahomedanilor şi aduse la noi de cruciaţi întocmai ca numeroasele cazuri fatale de sifilis, luat de la vreo curvă cu piele măslinie. Bogăţia negustorului, blestemată fie până la Dumnezeu, este lunecoasă ca un şarpe: nu se arată nicăieri decât în mobilele dormitorului lui şi în mormanul de argint şi de aur pe care îl atârnă pe târfa grasă de nevastă-sa!

Întotdeauna, dar întotdeauna în discursul lui Horwendil există o licenţiozitate ascunsă, o lăudăroşenie ascunsă, pentru că limba lui nu putea să se abţină să nu atingă părţile inferioare ale minţii lui, femeile pe care le răsturnase ca parte a privilegiului atacatorului, chiar şi pe Sela, pentru care Feng implorase, fără folos, să fie cruţată, pe Sela exilată pe o insulă sau răscumpărată de norvegieni, dar pe care Horwendil a trebuit să o

aibă, deşi ea l-a zgâriat şi s-a luptat cu el ca o Valkyrie. Astfel, pătat şi căzut în dizgraţie prin multiplele lui triumfuri neglorioase asupra unor creaturi slabe şi lipsite de apărare, regele îşi ţinea discursul monoton, cu grăsimea cărnurilor mâncate la micul dejun strălucindu-i pe barbă, cu pântecele la fel de umflat ca al oricărui negustor pe care plănuia să-l jefuiască. Că un asemenea porc mătăhălos putea, cu bunăvoinţa Bisericii, să o murdărească pe Geruthe ori de câte ori poftele lui trupeşti o doreau îl înnebunea pe Feng, ducându-l până la ideea de omor.

Ea era pentru el, prin comportamentul pozitiv, graţios, o fereastră luminoasă către o lume mai pură. Când se uita la ea, sufletul i se înfiora ca şi cum cineva ar fi picurat în el lumină.

Geruthe s-a mutat de la masa unde luaseră împreună micul dejun la masa de toaletă de lângă fereastră cu oglinda ei ovală de metal şi şi-a periat părul, cu spatele arcuindu-i-se sub capotul moale purtat dimineaţa, cu cotul roz, ascuţit lunecând afară din mâneca largă într-o mişcare neregulată în sus şi în jos, vârfurile părului blond-arămiu rupându-se şi răspândindu-se în mii de firişoare incandescente. Gura lui Feng s-a uscat din cauza prezenţei atât de apropiate a cărnii ei de neatins.

Ea singură admisese, în conversaţiile glumeţe pe care le avuseseră, că trupul ei avea o latură de senzualitate ascunsă. Vorbea cu uşurinţă, în spiritul iubirii de Curte, despre părţile de jos ale trupului, pe care părţile de sus le serveau, pur şi simplu. Acest lucru a atins sensibilitatea lui uşor de trezit, şi aceasta fusese şi intenţia. Dar el ştia că ea, cu acel talent al femeilor care alungă de la ele propriile lor scopuri, tocmai prin prea multa claritate voia mai ales să dea naştere unei comuniuni de spirit înlăuntrul turnului de fildeş, inaccesibil, al poziţiei ei de soţie de rege şi mamă. Avea treizeci şi cinci de ani şi era la apogeul maturităţii. Atâta timp cât nu-i mai putea dărui un

alt moştenitor regelui, ar fi fost o trădare eternă şi o înfruntare a Cerurilor dacă un alt danez s-ar fi culcat cu ea. Sângele regal este sfânt, sângele lui Dumnezeu pe pământ. Şi devotamentul lui Feng includea o austeritate autoprotectoare, o abstracţiune. El nu-şi imagina părţile de jos ale trupului ei, nici părţile licenţioase pe care le oferă femeia spre a fi penetrate, ca o iapă în ocolul unde stă armăsarul. Jocul amuzat al gurii şi ochilor ei, muzica obişnuită a vocii ei prevenitoare, o lucire a picioarelor ei goale şi moliciunea ei rozalie de dimineaţa erau pentru el destulă hrană pentru iubire: în acest stadiu, să-şi imagineze mai mult l-ar fi revoltat. Ca un şoim, iubirea era cel mai bine păstrată în stadiul de foame. Ceea ce iubim, a înţeles el din poezia din Provence, unde mercenariatul îl dusese de mai multe ori, este mai puţin darul primit, goliciunea marmorată de lună şi supunerea cuplării decât graţia cerească a dăruirii – ultimul veşmânt îndepărtat, privirea întunecată, directă, faţă în faţă, în dormitor, provocându-te să apreciezi mai mult acest dar smuls din umbrele Raiului.

Cu greu ar fi putut să o aprecieze mai mult pe Geruthe. Iubea simţul ei practic, veselia ei iertătoare. Trecută de tânără de la tată la soţ, asuprită de un soţ ale cărui virtuţi semănau cu cele ale unui tată, ea ştia că viaţa ei sărise peste câteva etape, dar nu-şi alimenta vreo ranchiună pentru asta. Era aşa de blândă, aşa de clarvăzătoare şi de naturală. „Natura“ era unul dintre cuvintele ei favorite, pe care ea îl folosea aşa cum femeile care vorbeau alte limbi spuneau despre *der Gott*, *le bon Dieu*, *Iddio, Dios.* Feng iubea felul în care, chiar şi la nivelul la care ochii ei gri-verzui apreciau totul la adevărata greutate, buzele ei generoase şi muşchii mici din jurul buzelor ei se jucau împreună, ca şi cum cuvintele toate erau în ele o glumă pe care nu se putea stăpâni să n-o savureze. Când îi pronunţa numele, lăsa „ng“-ul să plutească

în aer, aşa încât aproape forma o altă silabă. De asemenea, numele ei, în rarele momente în care l-a auzit ieşind de pe buzele ei – pentru că numele noastre sunt folosite de convenienţă de către ceilalţi, dar sunt configurate marginal în minţile noastre, care ne cunosc ca pe o entitate prea vastă şi prea vagă pentru a fi numită – fusese îndulcit la „Geruthe“.

Fiecare inflexiune a vorbirii, a gândului şi a mişcării ei i se părea uluitor de perfectă. Chiar şi mica ei strungăreaţă era pentru el perfecţiune, o surpriză dulce oferită când zâmbea. *Sas belos dens*, şi-a amintit el dintr-un poem de Bertran de Born. *Vuolh sas belas dens en dos.* Vreau să primesc cadou dinţii ei frumoşi. O femeie, ca să fie înflăcărată de iubire, trebuie să aibă o izbucnire, o slăbiciune, şi cea a Geruthei, după cum văzuse el, era maleabilitatea ei, o moliciune pasivă care le permisese tatălui şi apoi soţului ei să se impună. Afecţiunea ei pentru natură dezvoltase în ea un fatalism, o propensiune spre a ceda. Şi lui i-ar ceda dacă ar fi presată. Simţea asta. Şi ar fi a lui numai pentru că *a văzut-o.* Fratele lui fusese orbit de statutul lui de rege şi, de altfel, întotdeauna fusese obtuz, un administrator de adunări generale, aproximate, folositoare, pur şi simplu.

Pentru Feng, a trăi cu Geruthe alături de el ar însemna să se scalde în fiecare zi în lumina de care acum trebuia să-şi păzească ochii, deşi imaginea ei ardea vie în străfundul creierului său. Ea ar transforma plumbul din el în aur, i-ar înălţa inima din întinarea iutlandeză întunecată de care fusese cuprins devreme. Şi – greu de recunoscut, dar un fapt – ea ar face din el un rege. Danemarca şi Geruthe ar fi, împreună, ale lui. Aşa o posibilitate măreaţă dădea târcoale la doar câteva picioare depărtare, cum stătea el aşa participând cu laşitate la forfota curţii fratelui său. Dorinţa lui Feng, când îl învăluia izvorând dinlăuntrul lui, era aşa de puternică încât genunchii ameninţau să i se îndoaie

şi capul îi devenea greu de nerăbdare. În timp ce foamea din el se dezlănțuia, fratele lui trecea de la vrednic de dispreţ la demn de milă, de la demn de ură la neajutorat. Horwendil nu ştia nimic despre felul în care comoara lui de nepreţuit îl împovăra cu riscuri. Habar nu avea, nici cea mai mică idee trecătoare despre invidia bolnavă de iubire a fratelui său nu-i trecea prin cap. Feng trebuia să îndepărteze pizma periculoasă din regatul acestui monarh cu cap de lemn – fără apărare în strălucirea lui deşartă, nebănuitor în sentimentele lui frăţeşti. Stafia tatălui lor, Gerwindil, îi urmărea. O fărâmă de conştiinţă a legat mâinile blestemate ale fratelui. Feng a plecat înspre sud să se pună din nou în slujba vasalilor teoretici ai împăratului, consulii din Genova, şi încă mai departe în sud, tot în această slujbă, iar apoi spre răsărit, ca emisar al aliatului Genovei, tronul din porfir şi fildeş al Bizanţului.

Ca semn de despărţire, îl rugase pe Thord să i-o aducă pe Bathsheba, cu ochii descusuţi, reginei, la Elsinore. În timpul unei duzini de ani de aventură, de îndârjire, Feng s-a întrebat, când şi când, cum a fost primit cadoul lui. Cusută pe dinăuntrul cămăşii de sub tunică, într-o bucată de pânză din cea mai aspră şi mai durabilă, el a purtat, oriunde a mers, pana moale, cafenie de pe pieptul şoimului, pe care ea i-o dăduse ca zălog de neuitare.

II

Regele era furios.

— Dar ce mai poate studia încă băiatul la Wittenberg? a întrebat. Are douăzeci şi nouă de ani! Eu am şaizeci împliniţi, cu dureri, şi suferinţe, şi scurte intervale de amorţeală irezistibilă. Este de mult vremea ca Hamblet să vină acasă şi să înveţe cum se guvernează.

Geruthe a continuat să-şi perie părul des, care, în luminozitatea redusă a dimineţii întunecate de iarnă, emana un halo scânteietor de fosforescenţă statică.

Unele scântei erau albastre, iar altele galbene şi remarcabil de lungi în timp ce săreau din locul în care, cu o perie din cel mai aspru păr de porc, trăgea cu forţă ca să aranjeze o şuviţă arămie bine întinsă. Cu cât peria mai mult, cu atât mai multe firicele se ridicau drepte în jurul capului ei.

— Cred că ne consideră lipsiţi de subtilitate, a spus ea. Bem prea mult. Mâncăm urât, folosind cuţite de vânătoare. Suntem barbari în comparaţie cu profesorii lui de acolo.

— Lipsiţi de subtilitate! Ce crede el că este viaţa – o reprezentaţie teatrală cu replici spuse din vârful buzelor de băieţi în haine femeieşti?

— Nu-mi vorbeşte despre ce crede el, a spus ea, mai bine zis, nu-mi vorbeşte despre nimic. Dar înţeleg, din ceea ce a lăsat Corambis să-i scape despre ce i-a spus Laertes lui, că există un ferment în cercurile cultivate din sud, fragmente variate de cunoştinţe antice pe care le-au adus înapoi cruciaţii şi pe care călugării arabi şi bizantini le-au transcris secole de-a rândul, dar pe care nimeni nu le citeşte,

ceva despre un nou fel de a privi lumea *în mod ştiinţific,* orice ar însemna acest lucru, lăsând natura să ne spună despre ea în cele mai mici detalii, unul după altul, ca şi cum femeile, şi copiii, şi monarhii, şi fermierii nu ar fi făcut asta dintotdeauna. În loc de a crede pe cuvânt tot ce spun preoţii şi Biblia, vreau să spun. În loc de a contrazice primele principii, tu îţi deduci principiile dintr-o mulţime de fapte particulare observate. Îmi pare rău, nu prea mă fac înţeleasă: este încă prea devreme, dragul meu.

— Îmi confirmi cele mai rele bănuieli. Fiul meu e acolo, pe Elba şi învaţă cum să se îndoiască, învaţă batjocura şi blasfemia, când eu încerc să instalez pietatea şi ordinea într-o aglomerare intrigantă şi belicoasă de danezi.

— Ce altceva a mai spus Corambis? a întrebat, pe gânduri, Geruthe, în timp ce părul electrizat, în multe culori, se juca în jurul capului ei.

— Ceva despre cum omul este măsura lucrurilor, care are un anumit înţeles, cu adevărat, de vreme ce bărbaţii şi femeile se află chiar aici, împrejurul nostru, în timp ce Dumnezeu, deşi cu toţii putem simţi că El e pe aici, pe undeva, este cu mult mai greu de remarcat. Totuşi, nu te poţi opri să nu te întrebi dacă oamenii sunt gata să fie măsura lucrurilor. Abia putem avea măsură pentru noi înşine. Suntem singurul animal care face *greşeli.*

— Trebuie să-l aducem pe Hamblet înapoi sau *lucrul* regional va alege un altul când eu – dacă va fi să… Cum spuneam, mă supără aceste neaşteptate atacuri de oboseală.

— Bătrâneţea, pur şi simplu, dragul meu. Şi eu am nevoie de somnul de după-amiază mai mult decât înainte. Vei mai trăi, cel puţin, încă douăzeci de ani, i-a spus regelui soţia sa, biciuind o special de impresionantă sclipire albastră de pe părul ei lung, ca şi cum gândul nu o liniştea în totalitate.

— Voi, cei din Iutlanda, sunteţi duri ca piroanele. Uită-te la fratele tău. Cinci răni într-o ambuscadă în Turcia şi încă se mişcă precum o panteră, cu o claie de păr pe cap, ca de urs.

A liniştit-o faptul că l-a pomenit pe Fengon, reîntors de curând din viaţa lui de cavaler în exil şi dintr-o dată foarte atent cu cei care trăiau la Elsinore. Părul şi barba, presărate cu fire cărunte, îi stăteau bine, în timp ce cârlionţii blonzi ai lui Horvendile, cândva aşa de spectaculos de nordici, se subţiaseră vizibil deasupra sprâncenelor şi la ceafă. Ţeasta îşi arăta tăria de substanţă minerală, lustrul marmorean al pielii.

— Da, a spus el tare, păşind maiestuos, şi a concluzionat: pungaşul de frate-meu s-a întors şi dă târcoale îndeaproape castelului, de parcă miroase că are un viitor aici, iar Hamblet, care ar trebui să fie aici ca să taie elanul robust al unui succesor, impresionant şi angajat, şi totuşi nu prea mult, în loc să fie în Wittenberg, risipindu-şi zilele în valuri de logică inutile şi nopţile în nebunii preacurveşti care ar putea să nu dezonoreze un băiat de nouăsprezece ani, dar care îl marchează treptat pe un bărbat cu zece ani mai în vârstă.

Era în starea lui de spirit furtunoasă, ca o pânză de tablă scuturată în spatele scenei pentru a semnifica furtuna. Geruthe şi-a atins spatele dinţilor cu vârful limbii, nevrând să-i vorbească prea pripit soţului ei despre asemenea impulsuri cu greutate şi ferme. Era conştientă, din ce în ce mai mult, că trebuie să-şi păzească şi să-şi stăpânească vorbele pe care le schimbă cu el, cândva aşa de spontan încrezătoare, chiar dacă, adesea, el îi răspundea numai cu un mormăit.

— Nu cred, a spus ea, că fiul nostru are prea mult gustul acestor plăceri crase pe care tu i le atribui, cu destulă invidie. Pe măsură ce a crescut, introducerea lui în misterele naturii a părut a fi atinsă, atât cât am putut observa eu ca mamă, mai mult prin uluire şi dezgust decât prin încântare. El

nu găseşte încântare în femele ca atare; are în el destul din principiul pasiv pentru a nu fi atras, fără discernământ, de el în alte persoane. Capriciile lui Hamblet ar putea fi scoase la suprafaţă numai prin intermediul unei fiinţe foarte tinere şi delicate. Mă gândesc – cum am mai spus, regele meu – la Ofelia. Ea are şaptesprezece ani, chiar vârsta la care eu m-am măritat şi, în timpul vizitelor sporadice la Elsinore, prinţul i-a acordat atenţie mai mare pe măsură ce înflorirea ei devenea evidentă. Vara trecută, aşa cred, relaţia lor a avansat, dincolo de relaţia cu un glumeţ văr mai mare, la relaţia cu un adorator dureros de timid şi imatur. Ea a devenit o frumuseţe cu un spirit dulce şi poznaş, deşi încă timid, aşa cum ar trebui să fie o fecioară.

Horvendile a spus, mărşăluind prin dormitorul lor ca într-o căutare oarbă a unui drum de ieşire:

— Ea nu este pur şi simplu timidă; are mintea tulbure. Creierul ei are o fisură pe care orice circumstanţă ar putea să o afecteze, mărind-o. Mai mult, un prinţ trebuie să se căsătorească cu o prinţesă şi, astfel, să lărgească legăturile tronului şi influenţa lui. Căsătoria cu fiica unuia dintre lorzii şambelani este un incest politic nesănătos. Corambis ne-a umplut aşa de mult urechile cu sfaturile lui încât m-am gândit să-l concediez – concediere numită, desigur, o pensionare bine meritată şi bine recompensată, poate la micul conac de lângă Gurre So, de mărimea şi de repararea acoperişului căruia s-a ocupat, folosind aşa de multe sume mici sustrase pe furiş din punga regală.

Pentru Geruthe, care-l vedea pe Corambis drept aliatul ei într-un Elsinore resimţit mai rece decât la început, acestea erau noutăţi neplăcute. Îşi ascunse surpriza, protestând numai:

— Corambis nu te-a sfătuit numai pe tine, ci şi pe tatăl meu, Rodericke. Este o legătură vie cu

copilăria mea şi cu zilele simple, prietenoase, când norvegienii fuseseră de curând umiliţi.

— Exact. A devenit prea obişnuit să desfete în puterea regelui. Apropierea prea îndelungată de tron hrăneşte invidia şi cutezanţa. Aranjamentul lui de a o face pe fiica sa debilă, nu mai zdravănă decât mama ei, următoarea regină, deposedându-mă pe mine de toate posibilităţile unei alianţe avantajoase, îl consider o trădare.

Există prinţese, la răsărit de Novgorod, care ar aduce o zestre de dimensiuni asiatice, alcătuită din ambră, blănuri şi smaralde de tundră, pentru o alianţă vestică. Ataşamentele lui Hamblet nu sunt relaţii sentimentale, ci subiecte de dezbătut în cele mai lipsite de pasiune consilii. Niciodată să nu ai încredere într-un sfătuitor cu fată de măritat.

Geruthe puse jos peria de păr ca să se întoarcă de la oglindă şi să-i spună soţului ei în faţă:

— Nu e niciun aranjament al lui Corambis sau al meu. Este o tendinţă naturală, pe care amândoi am remarcat-o, fără să o fi încurajat – sentimentele lui Hamblet pentru această floare care a înmugurit în propria lui curte, în timp ce el era mai mult absent. În ceea ce o priveşte pe ea, cum să poată să nu fie fascinată de adolescentul nostru regal, în timp ce el se maturizează, devenind un bărbat atât de captivant şi de expresiv, de ales, cu precădere, şi încă nu este spus totul în favoarea lui? Dar ea este docilă şi va renunţa la toate speranţele dacă aşa porunceşte tatăl ei.

— Să-l lăsăm să-i poruncească astfel, atunci. Poate că are vârsta la care te-ai căsătorit tu, dar tu nu erai o invalidă palidă care se pitea la umbra tatălui la o simplă încruntare din sprâncene.

— Când era cazul, o făceam, i-a replicat Geruthe, cu o undă de căldură pe faţă, după cum bine îţi aminteşti, întrucât ai avut de câştigat din capitularea mea. Ofelia are mai multă ardoare şi sentiment şi rezerve de pasiune decât ai catadicsit

tu vreodată să crezi că are. Va da naştere unor urmaşi viguroşi, aşa îmi spune mie instinctul.

Horvendile a privit-o cu acei ochi flegmatici, decoloraţi care uneori vedeau prea mult.

— Instinctul îţi serveşte propria dorinţă, draga mea. Citeşti în ea vechiul tău eu; astfel s-ar armoniza singurul nostru moştenitor cu un ecou imaginar al copilăriei tale. Geruthe, nu căuta în această copilă fragilă sensurile propriei tale împliniri târzii şi cucerirea propriului tău fiu. Uneltele se răsucesc în mâinile noastre când le folosim greşit şi ne rănesc.

Geruthe a pus peria cu un pocnet aspru pe masa de toaletă din lemn de trandafir şi de stejar, pe care erau aranjate ajutoarele pentru frumuseţea ei – de care abia dacă avea nevoie, deşi ajunsese la patruzeci şi şapte de ani: peria din păr aspru de porc cu vârfuri negre, doi piepteni de fildeş, cu ornament, o pensetă de fier pentru firele nedorite de păr care îi lăţeau sprâncenele, coborând pe tâmplele ei rotunjite, patru scobitori, dintre care două erau de fildeş şi două de aur, câteva nuiele de anin ale căror capete fuseseră umezite şi bătute ca să formeze perii de fibre, pentru a-i menţine zâmbetul strălucitor şi a ţine departe cariile, un borcan de steatit cu pudră de henna pisată şi un altul din lapislazuli cu care să-şi fardeze obrajii şi pleoapele în zilele cu ceremonii publice, talc ca să suprime orice blestemată de roşeaţă a tenului şi o „cutie dulce“ de cedru aromat în care erau unguenţi parfumaţi pentru înmuierea tenului şi îndepărtarea ridurilor de pe pielea din jurul ochilor. A tras cu ochiul, în oglinda ei ovală, la o faţă ce-şi păstra încă rotunjimea proaspătă de fată, înroşită în acest moment de furie şi de vinovăţie înfiorată. I-a spus lui Horvendile:

— Îmi exprim pur şi simplu gândurile cu privire la această problemă pe care stăpânul meu însuşi a ridicat-o – cum să-l interesăm pe prinţul Hamblet cu privire la această Curte şi la destinul lui regal.

Îmi pare rău că motivele mele sunt aşa de răstălmăcite, pe când mie mi se par aşa de cinstit şi cu blândeţe exprimate.

— Sfatul bun vine, în mod constant, la un rege şi el învaţă să-l vadă în limita propriului beneficiu al celui care-l dă.

— Şi ajunge la punctul în care suspiciunea i-a micşorat inima până la dimensiunea măciuliei sceptrului său, a replicat Geruthe cu aprindere, iar propriul lui copil refuză, pe bună dreptate, să vină acasă.

— Nu pe mine mă evită el, s-a repezit Horvendile. Apoi, de teamă ca regina lui să nu fie rănită de aluzia clară că ea era cea evitată, a adăugat: evită climatul general, renunţând să descrie situaţia legală aşa de aluziv lâncedă şi rău-mirositoare.

— Ce naiba s-a întâmplat cu Bathsheba? a întrebat-o Fengon pe Geruthe. Stăteau într-o cameră puţin folosită din Elsinore, unde sfetnicul lui Fengon, Sandro, un tânăr mlădios, cu pielea ca mierea, născut în Calabria, convinsese, într-o daneză foarte stricată, o servitoare îndărătnică să aprindă un foc. Lemnul era din alun abia tăiat; focul scotea fum; totuşi, cei doi aristocraţi abia luau aminte la ochii înţepători din cauza fumului şi la picioarele lor reci, aşa erau de captivaţi de intimităţile pe care şi le împărtăşeau unul altuia, sub aparenţa unei conversaţii de suprafaţă.

Cuprinsă de o uşoară panică, Geruthe a întrebat:

— Bathsheba?

— Micul şoim maro pe care ţi l-am trimis, cu mulţi ani în urmă, înainte de a lua, din nou, calea sudului. Ai uitat, aşa de obişnuită cu cadouri de la persoane aproape străine este o regină.

— De la apropiaţi, dar niciodată de la vreun străin. Îmi amintesc. Nu am fost o pereche potrivită, eu şi Bathsheba. Ochii ei, descusuţi, au fost prea mult pentru ea şi întotdeauna o apucau

năbădăile – acesta este cuvântul? – la vederea obiectelor strălucitoare din camera mea, atunci când bătea soarele în ele. Şi se năpustea, să-şi rupă gâtul, la auzul unor sunete în perete, de şoareci sau de vrăbii care aveau cuib în coş, sunete prea slabe pentru urechile mele. Nu o puteam potoli în niciun fel.

— Nimeni nu ar putea face asta, cu niciun şoim, a spus Fengon, cu vocea familiară, murmurată pe care o folosea, după cum remarcase, numai când vorbea cu ea. Cu alţi bărbaţi şi cu servitorii vorbea răspicat, chiar pe un ton oficial. Se îngrăşase şi vocea îi era mai puternică. A continuat: raţiunea nu e punctul lor tare. Prin aceasta, ei sunt ca eul nostru cel mai adânc, pe care creierul în zadar se străduieşte să-l controleze.

— O regină într-un castel, am descoperit acest lucru, nu prea are posibilitatea să obţină, zilnic, carne proaspătă. Noaptea, strigătul ei slab, dar neîncetat – îşi plângea pierderea libertăţii, îmi închipui – mă ţinea trează. Şoimarul-şef al lui Horvendile a luat pasărea mea înfometată în adăposturile regale, dar acolo exista o ordine deja prestabilită în ce priveşte stinghiile, ordine în care celelalte păsări de pradă, reduse la starea de anexă a omului, nu au admis-o pe Bathsheba noastră pe jumătate sălbatică. Şoimarul s-a temut că va fi ucisă, cu gâtul retezat sau cu spinarea ruptă, în intervalul de timp obligatoriu în care păsărilor li se scoteau capişoanele şi li se permitea să-şi folosească aripile în bolţile înalte ale adăpostului.

Crezând că Thord – da? aşa îl chema? – ar putea să o primească înapoi, m-am dus călare până la Lokisheim, cu o pereche de gărzi, dar nu l-am găsit decât pe băiat, pe băiatul şchiop cu faţa palidă…?

— Ljot, a ajutat-o Fengon, cu ochii lui negri năpădiţi de scânteieri, sorbindu-i fiecare mişcare, fiecare aplecare şi trăsătură, aşa încât Geruthe şi-a simţit, în timp ce vorbea, limba şi gesturile

încetinindu-i-se, aşa cum un muzician îşi reţine tempoul când este peste măsură de conştient că e ascultat. Pielea i s-a făcut de găină dedesubtul veşmântului greu, prins în faţă cu şnururi, peste cămaşa albastră de brocart cu fir de argint. Ar putea vreo femeie, lăsând la o parte una de patruzeci şi şapte de primăveri bătute pe muchie, să ţină piept presiunii unei atenţii aşa de lacome? Era obişnuită să fie admirată, dar nu devorată de astfel de ochi.

— Micul Ljot, da, a admis Geruthe, grăbindu-se să treacă prin aceste evenimente care nu ofereau vreo satisfacţie, petrecute cu peste zece ani în urmă, când cadoul uşor sinistru al lui Fengon o împovărase cu un fel de secret, deşi Horvendile fusese încunoştinţat de curiosul cadou al fratelui lui şi râsese, eliberator: „Dă-i o roată unui bărbat, că găseşte el la ce s-o folosească!“ spusese el.

A continuat, căutând să se apropie de tonul familiar al bărbatului cu care era:

— El a spus că Thord se îmbolnăvise din cauza vârstei şi a nevoilor crude ale păsărilor, şi păsările tale fuseseră duse, după indicaţiile tale, despărţite, la un negustor de asemenea păsări preţioase şi aflate la ananghie, din Nødebo.

— Nu m-am aşteptat să mă întorc prea curând, i-a spus Fengon. Făcusem un jurământ.

— Ce fel de jurământ?

— Un jurământ de renunţare.

— La ce ai renunţat, dacă îmi este permis să te întreb?

— Cine altcineva să fie mai îndreptăţit să întrebe? Am renunţat la a te vedea, la a te auzi, la a-ţi simţi parfumul suav, dar înnebunitor.

Ea s-a înroşit. Avea el un fel anume de a exprima inexprimabilul, chiar dacă la sugestia ei, aşa că nu a putut să-l dojenească.

— Cu siguranţă nu era deloc nevoie de asta, a protestat ea. Un bărbat are dreptul să se bucure de apropierea de cumnata lui, dacă o face cu respect.

— Gândurile mele nu exclud respectul, dar a fost mai mult de-atât. M-au speriat cu vehemenţa lor, cu pasiunea lor, în fiecare minut al stării mele de trezie şi apoi deformate hidos, în visele mele. În visele mele, tu erai desfrânată şi eu purtam coroană. Neliniştile mele erau, probabil, dinastice: m-am temut că în iubirea mea pentru tine şi invidia faţă de el aş putea să-i fac rău fratelui meu.

Geruthe stătea în picioare, nemişcată, în parte alarmată, în parte ca să se alarmeze, în această încăpere rece şi plină de fum.

— Nu trebuie să vorbim despre iubire.

— Nu, nu trebuie. Vorbeşte-mi despre soarta sărmanei păsări Bathsheba, prea sălbatică pentru Doamna ei şi prea domestică pentru natură.

— Am dus-o, Ljot şi cu mine, pe câmpul tău de antrenament, unde te văzusem demonstrând arta vânătorii cu şoim, şi i-am dat drumul în libertate.

— În libertate? Dar ce însemna libertatea pentru ea? Moartea, în ghearele unui răpitor mai mare, mai sălbatic, neatins de mână de om.

Şi el rămăsese în picioare, de parcă nu se cuvenea să stea aşezat în prezenţa reginei.

— Nu mâna mea a domesticit-o, a spus Geruthe. I-am dezlegat ghearele şi, la început, ea a zburat la joasă înălţime, coborând ca şi cum ar fi fost legată la un şnur care o trăgea înapoi, după voinţă, apoi, nesimţind nicio smucitură, a bătut din aripi luând-o spre cer şi a explorat, prin urcări şi coborâri, lărgimea coridoarelor acestuia, deşi continua să revină, zburând pieziş, ca să fie deasupra noastră, făcând cercuri, ciudat, ca şi cum n-ar fi vrut să renunţe la legătura pe care o avusese.

A coborât, părea că voia să se aşeze din nou pe încheietura mâinii mele, dar eu am aruncat mănuşa de metal căptuşită cu piele de căprioară în iarbă, unde ea a observat-o din zbor, de parcă s-ar fi gândit să o recupereze; dar nu, s-a îndepărtat ţipând, luând-o spre pădurea Gurre, în direcţia castelului Elsinore.

— Ţi-o aminteşti de parcă a fost pictată în memoria ta. Şi-a făcut vreodată apariţia la Elsinore, poate pe pervazul ferestrei talc?

— Nu, dar mi-a bântuit gândurile şi mi-am dat seama că-mi fusese dragă, deşi valoarea ei era eclipsată de necazurile pe care le provoca.

— Nevoia de a fi hrănită, vrei să spui.

— Şi de a-i mătura şi curăţa murdăria, şi de a-i căuta penele de căpuşe şi purici, şi de îngrijorarea generală în legătură cu ea.

Torsul i s-a răsucit de indignare, ca şi cum ar fi vrut să sune o cingătoare cu clopoţei.

— M-ai împovărat, se pare, cu un reprezentant al tău pe care să nu îndrăznesc să-l neglijez, aşa încât să rămâi tu viu, fie prin întâmplările din călătoriile tale, fie în amintirea mea iubitoare, asta nu-mi e clar.

— Cine trăieşte, şi-a permis Fengon, adresează cereri crude.

Către servitor a spus, încet, *Parti,* şi numai când tânărul om întunecat, care se mişca cu o fluiditate docilă neliniştitoare ce trezise neîncredere în danezii cu picioare grele, a lunecat afară din cameră, Fengon a sărutat-o pe Geruthe, în timp ce ea stătea în picioare, aşteptând, revoltată şi uluită de prăpastia care se deschidea dedesubtul ei, dar arzând de dorinţa să-şi unească buzele cu buzele lui – curbate şi moi ca ale unei femei şi arătându-se din acea barbă căruntă, deasă, din cauza apăsării buzelor ei –, astfel că răsuflarea unuia se amesteca cu a celuilalt şi saliva pe care o păstrau în spatele dinţilor pătrundea, odată cu limba, în gura caldă a celuilalt. El era solid ca un copac, ca un urs tânăr, puternic, în pieptarul tighelit în diagonală, mai tânăr, şi mai scund, şi mai neclintit decât Horvendile. Şi cu gust nu de dinţi stricați şi de mâncare muiată în bere, ci de lemn viu, ca o rădăcină de mătrăgună, în vremurile când, fetiţă fiind, o mesteca şi o sugea tulburată de ceva care

era aproape un gust, de sugestia de dulce venită de sub pământ.

Ea a pus capăt sărutului. Gâfâia, cu dorinţa imediată satisfăcută, dar cu altele îngrămădindu-se după ea, un şir de petiţionare lipsite de ruşine, ameţind-o.

— Acesta este păcatul, i-a spus partenerului ei în păcat.

El a făcut un pas de dans înapoi, cu buzele ţuguiate a amuzament triumfător.

— Nu după legile iubirii, a spus repede, şoptit. Există păcate împotriva Bisericii şi păcate împotriva naturii, care este opera cea mai veche şi mai pură a lui Dumnezeu. Păcatul a fost în toţi aceşti mulţi ani acela de a nega naturile noastre.

— Crezi că te-am iubit? a întrebat ea, nefiind surdă la presupunerea lui, deşi îşi simţea trupul tensionat şi abandonat şi tânjind după braţele lui, aşa cum un animal hăituit şi rănit caută adăpost în pădure.

— Nu pot să cred, a început el, cu grijă, simţind că ea ar putea lua cel mai mic afront drept o scuză pentru a se face nevăzută pentru totdeauna. Este un lucru posibil, eretic al propriei mele credinţe, a reluat el; un creator nu ar naşte o iubire aşa de nestăpânită în mine fără a permite, în obiectul ei, o licărire de răspuns. Poate să fie rugăciunea aşa de inutilă? Întotdeauna ai primit cu blândeţe prezenţa mea, date fiind păcatele absenţei mele.

Inima ei, mâinile îi fremătau; îşi simţea viaţa ameninţată de un plan mare, mai mare decât oricare altul, începând cu vremea când fusese o mică prinţesă, cerşind firimiturile iubirii lui Rodericke, în mijlocul dezordinii şi agitaţiei curţii lui obscene. Când eşti mic, planurile sunt mari; când, în viaţa de mai târziu, pierzi mediul iertării asigurate şi al salvării eterne al copilăriei, un sentiment nesigur al mărimii revine, cu toate acestea, când şi când.

— Pot continua această conversaţie, i-a şoptit lui Fengon, dar nu la Elsinore. Uită-te la noi cum şuşotim în ungherul acesta rece şi plin de fum, în timp ce servitorul tău aşteaptă afară, gândindu-se la ce-i mai rău! Între aceste ziduri regale, nimic nu rămâne neobservat şi conştiinţa mea se strâmbă la cea mai neînsemnată acţiune ce nu este demnă de o regină. Era mai bine, dragul meu cumnat, pe când puteam iubi imaginea ta într-un loc care mă lăsa să-mi închipui şi să-mi amintesc cu pasiune cum ai îndrăznit să tachinezi o regină, cu o voce ridicată cum ea nu mai auzise, decât să te am aici şi să ţin piept cererilor tale îndrăzneţe.

El a căzut în genunchi pe pietrele de la picioarele ei, arătându-i nu faţa, ci capul lui plecat, cu părul des şi încărunţit şi cu pata de alb acolo unde supravieţuise urma unei răni.

— Nu cer nimic, Geruthe. Sunt un cerşetor, în totalitate. Adevărul este simplu: simt că trăiesc numai în compania ta. Restul este spectacol.

— Acesta nu este spectacol? a spus sec Geruthe, aranjându-şi părul sclipitor cu o mână devenită rece din cauza fatalităţii deciziei ei. Trebuie să găsim o scenă mai bună – nu una împrumutată de la regele nostru.

— Da, a spus el, ridicându-se şi arborând un ton la fel de practic ca al ei. Fratele meu este regele meu, de asemenea, şi asta m-ar irita şi dacă nu m-aş afla în poziţia nedemnă de a o dori pe soţia lui.

— Pe mine, deja trecută de floarea vârstei? Dragă Fengon, nu ai întâlnit în acele ţinuturi mediteraneene femei mai tinere care să te ajute să o uiţi pe durdulia şi vârstnica ta cumnată? Se aude că acolo sângele este fierbinte şi nopţile sunt pline de arome de lămâi şi flori, departe de cerul nostru înnorat.

Geruthe încerca să facă în aşa fel încât să iasă amândoi de pe acest teren înşelător, periculos pe care se aflau; era clar, deşi nedeclarat, o înţelegere ilicită.

El i-a făcut jocul, vorbind, la fel, pe ton zeflemitor.

— Sunt şi au existat astfel de femei – femeile ocupă grămadă orice ţinut –, dar eu sunt fiu al câmpiei sterpe şi în zadar caut luminile nordului în acele ceruri pe care stelele atârnă apropiate ca fructele. Luminile noastre se mişcă evaziv, chinuitor. În comparaţie cu ele, soarele fierbinte şi luna grasă, care încurajează rasele sudice în luciditatea lor de spirit, par – cum să spun? – vulgare, ostentative şi blestemate.

— Lipsă de subtilitate, a replicat ea, râzând de ea însăşi şi de armonia ei cu acest viclean adorabil. Dacă preoţii tot continuă să spună unei femei că părţile de jos ale trupului ei sunt rele, atunci aceasta trebuie să-şi ia ca iubit un om rău.

***

Geruthe l-a chemat la ea pe Corambis într-o zi în care nicio adunare cerută de rege nu-i putea deranja. Horvendile îşi inspecta trupele la garnizoana Spodsbjerg, echipat în armură completă, ridicându-le moralul în vederea înfruntării, despre care el spunea că este inevitabilă, cu Fortinbras şi renegaţii lui de norvegieni.

Geruthe putea respira câteva zile. Prezenţa apropiată a corpolentului ei soţ preocupat numai de război ajunsese, în ultima vreme, să o sufoce; numai gândul la el îi punea un nod trecător în gât.

Lordul şambelan îi păruse bătrân proaspăt defloratei fecioare de şaptesprezece ani, atunci când acest oficial, pe atunci sprinten şi abia de patruzeci de ani, schiase douăsprezece leghe, pe zăpadă proaspătă, ca să confirme că cearşafurile au fost pătate de sânge; dar matroanei de patruzeci şi şapte de ani îi părea nu mult mai în vârstă decât ea, deşi la următoarea aniversare a zilei de naştere el urma să împlinească şaptezeci de ani şi barbişonul lui neîngrijit devenise destul de alb.

— Dragă prietene, începu ea, tu singur în această Curte ai văzut dincolo de purtarea mea regală zbuciumul inimii mele. Buza lui de jos, umedă şi căzută, se lăsă gânditoare înainte de a rosti: Mulţi s-au uitat poate, dar numai eu am fost privilegiat să discut cu Înălţimea ta aceste molcome frământări. Blândeţea se sălbăticeşte odată cu trecerea anilor. O mângâiere banală poate sfârşi în convulsii. Neliniştiţi, Maiestatea ta, sunt toţi oamenii, chiar şi cei cu ranguri înalte. Piciorul cel mai cocoloşit simte cel mai tare înţepătura.

— Nu mă certa, cred că mă iubeşti, spuse Geruthe, iar mâna ei, cu o voinţă proprie, neliniştită, căuta să-i ajungă genunchiul. Stătea în scaunul lui obişnuit cu trei picioare şi cu spătarul incomod de care nimeni nu se putea sprijini în siguranţă.

— Cei pe care-i iubim n-ar trebui să ne facă să ne ruşinăm. Mâinile ei, care nu-l atinseseră propriu-zis, se ridicară pentru a-i arăta zidurile subţiri din piatră care-i înconjurau. Elsinore a fost ca o închisoare pentru mine din clipa în care mi-am văzut tatăl murind aici. Tatăl meu m-a făcut să-i promit că voi continua să-i fiu credincioasă. Nu este natural să trăieşti toată viaţa acolo unde te-ai născut. Rădăcinile noastre ramificate trebuie să-şi croiască loc printre dărâmături.

Sperasem că anii vor micşora sentimentul meu de obstrucţie, aşa cum urechea devine surdă la un sunet repetat în fiecare zi, fie că e vorba despre croncănitul ciorilor sau scrâşnetul copitelor pe pavajul de bolovani; dar s-a dovedit a nu fi aşa. Mă apropii de bătrâneţe. Frumuseţea mea – care s-a reflectat mai mult în sănătatea simplă decât în vreo graţie specială – a pălit, iar eu niciodată nu am trăit pentru mine însămi.

— Pentru tine însăţi? a întrebat, prompt, Corambis, revărsându-şi buzele umede ca şi cum ar fi vrut să capteze savoarea conceptului evaziv.

— Am fost fiica tatălui meu şi am devenit soţia unui soţ neatent şi mama unui fiu depărtat de mine. Spune, când am servit-o pe persoana care sunt eu, când am servit spiritul pe care nu-l pot opri să audă, care caută forma primului meu strigăt însângerat, izbucnit când am ieşit din măruntaiele ferfeniţite ale mamei? Când, Corambis? De ce am eu nevoie – nu trebuie să te şocheze deloc…

Bătrânul om de Stat şi-a exprimat nerăbdarea, rearanjându-şi mânecile festonate extravagant ale mantiei.

— Dar, prea-iubită Geruthe, cum să se definească vreunul dintre noi altfel decât în relaţie cu ceilalţi? Nu există eu care să fie liber, fără a fi ataşat la o persoană. Printr-o litanie paralelă, eu sunt părintele unui fiu depărtat de mine, Laertes stabilindu-se, pentru propria-i perfecţionare, la Paris, şi al unei foarte apropiate fiice, rămase în grija mea ca replică a mamei ei, pusă în pericol de aceeaşi frumuseţe nepământeană. Ca să continui acest fel de a vorbi, sunt văduvul Magritei şi slujitorul supus al regelui meu şi, fără efort şi prin extinderea cuvenită, al consoartei lui, cea mai minunată regină a mea.

În acest laborios protocol, a introdus o mică divagaţie referitoare la prioritatea regelui în faţa reginei, deoarece Corambis simţea, nelămurit, apropiindu-se o solicitare stânjenitoare.

Ceea ce ea a şi exprimat imediat.

— Am nevoie de un loc numai al meu, i-a spus ea lui Corambis. Un loc în care să fiu numai cu mine însămi, deşi tu respingi termenul, atunci când datoriile îmi permit, departe de aceste holuri aglomerate de la Elsinore, totuşi nu prea departe, nu mai mult decât o jumătate de oră de călărie să nu reuşească să mă aducă, în siguranţă, înapoi. Cândva m-ai sfătuit să citesc şi să brodez mai puţin, să-mi întăresc trupul prin mai mult sport. Locul la care mă gândesc ar fi în mijlocul naturii,

la adăpost de martorii permanenţi care frecventează Curtea regală, unde, în singurătate şi trândăvie binevenită, să-mi pot recăpăta echilibrul şi evlavia care fac bine unei consoarte iubitoare de monarh.

Corambis a ascultat, clătinând din cap, cu buza de jos atârnată, într-o atitudine de rezistenţă ce se înteţeşte, ea simţea asta, pe măsură ce cererea ei specială căpăta formă.

— Dragul meu vechi prieten, a continuat ea cu un accent de intimitate gutural, trecător, care era, în parte, pur impulsiv – afecţiune impulsivă provocată de amintirea deliberată a imaginilor din zilele în care el era încă suplu şi ea mlădioasă –, ştii bine cu câtă conştiinciozitate mi-am reprimat sentimentele pentru a corespunde cererilor Danemarcei. Este această naţiune, cu toate insulele ei răsfirate, prea mică pentru a-mi oferi un ascunziş numai al meu? Dacă nu-l pot avea, pot fi împinsă să urăsc această întreagă organizare politică ce mă ţine captivă.

Corambis a intrat complet în alertă, simţind pericolul în starea ei sufletească.

— Nu-mi pot imagina o Geruthe care să urască pe cineva, nici chiar pe cei care-i restrâng libertatea. Veselia şi generozitatea te-au caracterizat dintotdeauna. Când vedeai un copil îmbujorat într-un pătuţ, râdeai şi-i ofereai celui care avea grijă de el jucăriile tale. Până de curând, fiica mea a primit de la tine multe beneficii ale atenţiei tale blânde. Te priveşte aproape ca pe o mamă.

— Chiar o iubesc pe Ofelia, şi nu, aşa cum fără eleganţă s-a spus, pentru că regăsesc în ea propria mea tinereţe. Niciodată nu am fost aşa de neobişnuită cum e ea, nici aşa de timidă. Văd în ea vindecarea simplă, în situaţia în care Hamblet poate fi vindecat de felul lui rece de a fi şi, cu el, toată această atmosferă îngheţată din regat. Dar eu trebuie să mă salvez, s-a repezit ea, măcar pentru

perioade de izolare mai preţioase decât am fost în stare, mă tem, să te fac să înţelegi.

— M-ai făcut să înţeleg destul de bine.

— Ce ciudat ca o regină să cerşească ceea ce o ţărăncuţă trebuie numai să meargă până la fânar ca să obţină! Ce ciudată poate părea această toană pasionată a mea unui bărbat care trebuie numai să-şi strângă mantia în jurul trupului, să întoarcă spatele şi să vrea ca lumea să fie binecuvântată! Tu, Corambis, ai cumpărat şi ai reparat o vilă pe ţărm, la Gurre Sø, retrasă în pădurea Burre, şi ai dotat-o cu tot confortul de care ar avea nevoie un vizitator.

— Nu o vilă, Maiestate – în niciun caz o vilă. Abia dacă este o colibă, de fapt. O cabană de vânătoare scoasă din uz, mai degrabă, construită din lemn, al cărei acoperiş vechi din stuf a fost înlocuit cu unul nou din plăci de ardezie construit când nu a mai fost jocul luxuriant lângă Elsinore, dar pe urmă dezafectat, după cum spun. Se adaugă o curiozitate – un mic turn rotund, vechi, posibil cu scopuri religioase, un altar sau o capelă ridicată de anahoreţi pungaşi înainte de marea convertire, sub Harald Bluetooth, ori, poate, o religie total diferită, în care locurile erau adesea privite ca sfinte. Am încorporat, destul de frumos, ca să spun aşa, această relicvă în întreaga structură, umplând găurile din alcătuirea ei arhaică, de piatră, cu cărămizi moderne de mortar, refăcând acoperişul cu plăci şi căpriori rezistenţi, după cum am spus, şi umplând singura spărtură destinată unei ferestre, din cameră, cu cele mai recente şi costisitoare invenţii în materie de ferestre – sticlă turnată în plumb în formă de diamante şi discuri şi o casetă cu balamale de fier şi cu mânere, care poate fi încuiată, sau închisă etanş, sau deschisă să intre aer, sau să se vadă apa, după pofta şi după cum îi convine ocupantului. Locul meu cochet de retragere este puţin folosit, atâta timp cât Elsinore cere încă prezenţa mea, dar ideea mea a fost că

aceasta ar putea fi ultima mea locuinţă, atunci când grijile serviciului public îmi vor fi fost de mult ridicate şi eu m-aş fi retras în filosofia finală şi exerciţii sfinte. Este, după cum spui, retrasă, dar aproape – un sfert de drum spre Odinsheim, o jumătate de oră de mers călare de la Elsinore, fără a istovi calul.

Odinsheim şi Lokisheim, la amândouă se gândeau şi el, şi ea.

— Este, pe scurt, o anticameră a Paradisului, a spus Geruthe, cu prudenţă şi pe merit pregătită, dinaintea zilei Judecăţii. Într-adevăr, Corambis, am văzut-o într-o zi, în toamna aceasta, când Herda şi cu mine am luat-o pe draga ta Ofelia să călărească, să aducem astfel culoarea în obrajii ei palizi. Ea mi-a prezentat-o cu bucurie feciorelnică şi ca pe o casă pentru păpuşi – dotată cu cele mai recente invenţii în materie de lumină, foc şi apă, totuşi încrezătoare în obiceiurile bătrânei morse, neînduplecate, gemând sub mulţimea trofeelor de cerb şi a blănurilor, fără vreo altă locuinţă în preajmă, cu excepţia bisericii, a cărei turlă din scânduri de lemn atârna răsturnată dinspre îndepărtatul ţărm al lacului, şi fără niciun alt sunet decât murmurul undelor, ciripitul păsărilor şi trecerea furişă a micilor vieţuitoare din pădure, aflate la vânătoare sau fiind vânate. Într-un asemenea loc mi-aş putea regăsi pacea sufletească pierdută. Întrebarea mea pentru tine, dragul meu vechi prieten, este aceasta: nu aş putea, de două-trei ori, la două săptămâni, să mă retrag aici câte o după-amiază, aducându-mi broderia sau viaţa vreunui sfânt ca să am ce face cu mâinile şi cu ochii sau să le aşez, cuprinse de lene, în poală şi să absorb bunătate de la locul şi pădurile neomeneşti? Am nevoie de pace, iar Elsinore nu este un loc care să găzduiască pacea. Acum, când mijlocul vieţii mele, după cum apreciem amândoi, cu generozitate, a fost cu siguranţă depăşit, tânjesc după ceva, hai să-i spunem îndreptare, dacă nu

sfinţenie, care va fortifica ceea ce a mai rămas din mine.

Îi dăruieşti reginei tale scurte popasuri în Raiul tău? Puţini vor avea cunoştinţă de aceasta, Herda va merge cu mine, la fel ca şi garda mea personală, cea mai loială, până la încăpăţânare, şi mai mută din toată garnizoana, care să pună sub pecete solitudinea şi secretul pe care le caut.

A încheiat, aici, brusc, lunga ei cuvântare, deşi spiritul dădea în continuare imbold limbii ei, aşa de primejdios sunau în urechile ei jumătăţile de minciuni – care conţineau, ca toate minciunile bune, şi ceva adevăr – şi aşa de temătoare era ea în privinţa răspunsului lui Corambis. O irita chiar şi faptul de a fi la bunăvoia servitorului tatălui şi soţului ei, un scutier regal care, în felul lui obişnuit, o făcea să cerşească, pe nedrept, o favoare foarte neînsemnată. Ar fi trebuit, dimpotrivă, să fie flatat de această oportunitate, deşi neobişnuită, de a o servi.

Corambis a privit-o cu ochii ieşiţi din orbite, deveniţi din rotunzi pătraţi, ca ai unui felinar din dovleac cu găuri scobite în loc de ochi, cu o privire chinuită de efortul de a nu exprima nicio expresie.

— Regele s-ar afla şi el printre cei ce nu vor avea cunoştinţă de popasurile tale în locuinţa mea?

Această încâlcită aventură în minciună făcea inima Geruthei să galopeze supărător. A răspuns repezit, mâinile ei făcând gesturi repetate de respingere:

— Nu ar fi nicio problemă ca el să ştie, desigur, dar, cinstit vorbind, aş prefera să nu ştie. Pentru că faptul că ştie se va înfige, inevitabil, în mintea mea, iar eu vreau ca mintea mea să fie eliberată chiar şi de un aşa de binevenit musafir. În solicitudinea lui dezordonată faţă de mine, ar putea veni să mă viziteze, cu toţi caii aceia tropotitori şi împodobiţi, în momentul în care m-aş aştepta cel mai puţin la zarva lui dornică să dovedească iubirea excesivă pentru mine. Toate acestea sună

puţin lipsite de inimă, ştiu, dar, dacă tu reflectezi la anii tăi veseli împreună cu Magrit, ţi-ai putea aminti că o căsătorie trebuie să aibă intervale în care soţii să fie singuri, fiecare cu sine însuşi; altfel, resentimentele reziduale nu au niciodată timp să se clarifice.

— Plecările şi întoarcerile tale nu ar putea trece neobservate la castel. Vor fi speculaţii.

— Ei, dacă va fi ca regele să descopere aceste inofensive retrageri ale mele în singurătate, i se va spune, cu corectitudine, că ele sunt exerciţii spirituale, momente de meditaţie binefăcătoare. Eu, care mi-am pierdut odată după-amiezile visând la poveşti caraghioase cu cavaleri şi monarhi râioşi, voi pune în loc copii legate în pergament ale Evangheliilor, sau ale Epistolelor, sau ale altor învăţături, aşa cum propovăduieşte episcopul nostru de la Roskilde. Este adevărat, bunule Corambis, nu există o pacoste de martor mai apropiat decât tine al pioşeniei reduse de la Curtea tatălui meu pentru faptul că educaţia mea în misterele lui Hristos a fost considerabil neglijată. Eu susţin credinţa, ca orice danez respectabil, dar abia dacă pot exprima poruncile ei. Hristos a murit şi a înviat, redând viaţă naturii, căzute de la Adam încoace; dar natura rămâne în afara şi înlăuntrul nostru. Cum ar putea regele meu, a cărui credinţă este mult mai profundă decât a mea şi al oricărui proiect atotcuprinzător este să facă naţiunea pe care o guvernează cu adevărat mai creştină, să obiecteze dacă eu caut, în recluziune, să-mi îmbogăţesc cunoştinţele în ale sfinţeniei?

Corambis nu l-a plăcut niciodată pe Horvendile, în schimb a plăcut-o pe ea: avantajul Geruthei rezidă chiar în aceste intuiţii, născute din mii de mici incidente şi senzaţii acumulate în multele ei zile petrecute între zidurile Elsinorului.

— Nu ar putea, a decis lordul şambelan şi, cu un zâmbet scurt, lunecos, care i-a făcut bărbuţa să salte, şi o neîndemânatică încercare de plecăciune

smucită, fără a se ridica de pe scaun, aşa încât acesta a scârţâit, a continuat: nici eu nu pot să-i refuz reginei mele refugiul sub umilul meu acoperiş, dacă spiritul ei tânjeşte după o asemenea recluziune în sălbăticia împădurită.

— Tânjesc, deşi cu teamă, ca după o incursiune în zonele dinlăuntrul meu, încă neexplorate. Sunt timidă, dar sunt prea înaintată în vârstă ca să nu merg înainte.

— Pentru o cauză a sinelui, i-a reamintit el. O campanie pentru propriul suflet. Le voi spune bărbatului şi soţiei lui care veghează, de la coliba lor din apropiere, asupra conacului meu de la Gurre Sø, că regina este binevenită să intre şi să plece şi că nu trebuie deranjată în timpul vizitelor.

— Regina îţi este foarte recunoscătoare şi va căuta o cale ca să-şi exprime mulţumirea, a spus ea.

Dar bătrânul politician nu a lăsat-o să scape aşa de ieftin:

— Toate binecuvântările curg de la tron către servitorii lui, a spus el. Nimic din ceea ce am eu nu-ţi poate fi refuzat. Şi totuşi, mărturisesc această reţinere a mea: pentru cineva cu poziţia mea, a avea un secret faţă de rege înseamnă trădare, cea mai capitală dintre crime.

Era adevăr în spusele lui şi, deşi era obişnuită să fie multe destine legate de destinul ei, urmare a regalităţii, inima ei tremura la gândul de a-l implica pe bătrân în trădarea ei. El nu avea nici suferinţele, nici ardoarea ei.

— Un secret domestic, pur şi simplu, i-a spus uşor. Tu eşti tovarăşul meu de conspiraţie în complotul de a face din mine o soţie mai bună, o consoartă mai înţeleaptă.

Corambis a oftat şi şi-a schimbat încă o dată centrul de greutate, aranjându-şi pălăria lui conică, verde încât să reziste clătinării nesatisfăcute a capului. Îşi puse mâinile pe braţele scaunului ca să

se sprijine la ridicare; mâinile îi atârnau alarmant de îmbătrânite, deşi mijlocul lui încă părea verde.

— O fac pentru tine, cea care ai fost, i-a mărturisit, plin de îngrijorare. Ai fost aşa un băieţoi de fetiţă încât nu e normal să fii legată la această povară grea ca plumbul.

Horvendile, fiara blondă care a venit să-i facă curte îmbrăcat în pelerina lui de un roşu purpuriu şi cu cămaşă de zale, povară grea ca plumbul? Ea l-a apărat:

— El mă iubeşte încă; aşa cred.

— Atât cât trebuie, niciun bănuţ mai mult, a spus Corambis, văzând mai clar decât ea cursa în care se băgaseră amândoi şi nedorind a-i întina imaginea.

Privind spre viitor, el a suspinat.

— Când un rege şi o regină nu sunt de acord, capetele sfetnicilor lor sunt puse pe eşafod.

— Nu ţi-aş risca viaţa de dragul meu, a minţit Geruthe. El s-a lăsat înapoi pe scaunul nesigur.

— Nici chiar sfetnicii nu pot fi întotdeauna sclavi ai sfaturilor bune. Se spune: „Să nu fii nici unul care împrumută de la altul, nici unul care împrumută pe altul“, deşi viaţa este o încrengătură de plăţi şi de datorii; ea ne pune pe toţi în capcana datoriilor. Bănuiesc că regelui i-ar plăcea să mă vadă pus pe linia moartă, ceea ce face riscul meu fie mai mare, fie mai mic decât altele – care dintre ele, nu pot aprecia. Dar cred că riscul meu, măsurat în ani de favoare regească, este mic şi lipsit de importanţă.

— Tu eşti tatăl unei viitoare regine, l-a asigurat Geruthe. Ca atare, nu prea eşti de pus pe liber.

— Oh, nu forţa norocul prea tare, milady. Ofelia este încă o copilă; e în stare să piardă ceea ce nu mai poate fi recuperat, obţinând din aceasta nimic altceva decât dispreţ. Hamblet este arogant, are o arie de libertate mult mai largă decât a ei şi se bucură din plin de ea. Mă tem că nu o apreciază pe îngerul meu de fată aşa cum faci tu şi cum fac eu.

Cu greu a acordat Geruthe atenţie acestui fir al complotului, aşa era de pătrunsă de problema ei, aşa de transportată de premiul pe care-l câştigase. Găsise un loc sigur departe de Elsinore. Şi venea primăvara. Mugurii de salcie erau lungi şi se făceau galbeni, iar cei ai stejarului se făcuseră brun-roșcați şi crescuseră.

— Spune-mi despre Bizanţ, l-a provocat pe Fengon la prima lor întâlnire. Pe măsură ce iarna bătea în retragere, ea luase în folosinţă conacul de lângă lac al lui Corambis, acceptând, în fuga calului, reverenţele bătrânei din coliba acoperită cu stuf, în timp ce soţul şchiop de un picior al acesteia – fusese pădurar la viaţa lui, securea îi lunecase odată în picior – alerga de-a lungul aleii să aprindă focurile, pentru lumină. Cele două gărzi mute ale ei aşteptau în antreul cu podele murdare, lângă o flacără leneşă de turbă, încălzindu-şi mâinile şi picioarele. Herda stătea într-o încăpere întunecată cu podea de piatră, unde se aflau căminul central al conacului, destul de mare pentru a frige un porc şi în care fumul mergea spre vârful acoperişului deschis şi închis cu o prăjină lungă, şi paturi pe lângă pereţi, ce puteau fi folosite de vânători. Geruthe s-a retras două camere mai departe – dincolo de sala pentru banchete, cu tavan înalt, împodobită cu coarne de cerb şi piei de urs întinse, care aveau încă ataşate tigvele mari cu dinţii rânjiţi, trecând printr-un culoar cu acoperişul jos, proaspăt construit, şi urcând şase trepte – în vechiul turn rotund. Fereastra batantă de sticlă a acestui dormitor, în formă de arc ogival, se deschidea spre o cortină de verdeaţă. Vreji lungi de zadă se amestecau cu copaci care cresc mai repede, ale căror frunze dese i-ar fi înăbuşit dacă pădurarul nu ar fi avut grijă. Printre frunze se zărea, sclipind, lacul. Un şemineu mic, bordat cu o bandă de cărămizi vopsite în albastru aduse din Friesland, a fost construit lângă un coş săpat în

peretele ce dădea afară, în cea mai recentă modă, dar Geruthe a preferat să fie făcută căldură cu vase înalte de mangal umplute cu cărbuni aprinşi, câte unul de fiecare latură a scaunului pe care stătea, în faţa gherghefului pentru brodat sau întorcând încet paginile pergamentului strălucitor al Evangheliilor scrise în recalcitranta latină.

Bărbaţi mici de cerneală, cu robe roz cu albastru, cu ochii mari, în formă de peşte, şi guri mici, rigide, se ofereau, la fiecare iniţială din linii punctate şi bucle, spre a anima textele sfinte, alături de animalele în culori ireale şi forme fantastice şi îngerii înaripaţi aducând papirusuri minuscule omenirii, sau suflând din cornuri aurite, sau ridicând două degete în semn de luare-aminte la cumplite avertismente; era fericită să lase să se ridice din pagini un vag sentiment de rânduieli voioase şi de străveche organizare a Raiului, la fel cum vasele de mangal răspândeau căldură lângă coatele ei. Când i s-a făcut prea cald, s-a mişcat prin camera cu patul ei cu baldachin şi plapumă de puf, atingând splendoarea olanelor netede, şi a învelişului de marmură, şi a aplicelor de cositor, şi a vitraliului – concupiscenţa bătrânului văduv exprimată în fleacuri de efect. Panouri de sticlă cu bule în formă de diamant fac trunchiurile copacilor să tremure şi să se aplece. A auzit ronţăitul unui şoarece şi inima i-a tresărit, în timp ce încerca să sondeze adâncimea trădării pe care o punea la cale. Cântecul de păsări, dincolo de fereastră, sporind pe măsură ce lumina de aprilie dădea semnale triburilor de înaripate că se apropie anotimpul depunerii ouălor, a liniştit-o pe Geruthe cu privire la inocenţa esenţială a naturii. Şi totuşi, cu ce erau răsplătite aceste creaturi pentru inocenţa lor? Cu moartea în anotimpul următor, când şoimul se năpusteşte asupra lor sau când zăpada acoperă ierburile cu seminţe hrănitoare.

Îi dezvăluise cu grijă lui Fengon, în schimburi de cuvinte trunchiate şi pe apucate, dar bine

punctate, în colţurile furate ale uriaşului, oficialului, răsunătorului Elsinore, existenţa locului ei de retragere, călătoriile ei spre el şi, apoi, cu câteva zile în urmă, cu o zi, astăzi, faptul că va fi cândva acolo, singură, cu excepţia servitorilor ei, şi nepotrivnică unei vizite din partea lui, dacă ar putea reuşi să păstreze secretul. Cadrul prins în balamale al ferestrei în formă de ogivă se deschide în afară, iar când fereastra era larg deschisă, nu era aşa de strâmtă încât să nu permită intrarea unui bărbat, unul destul de agil ca să se ridice singur până la pervaz, care se afla la înălţimea unui om şi jumătate de la pământ. Emblematic, o viţă venerabilă, cu o bogăţie de frunze în formă de inimă, se căţărase pe pietrele mari şi vechi aşa de strâns încât constructorii, temându-se, atunci când au restaurat casa, că îndepărtarea ei ar dărâma totul, îi protejaseră, pur şi simplu, ramurile şi îi ocoliseră trunchiul încovoiat; crescând cu încăpăţânare, ea oferea o scară alunecoasă şi un oarecare reazem vârfurilor cizmelor. Fengon, după ce şi-a priponit calul într-un loc ascuns şi a acceptat un sprijin de la Sandro, s-a agăţat şi a urcat cu greu, gemând şi zâmbind uşor la gândul unei asemenea căţărări pe zid, la mijlocul vieţii. Geruthe a trebuit să se grăbească şi să-i întindă un braţ în ajutor atunci când a părut că s-a împotmolit la mijlocul drumului spre fereastră, greutatea celor cincizeci şi nouă de ani ai lui contrabalansând în exact aceeaşi măsură voinţa muşchilor. Astfel, cu ajutorul ei, a ajuns întreg şi zăpăcit în încăpere, cu dinţii lui ca de lup zâmbind cu sfioşenie în barba ovală, căruntă.

Văzând că ea se trage de-a-ndăratelea, după ce-l ajutase să intre în cameră, dar zăpăcită de posibilitatea sărutului lui apăsat, s-a mulţumit cu un sărut de curtoazie, banal, care abia dacă a atins dosul mâinii ei albe, tremurătoare. Acum, încă trăgându-şi uşor sufletul, aşezat împreună cu ea în cercurile din ce în ce mai largi de căldură emisă de

vasele gemene de mangal, căuta să se supună poruncii ei, în timp ce amândoi ezitau, la limita crimei incestuoase care se deschidea la picioarele lor ca o prăpastie. A nu vorbi direct despre scop era unul dintre actele de diplomaţie pe care el le învăţase de mult.

— Este un ţinut foarte asemănător cu Danemarca, a răspuns el, compus din insule, deşi insulele Bizanţului sunt burduşite de averi făcute în război, care i-au favorizat, secole de-a rândul, pe inamicii ei – genovezii, veneţienii, francii, niceenii, bulgarii, georgienii, sultanii din Seljuk, alanii şi cumanii, hanul Persiei, mamelucii din Egipt. Imperiul, cândva uriaş, s-a micşorat între urmaşii lui Mahomed, care îi consideră pe bizantini nişte blestemaţi de necredincioşi, şi credincioşii loiali papei de la Roma, care-i consideră eretici damnaţi.

Pentru toate acestea, în Constantinopol, care capitalizează mai puţine neajunsuri rele, este o agitaţie metropolitană. E cel mai mare oraş din lume, dacă nu cumva China are vreunul comparabil. Curtea are pompă, o strălucire hieratică pe care niciun alt oraş din Europa nu o poate egala. Constantinopolul este punctul-pivot unde Asia se întâlneşte cu Europa şi Africa neagră ajunge pe întinderile albe care hrănesc Volga şi Donul. Toţi vin acolo, Geruthe, toată lumea se amestecă – sunt, şi am fost uimit să descopăr aceasta, chiar şi danezi. Strămoşii noştri vikingii şi-au croit drum în jos, pe tumultosul Nipru, cu topoarele lor de luptă şi cu ambră şi blănuri; unii au supravieţuit ca taţi ai grecilor cu ochii albaştri. Danezi, suedezi, norvegieni şi englezi compun Garda Varengiană a împăratului şi sunt foarte respectaţi pentru combativitatea lor sălbatică.

Lângă Poarta Adrianopolului există un cimitir special pentru noi. Mi-am petrecut multe ore frumoase aducându-i la zi pe compatrioţi, într-o limbă pe care cu toţii o ştiu, dar au uitat să o

vorbească. Pentru vechii norvegieni, Constantinopolul a fost Miklagard, oraşul fermecat în care visele deveneau realitate. Bizantinii, printr-o fantezie egală, numesc Danemarca Brittia şi spun că un perete împarte ţara în două: o parte este sănătoasă şi fericită, iar cealaltă este pestilenţială şi plină de şerpi. Aceasta descrie mai degrabă propria lor natură divizată; ei sunt atât pioşi, cât şi vicioşi, la extreme. Sunt cruzi aşa cum sunt cruzi copiii, în inocenta lor neîndurătoare. Versiunea lor de adorare creştină este numai o maimuţăreală exterioară, prelungită foarte mult; preoţii joacă miracolul transubstanţializării în spatele unui ecran ornamentat şi apoi înfulecă cu lăcomie ei înşişi toată pâinea. Oamenii sunt mai închişi la culoare decât noi, dar numai o idee, şi au un păr negru strălucitor pe lângă care al meu este mat. Mica mea pată de păr alb a fost considerată un semn de puteri magice. Sunt pasionaţi în mod neobişnuit de usturoi, de băi şi de castrare.

— Fengon, vorbeşti despre întâlnirea ta cu comunitatea daneză, dar nu ai avut niciun contact cu, să zicem, o grecoaică dornică să aibă un copil cu ochii albaştri?

El a dat din mână, alungând proba ei de gelozie ca nedemnă pentru inima ei de regină.

— Comunicarea era dezordonată. Conducătorii şi preoţii lor, adesea unul şi acelaşi om – vorbesc, desigur, un pic de latină, la fel ca şi greacă, o limbă mai fluidă şi mai cursivă. Ordinele mai mici, care tratau cu străinii, vorbeau o amestecătură de expresii luate din franceză şi italiană, câteva chiar din germană, deşi ei cred că Ungaria este o naţiune germană, iar Spania, un califat, niciuna dintre aceste absurdităţi nefiind cu totul greşită. Negustorii evrei şi libanezi care colindă prin Constantinopol au calităţi lingvistice deosebite, aşa cum au şi prostituatele, care constituie o clasă socială numeroasă şi prosperă. Guvernul, în

corupţia lui cinică, ia o optime din câştigurile acestei încântătoare frăţii pentru sipetele lui.

Geruthe s-a crispat: dacă în acest moment ar fi putut să-l cheme pe iubitul ei Horvendile să-l ucidă pe maimuţoiul acesta insolent, care se desfăta cu amintirile lui dezmăţate, ar fi făcut-o.

— Aşa am fost informat din auzite, a continuat Fengon, pe ton egal. Eu însumi am fost făgăduit unei doamne sus-puse şi am fost mulţumit să fiu cast, în serviciul ei. Nu a fost dificil să-mi reprim poftele într-un regat aşa de dedicat, pe de o parte, exceselor dezgustătoare şi, pe de alta, ascetismului şi autotorturării. Sunt construite mănăstiri pe cele mai retrase piscuri de munte sau insuliţe pentru a scăpa de tentaţiile lumii şi totuşi, pentru unii călugări, izolarea şi privarea unor asemenea locuri nu sunt de ajuns şi se corup unul pe altul, practicând sodomia. Oamenii sfinţi sunt admiraţi în proporţie directă cu cruzimea pe care o aplică asupra lor înşişi.

Îşi condamnă trupurile la lipsă de somn şi la stat în picioare zile şi zile, la rând; îşi înfometează cu bucurie pântecele păcătos, urcă pe vârfuri de stâlpi şi trăiesc acolo zeci de ani. Arată mai multă grijă pentru viermii care trăiesc din rănile trupului lor decât pentru propria lor carne chinuită. În mania lor pentru puritate, trăiesc în găuri, ca Sfântul Ioanikie, sau locuiesc în mlaştini, hrană pentru ţânţari, ca Sfântul Macarie. Există isihaşti care, cu sinceritate, aşteaptă lumina divină să picure din buricele lor.

Geruthe chicoteşte, surprinsă; Fengon a fost încurajat să continue incredibila lui poveste.

— Pentru un timp, Geruthe, Biserica lor s-a întors împotriva propriilor ei icoane şi a jupuit minunate mozaicuri de pe pereţii şi cupolele bazilicilor ei şi a condamnat la moarte pe acei credincioşi care arborau în casele lor imagini ale lui Hristos şi ale binecuvântatei sale mame. Bisericile lor, spre deosebire de ale noastre, cu

mirosurile lor curate de lemn de cedru şi vâsc, emană un miros respingător de tămâie, de mir rânced şi de picături de ulei din candelabre. Nebunii şi sfinţii erau de nedeosebit în Bizanţ, aşa cum erau episcopii şi asasinii – religiozitatea lor morbidă m-a făcut să-mi fie dor de simplitatea credinţei noastre, mai proaspătă, mai simplă, care se ocupă mai puţin de spectacolul exterior decât de puritatea interioară.

— Mă mir că tocmai noi îndrăznim să vorbim de puritate.

Dinţii lui Fengon şi-au arătat, sclipind, albeaţa excepţională. Cei de jos erau îngrămădiţi neregulat şi caninii erau ascuţiţi.

— De ce nu? Nu este castă această întâlnire? Are această conversaţie, în vreun fel, măcar o aluzie de adulter? Dacă are, îmi pot tăia limba, pentru început. Mă primeşti printr-o poartă aşa de strâmtă – a arătat fereastra ogivală – încât nu am putut să aduc nici măcar un singur cadou grecesc.

— Ai cadouri pentru mine?

Ce copil era încă, a remarcat ea pentru sine, aşa de repede devine curioasă să afle ce obiecte materiale ar putea dezvălui gândurile lui pentru ea, în ţinutul acela atât de îndepărtat şi fantastic. Dincolo de fereastră, păsările ciripeau în versiunea lor daneză abruptă, şuierătoare şi muguri de frunze verde-deschis, abia ieri iviţi, punctau aerul rece, întunecat de zadă. Acest bărbat, cu toate lucrurile întortocheate neştiute despre el, îi dădea sentimentul de acasă. Nicio nereuşită pe care i-o povestea nu întâlnea căutătura încruntată, absentă pe care o avea soţul ei atunci când îi solicita atenţia. Aprobarea paternă a lui Rodericke renăscuse. Faptul că Fengon o aşezase în centrul atenţiei lui o ardea şi o liniştea în acelaşi timp!

— Dacă mai vin în vizită, poate voi putea folosi uşa din faţă, cum a făcut servitorul meu Sandro, care stă dedesubt împreună cu Herda a ta,

împărţind amândoi prăjituri, cidru şi o tăcere conspirativă.

A râs şi ea, la rândul ei.

— Poţi vedea prin pereţi? Ai devenit, cu adevărat, magician în Bizanţ?

— Nu magician, ci cosmopolit, cunoscător al naturii umane. Am trăit în locul în care se amestecă bărbaţi de toate rasele şi dispoziţiile şi în care totul este permis, în mod tacit. *Dunatos,* cei puternici, trăiesc în bogăţie de porfir şi jad, în timp ce la două trepte de uşile lor aurite se îngrămădesc şi suferă de foame cei care nu au o casă, mama murind în timp ce pruncul suge nimicnicie. Extreme ale milei şi ale cruzimii se întâlnesc aici într-un amestec însângerat. Ei pedepsesc adulterul tăind nasul obraznic al doamnei, după care ea intră la mănăstirea de călugăriţe, care poate fi, alternativ, bordel, aşa de răspândită este vocaţia pentru cele sfinte. Când un împărat este dat jos de pe tron, ceea ce se întâmplă nu de puţine ori, cel nou, ca şi cum ar juca un rol, din curtoazie, îi scoate ochii predecesorului său, ca să-l pregătească cât mai bine pentru lumea de dincolo și pentru a-l îndepărta din politică. Şi totuşi sunt departe de a fi nişte brute bizantinii aceştia. Plăcerile luptei le par respingătoare. Preferă să-i cumpere pe duşmani sau să angajeze oameni din ţinuturi mai puţin civilizate ca să se lupte cu ei.

Metoda lor favorită de ucidere, în particular, este otrava, pe care farmaciştii lor au dus-o pe culmile artei. Aceşti romani din răsărit au separat conştiinţa de religie, ceea ce le dă libertatea să se mişte în mătăsurile lor ca într-un eleşteu înţesat cu țipari, unul pe lângă altul, fără fricţiunea aspră, mărginită aşa de comună în ţinutul nostru, al cărui nord a fost numit de ei cu frumosul nume de Thula.

Ea s-a cutremurat.

— Sunt bucuroasă, cu toate acestea, că tu eşti cel care a fost acolo, şi nu eu.

— Ți-ar fi acordat multă stimă. Sclavele cu păr roşu câştigă de două ori mai mult decât cele cu păr mai puţin roşu.

— Îţi lipsesc aşa de grozav aceşti ţipari de apă dulce? Mă tem că trebuie să fii nerăbdător, cu cărările noastre îngheţate.

— Sunt nerăbdător în legătură *cu tine,* Geruthe, o daneză până-n măduva oaselor. Nicio altă doamnă nu răspunde idealului meu interior. Tu eşti *haghia sophia* a mea, sfânta mea înţelepciune.

— Înţelepciune, sire, sau nebunie?

Ea zâmbi, lăsând să i se vadă strungăreaţă.

— În Constantinopol, a explicat el, sunt multe curente religioase; unul susţine că fiecărui om îi aparţine o Formă de Lumină, ceea ce este propriul lui spirit rămas din Paradis, departe de închisoarea de Iad a materiei dimprejurul nostru. La moarte, Forma de Lumină îl va întâmpina cu un sărut, aşa-numitul Sărut al Iubirii, renăscut în unele secte eretice, spre oroarea ortodoxiei stricte. Ea este salvatorul lui personal, declarându-se Sophia Maria, principiul feminin al divinităţii. Spune-i spirit înalt, dacă vrei, dar eu sunt încredinţat că asta eşti tu pentru mine.

Geruthe s-a înroşit de fierbinţeala unei aşa de aprinse exprimări a atracţiei lui pentru ea.

— Este spirit înalt până ajunge la blasfemie; el îi pune naturii, în totalitatea ei, o rochie prea extravagantă.

— Eu îmi recunosc, cu exactitate, sentimentele în el. Pe planul nostru pământean, devoţiunea mea este absurdă, ştiu asta. Tu eşti femeie şi există multe femei, aşa cum am admis acum un minut.

Ea a răspuns pe un ton ofensat:

— Mă vei teologiza în afara existenţei mele reale. Aş prefera să am cadourile mele materiale, i-a spus, aproape furioasă, cu demnitate de regină, despre care spui că le ai, dar pe care nu ai putut să le strecori prin fereastră. Data viitoare foloseşte uşa, aşa cum a făcut servitorul tău. Eşti prea bătrân

pentru acrobaţiile de dragoste ale unui adolescent. Hai să lăsăm refugiul lui Corambis să fie al nostru pentru o oră nepereche cu conversaţiile pe care ni le dorim, fără ascunzişuri timide. Cei ce ştiu despre el sunt colaboratorii noştri şi riscul colaborării îi obligă la tăcere.

— Nu mă tem pentru mine, a spus Fengon, pronunţând vorbele rar, de parcă fiecare trebuia să treacă un test de onestitate. Am curtat pericolul în anii aceştia, lăsându-l pe Dumnezeu să aleagă dacă să scape lumea de pasiunea mea nestăvilită. Această iubire nu a fost periculoasă când tu erai în preajmă, *amors de terra lonhdana.* Dar acum, că eşti lângă mine, faţa şi gesturile tale potrivindu-se ca o cheie la un lacăt cu amintirea mea veselă dusă la fanatism despre ele, mă tem pentru amândoi. Mă tem pentru tron şi pentru Danemarca.

— Te temi prea mult, aşa e, şi visezi prea serios. Marile proprietăţi rar au depins de abilitatea favoritului unei lady. Tu numeşti eretic ceea ce, în realitate, împărţim cu toate animalele. Cred că am discutat mai înainte dacă iubirea este cerească sau pământească. Eu sunt pământeană şi mor să ţin în mână şi să apreciez cadourile pe care spui că le-ai cumpărat pentru mine din acest Miklagard pe care eu nu-l voi vedea niciodată, o sărmană femeie neînsemnată din Thula.

Fengon a realizat că ea nu-i va dărui nimic astăzi, cu excepţia acestui ultimatum, şi s-a înclinat, pregătindu-se de plecare. Sandro nu se aşteptase ca el să apară aşa de repede sau să iasă prin culoarul care ducea în camera cu cuptor, după cum arăta de uluit, smuls din adâncimile unui dialog cu Herda.

Aceasta era de două ori mai în vârstă ca el, dar avea încă urme de frumuseţe. Aşezaţi lângă vatra mare, centrală, cu cărbuni aprinşi, stăteau înghesuiţi deasupra cupelor lipsite de strălucire cu cidru fiert cu mirodenii. Exersau un limbaj comun; Sandro îşi completa lipsurile în ce priveşte daneza

cu gesturi suple, care o făceau să-l privească printre gene.

— *Una regina,* i-a spus Fengon, ca răspuns la întrebarea de pe figura lui, în timp ce ieşeau, *non è una gallina.*

Primul cadou, adus în timpul săptămânii următoare, când mugurii arţarilor trecuseră de la mărimea unui nasture bombat la cea a căpăţânilor verzei mici, a fost un pandantiv lucrat în formă de păun cu coada desfăcută în evantai, în centrul căruia gâtul şi trupul de un albastru strălucitor se profilau pe fundalul penelor verzi, răsfirate, cu ochiuri galbene şi negre. Fiecare segment de email era înconjurat de cele mai fine fire de aur, chiar şi micile puncte de alb şi roşu, de verde şi gri care marcau anatomia capului cu ciocul lui încovoiat. Cel ce făcuse aşa un lucru frumos trebuie că orbise foarte curând; orbirea lui era parte din valoarea lucrului.

— Întotdeauna îmi dăruieşti păsări, a spus Geruthe, dar apoi şi-a amintit că primul asemenea cadou, o pereche de cânepari pestriţi, venise de la Horvendile.

— Păunul, a explicat el, este simbolul lor pentru nemurire. Adesea aceste păsări sunt văzute prin curţi, târându-şi splendidele pene prin praf, întinzându-şi gâturile incandescente ca să scoată sunetul lor înnebunitor, mai mult al unui suflet chinuit decât al unei embleme a Paradisului.

— Este foarte frumos şi greu. A ridicat pandantivul şi lanţul lui de aur, care era aşa de fin încât luneca, în palma ei rozã, ca o picătură de apă.

— Vezi dacă îl simţi la fel în jurul gâtului. Ţi-l pot pune eu?

Geruthe a ezitat, apoi şi-a plecat capul şi l-a lăsat să facă ce vrea. În timp ce îi punea lănţişorul, degetele lui îi atingeau părul, mai fin şi mai blond în zona cefei, unde degetele lui se jucau cu închizătoarea. Buzele lui, rumene şi frumos desenate, erau la câţiva centimetri de ochii ei, când

a simţit că a închis încuietoarea lănţişorului. Închizând-o, mâinile s-au ridicat de pe gât, dar gura nu s-a dat înapoi. Fiecare fir al mustăţii lui avea un luciu mat. O adiere a respiraţiei lui, mirosind a cuişoare aduse din ţinuturi îndepărtate, i-a mângâiat nările. A ridicat un deget să-i atingă buzele tivite, ca să creeze un frison care să rezoneze cu cel pe care-l simţise ea la ceafă. Greutatea pandantivului se simţea acolo, apăsând-o, ca o dungă subţire, rece. Corpurile lor, apropiate, i se păreau uriaşe Geruthei, de parcă erau făcute din mici microcosmosuri rotitoare, cu fiecare parte şi firişor la fel de valoroase ca fragmentele de email ale preţiosului păun. Răcoarea pe care o simţea la ceafă a împins-o să caute căldura buzelor lui, în locul pe care-l exploraseră, scurt, vârfurile degetelor ei.

Ea şi Fengon s-au sărutat, dar nu la fel de avid, de umed cum făcuseră la Elsinore. Aici, în propriul lor castel, mai modest, au avansat cu mai multă prudenţă, fără protecţia paternă a regelui, încercând să domesticească nelegiuirea pe care o puneau la cale.

Geruthe se simţea mai vinovată, de vreme ce ea era cea căsătorită, şi totuşi un vechi sentiment de jignire şi-a făcut apariţia ca să întâlnească şi să pună stăpânire pe neliniştea ei sufletească prin lungimea sărutului şi a celor câteva următoare, mai puţin fierbinţi şi mai puţin experte; până ce, epuizată de lupta dinlăuntrul ei, l-a împins, îndepărtându-l, şi l-a implorat pe Fengon să continue conversaţia.

Dar Bizanţul şi toată Europa de la sud de Slesvig deveneau mai puţin distincte pentru el cu fiecare zi pe care o risipea prin Danemarca, călătoriile reducându-se, în mintea lui, la un echilibru nerăbdător, străin nepăsătorilor danezi, la o răbdare la limită, care aşteaptă înlăuntrul lui ca o sabie în teacă. Geruthe era ocupată să-l iscodească cu privire la tinereţea lui trecută. Copilăria de băiat

în Iutlanda, expediţiile timpurii alături de Horvendile, educaţia lui, inegală şi prin învăţare pe de rost, în mâinile preoţilor – şi apoi a povestit despre ea însăşi, cu veselie, cu o francheţe nepăsătoare, amintindu-şi de supărările pe tatăl ei, apoi pe soţul şi pe fiul ei, de parcă toţi ar fi fost episoade ale unei istorii amuzante aparţinând altei femei. Fengon simţea în veselia ei o hotărâre nouă de a merge înainte, cu o răbdare plină de energie, proprie ei. Era beată de emancipare şi fermă ca oţelul împotriva propriei vinovăţii.

Din comportamentul discret al lui Sandro, pe când călăreau pe drumul înapoi spre Lokisheim, a înţeles că vizita lui la regină fusese mai aproape de durata potrivită.

Al doilea cadou, adus într-o săptămână în care mugurii se măriseră destul ca să umple pădurile cu o ceaţă galben-verzuie, a fost un caliciu din argint aşa de subţire lucrat încât putea tăia o buză, numai cu piciorul, împodobit cu pietre scumpe, îngroşat cu noduri de crisopraz verde, de cuarţ roz şi cornalină maro-roşiatică.

Bolul potirului purta un desen dantelat care, la o analiză serioasă, s-a dovedit a reprezenta copaci, copaci mai simetrici decât ar putea fi vreodată nişte copaci şi evoluând în spirale spre interior într-o aglomerare imposibilă de frunze în care erau cuiburi cu şerpi, mere şi păsări prea mari pentru ramurile liniare pe care se odihneau, aşezate armonios una faţă de alta. Ochii le erau rotunzi, ciocurile tangente la buchete triunghiulare despre care ea presupunea că sunt ciorchini de struguri.

Pe cealaltă parte a cupei, opusă faţă de acest copac încărcat şi cu ramurile împletite, fiare simetric aşezate lângă un stâlp cu cruce în vârf, o cruce ale cărei braţe bifurcate se terminau, în exterior, cu linii ce configurau un fel de stea. Ghemuite de ambele părţi ale stâlpului, de parcă ar fi fost aşezate în faţa unei oglinzi, fiarele aveau corpuri de cal, numai că picioarele n-aveau copite,

ci călcâie, cu degete prea lungi ca să fie labe de leu. Picioarele din faţă se lăţeau la umeri, căpătând aripi cu pene, iar feţele nu erau de cal sau de lei, ci feţe zâmbitoare de femei, femei purtând breton şi, la gâturile lor subţiri, coliere ale căror elemente pătrate se potriveau cu cârlionţii bretoanelor. Şi feţele acestor femei – sau poate copii – erau frumoase şi senine.

— Sunt păsări Phoenix? a întrebat Geruthe, ieşind din starea de extaz care o cuprinsese admirând caliciul, ca să descopere faţa lui Fengon aproape de a ei – examina şi el caliciul, pentru că îl cumpărase cu mult timp în urmă şi aproape uitase detaliile lui bizantine.

— Cam aşa ceva, a spus el. Vocea lui, aşa de aproape de urechea ei, purta marca propriei respiraţii inegale, umede, o textură dinlăuntrul lui, un freamăt de nesiguranţă.

— Grecii îi spun *himeră*, a continuat el, de la „capră“, dar cu sensul de monstru feminin, alcătuit din părţi de diferite animale.

Ea a realizat că mâna lui se odihnea pe încheietura mâinii ei, cea din partea opusă lui, atingerea lui nefiind mai grea decât a unei bucăţi de pânză. În căldura neobişnuită a zilei de aprilie, ea îşi dăduse jos pelerina neagră, de lână, lăsând numai o vestă brodată cu aur să-i acopere cămaşa de pânză albă. Nu s-a retras şi nici n-a lăsat să se vadă că ştia că el o atinge.

— Şi pietrele preţioase, a spus ea, mângâindu-le netezimea plină de denivelări şi mărginită de monturi de argint. Alt amestec extravagant. Aşa un picior gros şi incrustat pentru o cupă aşa de fină şi uşor zimţată. Aceasta face ca până şi produsele cele mai reuşite ale meşterilor-făurari danezi să pară inferioare.

Caliciul, prin consistenţa lui inegală, îi aducea aminte de ceva ce ţinuse în mână des, cu emoţii amestecate, produs dezgustător şi blestemat până la amuzament şi uluire.

— Ce mi-a plăcut la el, a spus Fengon, cu vocea lui moale, pripită, şi ce m-a făcut să mă gândesc la tine, cu ani în urmă, într-o piaţă din Tesalonic, a fost veselia, buna dispoziţie pe care o degajă – feţele himerelor mi-au adus aminte de tine, de cele două persoane care sălăşluiesc în tine.

Lumina ferestrei ogivale sublinia liniile incizate. Da, s-a gândit ea, feţele zâmbitoare nu erau deosebite de faţa bucălată pe care o vedea în oglinda ovală de metal, în fiecare dimineaţă, deşi nu-şi purta părul cu breton atic, ci strâns la spate în cozi răsucite. Cele două persoane care sălăşluiesc în ea, pentru doi fraţi – fantezia dădea naştere neliniştii, presimţirii, pe care ea avea grijă, în fiecare zi, să le domolească, ca pe un val de greaţă.

— Vom bea împreună din acest magnific cadou, a decretat ea. Poate că Sandro şi Herda nu sunt prea cufundaţi în discuţie pentru a ne aduce o sticlă de vin de Rhen. Corambis păstrează un butoi în cămara sa; a adunat acolo provizii cât pentru un asediu. Horvendile vorbeşte de el din ce în ce mai des ca despre un şmecher care nu se îngrijeşte decât de propria lui prosperitate.

Imediat a regretat că a pronunţat numele soţului ei, deşi Fengon îl cunoştea şi-l cunoştea şi pe bărbatul pe care-l desemna el, de mult mai multă vreme decât ea.

— Ciocanul nu greşeşte niciodată cu totul, a spus el, eliberând-o de atingere şi îndepărtându-se în paşi de dans în felul acela jucăuş al lui, căpătat în alte ţări. Dacă aş fi Corambis, şi eu m-aş îngriji de propria mea siguranţă. Dacă definim cuvântul „viclean“ astfel, puţini rămân neatinşi de acest epitet… Vin, în orice caz, deşi nu avem decât o singură cupă. Este de ajuns?

— În cămară sunt duzini.

— Dar aceasta este a noastră. A ta, din moment ce ţi-am dăruit-o, odată cu adoraţia mea ca zălog.

El a ieşit din ascunzătoarea lor, timp în care Herda, cu faţa acoperită de masca slugărniciei, le-a

adus nu numai un urcior pe o tavă de lemn de tei, ci şi brânză şi pâine. Fengon a folosit pumnalul de la cingătoare pentru a le porţiona. Vinul era gros şi dulce şi, sub influenţa lui, bând la început de pe părţi opuse, apoi de pe aceeaşi parte a cupei cu picior lung şi greu, nu s-au putut abţine să nu se atingă unul de celălalt şi să nu cadă în pat, unde, smulgându-şi hainele în căutarea cărnii înfiorate, în timp ce schimbau săruturi dezlănţuite, cu gurile acre din cauza vinului, mânjite de brânză, dar, cu toate, acestea, dulci, aşa de dulci; era ca şi cum două pâlnii mari, angelice turnau între buzele lor alăturate conţinutul îndelung adunat al sufletului lor, toate rănile care aşteptau vindecarea, tot confortul până acum refuzat. Au transpirat şi s-au încins în haine. Mâinile lui îi căutau şalele, sânii prin vesta brodată, cu lizierele ei de şnururi, care o proteja de la gât până la călcâie. Pe buza de sus a Geruthei a apărut o aluniţă pe care nu o remarcase până atunci, fiind de culoarea pielii; mâna ei căuta pe dedesubtul tunicii lui de catifea prinsă în curea nodurile de care cadoul lui amintise degetelor ei. Dar, pentru această ardoare compulsivă, aceste mângâieri necontrolate şi gemete înăbuşite, murmure şuierate şi întrerupte, promisiunea spirituală era prea mare pentru a fi consumată atunci. Povara acestei fatalităţi era pur şi simplu prea grea pentru carnea lor.

A doua zi l-a întovărăşit pe rege la Skåne, acea bandă de purpură de dincolo de întunecatul Sund. Un pământ danez din timpuri întunecate, când juţii şi englezii au împărţit peninsula cea mare condusă acum de la Elsinore, Skåne, cu Olanda şi Blekinge, a mărginit teritoriile regelui suedez, care a dorit cu ardoare solul bogat şi recoltele de hering ale Skånului. Horvendile simţea politic expunerea prezenţei regale acolo. El şi regina lui au vizitat Lundul, unde arhiepiscopul a organizat un banchet de trei zile, şi Dalby, unde episcopul a organizat o procesiune în jurul zidurilor oraşului, condusă de o

gazdă a oaselor sfinţilor din relicvariile individuale. Geruthe şi Horvendile au făcut o vizită patriotică la câmpul de luptă de la Fotevig, unde cu peste un secol în urmă Erik cel Neuitat îi învinsese decisiv pe Niels şi pe fiul lui, Magnus, care îl uciseseră mişeleşte pe ducele Knud Dătătorul de Pâine, cuceritor al Wendsului, din pădurea Haraldsted. Magnus a căzut la Fotevig împreună cu nu mai puţin de cinci episcopi. Victoria lui Erik fusese ajutată de trei sute de cavaleri germani în armură, angajaţi special pentru această ocazie, o inovaţie tehnologică care, dintr-o lovitură, a făcut populare recrutările, în defavoarea ţărănimii depăşite.

Profesia liberală a lui Fengon, se gândea Geruthe, aici se născuse. În campania constantă a lui Horvendile găsea legătura ei cu fratele acestuia din ce în ce mai de vis.

Horvendile era întotdeauna în cea mai bună formă când călătorea, când era sărbătorit şi asista la parăzi, încântându-i pe ceilalţi demnitari cu frumuseţea lui bărbătească de nordic care se îngraşă. Populaţia care aclama se înşira de-a lungul drumurilor şi arunca cu flori de primăvară – narcise galbene şi flori de măr – sub copitele armăsarilor sforăitori, speriaţi grozav de această zarvă.

Rezultatul stării lui bune de spirit era o atenţie mai mare faţă de regină. Au făcut dragoste în paturile cu baldachin ale gazdelor lor ecleziaste de parcă tânăra lor căsătorie nu se uzase şi nu îmbătrânise deloc. Soţul ei era mai gras decât Fengon, corpul lui nu era aşa de vânos şi de pasionat în braţele ei, barba lui mai puţin groasă şi deasă, dar era *bun,* rege şi soţ devotat, şi *al ei* din toate punctele de vedere, regele ei, soţul ei, cuceritorul ei. O lovea în mod satisfăcător. Ea trebuia numai să stea liniştită, ca piatra funerară de credinţă pe care regele Gorm o ridicase la Tyra, gloria Danemarcei, şi soarta bună şi renumele vor

veni spre ea. Flirtul ei incestuos cu Fengon, vizibil de la distanţă, o înfiora. Cât de periculos de aproape ajunsese de cădere! Imediat ce se va întoarce, îi va spune, cu blândeţe, dar fără putinţă de îndoială, că întâlnirile lor trebuie să înceteze. Nerăbdarea de a face acest lucru, ca să înlăture iminenta ei dizgraţie (cum a putut să ajungă aşa de aproape de ea!) i-a produs insomnie în timpul şederii în Skåne.

Dar, după întoarcerea la Elsinore, rareori Fengon era prezent, iar când era, îl aduceau treburi pe care le avea cu fratele lui şi Curtea. Impulsul Geruthei de a renunţa a fost înlocuit de senzaţia dureroasă că de fapt se renunţase la ea. Îi ardeau obrajii de ruşine când se gândea la mărturisirile pe care i le şoptise la ureche, la săruturile lor apăsate şi la fierbinţeala trupului ei în haine, a căror strânsoare fusese singura care o salvase de la o cedare distrugătoare.

Trecuse o săptămână de la întoarcerea ei, când Corambis a prins-o de braţ, conducând-o într-un mic intrând al coridorului lung, susţinut de stâlpi, pavat inegal, care ducea la capelă.

— Excursia la Skåne a adus o strălucire nouă pe figura reginei mele, a remarcat el, dar cu o nuanţă în glas ca şi cum ar fi vrut să fie contrazis. Ei aveau un secret care dădea o încărcătură de pericol cuvintelor.

— A fost o uşurare să plec din Elsinore şi de la intrigile lui demne de milă, a spus ea, cu voce joasă. Regele a câştigat un avantaj glorios. Oamenii de acolo îl adoră.

— Soarele la răsărit se iveşte, a spus Corambis. Ochii lui, cu marginile roşii, cu pleoapele galbene şi atârnate, sclipeau de parcă ar fi spus ceva inteligent. Ea s-a întrebat cât de senil ajunsese: cu pălăria aceea absurdă, demodată, ca o căpăţână de zahăr, cu pelerina aceea cu mânecile festonate, atârnânde. A înţeles ce simţea Horvendile: trebuia să scape de bătrânul acesta gură-spartă.

— Poporul este aşa de încrezător şi iubitor, a spus ea. Unii uită, uneori, pe cine conduc. Ţi se înalță inima să-i vezi.

— Fără uitare, milady, viaţa ar fi intolerabilă. Tot ce am simţit sau am ştiut vreodată se va îngrămădi asupra noastră ca zdrenţele înghesuite într-un sac, cum se spune că se întâmplă cu nefericiţii în momentul înecului. S-a adeverit că este o moarte fără dureri, dar numai un înecat mi-ar putea spune cu siguranţă acest lucru, şi ei nu vorbesc, fiind morţi.

A aşteptat, cu capul ridicat cocoşeşte şi cu pălăria la fel, să vadă cum ar putea ea reacționa la o aşa înţelepciune.

— Mă voi strădui să nu mă înec, a declarat ea cu răceală.

Simţea că era nerăbdător să abordeze subiectul secret împărtăşit de amândoi şi trecut sub tăcere, de comun acord.

— Toată Danemarca vrea ca tu să înoţi, niciunul mai fervent decât mine. Bătrâna mea privire se veseleşte să o vadă pe fiica lui Rodericke bucurându-se de iubirea şi stima pentru care e îndreptăţită de sângele ei mândru. Ai primit mai puţină bucurie de la tron, cum am discutat deja mai înainte, decât ar putea să-şi imagineze cei mulţi care nu stau pe el.

— Noi am avut multe discuţii, despre această problemă sau despre alta, în îndelungata noastră prietenie.

— Într-adevăr, şi-mi cer iertare dacă par că te oblig să mai accepţi una. Dar, vorbind despre uitare, cum cred că tocmai am făcut-o, dacă eu uit, un prieten comun al nostru se întreabă dacă a fost sau nu uitat, sub impulsurile şi exaltările călătoriilor tale.

— Stă la Lokisheim şi pare el însuşi un uituc. Corambis, ultima legătură în viaţă cu Curtea răvăşită a tatălui ei şi garda identităţii ei copilăreşti, părea acum să o conducă pe un drum

greşit, trăgând-o înapoi spre ceea ce ea hotărâse să dea la spate.

— Este departe de a fi uituc; e mai degrabă respectuos faţă de dorinţele tale.

— Dorinţa mea… Nu a putut să încredinţeze acestui intermediar vârstnic cuvintele de despărţire pe care Fengon merita să le audă de pe buzele ei.

Limba lui Corambis s-a mişcat repede, în timpul scurtei ei pauze.

— Are să-ţi dea al treilea cadou, m-a rugat să-ți aduc aminte acest lucru. Este ultimul, iar dacă refuzi să-l primeşti, aceasta va însemna renunţarea la dorul şi la înclinaţiile lui eretice, indiferent ce ar însemna acest lucru. Exprimarea este a lui.

— Dorinţa mea, începusem să spun, este să nu mă mai ofer plăcerii liniştitului tău cămin de lângă Gurre Sø, acum că vremea este destul de plăcută ca să-mi dăruiesc momente în afara casei. Regina îţi este foarte recunoscătoare pentru ospitalitatea ta permisivă. Mi-am regăsit o măsură de mulţumire şi resemnare în virtuala mea solitudine.

Totuşi, inima ei a bătut la imaginea lui Fengon singur cu ea, acolo unde lacul retras sclipea înlăuntrul tărâmului său îndepărtat, reflectând cerul ca un mare platou oval.

— Mi-a cerut să te rog să spui o zi, a insistat cu blândeţe Corambis, cu reţinerea curteanului de a nu deranja stăpânirea de sine regală.

Semeaţă, dorind să-i izgonească pe acest codoş şi pe fiica lui patetică din aranjamentele ei, Geruthe a numit ziua următoare.

Pădurile din jurul lor erau proaspete, dar pe deplin înfrunzite. Burniţa caldă, neîntreruptă reducea şi mai mult vizibilitatea. Latura îndepărtată a lacului, cu biserica lui, nu se putea vedea. Aprilie trecuse şi începuse luna mai.

Gărzile care călăreau cu ea – apatice, la dus mai degajate şi chiar bine dispuse, la întoarcere îngreunate de berea înghiţită în timp ce aşteptau să

se desfăşoare întâlnirea lor – păreau solemne şi tensionate astăzi, de parcă erau conştiente de momentul decisiv atins. Herda, marcând această reîncepere îndelung amânată a obiceiului de a face picnic, pusese la pachet un prânz bogat – brânză, pâine, carne sărată şi fructe uscate pentru şase persoane –, iar vederea coşului din nuiele de salcie strălucitoare aşa din plin lumina cumva întreaga aventură încât o făcea să pară mai puţin definitivă decât o concepuse Geruthe. Mâncăm, călărim, trăim zilele în tonurile lor de vreme, iubim, ne căsătorim, întâmpinăm viaţa în fiecare dintre scenele destinate nouă de Dumnezeu, fără ca vreo boală sau vreun accident să o scurteze brusc – viaţa este parte a naturii, cu începutul ei imposibil de amânat şi cu sfârşitul ei imposibil de a nu fi contemplat în afara bisericii, casa ultimelor lucruri.

Fengon şi Sandro au întârziat, cum nu se întâmplase niciodată până atunci, ca şi cum ar fi amânat primirea unui verdict neplăcut. Când au venit, erau uzi din cauza cursei de nouă leghe de la Lokisheim. Fengon a explicat distrat:

— A trebuit să fim atenţi când drumul a fost stâncos să nu lunece caii pe pietrele ude.

Ştia că pierduse teren. Singur cu ea, în camera lor din colţ, el se contracta cu energie nervoasă şi tremura în mantia lui udă. Mirosea a lână umedă, a piele umedă, a cal umed. Focul pe care-l aprinsese îngrijitorul şchiop aproape se stinsese, în lunga aşteptare; s-au apucat împreună să-l aprindă din nou. Fengon a pus prea mulţi butuci de lemn şi i-a aşezat prea strâns; Rodericke îi spusese Geruthei pe când era copilă, într-o noapte în care stătea ghemuită în poala lui, după cină, că focul era o creatură care are nevoie, ca oricare alta, să respire. Întrevederea de astăzi va fi scurtă; nu va fi timp ca vasul de mangal să încălzească încăperea.

Când focul a dat semne de aprindere, Fengon s-a ridicat şi a spus pe un ton acuzator:

— Ţi-a plăcut la Skåne.

— Femeilor le place să călătorească. Trist este că rareori suntem invitate la călătorie.

— Horvendile a fost un tovarăş satisfăcător.

— Da, Fengon. Fastul îi este caracteristic, iar fericirea lui se revarsă şi în mine.

— Mă tem că aceia dintre voi pe care i-ai lăsat în urmă ţi-au dat puţine motive de întoarcere.

Ea a trebuit să zâmbească, căci toată furia i s-a potolit văzând supărarea copilărească a acestui bărbat bărbos.

— Am avut ca motiv cel de-al treilea cadou pe care mi l-ai promis. După cum te văd, îl vei păstra pentru o alta, care cât de curând te va satisface mai mult.

— Tu mă satisfaci prea bine, după câte cred că te-am convins deja. Dar vaga mea bănuială este astăzi că ar fi o mită inutilă dată călăului meu.

Dincolo de fereastra în ogivă, ploaia uşoară răpăia de la un nivel la altul al frunzişului proaspăt. Niciodată nu se simţiseră aşa de pecetluiţi înăuntru. Fengon era neaşteptat de viu pentru ea – mirosul lui de umed, faţa lui inteligentă bronzată de soarele primăverii vântoase, căldura lui nervoasă, ofensată. Horvendile şi procesiunile ecleziastice de la Skåne păreau din ce în ce mai depărtate. Geruthe remarcase de mult ce greu e să ai în minte un bărbat, în timp ce te confrunţi cu un altul.

I-a spus cu voce slabă:

— Toţi muritorii urcă treptele spânzurătorii, dar cum am ajuns noi aşa de aproape de vârf numai Dumnezeu ştie. Bănuielile tale mă caracterizează fără menajamente. Cât de curând mă vei numi salvatoarea ta. Ştiu la fel de bine adâncimea căderii pe care am putea să ne-o asumăm. A te surghiuni de la aceste întâlniri private nu ar însemna decât a întări propria ta acţiune inteligentă din momentul în care te-ai surghiunit singur din Danemarca, acum vreo doisprezece ani.

— Eram aproape de cincizeci de ani atunci, iar acum mă apropii de şaizeci. Am crezut că-ţi zdruncin farmecul, dar în loc de asta, el devine mai puternic, pe când eu îmi pierd dintr-al meu. Viaţa mea nu e prea norocoasă. Dar să nu ai milă de mine. Regina trebuie să se salveze; capriciile ei sunt justiţie, cuvântul ei, lege.

Geruthe a râs de sentimentele ei nestatornice, agitate, la fel şi de gravitatea dojenitoare a lui Fengon.

El privea călugăreşte pe sub gluga udă leoarcă.

— Scoate-ţi pelerina asta mirositoare, cel puţin, a comandat ea. Mi-ai adus ultimul meu cadou?

— Este legat, uscat, la pieptul meu, a spus el.

Scoţându-şi mantia, a întins pe pat, pentru ea, o tunică lungă ţesută, în culori întrepătrunse şi schimbătoare ca de păun, verde, albastru şi galben, condimentate cu picăţele de negru şi roşu, cu lucrătura mai moale decât mătasea înseşi, deşi la gât, la capătul mânecilor şi la tiv avea şiruri de perle mici aplicate pe ţesătură. Firele captau lumina ca şi cum ar fi fost diamante faţetate.

— Acest fel de haină este o noutate în Danemarca, a explicat Fengon. Mătase. Firul este secretat de viermi verzi cu coarne, hrăniţi numai cu frunze de dud. Ouăle şi seminţele, spune legenda, au fost furate cândva din China de către călugări persani, ascunse în bastoanele lor goale pe dinăuntru, ajungând astfel în Bizanţ.

Coconii pe care-i torc viermii ieşiţi din molii oarbe care trăiesc numai câteva zile sunt fierţi şi destrămaţi de degete de copii, apoi femei bătrâne împletesc firişoarele în fire, ţesute pe rând în modele la fel de minunate ca acestea din faţa ta, ca să dea imagine gloriei împodobite cu nestemate a Raiului.

Geruthe a atins pânza sclipitoare şi în această atingere a constatat răzgândirea ei.

— Ar trebui s-o pun pe mine, a spus ea.

— Nu, astfel soţul tău îşi va da seama, pentru că va şti că nu este ceva făcut în nord.

— Îl voi pune acum, pentru ca acela care mi-a dăruit-o să vadă. Stai acolo!

A fost uimită de tonul ei de comandă. Ajunsese la starea de abandon. Afară ploaia s-a îndesit până ce ajunsese să toarne cu găleata şi încăperea s-a întunecat, cu excepţia luminii tremurătoare a focului reaprins. Căldura lui îmbrăca pielea Geruthei în timp ce lăsase să-i cadă mantia îmbibată de apă, şi pelerina fără mâneci pusă deasupra mantiei, şi tunica dreaptă, lungă, cu mânecile ei curgătoare, şi blana albă de dedesubtul acesteia, rămânând numai într-o cămaşă de pânză, în care tremura. Picături fine ce ricoşau din pervazul de piatră al ferestrei din spatele ei, lăsată întredeschisă, îi înţepau pielea dezgolită. Simţea căldura focului pe braţe şi pe umeri ca o armură angelic de subţire. Din nou i-a reînviat amintirea a ceva dintr-un colţ îndepărtat al vieţii ei – o amintire de nevastă, cu un uşor gust de umilire. Tunica bizantină, rigidă în porţiunile în care era bătută cu perle, i-a învelit capul pentru un scurt moment în care sunetul ploii pe pantele acoperişului s-a întâlnit în urechile ei cu graba amplificată a sângelui. Apoi, cu capul din nou la aer şi la lumină, ea a pozat în splendidul înveliş de mătase, aşa de plin şi de mulat pe trup şi, totodată, aşa de cristalin şi de fluid. Culorile de păun se schimbau din verde în albastru şi înapoi, în timp ce ea se mişca: mătasea îşi schimba cumva nuanţa, aşa cum se întâmplă cu penele. Şi-a ridicat braţele în aşa fel încât mânecile ample să cadă libere, ca nişte aripi largi, apoi şi-a continuat mişcarea ca să îndepărteze din cozile ei adunate în conci acele de bronz, spade destul de lungi ca să atingă inima unui bărbat printre coastele lui. Ploaia de afară, căldura care-i încălzea spatele, mătasea pe pielea ei au aruncat-o în natură, unde nu există niciun păcat, nicio întoarcere.

— Arăt aşa cum ţi-ai închipuit?

— Am crezut de o mie de ori că mi te-am închipuit în ea, dar nu am reuşit, de fapt. Există realităţi pe care nu le putem concepe.

— Nu e prea strâmtă pentru mine, la vârsta mea de matroană, aşa încât să atârne mai puţin plăcut decât pe una dintre curvele tale bizantine?

El nu a răspuns la bătaia de joc; cu adevărat, vederea ei părea să-l fi prostit pe Fengon.

— De ce stai aşa departe?

El a făcut un pas, sărind, tresărind din contemplarea lui vrăjită.

— Mi-ai comandat ce să fac. Ai fost severă cu mine.

— Asta era înainte ca tu să mă îmbraci în costumul unei femei mediteraneene de nimic. Vezi, am părul negru. Am pielea măslinie.

Faţa ei era aprinsă; privirea lui stupefiată era ca focul. Trupul lui, mai scurt şi mai încordat decât al soţului ei, radia o neajutorare răpitoare, cu mâinile depărtate de trup şi îndoite ca şi cum ar fi purtat o mare greutate.

— Vino, frate, a spus ea. Ceea ce ai îmbrăcat poţi să şi dezbraci.

Cu braţele aşa îndoite i-a ridicat tunica strâmtă de pe corp şi cămaşa, cu şireturile dezlegate, a ieşit odată cu ea. Geruthe şi-a apăsat maturitatea roză de asperitatea hainelor groase ale lui Fengon. Costumul de călărie avea umeri de piele care să amortizeze apăsarea armurii.

Ea a inhalat mirosul de animal mort îmbibat cu apă.

— Protejează-mă, a şoptit ea, lipindu-se strâns de el ca pentru a se ascunde, buzele ei căutând despărţitura din barba lui zbârlită şi umedă.

După, s-a jucat cu acele lungi de bronz, săbii pentru părul ei, şi a îndreptat unul spre pieptul lui gol, în timp ce zăcea întins pe pat, alături de ea. Cu vârful celuilalt a înţepat pielea albă dintre sânii ei grei.

— Am putea s-o sfârşim acum, a sugerat ea, cu ochii măriţi şi miraţi de dragoste, glumind ironic pe seama acestei posibilităţi.

Fengon, fără vlagă, a analizat oferta. O asemenea continuare destinsă şi ultimă ar încorona, în mod convenabil, triumful lui. Uşor, el a desprins acele de păr din strânsoarea ei, i-a atins cu ele pielea de sub barbă şi a cântărit în palmă greutatea unuia dintre sâni.

— Mă tem că avem prea mult de la taţii noştri, în naturile noastre, a spus el, pentru a oferi lumii o victorie aşa de uşoară.

***

Ea simţea că se va mai întâmpla, şi nu o dată, această deschidere a ei şi, astfel, era extrem de atentă la acest lucru, de parcă ar fi fost deopotrivă povestitor şi eroină, doctor şi om bolnav. În orele lor de intimitate furată, Fengon i-a dezvăluit, în oglinda albă a propriului trup, păros şi musculos, o inhibare a organelor ei interioare, latente de aproape patruzeci şi şapte de ani, adormite. Toate locurile ei intime s-au întors la viaţă şi au devenit curate. Oare nu avea în vene sângele de războinic al lui Rodericke şi al tatălui lui, Hother, învingătorul lui Guimon, care-l trădase pe Gevare şi al cărui trup încă viu l-a ars Hother, ca răzbunare. Protestul stătea la pândă în ea, la fel ca nesocotinţa şi trădarea, şi toate acestea au izbucnit în sudoarea şi efortul cuplării adulterine.

Ea şi cu Fengon au acaparat toate saltelele, prea nerăbdători, uneori, în respectarea convenienţelor Curţii maimuţărite pe care o alcătuiseră în locuinţa lui Corambis: un mur acoperit cu iarbă la nici măcar o leghe în spatele şanţului Elsinorului sau o nişă de piatră într-o galerie puţin folosită unde atârnau fuste şi pantaloni lungi creau loc suficient pentru emisarii sufletelor lor, acele părţi de jos aşa de bogate în senzaţii angelice. Ea s-ar fi întins în nămolul cald pentru el, chiar şi în nămol cu

murdărie de porc, ca să se lase pătrunsă de exaltarea pe care a găsit-o în dragostea brutală. El nu era întotdeauna blând, dar nici întotdeauna grosolan; a menţinut micile surprize ale artei seducătorului, pe care avea încă să le simtă crescând involuntar în el ca să pună în mişcare marile stihii dinlăuntrul ei, dincolo de controlul voinţei.

Spre deosebire de Horvendile, Fengon era acasă la el în Gheena cărnii. Sufletul lui nu arunca priviri căutând vreo ieşire spre un loc mai sigur, mai public, luminat de flecăreala socială şi lumânările bisericeşti. Când o făcea, regele era nerăbdător să se ascundă în propria lui cameră; o pietate care urăşte natura, învăţată în Iutlanda, făcea să piară bărbatul din el. Plăcerile iubirii, violente şi lipsite de grijă când făceau parte din expediţiile lui de pirat, erau încadrate, în mintea lui, în tărâmul diavolului. În timp ce Fengon era mulţumit că lenevea într-o concupiscenţă împărtăşită, spunându-i, iar şi iar, Geruthei, cu limba, tot adevărul pe care îl putea suporta despre ea însăşi. A dezvăluit în ea nu numai războinica, ci şi sclava. Dacă ar fi răsturnat-o în murdărie de porci, ea şi-ar fi strâns bucile împreună, încordându-le, şi s-ar fi bucurat să fie, astfel, murdărită. Noaptea, retrăind îmbrăţişările după-amiezii, ar linge perna de foamea de a fi din nou cu iubitul ei – cel ce o salva din golul ucigător al vieţii trăite după lege, cu propriul ei *eu* întors pe dos şi luând forma unui bărbat şi copilăros, şi bădăran. Curtea tatălui ei nu avusese o târfă mai nerăbdătoare decât ea.

Geruthe a constatat că savurează chiar şi decepţia, duplicitatea evidentă de a avea doi bărbaţi. Horvendile era încântat de cât de repede o excita el acum. Ea încerca să pună stavilă mângâierilor pe spate şi trucurilor învăţate de la fratele lui. De-a lungul anilor, soţul ei se întorsese la ea din ce în ce mai rar, se mai întâmpla o dată la fiecare creştere şi descreştere a lunii, dar acum,

trezită la viaţă, habar nu avea el de ce tulburări aflate dincolo de orizontul lui, el răspundea mai des chemării tăcute a trupului ei. Fengon simţea când ea fusese cu soţul ei, deşi Geruthe nega.

— Ai în tine mirosul Ciocanului, o acuza el. Vii la mine deja satisfăcută.

— Nu sunt satisfăcută decât de tine, Fengon. Numai tu mă cunoşti. Numai tu ştii cum mă doare inima, cel mai adânc loc al pasiunii mele. Celălalt este numai o datorie, o datorie de supunere atribuită soţiei de preoţii guralivi, pentru care noi suntem sărmane animale păcătoase.

— Dar tu chiar te supui. Ca şi cea mai de jos prostituată, îţi desfaci picioarele pentru clientul respingător. Îmi vine să te bat. Îmi vine să sfărâm murdăria albicioasă a acelui burlan de scurgere din măruntaiele tale.

— Mă poţi răni cu vorbe şi cu priviri, l-a avertizat, dar nu-mi lăsa urme.

Ochii lui au aruncat flăcări, prinzând sensul vorbelor ei.

— Deci în aşa fel încât prostul şi pomposul de bărbatu-tău, desfătându-se în libertăţile pe care şi le ia cu tine, să nu poată observa nicio urmă de la rivalul lui înnebunit, nicio vânătaie lăsată de mâna unui diavol.

Buza de sus i s-a ridicat într-un mârâit; ea voia să-l sărute, pentru a vindeca o rană aşa de serioasă. În loc de asta, a aplicat numai un balsam:

— Nu se desfată, Fengon. Îşi ia drepturile, dacă şi le ia, scopul lui fiind de fapt prea ascuţit şi prostesc pentru a descoperi vreo urmă.

Nu era cu totul adevărat, nu în starea ei de duplicitate crescândă; a simţit fiorul decepţiei între picioare, în locul la care doi bărbaţi rivalizau, alesul lumii şi alesul ei personal. Îi cunoştea pe amândoi, dar niciunul nu o cunoştea pe ea pe de-a-ntregul.

— Ardoarea este o problemă de spirit, a continuat ea pe o voce liniştitoare, mai mult decât

trupească, pentru o femeie. Multe soţii îşi desfac, forţat, braţele pentru un bărbat pe care-l urăsc.

— Îl urăşti? Spune-mi că-l urăşti. Acum că o implora să-l mintă, nu putea să o facă. Privirea lui jalnică era aşa de cinstită încât trebuia să încerce să fie şi ea.

— Aproape, uneori, dar nu foarte. Păcatele lui Horvendile faţă de mine au fost omisiunile, a căror durere este slabă şi mărginită, dar de neiertat. La început, m-a considerat o proprietate de dorit, iar el e un om care are grijă destul de atent de proprietatea lui. Dar, da, prin aceasta el mi-a luat zile din viaţă şi a încurajat în mine o proprietate regală care se mumifică, pentru asta da, îl urăsc. Tu, îndrăznind să mă iubeşti, m-ai făcut să văd cât de rău am fost manevrată. Dar aşa e lumea. El e stăpânul meu. În afara Elsinorului, eu nu sunt nimic – mai puţin decât o sclavă, care are măcar încăpăţânarea ei nativă, peştele ei pentru a-şi potoli foamea, porţia ei de fasole, patul ei de paie.

Dacă Geruthe sperase că Fengon va contrazice afirmaţia despre nimicnicia ei în afara Elsinorului, era acum dezamăgită. A simţit resortul dorinţei din el furişându-se, dislocat de alte mecanisme mai gânditoare. Ochii lui căprui s-au întunecat – pupilele negre s-au mărit – privind în grota viitorului.

— Ce facem, a întrebat el, cu fiecare grăunte al vocii lui calme distinct, ce facem noi dacă el ne descoperă?

Se aflau ascunşi în camera din turnul rotund al conacului lui Corambis. Îşi scoseseră hainele şi se întinseseră pe patul cu baldachin ca pe o plută aflată pe o mare calmă. Ziua de început de vară umplea aerul cu zumzetul insectelor şi umiditatea creşterii se vărsa şi se strecura în fiecare colţişor; viţa de la fereastră putea să-şi strecoare frunzele în formă de inimă înăuntru. Copacii dimprejur şi suprafaţa lacului au scânteiat în mii de detalii schimbătoare, o mare de incidente organice, în

care întâmplările însele ale iubiţilor se lăsau în voia sorţii. Dar umbra rece a gândului la viitor căzuse peste trupurile lor; extazul a îngheţat.

— Cum am putea fi descoperiţi? a întrebat ea.

— Cum am putea să nu fim descoperiţi, într-o zi sau alta? a întrebat el. Cei patru din jurul nostru ştiu, la fel şi Corambis, gazda noastră absentă, şi cei de la Elsinore, care te văd călărind încoace aşa de plină de încredere, şi acei ţărani care-ţi ovaţionează trecerea, şi bătrânul cuplu care are coliba ce străjuieşte Raiul nostru. Toţi ţin adevărul nostru zălog.

Geruthe şi-a închis ochii. El o atingea uşor, făcând-o să lunece de pe pluta lor, făcând-o să se gândească la soarta lor nedesluşită.

— De ce i-ar spune vreunul dintre ei lui Horvendile?

— Avantaje personale, sau interogatorii sub tortură, sau plăcerea nevinovată pe care o găseşte fiecare suflet în nefericirea celorlalte. O furie justificată, poate, deoarece comandamentele care îi reţin pe săracii lumii sunt dispreţuite de cei puternici.

— Am fost neatentă, a admis regina, încercând să se analizeze. Şi-a simţit corpul plutind gol, departe de capul plin de gânduri – cu sânii ei înfloriţi ca nişte trandafiri roşu cu alb, cu sexul bombat şi moale sub smocul de păr încâlcit, cu picioarele goale formând un distant public de degete. A continuat: am fost mai revoltată decât mi-am dat seama. Treizeci de ani de restricţii arogante mi-au intensificat apetitul şi l-au eliberat fără un gând propriu-zis la consecinţe. Sau, dacă a existat un gând, el a pălit înaintea credinţei obişnuite a reginei în drepturile ei. Am fost neobişnuit de impulsivă şi egoistă când tu şi cu mine am început, iar acum a te lăsa să pleci ar însemna moartea.

— *Enamorata,* ar putea însemna moarte să mă păstrezi, a prevenit-o Fengon. *Amor, mors.* I-a

ciufulit părul şi a tras de o şuviţă pentru ilustrare. Soarta îl taie pe marinarul oarecum slăbit, dar apoi strânge funia. Soarta îi dă oarecare libertate marinarului, dar apoi odgonul îl trage, ţinându-l strâns. Creditorul îţi acordă o perioadă de graţie, dar apoi datoria devine presantă. Noi ne-am bălăcit în noroi, în lunile astea de vară, în interimatul vesel. Cu toate acestea, exact cum unii sunt invizibili fiind mici, chiar mărimea şi apropierea noastră de lege ne pot face dificil de văzut. Dorinţa lui de a vedea nu este ascuțită, cred, pentru că odată ce a văzut, trebuie să acţioneze. De o obligaţie, dacă îmi cunosc fratele, el va încerca, circumspect, să scape. Dezmembrarea Danemarcei ar putea să-l mişte şi pe el din loc, în aceeaşi măsură. Populaţia nu este sfioasă în simpatiile ei. Tu reprezinţi tronul pentru mulţi, iar eu am oamenii mei loiali în Iutlanda şi câţiva prieteni bine plasaţi în străinătate.

Mâna ei stângă a revenit dintr-o investigaţie fără rost.

— Ah, iubire, priveşte – micul tău delegat pentru părţile de jos şi-a pierdut dorinţa pentru prostituata ta nerăbdătoare.

Fengon a privit în jos, spre locul în care pantalonii îi fuseseră îndepărtaţi.

— Gândul de a fi decapitat chiar are un efect de retragere.

A mângâiat-o cu tristeţe pe guşa dublă de sub barbă.

— Mă tem că sunt un pescar care şi-a pierdut cârligul, a spus el, şi tu vei luneca uşor înapoi, în ape mai familiare.

— Nu, stăpânul meu, acum eu sunt o parte din tine. Trebuie să lucrăm împreună.

Şi, într-adevăr, ca un peşte mare, ea a lunecat jos din pat, ca să-i reînvie bărbăţia cu o tehnică bizantină pe care tot el o învăţase. Îi plăcea acest lucru, acest supt orb, această săpare la rădăcinile naturii. S-a luptat improvizând şi l-a mângâiat pe

bijuterii. Nu era nevoie să gândească. Lăsa lucrurile să curgă. Învârtoșarea dornică cu care el răspundea îi înlătura orice scrupul din cap. Ca nişte larve, gândurile se îngrăşau, apoi zburau.

— *Il tempo fa tardi,* i-a spus Fengon lui Sandro, ridicându-se, într-un târziu. *Andiamo presto!*

— *Il giorno va bene per Lei?*

Servitorul simţise necazul sosind.

— *Si, si. Era un giorno perfetto. E per te?*

Herda, deşi stătea servilă lângă căminul rece, bine măturat, avea faţa îmbujorată, netedă, şi era ceva în dezordine în locul în care testemelul era prins cu acul de banda de sub barbă. Buzele îi erau umflate, ochii umezi.

— *Molto bene, grazie, signore. Crepi il lupo!* Fie să crape lupul!

Căldura verii s-a întins până toamna târziu. Zilele de octombrie, aurii din pricina pădurilor de fag şi de castan, erau încălzite de soare la miezul zilei, deşi zorii se arătau reci pe iarba din livezi şi cu gheaţă pe băltoacele din curte. Fiecare seară mai fura câteva minute din lungimea zilei şi un frig şfichiuitor a coborât la miezul nopţii, lăsând să se vadă primele lumini ale nordului. Ei trăiau afară din obişnuit, într-un Rai presărat cu stele, croit după nicio altă măsură decât a lor – fâlfâind draperii înalte atârnate de nimic, nedezvăluind nimic când se separau, cu excepţia părţilor lor mai întunecate, a culorilor pal-evazive de penaj de păun, violet şi turcoaz, o îndepărtată muzică fosforescentă. Îşi ondulau pliurile verticale cu un fel de mişcare chemătoare, estompându-se şi revenind.

Regele era reţinut la Elsinore mai mult decât în timpul verii, când stătea plecat săptămâni în şir ca să-şi supravegheze domeniile şi să-şi viziteze guvernatorii de provincii, ei înşişi ţinuţi pe loc de nevoia de a supraveghea – sau de a-i observa pe aceia care supravegheau recoltele burgurilor, turmele scoase la păscut, pădurile cu cărări pentru

cărat, recoltele care cereau muncă şi taxele corecte pentru ele. Pe care iobagii şi feudalii plănuiesc, fără odihnă, să le evite. Cu mintea lor scurtă, ei nu înţeleg că fără taxele regale nu ar exista nici armată regală şi nici companie de mercenari care să-i apere împotriva norvegienilor, şi pomeranilor, şi a celorlalţi mulţi care au dorit să ne cucerească pământul şi să-i facă pe toţi danezii sclavi. Nu ar exista niciun castel care să le ofere adăpost în cazul unei invazii, niciun pod care să-i ducă dincolo de râuri, în drumul spre pieţe, şi spre târguri, şi spre carnavaluri – carnavaluri unde, i se părea regelui, bărbaţi şi femei, care ar trebui să lucreze, îşi risipesc zilele şi sănătatea privind ca proştii năstruşniciile şi escrocheriile în adunături promiscue, în întunecime şi lăcomie care-l fac prost pe cel deştept, iar pe prost, şi mai prost. Biserica n-a fost deloc luminată în mărirea numărului de sfinţi şi, odată cu ei, a zilelor sfinţilor, şi deci a scuzelor pentru târguri şi bâlciuri. Curând nu vor mai exista zile lucrătoare şi scopuri în comun. Fără o autoritate centrală puternică, fiecare cătun ar rămâne o insulă şi nu ar mai exista nicio cruciadă, sau vreun turnir sponsorizat cu nobleţe, sau vreun război unificator.

În timp ce regele Horvendile era plecat ca să se asigure că bogaţii provinciilor au furnizat sumele datorate cuferelor regale, Geruthe şi Fengon se simţeau liberi să petreacă lungi ore împreună, săturându-şi nu numai poftele trupeşti – care creşteau în loc să scadă, pe măsură ce exersarea şi familiaritatea le diversificau libertăţile –, ci satisfăcându-şi şi curiozitatea inocentă, pe care cei cuprinşi de dragoste o hrănesc prin cele mai triviale dintre detalii care compun, particulă cu particulă, fiinţa celuilalt. Fengon dorea, în mod deosebit, să-i posede fecioria, să penetreze în imaginea Doamnei lui împlinite la trup ca o copilă bine făcută croindu-şi drumul ei senin, larg, solemn prin confuziile curţii lui Rodericke din anii

văduviţi de după moartea mamei ei. O iubea nebuneşte pe acea fetiţă cu ochi verzi-albăstrui nevinovaţi şi o strungăreaţă dulce – acea copilă trandafirie cu bonetă de brocart care-i ascundea urechile şi jumătate din păru-i căzând în cascadă – un copil neglijat şi totuşi răsfăţat, trecut din poala unei favorite a regelui în poala alteia, şi apoi revenită cu nerăbdare în grija doicii, bătrâna Marlgar cea aspră, care o ducea în solarul foarte sigur de deasupra zarvei adulţilor, în pătuţul aşezat lângă perete şi la cele trei păpuşi de cârpă, ale căror trei nume ea încă şi le aminteşte, după patruzeci de ani, privindu-le cu atâta pasiune încât ochii lor din mărgele, nasurile legate buchet şi zâmbetele cusute se ridicau în faţa ei, după cum îi povestise ea însăşi toate acestea, nu doar o dată.

— Te simţeai singură? a întrebat el.

— Cred că nu, a răspuns ea, gândindu-se cu seriozitate în urmă, de parcă şi-ar fi căutat imaginea la baza unei scări. Nu aveam fraţi sau surori, dar existau copii de vârsta mea la Elsinore, copiii slujitorilor. Ne jucam de-a sarazinii şi de-a cavalerii şi legănam pe sfoară cosaşi, în faţa crapilor aurii din şanţul de apărare plin cu apă. Marlgar mă urma oriunde, dar rareori îmi interzicea un joc sau o plăcere. Ea venea dintr-una dintre insulele de la nord de Lolland, unde copiii aleargă în libertate.

Poate că tata era grosolan şi prietenii lui nişte beţivani fără asemănare, dar eu ştiam că nu mi se va întâmpla nimic rău. Eu eram prinţesă, am ştiut asta curând, şi mă întrebam ce prinţ voi iubi şi voi lua de soţ; gândul la el mă însoţea adesea. Şi acum este aici, alături de mine.

— Oh, suflete drag, eu nu sunt prinţul perfect pe care să şi-l imagineze o copilă. Eu sunt umbra întunecată şi nedemnă a unui rege. Mica ta prinţesă – ştia ea că va avea întotdeauna cineva grijă de ea, fără ca ea să-şi dorească asta?

— Da. Poate mi-am dorit puţin, în afară de a fi bună şi de a nu mă plânge.

— Şi eşti încă liniştită, pasivă şi plăcută.

— Aşa cred. Te plictiseşti?

— Mă încântă şi mă sperie puţin.

— Nu fi speriat, iubirea mea. Tot ce trăieşte trebuie să şi moară. A risipi această viaţă în grija arţăgoasă pentru ce urmează sau pentru o calamitate viitoare – şi asta este un păcat. Naşterea aşază asupra noastră ordinul natural de a iubi fiecare zi şi ce aduce ea.

— Geruthe, a exclamat el, bucurându-se ca întotdeauna de sunetul trist al celor trei silabe ale numelui ei, care-i materializau carnea în minte. Dulceaţă înţeleaptă sau înţelepciune dulce – ce ireale îţi par ţie pericolele care ne pândesc!

— Nu, îmi par destul de reale, dar am decis să-mi asum riscul. Femeia, ca şi bărbatul, trebuie să-şi facă socotelile.

I-a atins cu palma umerii goi, netezi ca o armură, cu excepţia unei dungi vineţii lăsate de un iatagan turcesc. A trecut cu vârful degetului peste cicatrice până unde începea zona cu păr des de pe piept.

— Suferinţa în timpul travaliului la naşterea lui Hamblet a făcut ca viaţa şi regalitatea să-mi fie datoare. Poate că în sfârşit m-am decis să iau ce-mi datorează. Tatăl şi viitorul meu soţ m-au tranzacţionat împreună şi tu mi-ai dat înapoi valoarea mea esenţială, valoarea fetiţei pe care o iubeşti nebuneşte, cu aşa mare întârziere.

Fengon a gemut.

— Adevărul tău mă face mici fărâme uneori. Lumea ar spune că sunt josnic, la fel de josnic ca hermelina schelălăitoare care se grăbeşte încotro o duce setea.

Ea a zâmbit

— Tu erai discret şi ai lăsat tot timpul posibil să treacă pe lângă tine. Am fost gata să te primesc la căsătoria mea. În loc să vii, ai trimis un platou gol.

În ceea ce priveşte lumea, există adevărul din afară şi adevărul dinlăuntru. Adevărul dinlăuntru este al nostru. Eu te consider de încredere şi credincios mie. Nu putem fi distruşi decât dacă unul îl pârăşte pe celălalt.

El i-a sărutat mâinile, goale ori de câte ori se întâlnea cu el, deşi pline de inele când stătea pe tron, alături de Horvendile.

La Elsinore, când iarna s-a apropiat, printre zilele aurii ale strânsului recoltei, regele a putut să-şi întoarcă atenţia spre treburile domestice.

Într-o bună zi, fatală zi, şi-a chemat fratele la o audienţă particulară.

— Au ajuns la mine zvonuri că vii la Elsinore mai des decât ne întâlnim noi doi, ca fraţi şi tovarăşi, a început regele. Luase în greutate de când îl văzuse Fengon ultima dată şi îşi ţinea capul şi torsul de parcă l-ar fi durut muşchii gâtului lui gros.

— Tu ai de supravegheat regatul, pe când eu numai proprietăţile codaşe de aici şi din zona noastră natală. Cu excepţia situaţiei în care se adună *råd*-ul sau este convocat *lucrul,* eu nu-mi impun sfatul.

— Sfatul tău şi suportul vizibil înseamnă mult pentru tron. După prinţ, nimeni nu este mai aproape de el decât tine.

— Dar prinţul, după toate aparenţele, este sănătos şi, dincolo de dispoziţia lui năbădăioasă, capabil.

— Capabil, dar scandalos de absent.

— Hamblet îşi îmbogăţeşte mintea în regatul augustului nostru aliat, împăratul, pentru a şti mai bine să conducă, când va veni vremea. Dar tu nu eşti bătrân şi eşti clădit din substanţa tare a tatălui nostru.

— Vai, nu toţi nobilii danezi trăiesc până ce mor de decrepitudine. Unii se grăbesc. Eu mă simt înţepenit şi lipsit de vlagă adesea, dar nu contează. Cine-ţi spune ţie că prinţul este capabil?

Fengon a ezitat doar o clipită înainte de a considera că nu e niciun necaz dacă dă un răspuns cinstit.

— Mama lui şi lordul şambelan – amândoi fac un frumos raport cu privire la abilităţile lui bărbăteşti.

— Afecţiunea naturală şi curtenia politică dau formă impulsurilor lor. Fiul meu este un mister pentru mine.

— Deşi eu nu am copii declaraţi ca fiind ai mei, cred că aşa se petrec lucrurile întotdeauna între tată şi fii. Lumea fiului este diferită de cea a tatălui, fie şi numai prin prezenţa dominatoare a tatălui în ea. Acelaşi lucru poate fi spus despre fraţii mai mici faţă de cei mai mari. Tu-ţi vezi clar obiectivele; eu te văd întotdeauna pe tine, înaintea mea, intervenind.

Faţa lată a lui Horvendile, cu gura mică, ţuguiată, a încercat, scurt, să asimileze aceste consideraţii căutând în ele neobrăzarea. Dar el avea un scop principal de urmărit şi nu voia să se abată de la el.

— Regina… porţi conversaţii cu ea în mod frecvent.

Alertat, Fengon a devenit, în mod voit, mai politicos. S-a simţit, în mod ciudat, lipsit de greutate şi cu toate simţurile concentrate în vârful degetelor de la picioare.

— Poveştile despre călătoriile mele exotice aduc o oarecare uşurare zilelor ei monotone. Are o minte aventuroasă, dar este zăvorâtă în rutina obligaţiilor de regină.

— În vara asta a mers cu mine la Skåne.

— Şi s-a bucurat regeşte de călătorie. Mi-a spus că ai fost admirat şi admirabil.

— Ţi-a vorbit mult despre mine?

— Printre altele.

— Şi care este concluzia generală?

— Oh, dragă *frater*, mă pisează de parcă eu aş fi partener în căsătoria voastră. Mi-a vorbit cu

adoraţie, în primăvara trecută, la întoarcerea din călătorie, despre bunătatea ta exemplară, despre puterea ta greu câştigată, despre dragostea pentru poporul tău, pe care, desigur, poporul ţi-o întoarce.

— Crede că sunt nebun că iubesc Danemarca aşa de posesiv. Crede că mă străduiesc prea mult să conving bătrâna naţiune că dacă bunătatea nu curge de la Dumnezeu, prin rege, atunci poporul va suferi şi se va scufunda, cu toate obligaţiile reciproce anulate, şi numai un egoism animal va rămâne, şi o anarhie sălbatică. Regele este soarele care încălzeşte pământul. Dacă ceva este în neregulă cu el, razele lui se încovoaie. Recoltele se strică, putreziciunea distruge grânele strânse şi depozitate.

Asemenea imagini, aşa de grandioase, l-au tentat pe Fengon să zâmbească, păstrându-şi luciditatea, respingând un vocabular exagerat prin superstiţie autoglorificatoare. Regalitatea făcuse din Horvendile un nebun. Ciocanul a lovit în altă parte.

— Frate, mă întreb adesea de ce nu te însori.

— Să mă însor? Eu? Căsătoria pare a fi subiectul acestei convorbiri.

— Încă nu am ajuns la tema esenţială a convorbirii noastre. Dar bazează-te pe mine şi reţine-ţi zâmbetul. Lena de Orkney, pe care ţi-ai ales-o mireasă pe când propria mea căsătorie se arăta la orizont şi pe care am întâlnit-o şi despre care am gândit că este potrivită pentru natura ta visătoare, romantică, a murit înainte de vreme.

Tu ai fost plin de viaţă, din acel moment traversând un continent de pasibile mirese şi ocolindu-ti datoria clară față de familie şi față de Danemarca. Nu ţi-ai jucat rolul în lărgirea intereselor noastre. Chiar şi acum, fiica regelui Scoției, m-au informat ambasadorii, este sănătoasă, inteligentă şi tentant de tânără: o legătură puternică între Curţile noastre i-ar pune pe englezi între colţii unui frumuşel spărgător de nuci.

Fengon a râs, imprudent.

— Aş fi fericit să-i văd pe englezi într-un spărgător de nuci, dar nu unul în care soţia mea să fie unul dintre mânere, ca să fie apucată după cum vrei tu. Nu îmi doresc nicio nevastă. Am depăşit asemenea dorinţe. Eu sunt un soldat bătrân obişnuit cu mirosul prietenos al bărbaţilor.

— Nu-ți doreşti nicio nevastă. Cum se poate? Nu eşti normal?

— Sunt la fel de normal ca şi tine, frate. Încă şi mai normal, de vreme ce nu m-am făcut rege capturând o fată care nu dorea să-mi fie soţie.

— Ţi-a spus ţie Geruthe că nu-şi dorea să-mi fie soţie?

— Nu. Eu am bănuit asta. Aşa am bănuit atunci şi am evitat să fiu martorul triumfului tău, la fel de brutal ca şi violul tău asupra Selei, înainte de a o ucide.

— Sela era o năpastă în coastele noastre, a spus calm Horvendile, urmărindu-l cu o privire intensă. Era o sclipire dubioasă în albul ochilor regelui, care aparţinea parcă unui animal-amfibie cu gura fără buze, hotărâtă. Nu ar fi trebuit ca Fengon să dea frâu liber furiei, apărând o mireasă adolescentă devenită de mult timp soţie şi care fusese poate mult mai dornică decât admisese în faţa iubitului ei. Romantismul lui îl trădase. Atunci când a sărit la atac, echilibrul dintre cei doi fraţi s-a schimbat.

— Poate că nu-ţi doreşti o soţie, a spus Horvendile, apăsat, încet, sigur pe el, pentru că ai deja un fel de soţie – pe soţia altui bărbat. Nu spune nimic, Fengon. Imaginează-ţi această poveste împreună cu mine. Un rege bun şi credincios are un frate rătăcitor, care vine la castelul său, într-un târziu, plin de aventuri nefolositoare şi, în inactivitatea lui amărâtă, o seduce pe regină cu ajutorul senilului şi trădătorului lord şambelan al regelui. Cuplul adulterin îşi satisface poftele de nemărturisit, lună după lună, într-o locuinţă secretă pe care codoşul

de lord şambelan le-a pus-o la dispoziţie, din ură faţă de rege, despre care ştie că plănuieşte să-l dea afară din slujbă. Te întreb, ca pe fratele meu iubitor şi membru de încredere al *råd*-ului meu, ce ar trebui să facă regele acesta, aşa de dureros de rănit, acest păzitor al poruncilor lui Dumnezeu şi protector al propriei lui familii lărgite?

Mintea lui Fengon lucra supranatural de repede, cu fiecare nerv cufundat în licoarea curăţătoare, domolitoare a urgenţei.

Sub el se deschidea o prăpastie, dar nu era mai adâncă decât propria lui moarte, care trebuie oricum asumată. Ca în bătălia corp la corp cu turcii sau cu saracienii, cu mercenarii alsacieni sau pisani, toate forţele situaţiei i s-au înfăţişat, toate, în acelaşi timp, şi lumea copios de nuanţată a fost redusă la câteva monocromii clare – albul vieţii, roşu sângelui şi al contraatacului, negrul morţii. Fengon a răspuns:

— Regele trebuie mai întâi să-şi tortureze sursele unei aşa de bizare şi greu de crezut poveşti, pentru a le convinge să-şi retracteze şi să-şi mărturisească minciunile.

— Cea mai importantă sursă de informare a mea nu este aici ca să o pot tortura. S-a întors în Calabria. Nopţile noastre îngheţate de toamnă l-au speriat cu semnalele lor privind iarna şi mai rea care vine şi te-a trădat pentru a pleca în siguranţă în însoritul lui ţinut de baştină.

Fengon a tăcut, dar a simţit că faţa lui în flăcări vorbeşte pentru el. Anii lui de diplomaţie îl convinseseră de forţa lui de convingere, de capacitatea lui de a reuşi să obţină loialitate, în special din partea tinerilor şi străinilor. Limitele limbajului au impus însă o apropiere falsă, o bază falsă pentru „citirea“ altuia. Ar fi avut încredere în Sandro, cu preţul vieţii. Avusese încredere în el, cu preţul vieţii. *Crepi il lupo!*

Horvendile a început să dea ocol camerei de audienţe, călcând cu forţă de lup şi de urs,

exultând pentru că stăpânea situaţia, demonstrându-şi latura răzbunătoare.

— Nu-l blama numai pe Sandro – mulţi ochi au remarcat, multe limbi au trăncănit. Chiar propriile mele instincte, despre care ştiu că tu şi Geruthe credeţi că sunt adormite fără speranţă sub apăsarea coroanei, îmi spun că ceva a fost greşit – sau, mai degrabă, adăugit. Ea a fost altfel faţă de mine – mai expresivă, de parcă ar fi vrut să ascundă, prin câteva confidenţe şi atenţii, marele secret pe care trebuia să-l păstreze. A fost, oare te va răni să auzi acest lucru? – mai pasională, mai mult decât decenţa obişnuită ar putea prevedea. A continuat să… fiarbă la foc mărunt, deşi eliberată de foc. Focul damnării, ne vor spune preoţii – preoţii, care cunosc carnea din cărţi şi din lumina slabă a confesionalului, nu aşa cum o cunoaştem noi, în natură, ca un instrument cu două laturi, violenţă şi însănătoşire îngemănate, izvor al educaţiei, distrugere a raţiunii. Geruthe este decentă, a continuat Horvendile, jucându-se cu ei, nişte simple păpuşi în mâinile lui. Nu a fost bucuroasă să-mi întineze onoarea, ceea ce e unul şi acelaşi lucru cu onoarea Danemarcei. Patul matrimonial a fost un altar pentru ea, deşi l-a pângărit. Eu am tras foloase după necazul din sufletul ei, deşi, la început, nu i-am mirosit sursa. Era ceva… ar fi prea grosolan să spun putred, dar prea… copt, în ea şi în atenţiile ei.

Vrea ca eu să-i vorbesc despre ea, şi-a dat seama Fengon. Să o prezint în termeni la fel de lipsiţi de ruşine ca şi ai lui, ca pe o concubină dedată desfrâului, fierbând în păcat, răsturnându-se iarăşi şi iarăşi, o bucăţică durdulie într-un sos picant, delicios, cu picioarele îndepărtate ca să-şi arate gaura acoperită cu păr a pierzaniei: numai în acest fel o putea Horvendile poseda, prin fratele lui, în acele ore în care se lasă furată de sine însăşi. Privind înapoi la lunile pătate de pasiunea interzisă, Fengon şi-a amintit de jocul apos de

lumini din camera lor rotundă îndreptată spre lac, şi de vocea copilăroasă a Geruthei flirtând cu încântare la vederea cadourilor lui, şi de splendoarea maturităţii ei rozalii strânse la pieptul lui, ca pentru a se ascunde, în momentul capitulării. *Protejează-mă,* îl implorase ea.

Fengon nu spusese încă nimic, îşi ţinea numai privirea aţintită asupra fratelui său, în timp ce regele mărşăluia prin cameră, cuprins de agitaţia unui animal de pradă de care e imposibil să scapi. Horvendile a văzut că fratele lui nu-i va împărtăşi desfătările în pielea goală. S-a enervat. L-a acuzat sardonic:

— Nu-mi dai niciun sfat.

— Nu pot fi şi acuzat, şi judecător în acelaşi timp. Fii conştient totuşi că tronurile pot fi victimele convulsiilor pe care le stârnesc. Sub domnia ta, ca sub domnia oricui altcuiva, Danemarca este lipsită de odihnă din cauza relelor recunoscute şi a câştigurilor plănuite. Oamenii care profită sub o ordine stabilită sunt întotdeauna depăşiţi ca număr de aceia care speră ceva nou.

— Îndrăzneşti să-mi citeşti din instrucţii, tu, care ai răsturnat pacea familiei mele şi demnitatea jurămintelor căsătoriei mele? Care ai câştigat pentru poftele tale drăceşti, duhnind a bordeluri străine, voinţa virtuoasei mele soţii? Întotdeauna mi-ai fost inferior, Fengon – o umbră furişându-se imoral, mai puţin bun la sport, mai puţin puternic, mai puţin corect, mai puţin studios, mai puţin favoritul tutorilor noştri preoţeşti şi al tatălui nostru, da, eu spun aceasta, deşi Gervendile a vrut să ne dea posturi egale în Iutlanda, ca şi cum am fi făcut servicii egale în luptă, am fi arătat bravură şi spirit militar în mod egal.

Fengon, uluit, a atins mânerul rotunjit, lustruit de prea multă folosire, al sabiei sale.

— Am fost mai puţin crud decât tine, a spus el, un mai puţin extaziat prădător al parohiilor

norvegiene lipsite de apărare de la marginea mării, dar neg că m-ai întrecut în forţă şi curaj.

Privirea ascuţită a lui Horvendile observase gestul lui.

— Pui mâna pe sabie? Poate împotriva mea? Hai, frate, iată pieptul meu, protejat numai de o armură de catifea. Nu m-ai răni mai rău decât atunci când ai vrăjit-o şi ai străpuns-o pe cea mai aparent virtuoasă regină!

Vechiul truc cu pieptul dezgolit, s-a gândit Fengon. *În spatele draperiilor pot fi ascunşi arcaşi. Sau ghemuiţi în alcovurile de deasupra, gata să facă din mine o ţintă, dacă fac un pas înspre el.*

— Întotdeauna ai fost murdar în inima ta, a continuat regele, pe un ton evocator, rătăcit, în timp ce mâna fratelui său lăsa mânerul neted al sabiei. Invidia ta inevitabilă faţă de mine te-a condus la gânduri ascunse, la introspecţii şi fantezii nenaturale, în care te-ai gândit să-i amesteci şi pe alţii, din sexul mai slab, mai susceptibil. Tu le-ai idolatrizat pe femei şi de aceea te-ai gândit să le degradezi, ştiind că exaltarea ta nu e reală, produsul nervozităţii laşe demne de dispreţ! Sărmana Lena, crescută în acele ţinuturi cu insule fără copaci, pline de morminte străvechi, se potrivea perfect, cu propria ei lipsă de realism, fantasmagoriilor care te dominau. Cele mai negre zvonuri au circulat în legătură cu moartea ei, ca şi în legătură cu abuzurile impuse de tine inocenţei ei, dar eu nu le-am crezut niciodată. Am crezut că ai iubit-o pe Lena la fel cum ai putea iubi orice persoană care nu este pură plăsmuire a minţii tale degradate. Pentru ce m-ai urât, Fengon? Am avut aceiaşi părinţi, aceeaşi creştere lipsită de reproş. Nu am vrut ca excelenţa mea să fie în ciuda ta; puteai mai bine să te încălzeşti alături de mine cu onoare aproape egală decât să infectezi colţurile retrase ale creştinătăţii cu poftele tale perverse şi

cu mândria de expatriat, risipindu-ţi viaţa printre eretici şi sibariţi.

Fengon a spus:

— Eu nu te urăsc. Te consider, prin tot ceea ce lumea a conspirat ca să te împingă în sus, ciudat de neînsemnat. Şi, după cum merge această discuţie, flecar şi anost. Ceea ce crezi tu că ştii este mai puţin decât adevărul, dar acţionezi asupra lui după cum vrei tu. Cum îţi răspunzi la propriile tale întrebări privitoare la povestea aceasta ipotetică?

— Moarte trădătorului şambelan, pentru început, a declarat Horvendile.

— Părul lui alb şi anii de credinţă vor fi argumente pentru a-i acorda iertarea.

— Sunt argumente împotriva iertării, dimpotrivă, îi îmbogăţesc trădarea. Răul contemplat îndelung devine rău dublu. O moarte prin tortură şi tranşarea trupului în patru, ca exemplu pentru alţi oficiali. Fratele blestemat…

— Care şi-a suprimat o mie de gânduri blestemate…

— … merită dispariţia, dar i se va da exilul pentru totdeauna. Execuţia unuia al cărui sânge este acelaşi cu cel care curge în venele regelui ar putea tulbura minţile curate ale celor care ne consideră de natură divină. Surghiunul este mai apreciat decât execuţia, aruncându-l pe păcătos pentru mult timp în regrete şi pizmă; poate fi chiar interpretat drept îndurare faţă de cineva autoexilat pe termen lung şi care, asemenea lui Satan, preferă să se retragă în găurile pământului decât să-şi lase ochii chinuiţi de strălucirea învingătorului lui, a stăpânului lui drept.

— Măi, măi. Şi regina?

Horvendile a simţit tensiunea din vocea fratelui său. A zâmbit: această gură aproape lipsită de buze, aşa de des ţuguiate strâns datorită raţionamentului rapid, cu sânge rece, s-a lărgit şi i-a umflat obrajii, ridicându-i cârlionţii bărbii rare.

— Regina, tu, infatuat inutil ce eşti, este la dispoziţia regelui. Pe când strămunii noştri domneau în vremuri tulburi, tragerea în ţeapă era considerată o pedeapsă potrivită pentru ofense ca a ei. Barzii spun că Jörmunkekr a legat-o pe Svanhildr de ţăruşi şi a pus să fie călcată în picioare de cai sălbatici până a murit, ca pedeapsă pentru adulterul ei bine cunoscut.

— A fost acuzată pe nedrept şi nenorocirea a fost dezvăluită, continuă să spună legenda. Pedepseşte-mă pe mine, arde-mă pe mine, în loc să o pedepseşti pe ea, sau mai bine pedepseşte-te pe tine însuţi. Neglijenţa şi suficienţa ta căuta să le îndrepte Geruthe, în blândeţea sufletului ei de femeie.

— Regina este a mea, indiferent cât de grosolan te-ai folosit de ea şi cu toate că tu defăimezi o căsătorie din care ea ţi-a expus numai aspectele care te-au flatat şi care scuză adulterul ei grotesc şi incestuos. Renunţă la ea, Fengon, odată cu gândul la propria ta bună reputaţie. Amândoi trebuie să fiţi aruncaţi în dizgraţie, de dragul adevărului şi ordinii. Voi avea grijă ca proprietăţile tale din Iutlanda să fie confiscate şi toate legăturile cu drepturile regale renegate.

— Drepturi prin moştenire, de altfel mai mult ale Geruthei decât ale tale, a intervenit Fengon.

Horvendile a trecut peste remarca lui.

— Vei rătăci ca un sărăntoc, Fengon, iar semnul ruşinii aşezat asupra ta şi maliţia limbilor angajate de mine îl vor face pe cel ce te va ucide un erou. Vei fi mai puţin decât un gunoi, pentru că gunoiul nu are niciun nume în faţa dezonoarei. Ars, dacă vei arde, de faptul că fericita Geruthe este încă soţia mea, castă totuşi şi copleşită de asemenea chinuri ale remuşcării înlăuntrul ei încât acestea îi vor ajuta sufletul sacrificat să cânte în Rai, la sfârşitul tuturor încercărilor noastre mizere.

Starea lui de spirit se schimbase. Fengon s-a simţit sub privirea pătrunzătoare a ochilor de

gheaţă ai fratelui lui nu mai mult decât o larvă gata să fie strivită – deja strivită, deja o mică pată de murdărie pe această pagină a istoriei. Horvendile i-a spus cu condescendenţă:

— Răzbunările prin tortură ale trecutului nu-şi mai au locul în epoca noastră creştină; soarta Geruthei este aceeaşi care a fost în aceşti treizeci de ani – să fie, imuabil, soţia mea. M-ai judecat greşit, incestuosul şi invidiosul meu frate, dacă crezi că sunt al doilea, după tine chiar, în iubirea pentru Geruthe. Dar iubirea mea este la fel de puternică şi pură cum a fost a ta de dezmăţată şi neîntemeiată. Deşi de calitate, tu eşti de calitate proastă; calitatea mea este la fel de nobilă ca Danemarca. Poftim!

Horvendile a atins la fel de puternic ca atunci când sabia lui lată a tăiat piciorul regelui Koll. Fengon a simţit cum, lipsit de putere, sângele se scurge din el. Să fie separat de Geruthe… Natura ei bună, îngăduitoare, după un timp destinat nefericitei ei penitenţe, se va împleti din nou cu cea a soţului ei, iar carnea ei slabă şi spiritul blând şi sensibil vor uita tot ce fusese al iubitului ei. Fusese dus de acest măcelar regal într-un miez de sfidare care până acum n-avusese resurse. Lipsit de speranţe, Fengon îşi simţea sufletul trecând de la condiţia amestecată a omului comun la neclintirea partidei diavolului, înnegrit de un jurământ orb de a nu fi învins. S-a înclinat curtenitor:

— Atunci, aştept judecata ta.

— Aşteaptă în tăcere un timp. Probleme de Stat cu ambasadorii din Polonia mă cheamă în acest moment într-o sferă mai largă, mai plăcută decât a acestei triple judecăţi care, de fapt, îmi face rău la inimă. Nu am nicio bucurie din a şti că bărbaţii sunt nişte gunoaie, la fel ca femeile, şi că dragostea regală şi favoarea hrănesc o voluptuoasă ingratitudine.

— Te implor, piosul meu frate, trage-mă pe mine în ţeapă dacă aşa îţi place, dar dacă-i cruţi

bătrânului îndatoritor capul şi reginei dizgraţia publică, pedepsele tale personale vor funcţiona oricum. Ea a avut întotdeauna o mândrie inconştientă izvorâtă din statutul ei de fiică iubită a lui Rodericke.

— Anunţurile pe care le fac sunt conforme hotărârii mele şi orice comentariu faci despre regină este o impertinenţă de ticălos. Şi eu o cunosc bine, nu uita acest lucru. Am jurat să o răsfăţ. Să nu-mi mai adresezi niciodată vreun cuvânt. Te blestem, frate, precum şi gluma monstruoasă a naturii care a poruncit să ieşim din acelaşi pântece.

Dat afară într-un mod aşa de puţin glorios, Fengon a devenit conştient, în timp scăpa de prezenţa regelui, de transformarea care se petrecea în el – distanţa îngheţată deschizându-se între ei, dincolo de furie, prin care gândul lui se mişca cu viteza fulgerătoare a reflexelor spadasinilor. Romantismul îi dispăruse. Oasele lucrurilor erau dezgolite. Geruthe nu se mai profila la orizont ca *princesse lointaine* sau Formă de Lumină, ci ca o comoară pe care trebuia să pună din nou mâna, ca un teritoriu pe care nu trebuia să-l piardă. Totuşi, habar nu avea ce trebuia să facă, în afară că trebuia să se oprească de la a face ceva, căci, la fel ca şoimul din înalt, mintea lui aluneca, nemişcată însă, ca pasărea cu ochii negri neacoperiţi de capişon, peste fiecare petic de pământ, cu ascunzişurile unde viaţa s-ar putea ascunde rapid penetrate cu privirea.

În timp ce părăsea camera de audienţe, a văzut draperiile mişcându-se lângă uşă. N-a făcut zece paşi dincolo de arcada goală din afara holului cel mare, că lângă el a şi apărut Corambis, respirând sacadat. Bătrânul auzise tot şi era îngrozit. Pălăria lui verde în formă de con îi căzuse de pe capul al cărui păr alb se împrăştia pornind din porţiunea cheală, de parcă o lua la fugă, cuprins de panică. Petele roşii de ofticos de pe obrajii lui veştejiţi

trădau o mare emoţie, totuşi vocea lui, acest instrument al unei munci de o viaţă, avea un timbru înviorat, o dicţie precipitată tinereşte, revenită din cauza şocului.

— Va fi ocupat trei ore cu prânzul, a spus el, de parcă se încheia o convenţie rapidă între ei doi. Cavalerii polonezi beau mult şi ajung la punctul de saturaţie destul de greu. El va fi îngreunat de vin. Nu va vedea nicio nevoie de a se grăbi în rezolvarea problemelor pe care le are cu noi şi cu regina, aşa de fixat în convingerea lui cu privire la puterea imperturbabilă. Pun rămăşag că îşi va face somnul de după-amiază în livadă, ca întotdeauna. Acesta a devenit un obicei aşa de stabil, pe măsură ce anii s-au adăugat apăsători asupra lui, pentru a scăpa de cererile cetăţenilor şi curtenilor, pentru a-şi odihni ochii care pândesc tot timpul şi creierul, o oră sau chiar două, în fiecare după-amiază, dormind, din aprilie până în octombrie, chiar în luna noiembrie, pe care ziua Tuturor Sfinţilor tocmai a deschis-o, îndepărtând frigul anotimpului cu blănuri sau cu ţesături groase de lână ori cu un capişon împletit des, pus pe capul pentru care, în căldura verii, nu e nevoie de niciun acoperământ…

— Da, da. Continuă. Mai puţine vorbe şi mai mult conţinut, Corambis. Putem fi văzuţi şi auziţi, în locul acesta.

— … de felul unui pavilion, sau pergole, sau, ar spune unii, al unei belvedere, sau baldachin, construite în acest scop casnic din trunchiuri de copac necojite şi scânduri abia lustruite lângă peretele sudic al curţii interioare mijlocii, ca să capteze căldura de la stânci, acolo, în livadă, având în partea aceasta şanţul cu apă şi în partea cealaltă, cum spuneam, peretele curţii interioare… pe orice vreme, măcar cât de cât bună, chiar şi pe ploaie, dacă nu bate vântul, aşa de mult iubeşte Maiestatea sa aerul din livada albă de petale şi plină de albine, într-un anotimp, şi grea de umbră verde cu miros

de fructe căzute din pom şi cu viespi ce se înmulţesc la căldura toamnei, în altul…

— Spune odată, pentru numele lui Dumnezeu!

— Va dormi acolo, singur, fără apărare.

— Ah, da. Şi cum se ajunge acolo?

— Există o scară în spirală, aşa de strâmtă că nu încap doi oameni odată, care coboară de la apartamentele regelui spre o uşă îngustă, la care puţină lume are cheie, eu fiind unul dintre cei care au, asta pentru cazul în care trebuie chemat pentru o criză armată sau de diplomaţie.

— Dă-mi cheia, a spus Fengon şi a întins mâna după cheiţa puţin folosită pe care Corambis o desprinsese, în grabă, cu mâini tremurânde, de pe un inel cu multe chei. Rugina a pătat palma lui Fengon.

— Câte ore am înainte ca el să adoarmă?

— Domnii din Polonia, după cum cred eu, sunt puşi să divagheze, să ocolească adevărul, să protesteze într-o măsură care face orice pronostic…

— Estimează. Vieţile noastre atârnă de acest lucru.

— Peste trei ore, dar mai puţin de patru. E cald pentru o zi de toamnă, nu va aştepta până când umbrele aduc răcoarea serii.

— Asta îmi dă timpul necesar să mă duc la Lokisheim şi să mă întorc, dacă voi călări ca un diavol. Am acolo o substanţă potrivită. Este întotdeauna singur?

— Şanţul cu apă îl păzeşte şi el e fericit să fie, în acest interval, nesupravegheat, tocmai pentru că suferă deoarece e în mod constant supravegheat.

— Mi-aş putea croi drum prin apartamentele regale, aş putea coborî şi aştepta.

— Stăpâne, să presupunem că sunteţi surprins.

— Voi spune că o caut pe regină. Cel faţă de care trebuia să păstrăm secretul acum ştie.

— Ar trebui să o informez pe regină despre ceea ce tocmai s-a întâmplat?

— Nu-i spune nimic. *Nimic.*

Bătrânul s-a crispat de durere când Fengon l-a strâns cu putere de braţ. Fengon a continuat:

— Ea nu trebuie să ştie nimic, de dragul ei şi al nostru. Deşi îngăduitoare în dragoste, va da înapoi în faţa… în faţa acestui pas necesar. Numai dacă nu ştie va rămâne cu inima şi cugetul curate. Polonezii îl vor reţine câteva ore, dar dacă vei fi atent, nu o vei lăsa în compania lui, ca el să nu poată să o amăgească şi să-i provoace o rană al cărei ţipăt ne expune pe toţi. Spune-mi acum, mai există vreo altă cale de acces din livadă în castel?

Corambis şi-a clătinat capul mare şi zbârlit, un dovleac umplut cu conspiraţiile a cinci decenii de domnie daneză. Chiar şi în pragul propriei căsăpiri, a fost în stare să conceapă un complot la care era părtaş. I-a răspuns lui Fengon:

— Podul rulant de lângă ţăruşii livezii de dincolo de şanţul cu apă va fi ridicat şi legat în lanţuri, pregătit de iarnă. Dar… o lumină înceţoşată şi-a făcut apariţia… o dâră de ceaţă sepulcrală coboară dinspre latrina rândaşilor de la grajduri. Cineva s-ar putea căţăra pe ea şi ar trece dincolo. Dar, pentru un gentleman, murdăria…

— Voi cântări asta cum trebuie. Hai să ne despărţim, cum e înţelept să facem, şi să sperăm că ne vom reîntâlni. Dacă nu pe lumea asta, măcar în cealaltă, cea infinită.

Fengon devenise un instrument nesimţitor al încleştării propriei furii. Şi-a înşeuat singur calul, din fericire pe cel mai rapid, pe arăbescul pursânge, negru, care în viteza galopului devenea gri. A închis cataramele blestemându-l pe Sandro, care mânuia şaua genoveză cu aşa o dibăcie iscusită. În sfârşit călare, trecând prin poarta cu turnuri de pază, a galopat cele douăsprezece leghe până la Lokisheim, prin pădurea Gurre, şi înapoi, făcându-şi calul lac de apă, la fel cum îi erau şi hainele încinse. Oamenii lui l-au privit amuzaţi, întrucât plecase abia în zori, punând pături şi

adăpând armăsarul care tremura de efort, în timp ce Fengon s-a grăbit să intre în casă.

Ceea ce căuta era ascuns în cufărul sculptat, cu mânere de funie, de sub arbaletele încrucişate. Când a desfăcut încuietorile în formă de peşte şi a ridicat capacul, s-a împrăştiat parfumul iodat al Mării Egee. La fund, sub straturi de mătase împăturită în piele finisată şi sculpturi de fildeş şi cedru – comori de rezervă în cazul în care curtea pe care i-a făcut-o Geruthei ar fi avut nevoie de ele –, a găsit o cruce groasă de jad, o cruce grecească cu braţele egale. O doamnă i-o dăduse, cândva, demult.

— În caz că întâlneşti vreun duşman, îi explicase ea domol. Tânăr fiind în acea vreme, crezând că e bine să-i reteze tonul curtenitor, spusese ceva stupid despre faptul că lui nu-i e teamă de niciun duşman dacă ea rămâne prietena lui. Era mai în vârstă decât el şi trecuse uşor peste cuvintele sale linguşitoare. În Bizanţ era de la sine înţeles că vieţile şi iubirile se sfârşesc, pur şi simplu. Ea spusese:

— Exact cum crucea însemnă agonia morţii şi promisiunea vieţii eterne, la fel sucul de *hebona* combină esenţele de tisă şi măselariţă cu alte ingrediente inamice umorilor corpului. Introdus în gură sau în ureche, produce coagularea instantanee a sângelui, reducând un frate violent la lepră târâtoare. Moartea este rapidă şi sigură, deşi greu de suportat.

Pecetluit cu ceară roşie, unul dintre braţele egale ale crucii fusese acoperit cu măiestrie pentru a ascunde înăuntru o fiolă subţire din sticlă veneţiană. Fengon a înlăturat ceara cu vârful pumnalului şi fiola a lunecat afară. Lichidul letal precipitase, devenind un praf maro fin, în anii în care stătuse sigilat; scuturat uşor, el a devenit de un galben pal, care, chiar aici, în sala aceasta joasă şi întunecată, capta o lumină de pe undeva. Să presupună că ea îl minţise? De altfel, minţise

adesea. Minţise inutil, din bucuria de a crea alte numeroase lumi. Mâinile lui Fengon au tremurat, zguduite de respiraţia lui neregulată în timp ce a ridicat lichidul la lumină, apoi a introdus micuţa fiolă în buzunarul din interior al tunicii. Şezutul şi interiorul coapselor erau dureroase; posteriorul îl durea de repetatele lovituri datorate călăritului. Se simţea bătrân, bătrân; îşi risipise viaţa. Îşi mirosea sieşi a bătrâneţe, a paie ude putrezite, mucegăite, stătute în grajd.

Galopul înapoi spre Elsinore a fost tensionat, până la limita de suportabilitate a arăbescului pursânge. Fengon şfichiuia fără milă calul care nu mai era tânăr, răcnind, ţipând nebuneşte în urechea, care nu înţelegea nimic, animalului – cu exteriorul ei păros ridicat şi cu interiorul liliachiu, de o nuanţă asemănătoare cu carnea de om – să-l facă să dea tot din el, dacă inima nu i-a crăpat, să înghită păşunea ca o turmă de coşmaruri ademenitoare. Răspunzând în plină viteză strigătului gărzii, Fengon a trecut ca fulgerul peste şanţul cu apă, pe sub galeriile cu piroane, pe lângă turnul de pază şi prin curtea exterioară, care adăpostea pe o latură grajdurile. Nu era niciun rândaş pe acolo: bun! Un martor în minus, dacă va fi vreodată nevoie de martori. A băgat calul la boxă el însuşi. A bătut uşor cu palma nasul negru umed, nările împroşcate cu sânge şi i-a şoptit animalului: „Fie ca şi eu să mă descurc la fel de vitejeşte“. Două curse de două ore, fiecare înfăptuită în mai puţin de trei ore. Imaginea lui Fengon era contrară şi miniaturală, un pitic bărbos, în orbita acoperită cu gene lungi a ochiului calului, cu irisul lui purpuriu.

Simţindu-se aerian şi nesigur pe picioare, Fengon a lunecat fără hotărâre de-a lungul peretelui interior înspre culoarul îngust, în sus pe scările largi, tocite de secolele de folosire, şi prin holul gol înspre sala cea mare, din nou în sus pe scări, mai hoţeşte, prin camera de audienţe şi în

chiar apartamentul cu podele acoperite cu blănuri al regelui şi reginei. A auzit venind de undeva sunetul unei lăute şi vocile îngemănate ale flautelor – regina şi doamnele ei de companie se distrau, în timp ce coseau aplecate peste gherghefurile lor pentru brodat. Poate că sfetnicul plecase să asculte şi el. Cu agilitatea unui şarpe, Fengon s-a mişcat prin solarul gol al fratelui său şi a găsit ieşirea, joasă ca o nişă care susţine un bazin cu agheasmă la biserică, ce ducea spre o scară în spirală. S-a strecurat frecându-se de toţi pereţii, aşa era scara de strâmtă, şi pe jumătate luminată. Tăietura verticală a şanţului cu apă sclipind în peisaj, o parte a unei case de stuf, fum provenit de la arderea a ceva ierburi de pe câmp – toate astea l-au făcut să-şi strângă ochii şi au aşternut o lumină apoasă pe peretele curbat din spatele lui.

A coborât într-un puţ de întuneric. Scândurile uscate şi încuietorile din fier ruginit ale unei uşi i-au întâmpinat vârfurile degetelor; a pipăit aceste suprafeţe aspre în căutarea găurii pentru cheie, aşa cum pipăi trupul femeii în căutarea locşorului secret al eliberării. A găsit-o. Cheia lui Corambis s-a potrivit. Mecanismele unse au funcţionat. Livada de afară a părut a fi goală. Ajunsese primul. Mulţumesc… cui? Nu diavolului, Fengon nu a vrut să creadă că este, pentru vecie, în slujba diavolului.

Lumina caldă a soarelui se reflecta, aurie, de pe iarba necosită. Merele şi perele care putrezeau pe jos umpleau aerul cu un miros de fermentaţie, încălţările lui au strivit fructe căzute, cărnoase şi şi-au lăsat urmele în fânul culcat la pământ.

Inima lui grea ţinea companie hotărârii reci, abstracte, a voinţei lui. Nu exista altă cale, indiferent cât de improvizată şi la noroc trebuia să fie.

A auzit zgomot de paşi deasupra, înlăuntrul zidului; o asemenea bună derulare a lucrurilor arăta mâna Cerurilor. S-a ghemuit în spatele unei

trăsuri folosite, cu o lună în urmă, la strânsul recoltei livezii şi abandonate acum, cu nepăsarea caracteristică agricultorului faţă de vremea rea a iernii care se apropia. A pipăit cu degetele crucea groasă îndesată sub tunică. Marginile de jad fuseseră subţiate, iar suprafeţele netezite, de parcă erau piele de om, şi apoi incizate cu modele circulare ce păreau lănţişoare, la atingere. A încercat să se gândească la frumoasa şi trandafiria Geruthe, dar sufletul lui era stăpânit, în mod neîndurător şi întunecat, de gândul la vânătoare, la omor.

Regele şi-a făcut apariţia dinspre arcul care se deschidea la baza zidului şanţului. Mantia regală era strălucitoare în lunecarea spre apus a soarelui. Faţa lui arăta buhăită şi obosită, necontrolată, neştiind că este observat.

Fengon a scos, acum, uşor, fiola din ambalajul ei şi cu ajutorul unghiei de la degetul mare i-a scos dopul, o mărgea de sticlă ţinută la locul ei cu un lipici întărit din cauza vechimii şi care părea a fi la fel de dur ca piatra. Poate că dopul nu va ieşi, poate că va trebui să plece pe furiş, cu fapta nefăcută. Dar să plece spre ce? Spre ruină, şi nu numai pentru el, ci şi pentru cineva care-l rugase: *Protejează-mă.* Mărgeaua de sticlă s-a lăsat scoasă. Pelicula de lichid de pe ea i-a atins arătătorul.

Din spatele trăsurii abandonate şi învechite, Fengon îşi urmărea fratele lepădându-şi mantia de catifea albastră şi aşezând-o peste piciorul canapelei cu perne, ca şi pe o mică estradă acoperită aflată pe podeaua înălţată a chioşcului. Haina regelui era galben-aurie, tunica, albă ca zăpada. Pernuţele canapelei erau verzi. Şi-a aşezat coroana în opt feţe, bătută cu pietre scumpe, pe una dintre ele, la căpătâiul său şi a tras peste el o pătură din piele de oaie de un gri-murdar.

S-a întins privind spectacolul cerului cu mâinile încrucişate pe piept, de parcă ar fi răsucit înlăuntrul lui informaţia că fusese încornorat şi

trebuia să pregătească o răzbunare completă asupra criminalilor. Sau poate că discuţia cu polonezii nu fusese una liniştită. Lui Fengon îi era teamă că agitatul monarh s-ar putea să nu adoarmă deloc şi a cântărit posibilitatea de a se arunca asupra lui Horvendile şi de a-l obliga să bea conţinutul fiolei, golind otrava în beregata lui urlândă, roşie, asemenea plumbului topit turnat în gura ereticului.

Dar să presupunem că asaltul eşuează şi că strigătele regelui aduc ajutoare. În acest caz, soarta lui Fengon va fi publică, spre avertizare, soarta trădătorului. În Burgundia, văzuse cum unul care complotase şi fusese prins era condamnat să privească cum câinii îi înfulecă intestinele deşirate, chiar acolo, pe pământ, în faţa lui; mulţimea loială era de părere că asista la o distracţie patriotică excelentă. În Toulouse i se povestise despre catari arşi, legaţi în snopi ca nişte vreascuri, numai că ei ardeau mai greu, picioarele şi gleznele aprinzându-se primele. A înţeles de la bărbaţii care supravieţuiseră torturii că spiritul atinge astfel un alt nivel, de unde priveşte în jos, la propriul trup şi la chinurile lui, cu seninătate, de parcă ar fi pe buza Raiului.

Într-o asemenea stare şovăitoare aştepta el acum, iar când rândunelele şi piţigoii de deasupra capului său şi dimprejur, din rămurele, încetaseră să-i anunţe prezenţa cu ciripituri şi gâlceava asemănătoare celor cu care previn despre prezenţa unei pisici, a păşit înainte ca să vadă dacă ochii albaştri ai fratelui său erau deschişi. Dacă ar fi fost, s-ar fi prefăcut că venise să se roage pentru iertare şi ar fi căutat un prilej să-i dea cu forţa otrava. Dar de pe estrada regelui s-a auzit, mai tare decât zumzetul viespilor în iarba îndulcită, zgomotul sforăitului, al respiraţiei relaxate. Fengon s-a apropiat, pas cu pas, prin iarba moale ce începuse să se usuce, având în mână fiola cu dopul scos.

Fratele lui dormea într-o poziţie familiară, adunat pe o parte, cu pumnul deschis vârât în barbă, aşa cum observase adesea Fengon pe când împărţeau acelaşi pat, apoi o cameră cu două paturi, în însingurată Iutlandă, unde vânturile fac somnul intermitent. Fengon, deşi mai tânăr, fusese cel care dormea mai uşor. Horvendile se extenua în fiecare zi forţând, făcând pe fratele mai mare şi măsurându-şi prerogativele în jocuri şi dueluri călare, în explorări ale câmpiei sterpe şi ale vârfurilor dealurilor neroditoare din jur. Gervendile, aplecat asupra călăritului şi băutului, după exemplul zeilor păgâni, şi soţia lui, care se veştejea de plictiseală în vântul neobosit al Iutlandei, îşi lăsau fiii să alerge liberi în natură.

În abandonarea lor de către părinţi, Horvendile făcea pe părintele, comandând, dar conducând, dojenind, dar aducându-şi cu el fratele mai slăbuţ, mai puţin atrăgător, trecând peste distanţa de optsprezece luni dintre naşterile lor. Alergau de-a latul câmpiei, prin tufişuri, în căutare de joacă cu praştia şi arcul, bucurându-se amândoi de aerul aspru, de cerul larg cu nori grăbiţi. Să nu fi fost, oare, dragoste în toate acestea, de ambele părţi? Doamne, dragostea este aşa de pătrunzătoare, aşa de grăbită să se nască din neajutorarea noastră copilăroasă, încât ar îngheţa orice acţiune, chiar şi acel act necesar pentru a salva viaţa unui om şi pentru a pune în practică destinul.

Ca din proprie voinţă, încălţările lui Fengon au lunecat în tăcere peste cele două trepte până la platforma pe care regele dormea întors pe-o parte, cu o ureche în sus, cu faţa vlăguită. Ca să toarne din fiolă, Fengon a trebuit să îndepărteze un cârlionţ al părului fratelui său, încă moale şi ondulat pe capul lui, acolo unde nu era împuţinat de vârstă şi de greutatea coroanei. Avea o ureche micuţă, ascuţită, albă şi cu lob cărnos, cu o spumă de păr cărunt în jurul găurii cernite. Respiraţia reţinută a lui Fengon i s-a oprit în dinţi, în timp ce

turna. Mâna nu i-a tremurat. Gaura urechii fratelui, gaura care captase vorbele otrăvitoare ale lui Sandro, un vârtej care duce la creier şi la universul pe care acesta îl construieşte, a acceptat licoarea incoloră de *hebona,* dând la sfârşit pe dinafară; Horvendile a dat cu mâna, stângaci, în somn, ca şi cum s-ar fi apărat de vreo viespe care-l gâdila, în vis. Fengon s-a dat înapoi, strângând fiola goală în pumn. Cine era acum Ciocanul? Sângele înfierbântat îi făcea muşchii să zvâcnească.

Nu a îndrăznit să o ia înapoi pe scara în spirală, aşa de strâmtă, ca o cursă. În capul scării ar fi putut să-l întâlnească pe paj sau pe regină, cu doamnele şi muzicanţii ei. Ghemuit la pământ, s-a strecurat de-a lungul zidului şerpuit al curţii spre locul unde, după cum promisese devotatul Corambis, era o deschizătură spre şanţul cu apă. Putea ajunge la ea sprijinindu-se pe protuberanţele şi spaţiile din zidărie, aşa că Fengon, scrâşnind din dinţi şi ţinându-şi respiraţia din cauza mirosului, s-a căţărat, încordându-şi mâinile şi picioarele, şi a trecut dincolo de zid.

Nu era iederă ca atunci când se căţărase pentru prima dată la Geruthe, dar ani de-a rândul de urinare erodează mortarul şi creează astfel locuri de pus piciorul, găuri îmbrăcate în nămol mâlos în crăpăturile cărora, în lipsa soarelui, creşteau vietăţi albe la culoare, hrănite zilnic cu substanţe nocive pentru noi. Crăpătura lucitoare înspre care se căţăra Fengon era strâmtă, dar nu mai strâmtă decât fereastra boltită a Geruthei.

Se strecurase prin aceea atunci şi s-a strecurat prin aceasta acum ca fumul unsuros ridicându-se într-un horn, ca excrementele revărsându-şi blestemul, transpirând şi gâfâind şi implorându-l pe Dumnezeu sau pe diavol ca niciun grăjdar sau vreun gardian să fie chemat în acel moment, de natură, la această privată. Dacă ar fi apărut vreunul, pumnalul lui Fengon ar fi intrat în joc, un omor chemând după sine un altul.

Dar graba lui a fost neobservată. Şi-a frecat tunica şi pantalonii bufanţi de igrasia împuţită de pe zid şi a trecut cu grijă de-a lungul acestuia spre locul în care arăbescul său negru încă gâfâia. A stat în picioare lângă calul lui, lăsându-şi mirosul să se amestece cu transpiraţia animalului. A strigat după un rândaş, să aibă astfel un martor că tocmai sosise la Elsinore. Fiola şi crucea de jad le-a aruncat cu prima ocazie în şanţul cu apă. Deşi la ultimul lui răgaz fusese sâcâit de remuşcări şi de teama de judecata cutremurătoare a lui Dumnezeu, Fengon nu simţea încă nicio nelinişte sfântă în proaspăta uşurare dată de fapta sa; religia lui devenise necesitate rece, iar forma lui de veneraţie, acrobaţii norocoase deasupra oaselor goale ale lucrurilor.

Cadavrul nu a fost descoperit decât după o oră, când regina, neştiutoare a trimis un om să-l trezească pe soţul ei. Corpul lui Horvendile, ţeapăn, cu ochii lipsiţi de vedere, plini de sânge şi ieşiţi din orbite, zăcea acoperit de o crustă argintie ca la lepră, cu toată pielea lui netedă devenită dezgustătoare, cu toate lichidele corpului său brânzite. Fengon şi Corambis, făcându-şi treaba în agitaţia produsă, au lansat speculaţia că un şarpe veninos, care trebuie că-şi avea cuibul în iarba necosită din livadă, îşi înfipsese colţii veninoşi în cinstitul şi nobilul adormit. Sau, altfel, o boală a sângelui, rămasă mult timp nevăzută, izbucnise, dintr-o dată, violent; de altfel, în ultima vreme, regele le păruse lipsit de veselie şi urzind ceva.

În orice caz, în mijlocul acestei nenorociri, cu duşmanii străini aţâţaţi, regatul trebuia să fie administrat, iar regina zdrobită de durere, consolată. Cine altul ar fi putut s-o facă mai bine în lipsa prinţului, de peste o decadă cufundat în studii inutile la Wittenberg, dacă nu fratele regelui?

III

Regele era nervos.

— Ordon să se întoarcă în Danemarca! a anunţat-o Claudius pe Gertrude. În insolentul lui autoexil, îşi bate joc de Curtea noastră şi ne minează domnia aflată abia la început. Stă departe tocmai pentru a face acest lucru. Deşi l-am desemnat următorul la tron, propria noastră urcare pe tron datorându-se tocmai absenţei lui îndelungate din Danemarca şi impusă mie de către colegii din *råd*, apoi ratificată de *lucru,* reuniţi la repezeală în Viborg – totuşi el absentează bosumflat, iar când catadicseşte să-şi facă apariţia pare sperios până la nebunie. La funeraliile tatălui său a sosit aşa de târziu şi a plecat aşa de repede, imediat ce măreţele oase au fost puse în mormânt, încât prietenul lui, Horaţiu – un tip pe cinste, l-am rugat să stea cât de mult doreşte şi să dea Coroanei sfatul său, după buna lui voie –, nu a avut nici măcar şansa să-i spună bun-venit!

Şi-a ignorat cel mai bun prieten, iar populaţia nu şi-a putut face nicio părere despre o apariţie aşa de trecătoare. Hamlet se joacă de-a stafia, o prezenţă ţesută din zvonuri, ca să-mi facă în ciudă, pentru că l-am preferat întotdeauna, iar prin absenţa lui de la Elsinore lipseşte, cu bună ştiinţă, domnia noastră de credibilitate!

Gertrude nu era încă obişnuită să-şi audă iubitul vorbind astfel, atât de mult şi aşa de pompos. Chiar şi în intimitate, vorbea acum ca şi cum ar fi fost şi alţii cu ei, curteni şi emisari, mobilierul uman al domniei.

Trecuseră două săptămâni de când pierise soţul ei în livadă, singur, nespovedit, ca un sărman fără nume care-şi târăşte viaţa pe o plajă a Balticii sau ca o mică vietate din pădure prinsă de gheare ascuţite. Deja în ochii ei Fengon devenise mai voinic, mai maiestuos. Îşi spusese singur Claudius la încoronare, iar Corambis, urmându-şi stăpânul în demnitatea imperială a latinei, îşi luase numele de Polonius.

— Cred că nu vrea să-ţi aducă o jignire ţie sau Danemarcei, a început ea, apărându-şi, cu jumătate de inimă, fiul.

— Danemarca şi eu, draga mea, suntem unul şi acelaşi lucru acum.

— Bineînţeles – şi cred că e minunat! Dar, în ceea ce-l priveşte pe micul Hamlet, au intervenit aşa de multe schimbări neaşteptate pentru el, care-şi adora cu adevărat tatăl, deşi nu semănau prea mult, mai ales în subtilitate şi educaţie. Băiatul are nevoie de timp şi se simte în largul lui la Wittenberg, cu profesorii şi colegii lui de acolo.

— Profesori care susţin doctrine răzvrătite – umanism, cămătărie, valori de piaţă, monarhia văzută altfel decât un dar pur de la Dumnezeu – băiatul are treizeci de ani, este timpul să vină înapoi acasă, la realitate. Tu, a continuat el pe un ton tiranic, acuzator care-i amintea, cu tristeţe, de predecesorul lui la tron, tu chiar crezi că este la Wittenberg? Eu habar n-am dacă este acolo sau aiurea. Wittenberg este numai cuvântul care pentru el înseamnă „altundeva“.

I-a scăpat:

— Nu pe tine te evită, ci pe mine.

— Tu, propria lui mamă? De ce?

— Mă urăşte pentru că am dorit moartea tatălui lui.

Regele şi-a mijit ochii, uitându-se chiorâş.

— Şi ai dorit-o?

Vocea ei s-a îngroşat; obiceiul de a lăcrima îi revenise în aceste două săptămâni şi acum simţea

lacrimile adunându-se, calde, încă o dată.

— Durerea mea nu a fost destulă pentru a fi pe măsura lui. Eu nu am vrut să mor – să mă arunc sigură în rugul tatălui lui, ca să spun aşa, deşi, desigur, nu mai există ruguri, asta a fost o barbarie, sărmanele fete sclave drogate…

Şi nu m-am putut opri să nu mă gândesc că acum nu mai era niciun pericol ca Hamlet, copilul soţului meu, să afle despre *noi.* M-am temut grozav de acest lucru, deşi m-am prefăcut că nu-mi pasă; nu am vrut să-ţi provoc îngrijorare *ţie.* M-am simţit uşurată. Mă urăsc pentru asta, dar recunosc că aşa am gândit. Chiar fiind mort tatăl lui, Hamlet are un fel de a mă face să mă simt vinovată pentru a nu fi la fel de bună şi de spirituală în public cum a fost el.

— Ei bine, eu am trăit cu acest sentiment toată viaţa mea – tu numai prin căsătorie l-ai cunoscut.

— Micul Hamlet are şi el acest dar de a mă face să mă simt murdară, şi demnă de milă, şi lipsită de importanţă. Am să-ţi mărturisesc ceva… nu, mai bine nu, este prea groaznic să spun asta… A aşteptat să fie convinsă, apoi a continuat, nehotărâtă. Ei bine, îţi voi spune totuşi: sunt mulţumită de faptul că băiatul nu este la Elsinore. Dacă ar fi, ar sta mereu bosumflat. Ar încerca să mă facă să mă simt superficială, şi proastă, şi imorală.

— Dar cum să ştie el… ceva?

Cum sunt bărbaţii, s-a gândit Gertrude. Vor ca tu să faci totul pentru ei, dar apoi sunt prea cusurgii ca să spună lucrurilor pe nume. Claudius vrea numai ca lucrurile să meargă ca unse, acum că este rege, trecutul să fie sigilat, trecut sub tăcere, să fie istorie. Dar istoria nu moare cu una, cu două, trăieşte împreună cu noi, ne are pe noi aici.

— Copiii *ştiu,* pur şi simplu, a spus ea. La început, cu toţii vrem ca ei să studieze; devin experţi. El simte totul; l-am dezamăgit grozav. A

vrut ca eu să mor, să fiu statuia perfectă de piatră a văduvei, păzind moaştele tatălui său, în locul lui, pe vecie, pentru că şi copilăria lui a fost sigilată prin moartea acestuia. A-şi adora tatăl e pentru el un fel de autoadoraţie. Am fost amândoi la fel – prea buni pentru lumea aceasta. În noaptea în care ne-am căsătorit, Hamlet nici măcar nu s-a uitat la mine. Era prea beat. Tu, binecuvântat să fii, *te-ai uitat.*

Dinţii lui ca de lup s-au arătat într-un zâmbet răsărit în lâna întunecată a bărbii, o sclipire albă ca şi pata din părul lui.

— Niciun bărbat nu se putea abţine să privească, iubirea mea. Erai – eşti – sublimă în fiecare parte a alcătuirii tale.

— Sunt o grăsană stricată de patruzeci şi opt de ani, dar faptul că spui că sunt sublimă îmi pare cumva *corect.* Ca un fel de piesă. Hamlet – marele Hamlet – nu a ştiut cum să joace.

— A jucat numai ca să câştige.

Gertrude şi-a suprimat observaţia că şi el, în noua lui funcţie, arăta, de asemenea, o înclinaţie spre a câştiga. Dar, petrecându-şi viaţa în compania regilor, Gertrude aflase că pentru un rege pierderea înseamnă, de obicei, a-şi pierde viaţa. Poziţia înaltă atrage după sine căderea.

— De fapt, eu îl iubesc foarte mult, a spus Claudius. Pe tânărul Hamlet. Cred că pot să-i dau ceva ce nu a avut niciodată de la tatăl lui – el şi cu mine suntem victime-tovarăşi ale acestui atlet obtuz, ale acestui ucigaş-al-lui-Koll. Semănăm, fiul tău şi cu mine. Subtilitatea lui, pe care tu ai menţionat-o, seamănă mult cu a mea. Amândoi avem o parte întunecată şi o pornire spre călătorii, pentru a sta departe de aceste ţinuturi ceţoase, unde oile arată ca nişte pietre şi pietrele arată ca nişte oi. El vrea mai mult, vrea să afle mai mult.

— Parcă ai spus că nu merge cu adevărat la Wittenberg.

— Merge *undeva* şi învaţă *ceva* ce nu-i dă satisfacţie. Îţi spun că-l *simt.* Suntem amândoi victime ale minţii înguste a danezilor – vikingi însetaţi de sânge. Creştinismul, pe care nimeni nu l-a înţeles până acum, de la Harald Bluetooth încoace – pentru care, de altfel, n-a fost decât un mod de a preveni o invazie germană –, creştinismul devine sălbatic în regiunile îngheţate; e un cult mediteranean, o religie a strugurelui. De-adevăratelea, sunt convins că-l pot face pe prinţ să mă iubească. L-am desemnat succesorul meu din propria-mi voinţă.

— Poate simte că el rămâne prinţ, în timp ce tu ocupi tronul tatălui lui, şi nu-i place asta.

— Cum să simtă aşa? Nu a fost deloc *aici,* nu a arătat niciun interes în a învăţa arta de a conduce – cu tot ce ameninţă şi susţine un guvern. Unii şoptesc că este nebun, a mai spus Claudius, cu voce joasă şi cu o expresie supusă.

Ea a tresărit.

— Este sănătos la cap şi perspicace, a spus ea, dar încă nu pot să sufăr de absenţa lui. Dacă vine acasă, simt că va aduce aici nefericirea.

— Dar de venit trebuie să vină, de teama unei facţiuni rebele născute în afara zidurilor Elsinorului, şi iată o stratagemă de a-l aduce acasă: căsătoreşte-te cu mine.

Primul ei impuls a fost să întâmpine cuvintele lui cu bucurie; dar vremurile nesigure le umbreau exprimarea cu putere şi micile greutăţi îi îngreunau inima.

— Soţul meu, fratele tău, este mort doar de două săptămâni.

— Peste alte două va fi mort de o lună – destul de târziu pentru o unire aşa de aşteptată ca a noastră. Gertrude, nu-mi refuza urmarea naturală a îndelungatei şi nu lipsitei de pericole mele devoţiuni. Situaţia noastră prezentă, evitarea neîndemânatică prin apartamentele regale de la Elsinore sunt prea curioase; trebuie să ne furişăm

ca să ne întâlnim, ca şi cum stafia soţului tău ar veghea geloasă asupra virtuţii tale. Unirea noastră va potoli toate bârfele şuşotite şi va crea o bază solidă Elsinorului – un stăpân şi o stăpână. *Şi va cimenta deţinerea tronului de către mine,* a gândit Claudius, fără să-şi exprime gândul în cuvinte.

— Mă îndoiesc că asta îl va potoli pe Hamlet, a spus regina. Dublul înţeles al numelui – tată, fiu; rege, prinţ – i-a pus un nod în gât, ca şi cum ar fi fost prea mare pentru a-l putea înghiţi.

— Eu pariez pe contrariu, a spus Claudius, jucând tare, încăpăţânat în decizia lui, aşa cum trebuie să fie un rege. O va reaşeza pe mama lui la cel mai înalt statut şi va pune un unchi în locul unui tată… Exemplul căsătoriei noastre va întări şi va face mai hotărâtă curtea pe care i-o face Ofeliei, ceea ce doriţi şi tu, şi Polonius – tu de grija sănătăţii trupeşti şi mintale a fiului tău, el pentru a câştiga pentru fiica lui o situaţie mai înaltă. Eu îl învinuiesc pe bătrân pentru această poftă de perpetuare; el a servit bine şi propria noastră rugăminte.

Pronunţarea neaşteptată de către el a cuvântului „rugăminte“ a atins un punct sensibil în sufletul Gertrudei. Deşi fusese destul de îndrăzneaţă şi neobrăzată să se pună la dispoziţia unui iubit, încă fiind căsătorită cu regele, când insuportabilitatea grosolană a comportamentului ei ar fi putut fi pusă sub lupă de conştiinţa ei ca legiferare a unei poveşti *de amor* ca aceea la care o ademeniseră zilele marcate de plictiseala matrimonială, escapada ei căpătase o amăreală ascuţită de când murise regele; simţea, cumva, că tocmai cedarea ei a făcut ca năpârca din livadă să-l muşte pe încornoratul care dormea. În acelaşi timp dispăruse şi Sandro, iar ea se întreba dacă nu exista vreun motiv pe care nu-l ştia. Claudius, întrebat, spusese că băiatului i se făcuse dor de casă, la căderea iernii, aşa că l-a lăsat să plece înspre sud, cu un bonus pe măsură. Era ciudat că totul se petrecuse

aşa, pe neaşteptate, fără ştirea ei. Claudius îi vorbise, în vechea lui manieră, cu uşurinţa fără de griji a unuia care n-are nimic de ascuns; acum exista un fel de acces formal, o circumspecţie pregnantă. Da, ar fi bine să se închidă şi să se ascundă toată afacerea – conacul de lângă lac, *mica* echipă folosită în înşelătoria lor, satisfacţia febrilă de a aparţine la doi bărbaţi în acelaşi timp, neruşinarea păgână în condiţiile contractului de nedesfăcut, de neanulat al căsătoriei regale. Înroşindu-se de parcă îşi pierdea încă o dată virginitatea, Gertrude a consimţit.

Claudius a bătut din palme: o încurcătură politică şi lucrativă fusese rezolvată. A fost stabilită data şi au fost trimişi mesageri să lase scrisori la Witteberg, lui Laertes, la Paris, în capitalele puterilor prietene. Chiar şi cu o aşa sărbătoare de mici proporţii, practic o căsătorie îmbrăcată în doliu, Gertrude a considerat acele zile de noiembrie care se apropiau luminate. Ceea ce a fost cândva imperfect tânjeşte să fie făcut perfect la a doua încercare.

Oaspeţii au fost de departe mai puţini decât atunci când bunul rege Roderick a adunat toată floarea aristocraţiei daneze, împreună cu oficialii din cele mai îndepărtate zone ale puterii daneze din Sweathland şi Slesvigul de jos. Voaletele colorate, tunicile bătute cu diamante şi pantalonii coloraţi asimetric deveniseră la modă, chiar şi printre cei bătrâni şi cumpătaţi. Colierele grele şi lanţurile din aur bătut destinate veşmintelor primarilor şi oficialilor şi clopoţeii pe care-i purtase Gertrude în jurul taliei pe când avea şaptesprezece ani ar fi considerate acum o relicvă neobişnuită.

Şi, fie că a băut mai puţin vin şi mied decât cu acea primă, ameţitoare, înspăimântătoare, flatantă ocazie, fie că pur şi simplu se îmbunătăţise capacitatea ei de a bea alcool, cuvintele din timpul serviciului, pe care fusese prea emoţionată să le

asculte prima dată, au izbit-o de această dată, cu tenta lor de arhaism, cu sensul de jurământ de credinţă şi de nedespărţire cu niciun preţ – „nedespărţire“, un cuvânt nefolosit în nicio altă ocazie. *Până ce moartea ne va despărţi.* Gertrude se întreba cât de curând se va întâmpla asta. Cum putea fi, de fapt? Deja se petrecuse o despărţire eternă, dintr-o dată, în după-amiaza blândă a zilei Tuturor Sfinţilor, din cauza unui şarpe aflat în iarba livezii însorite.

Ea şi Claudius discutaseră despre problema muzicii şi dansului. Poate că nu ar fi trebuit să fie nici muzică, nici dans, ţinând cont că trecuse numai o lună de la moartea regelui Hamlet? Şi totuşi, viaţa trebuie să meargă înainte, nemaispunând că unii dintre musafiri călătoriseră de foarte departe, din Holsten, Blekinge şi Rügen. Muzica în surdină, au căzut de acord soţii – o vioară şi un trio de flaut, cu o tamburină ca să ţină ritmul –, ar putea crea fundalul, ca o tapiţerie decolorată, pentru ospăţul de la mijlocul zilei, iar dacă lumea va începe să danseze la sfârşitul ospăţului, aşa să fie. Ea şi regele, pentru a da nota de celebrare rezervată evenimentului, au făcut câteva mişcări de *ductia,* mişcări ce te fac să luneci încet, aproape ca un bocet, se gândea ea, imaginea fiindu-i înceţoşată de fumul făcliilor şi de focurile duduind în cele două şemineuri în formă de bolti din sala cea mare. Căsătoria s-a petrecut iarna, dar în acest decembrie cerul fusese zgârcit cu zăpada, puţină, abia acoperind pământul. În timp ce păşea alături de ea, luându-i mâna şi eliberându-i-o, pentru a se întoarce apoi şi a i-o lua pe cealaltă, Claudius s-a simţit cumva respins tocmai prin aceea că devenise soţul ei. Atingerea lui era rigidă şi tensionată din cauza noilor responsabilităţi. Iubise, pe când se întâlneau, periculos, în pădurea Gurre, relaxat în faţa fărădelegii, abandonat în braţele momentului odată ce-şi atinsese scopul – cucerirea ei, fără a se gândi la consecinţe. Acum

trecuseră într-o altă etapă, cea a consecinţelor, păşind în ritmul tamburinei, încercând să supravieţuiască dispariţiei cuplului adulterin, frenetic care existase în afara Elsinorului. Seducătorul devenise om public, îndepărtata lui iubită, o prezenţă zilnică.

I-a dat drumul la mână când muzica s-a oprit şi a lăsat-o să-şi întâmpine musafirii, înalţii supuşi ai domniei lui. Ea l-a urmărit cu privirea – cu gulerul de blană al mantiei înalt şi cu tiv sclipind de parcă ar fi fost stropit cu gheaţă, cu crucea de aur pe piept reflectând strălucirile roşiatice ale luminii focului, îndreptându-se spre Hamlet şi Laertes, care stăteau de vorbă, împărtăşindu-şi cunoştinţele pe care amândoi le aveau despre lumea de la sud de Danemarca. Laertes purta o bărbuţă neagră tăiată la fel ca aceea albă a tatălui său, iar Hamlet lăsase să-i crească o barbă roşie. O barbă delicată, mai puţin cârlionţată decât cea blondă a tatălui; roşul bărbii lui era o variantă a tonului arămiu-pal al părului bogat de pe cap şi al smocurilor de prin alte părţi. Barba lui rară îi provoca dezgust; părea un aspect intim al fiinţei ei adăpostit în el, pe care hotărâse să-l etaleze. O provoca, la cei treizeci de ani ai lui, să-şi exercite controlul maternal asupra lui. Ea nu putea face mai mult decât să-şi controleze în mod conştient dispoziţia propriei persoane, în iubire şi căsătorie. Întotdeauna între mamă şi fiu stătuse eşecul ei în a se simţi iubită destul de mult de tatăl lui – o piedică transparentă, de nerostit, prin care îi arunca priviri pe furiş, de parcă o privea prin pieliţa în care fusese născut. O rănise aşa de tare la naştere. Nimeni n-o rănise aşa cum o făcuse Hamlet, în timp ce regele câştiga bătălia de la Thy.

Îşi dădea seama, după mişcarea frumoaselor, roşiilor, femininelor lui buze, că regele Claudius le vorbea în franceză lui Laertes şi Hamlet, prezentându-li-se ca un alt om din lumea mare, deşi cuvintele lui puteau fi învechite, nu aşa de

nuanţate şi proaspăt învăţate ca ale lor. Se temea ca nu cumva Claudius, cu cosmopolitismul lui deja uşor depăşit, să fie luat peste picior; dar amândoi tinerii au răspuns, după câte putea să-şi dea ea seama, curtenitor, cu oarecare animaţie în cazul lui Laertes, cu o expresie nedesluşită, mascată de acea barbă tulburătoare, aşa de rară totuşi încât lăsa să transpară prin ea paloarea obrajilor, în cazul lui Hamlet. Tremura de teamă pentru soţul ei, care se apropia periculos de tare de fiul ei. Fiul ei era duşmanul lui, simţea asta în toate măruntaiele. Speranţa lui Claudius de a-l câştiga pe băiat i se părea curată nebunie, dar, iată, curtea pe care i-o făcuse, imposibila lui iubire romantică avuseseră această finalitate nupţială triumfătoare. Spre uşurarea ei, Claudius s-a îndepărtat de Hamlet; trebuia să le dea bineţe tuturor, căci era personajul central al evenimentului, aşa încât trebuia să se împartă în mod egal, câte puţin pentru fiecare. Gertrude ştia cum este, pentru că fusese personajul principal de la naştere, singurul urmaş al unui rege, atracţia ochilor invidioşi şi posesivi încă de când era în leagăn.

Polonius, fâlfâind într-o nouă mantie din material moale, a venit la ea, remarcând direcţia privirilor ei, şi i-a spus:

— Regele nostru se descurcă bine, ca o persoană obişnuită de mult timp cu funcţiile înalte.

— Îţi mărturisesc că nu ştiam, a spus ea, că va aprecia lucrurile aşa cu bunăvoinţă. Am crezut despre el că este doar un rătăcitor, un vagabond de origine nobilă.

— Unii bărbaţi rătăcesc ca să se întoarcă cu suficient de multă putere pentru a-şi realiza ţelurile îndelung rumegate, Maiestate.

Lui Gertrude nu-i plăcea să se gândească că, la fel ca fratele lui, Claudius îşi dorise tronul. Prefera să creadă că pentru el tronul era doar un accident nefericit. Desigur, dovedise iniţiativă şi că are un singur scop în felul în care a căutat sprijinul de la

råd şi alegerea de către cele patru *lucruri* provinciale, precum şi după cum primise promisiunea de credinţă smulsă prin schimb de scrisori de la episcopii de Roskilde, Lund şi Ribe; dar ea considerase toate acestea ca fiind puse în slujba nobilei cauze de a transforma haosul în linişte. În acele zile zbuciumate, după ce Hamlet fusese găsit mort, şi nu numai mort, ci hidos transformat, ca o statuie care a stat mult timp îngropată în pământ şi care se dezintegra în coji strălucitoare, Gertrude îşi îndreptase atenţia în altă direcţie, spre lăuntrul ei, spre vechea sarcină de a jeli, de a-şi asuma răspunderea pierderii ireparabile. Pentru aproape prima oară în viaţa ei se bucura de venirea menstruaţiei, pe care o simţea transformată în boală, fiind incapabilă să se ridice din pat, de parcă propriul ei loc era alături de Hamlet, în mormântul lui, în pământ, în cimitirul dezgustător din afara zidurilor Elsinorului, unde umezeala se lipea de solul presărat cu smocuri de iarbă şi unde hârleţele vorbăreţilor săpători de morminte scoteau la suprafaţă o lume de oase. Izolată astfel, vizitată numai de Herda, care avea propriile motive să jelească – Sandro plecase, iar pântecele ei se umfla –, de doamnele ei de companie, şuşotitoare, ale căror feţe erau răvăşite din cauza recentului eveniment oribil, şi de doctorul castelului, cu sacul lui umflat şi cu găleata cu lipitori, Gertrude făcea pe doctorul pentru simptomele ei spirituale, întrebându-se de ce durerea îi era de suprafaţă şi avea o nuanţă de uşurare. Apăsarea regelui dispăruse. El nu o văzuse niciodată aşa cum era ea de fapt, proiectând-o mai degrabă într-o imagine pripită a sa, aceea de regină a lui.

Mai târziu a aflat chiar că, în această perioadă, nu se ştie care regină i-ar fi transmis pretenţia la tron a fiului ei. Dar Hamlet asistase la înmormântarea tatălui şi dispăruse din nou. Instinctul ei matern i-a spus că tronul Danemarcei,

cu taxele lui mărunte, însângerate asupra sufletului, era o achiziţie pe care el ar dispreţui-o. Nici Polonius, în noua lui funcţie înaltă, nu pledase pentru cauza prinţului: între ei se instalase o animozitate, o antipatie trecută de la tată la fiu. Se gândea la toate acestea în timp ce moţăia bolnăvicios şi asculta văicăriturile vizitatoarelor ei, prea îngrijorate pentru ea, totul era ca un coş cu fire de broderie în care a adormit un pui de pisică. Când şi-a revenit, arătând lumii o văduvă prezentabilă, totul fusese aranjat pretutindeni în Elsinore şi regele Claudius s-a apropiat, cerându-i mâna. Cu greu a putut să-l refuze: el o adora de mult timp şi, ajuns mai aproape de întruparea imaginii fantastice pe care o avea despre ea, se dovedise amuzant şi simţitor la realităţile persoanei ei. L-ar fi scos cu blândeţe, zi după zi, din supraevaluarea care ţinea vie imaginea micii prinţese iubite pe care el o reînviase. Era prea curând să se căsătorească cu el, şi totuşi ce altceva putea să facă? Uneori, reginele lovite de soartă se retrag la mănăstire, dar călugăriţele îi păreau nişte femei nefericite – căsătorite cu un Dumnezeu ocupat – şi la fel de solide şi de rele de gură ca orice neveste neglijate de pe lumea asta. Ei îi plăceau textura luxuriantă, mătăsoasă a bărbii lui Claudius, mirosul picant al pieptului lui gol. Îi plăcea energia lui hoinară, insolentă, înhămată acum la performanţele regalităţii.

Această noapte a căsătoriei a fost complet diferită de prima. Atunci mirele nu a putut să rămână treaz, acum mirele nu se putea linişti, deşi celebrarea, relativ nezgomotoasă, fusese urmată de o avalanşă de plecări politicoase, iar clopotele de la miezul nopţii păruseră un singur dangăt însingurat, urmat apoi de altele două, asemenea unei mulţimi disperate ce revine să caute o mănuşă sau o poşetă pierdută. O iubise triumfător în acea noapte, mirosul lui picant amestecându-se cu un miros ce semăna cu parfumul sărat din apropierea

ţărmului Sundului gri-verzui. Valuri de senzaţii în părţile de jos ale trupului ei au copleşit-o aşa de tare încât vocea i-a tresărit ca strigătul pierdut al unei păsări; şi totuşi, cu toată această totală satisfacere a dorinţelor maritale, el nu putea dormi. În spaţiul fierbinte al patului lor protejat de draperii, ea nu putea să se relaxeze, simţindu-i muşchii încă tensionaţi. De fiecare dată când gândurile începeau să i se risipească, devenind un nonsens şifonat – modele ale realităţii reconfigurate în mod himeric –, o mişcare bruscă a corpului lipit de al ei o trăgea înapoi în noaptea senină.

— Dormi, soţul meu, i-a şoptit uşor.

— Nu mă lasă grijile zilei. Bătrânul Rosencrantz mi-a spus că tânărul Fortinbras trebuie să fie zdrobit şi ameninţarea norvegiană potolită pentru totdeauna. Aceşti venerabili nobili trăiesc încă în visul violenţei eroice, al zdrobirii sau al datului foc şi al soluţiei finale. În acelaşi timp, se îngraşă din participaţiile la comerţul pe care îl întăreşte pacea internaţională.

— Exact acelaşi lucru îl afirma şi Hamlet. Vorbise fără să cugete, în picoteala ei, pronunţând un nume otrăvit. Soţul ei trădat, fratele lui invidiat. S-a grăbit să continue: Polonius crede că deja eşti un rege minunat.

— Are motive personale să creadă şi să spere acest lucru. Opinia lui pozitivă mi-a fost deja prezentată.

Prin ce? s-a întrebat Gertrude, pe punctul de a aţipi.

— Mi-a spus – în mijlocul unui grup format, de fapt, din oamenii noştri – că ne vei duce înapoi în zilele fericite ale regelui Canute. Nu sfântul, ci cel adevărat.

— Cel care nu a putut opri fluxul să ne acopere. În tonul lui era o undă sardonică, întunecată, care i s-a pus pieziş. Oricât de strălucitoare sunt făcliile

căsătoriei, te căsătoreşti şi cu latura umbrită a bărbatului, când o faci.

— Cel care a cucerit toată Anglia şi toată Norvegia, a explicat ea.

— Şi care, dacă îmi aduc bine aminte, a făcut un pelerinaj la Roma ca să se căiască de multele păcate.

— Asta vrei să faci şi tu? a întrebat ea timid. Ideea unui asemenea pelerinaj grăbit părea demodată, aşa drăguţă cum era. În pat cu Claudius se simţea ca atunci când era fată, într-o noapte îngheţată de iarnă, întinsă în pătuţul ei, într-o învălmăşeală de blănuri, care pişcau şi gâdilau, strânse în jurul ei, aşa încât trupul ei benchetuia în căldura furată de la aceste alte vietăţi. Marlgar, învelită în pelerina ei cu glugă, a stat o vreme, în linişte, lângă ea, iar stelele care se zăreau prin fereastra fără oblon sclipeau la fel de strălucitor ca şi ţurţurii în soarele dimineţii. Se întreba dacă, ţinând cont de felul în care căzuseră amândoi în păcat, soţul ei o considera întinată.

Fraţii împărtăşesc caracteristica religioasă a acestei Iutlande întunecate, care a refuzat să accepte lumea în valoarea ei evidentă, ca pe un miracol pur, reînnoit în fiecare zi.

— Nu încă, a spus Claudius. Nu până ce Danemarca nu este pusă în perfectă ordine. Şi te voi lua cu mine ca să vezi Sfânta Romă şi acele aglomerări umane însorite de dincolo de Alpi.

S-a întors cu spatele şi părea în sfârşit hotărât să adoarmă, acum că o trezise cu totul pe ea. A simţit asta. Făcea din ea o Marlgar, trează atunci când el dormea.

— Te-am văzut vorbind cu Hamlet, a spus ea.

— Da. A fost destul de amabil. Expresiile mele ruginite în germană l-au amuzat. Nu înţeleg de ce îți-e aşa frică de el.

— Nu cred că-l poţi fermeca.

— De ce, iubirea mea?

— E prea fermecat de sine însuşi. N-are deloc nevoie de tine sau de mine.

— Persoana despre care vorbeşti este propriul tău fiu.

— Da, sunt mama lui. Dar îl cunosc bine. E rece. Tu nu eşti rece, Claudius. Tu eşti cald, ca şi mine. Îţi place mult acţiunea. Vrei să trăieşti, să nu laşi ziua să treacă degeaba. Pentru fiul meu, totul este maimuţăreală, un spectacol. El este unicul bărbat din acest univers. Dacă mai există şi alţi oameni care au sentimente, aceasta doar face mai viu spectacolul pe care el l-ar putea concepe. Chiar şi pe mine, care îl iubesc cum numai o mamă o poate face, din acel moment în care cauza suferinţei tale ți-a fost aşezată în braţe – acel nou-născut plângăcios şi smiorcăit ce-ţi aminteşte greaua încercare trăită –, chiar şi pe mine mă priveşte cu dispreţ, ca pe o evidenţă a originii lui naturale şi o probă că tatăl lui a cedat în faţa poftelor trupeşti.

Vocea lui Claudius a devenit tăioasă:

— Totuşi, în aprecierea mea lipsită de pasiune, el pare inteligent, cu mintea deschisă şi cuprinzătoare, în mod remarcabil atent la tot ce se întâmplă în jurul lui, angajându-se în acele lucruri în care merită să te implici, excelent educat în toate artele domnilor şi chipeş, cele mai multe doamne ar fi cu siguranţă de acord cu mine, deşi noua lui barbă face, poate, o impresie neplăcută, dezvăluind mai mult decât ascunde.

Gertrude a răspuns pe dibuite:

— Hamlet *vrea* să simtă şi să fie actor pe o scenă din afara capului lui fertil, cred eu, dar nu o poate face încă. În Wittenberg, unde populaţia este formată din studenţi frivoli ce ironizează prin saloane treburile reale, ceea ce-i lipseşte lui – chiar un fel de nebunie, nebunia detaşării – nu este la vedere; ar trebui să rămână pentru totdeauna student. Aici, printre interese cinstite, e provocat şi răstălmăceşte totul, în cuvinte şi dispreţ. Speranţa

mea este că iubirea îi va da gravitatea corectă. Frumoasa Ofelia nu poate adăuga mai multă blândeţe şi delicateţe în înţelegerea pe care o are pentru el. Fratele tău a judecat-o prea fragilă, pentru a-şi servi sieşi, dar ea a devenit femeie, şi interesul lui Hamlet pentru ea creşte treptat.

— Foarte bine, a spus Claudius, sătul de înţelepciunea nevestei şi gata acum să lase să treacă ziua grandioasă. Dar analiza ta aduce un alt motiv pentru care el nu trebuie să mai plece la Wittenberg. Adevăratul ataşament trebuie construit prin creştere pas cu pas, după cum tu şi cu mine ne amintim cât se poate de bine.

Ea a spart tăcerea pe care el însuşi o sugerase direct.

— Stăpâne?

— Da, regina mea? E târziu. Regele trebuie să întâmpine soarele ca pe egalul său.

— Te simţi vinovat?

Ea i-a simţit trupul încordându-se, ţinându-şi pentru o clipă respiraţia.

— Vinovat pentru ce?

— Cum pentru ce? Pentru unirea noastră, în timp ce… Hamlet a fost soţul meu.

Claudius a sforăit şi a îmbrăţişat mai strâns perna în oboseala acumulată, făcând patul lor cu saltea de puf să se mişte energic.

— Legea bătrânului Norse spune că ceea ce nu poţi păstra nu este al tău. Eu am luat de la el o proprietate pe care nu ştia să o deţină – un ogor pe care nu l-a arat niciodată. Tu ai fost o virgină pentru iubirea dezlănţuită.

Şi deşi ea simţea că lucrul acesta nu era în totalitate adevărat, era destul de adevărat ca să te bazezi pe el… şi au căzut în somn, la unison.

Regina, la câteva săptămâni după căsătorie, a chemat-o pe Ofelia să o viziteze în budoarul ei, cândva noua cameră, cu balcon închis, a regelui Roderick. Fiica lui Polonius şi a întunecatei sale

Magrit devenise la cei optsprezece ani ai ei o frumuseţe luminoasă, timidă şi totuşi sprintenă, cu pielea albă şi fără cusur, cu talie ca trestia, cu sânii viguroşi, cu şolduri suficient de largi, putându-se spune despre ea că e o adevărată comoară. Purta o mantie albastră, o cununiţă aurie împletită şi o rochie lungă, transparentă, aproape indecentă chiar în transparenţa ei. Mergea cu pieptul scos în faţă de parcă ar fi fost împins de o respiraţie grea, înfiorată, sugerând o aşteptare amestecată emoţionant cu ceva prudent şi fragil. Gertrude a privit-o, căutându-şi propria tinereţe, şi a văzut că obrajii Ofeliei erau lipsiţi de culoare şi că părul ei, pieptănat spre spate dinspre o frunte luminoasă, mai înaltă decât fusese vreodată a Gertrudei, era puţin subţiat şi rărit; nu-i răsărea neastâmpărat de la tâmple, ci stătea lipit, în mod docil, ţinut de cordeluţa împletită, aurie. Din profil, figura ei era la fel de clar desenată ca o monedă, totuşi, privită din faţă arăta o oarecare neclaritate, o tendinţă de a-şi îndrepta privirea ochilor ei mari, albaştri un pic alături. Dinţii, Gertrude a remarcat nu fără invidie, erau ca nişte perle, perfect aşezaţi. Aveau o rotunjime aproape copilăroasă datorată gingiilor rozalii şi răsucite foarte uşor spre înăuntru, aşa că zâmbetul ei răspândea o sclipitoare impresie de sfiiciune, având însă şi ceva zburdalnic în el, de inimă uşoară.

Gertrude i-a făcut semn cu mâna să se aşeze, arătându-i acelaşi scaun cu trei picioare şi cu fundul netapiţat pe care-l ocupase Polonius în întâlnirile lor de taină.

— Draga mea, a început ea, cum o mai duci? Noi, femeile, suntem aşa de puţine la Elsinore încât ne datorăm una alteia confortul unor întâlniri particulare.

— Maiestatea voastră mă flatează. Eu mă simt încă un copil la această Curte, deşi atenţiile care mi s-au acordat în ultima vreme m-ar invita să ies din ascunzişul meu.

Fata avea o încântătoare buză superioară, întoarsă atât înăuntru, cât şi în afară, ca o petală de trandafir ruptă, uşor răsfrântă de adaosul de pulpă dulce, în armonie, s-a gândit Gertrude, cu felul în care rămânea tentant de aproape de buza de jos, lăsând deschis un triunghi prin care se zăreau strălucind dinţii zimţaţi. Nările îi erau extrem de mici – Gertrude întotdeauna le considerase pe ale ei prea largi, pe când nasul şi-l vedea cârn şi cu o croială bărbătească.

— Femei fiind, întotdeauna ne dorim să ne bucurăm de atenţii, şi totuşi, când acestea vin, ne pot alarma.

— Într-adevăr, exact aşa e, Maiestatea voastră. Dacă ar fi fost să găsească un minus caracterului Ofeliei, acesta ar fi fost excesul de docilitate, amestecat, ca la un copil, cu o neîncredere implicită şi cu secretoşenie. Ochii ei, departe de cei gri-verzui ai Gertrudei, care se puteau întuneca de pasiune ca apele Sundului, reflectau cerul curat în albastrul lor deschis.

— Nu trebuie să-mi spui Maiestate, cum nu trebuie nici să-mi spui mamă, deşi aş vrea să-ţi fiu ca o mamă în absenţa celei moarte prematur, să-ţi ofer blândeţe şi sfaturi. Şi mama mea a murit prematur, lăsându-mă să-mi croiesc singură drumul în lumea de piatră şi plină de zgomot a bărbaţilor.

— Maiestatea voastră mi-a arătat deja multă bunătate. De când mă ştiu, aţi fost mereu bună cu mine şi mi-aţi dat atenţie când puţini făceau acest lucru.

— Bunătatea mea capătă acum încă o calitate. Cred că atenţiile despre care vorbeşti au venit din partea fiului meu.

Ochii înnouraţi ai Ofeliei s-au făcut mari, dar nu a renunțat la acea uitătură necentrată, concentrată parcă asupra unor lucruri invizibile.

Ce spusese oare regele Hamlet, iritat? *Creierul ei are o fisură.*

— Unele dintre ele, da, a acceptat ea, fără plăcere. Cu Hamlet şi Laertes acasă, amândoi, de la… de când dumneavoastră şi noul rege…

— Ne-am căsătorit, da.

— Au petrecut mult timp împreună, iar uneori sunt şi eu primită între ei.

— Scumpă Ofelia, îmi închipui că aceasta este o altă cale găsită de Hamlet, în căutarea companiei *tale*... vrând-nevrând, trebuie să-l includă şi pe Laertes.

— Ca să spunem adevărul, ei au o pasiune băieţească unul pentru celălalt şi au multe în comun. Amândoi s-au obişnuit cu orizonturi mai largi şi sunt iritaţi de modalităţile noastre învechite de viaţă.

— Eu cred că, deşi refuzi să admiţi, cum se şi cuvine, ţie ţi se face curte, şi sunt bucuroasă s-aud asta.

— Bucuroasă, Doamnă?

— De ce nu, copila mea? Este un lucru natural, în ceea ce te priveşte, şi venit cam târziu, în ceea ce-l priveşte pe fiul meu.

— Fratele şi tatăl meu, amândoi m-au prevenit, de mai multe ori, cu privire la pericolele pe care le aduce virginitatea şi mi-au atras atenţia să-mi cunosc preţul şi să-mi păstrez onoarea, care este şi a lor.

Gertrude a zâmbit şi s-a aplecat înainte înspre fată, parcă pentru a simţi pe faţa ei căldura răspândită de tinereţe.

— Dar fie… ţie ţi se pare prea greu să evaluezi aşa-numita onoare? Nouă ni se pare o preocupare a bărbaţilor, pentru care aleg să se pregătească şi să moară, dar care ne-ar priva pe noi de bucuriile iubirii.

Nu era sigură, în scurtul interval de tăcere ce a urmat, că fusese înţeleasă, dar apoi Ofelia a oftat, eliberându-şi respiraţia reţinută, s-a aşezat mai bine în scaunul triunghiular şi s-a confesat cu sinceritate:

— Prinţul Hamlet mă presează, într-adevăr, uneori foarte tare. Mă buimăceşte cu vorbele lui şi este destul de caraghios ca să pară chiar nebun. În clipa următoare, râdem împreună şi eu încetez să fiu uluită.

— Te uluieşte?

Ofelia s-a împurpurat, plecându-şi ochii, şi Gertrude a fost bucuroasă să vadă aşa o dovadă de sânge fierbinte. Dacă ar fi fost binecuvântată cu o fiică, ar fi iubit-o; i-ar fi dat un ajutor care să o ghideze în furtuna simţirilor cărora le-ar fi fost destinat sexul ei şi şi-ar fi putut-o apropia fără lupta cu sine pe care i-o producea agitatul ei fiu. Relaţia ei, ca mamă, cu Hamlet, Gertrude nu putea să nu simtă asta, fusese un eşec, totuşi mai avea o şansă de a-l cuceri prin această viitoare soţie.

— Uneori, a explicat Ofelia, complimentele lui par o batjocură; se aşteaptă la prea mult de la mine. Recită poezii, chiar şi scrie unele.

— Şi Claudius recurge la versuri, a îndrăznit Gertrude să-i dezvăluie. Bărbaţii au o natură mai chinuită decât a noastră. Mintea le umblă aiurea, din nămol până pe înălţimile munţilor, şi nu găsesc calea de mijloc. Ca să-şi justifice nevoile trupului, trebuie să-şi exalte obiectul dorinţelor până la a-l considera o zeiţă, o splendoare fără asemănare, altfel, o vor trata ca pe o pată de noroi. Fiul meu este plin de imaginaţie şi din copilărie a fost atras de tot ce este teatral. Dacă joacă rolul iubitului din plin, nu înseamnă că joacă fals.

— Aşa m-am gândit şi eu. L-am studiat pe Hamlet de când abia eram o pereche de ochi iviţi pe o tulpină noduroasă. Nu aveam încă zece ani când el a împlinit douăzeci şi unu. Mi-a părut, aşa cum a părut tuturor, esenţa unui prinţ – impecabil în ţinută, în forma şi comanda limbajului, cu o nobleţe firească în toată fiinţa lui, până în vârful degetelor. Dar acum, în curtea pe care mi-o face, alunecă de la înflăcărarea naturală la o stare apropiată de dezgust, de parcă ceva oribil pune

stăpânire pe el, îi taie scurt efuziunile curtenitoare, şi dus este, fără să spună nici măcar un simplu „Dumnezeu fie cu tine“. Foloseşte expresii obscure şi vorbeşte direct, cu cruzime, se aruncă în declaraţii succesive şi nu face niciun secret din faptul că e de părere că tatăl meu a devenit, în ultima vreme, un ramolit şi că întotdeauna a fost în propriul lui serviciu.

— Ce spune el despre unchiul lui, soţul meu?

— Se păzeşte să-mi spună opiniile lui, Doamnă. Gertrude se îndoia de acest lucru – răspunsul venise prea repede –, dar şi-a urmat interesul principal. Cât de departe ajunseseră în tatonările lor? Abia dacă-l recunoştea în portretul uimitor făcut de Ofelia pe fiul ei retras şi ursuz care, în ochii ei, avusese întotdeauna ceva din superficialitatea bombastică a tatălui său. Dar era ceva normal pentru iubirea împărtăşită ca Ofelia să fie pe jumătate oarbă.

— Spui că pare să te ia peste picior?

— Printre multe manifestări de tandreţe şi proteste obişnuite. Gertrudei nu i-a plăcut cum a sunat „manifestări de tandreţe“. Renunţase Ofelia la acel ceva ce nu mai poate fi primit înapoi? Avusese ea oare înţelepciunea femeiască de a-i pune iubitului ei câteva condiţii, mărindu-şi astfel valoarea în ochii lui? Sau, în inocenţa ei înflăcărată, îi oferise ultima dovadă de dragoste a trupului ei? Era ceva în această frumuseţe înfierbântată lăsată să transpară prin rochia subţire care nu-i mirosea a bine, un punct nevralgic. A luat în mâna ei mâna pe care fata şi-o ţinea în poală, unde palpita de o neliniște nemărturisită. Gertrude a fost surprinsă de cât de umedă era, o umezeală lipicioasă.

— Copila mea, a continuat, bucură-te de anii tăi tineri, care vor apune aşa de curând. Urmează-ţi şi trupul, şi mintea, dacă poţi. Dacă fiul meu, cu apucăturile lui arogante şi cu stările lui de rătăcire, mai mult te dezorientează decât să-ţi fie pe plac, să

nu continui numai pentru a-i face plăcerea tatălui sau reginei.

— Ah, tata spune foarte clar că trebuie să mă preţuiesc pe mine însămi, deşi cred totuşi că lupta se va încheia în avantajul lui.

— Tatăl tău e bogat în ani. Şi-a trăit viaţa. Viaţa ta, cu toate avantajele ei, îţi aparţine doar ţie. Bărbaţii, a spus Gertrude, abandonând orice strategie într-un acces de solidaritate, bărbaţii sunt duşmani frumoşi cu care suntem menite să convieţuim. Fără complicitatea feminină, lumea nu ar avansa, şi totuşi n-au încredere în legătura noastră, văzând în ea sămânţa dezordinii, a paternităţii întâmplătoare. Dacă suntem îngăduitoare cu un bărbat, gândesc ei, putem să fim şi cu un altul. Dorinţa de a plăcea vine în noi odată cu laptele supt de la mamele noastre.

Gertrude şi-a simţit faţa aprinzându-i-se, dar s-a luptat cu ea însăşi să-şi păstreze aparenţa de stăpânire de sine, ştiind că dezvăluie mai mult din ea însăşi decât ar putea face orice femeie, cu excepţia unei mame, şi asta numai în faţa fiicei ei.

Ofelia era totuşi obsedată de propria ei situaţie şi a exclamat:

— Oh, nu aş vrea pe nimeni altul în afară de Hamlet! Nu aş putea niciodată iubi pe altcineva cum îl iubesc pe el! Dacă mă părăseşte, voi căuta adăpost într-o mănăstire, acolo unde viaţa nu loveşte cu aşa violenţă.

„Părăseşte“ i-a părut Geruthei un cuvânt prea puternic pentru cazul în care cei doi ar fi rămas caşti. Dar, ca să fim realişti, dacă Hamlet muşcase cu adevărat o bucată mai mare din această „bucăţică“ decât era potrivit să facă, atunci ar putea fi îmbrobodit şi mai bine. Deşi convorbirea îi trezea o îndoială sau două în ceea ce privea sănătatea Ofeliei, regina era încă de părere că Hamlet trebuia să se căsătorească – căsătoria era cea mai rapidă cale de a-l scoate din egoismul lui steril şi din limitarea libertăţii de fantezie şi

mişcare pe care Claudius o găsea ameninţătoare în nepotul lui. Căsătoria ne leagă de o ordine bine stabilită. A dat drumul mâinii suple ca o cureluşă, cu delicatele ei vene albastre-verzui de pe dos şi de la încheieturi.

— Aşa de mult îl iubeşti pe Hamlet deci?

— Cu toată viaţa mea, Maiestatea voastră, chiar şi atunci când este morocănos cu mine şi vorbeşte despre nestatornicia feminină.

Gertrude a înţepenit.

— Cu privire la acest lucru te şicanează?

— Da, şi cu privire la predispoziţia noastră pentru desfrâu.

— Cum spuneam, susceptibilitatea noastră este salvarea lor şi, uneori, chiar îşi aduc aminte să fie recunoscători.

— Hamlet poate fi infinit de tandru, ca şi cum aş putea să mă sparg.

— Oh, când se întâmplă aceasta?

Buza de sus a Ofeliei, roşie ca o petală de trandafir, s-a ridicat, în timp ce fata medita.

Şi-a coborât pleoapele peste cerul blând al ochilor ei, pe care i-a deschis apoi ca să spună:

— Tot timpul când suntem împreună, cu excepţia momentelor când se gândeşte la oricare alta, nenumită, sau la sex, în general. Urăşte speciile, spune el, dar iubeşte individul.

— Prea multă filosofie germană, a diagnosticat Gertrude. Ea îngheaţă orice simplitate. Cine ar putea iubi această frumuseţe neprihănită rămânând întreg la cap, s-a întrebat ea. Te-ai apropiat mai mult de fiul meu decât m-am apropiat eu de el în timpul scurs de când l-am purtat sub inima mea, i-a spus Opheliei.

— Încrede-te în mine ca să te bucuri de această apropiere şi să nu-i faci niciun rău.

Gertrude a sesizat puţină complezenţă în acest răspuns rapid.

— Temerile mele nu sunt în legătură cu el, draga mea, ci cu tine. Tratează-l cum îţi dictează

instinctul, dar numai până la punctul în care ţi-l încalci pe cel de autoprotecţie. Aveţi viaţa înainte. Este bine să iubeşti, dar e şi mai bine să prelungeşti etapele iubirii şi să amâni cât mai mult apogeul ei. Pentru bărbaţi, iubirea este parte a căutării lor brutale a frumuseţii; pentru noi… pentru noi este mai mult o chestiune de autocunoaştere. Dragostea ne descoperă din interior. Ca să nu crezi despre mine că sunt cinică în ceea ce priveşte bărbaţii, aminteşte-ţi că eu însămi sunt mireasă şi nu aş schimba fericirea mea pe toate promisiunile Paradisului.

— Să fiu la fel de graţioasă şi de înţeleaptă ca dumneavoastră, Doamnă, este tot ce mi-aş dori. Dacă vă voi putea numi vreodată mamă, o voi face cu tot sufletul.

— Iar eu voi primi cuvântul acesta cu aceeaşi trăire cu care-l vei rosti tu, a spus regina râzând de propriile ei lacrimi, în timp ce cele două femei au luminat budoarul cu îmbrăţişarea lor emoţionantă.

Polonius a întâmpinat-o pe regină în holul cu coloane şi cu mozaic în formă de tablă de şah al podelei, simetric cu marginea pictată superioară a peretelui.

— Fiica mea a fost foarte reconfortată şi înveselită de convorbirea cu tine.

— E un înger. Dacă ar fi fost să am o fiică, ce discuţii arzătoare am fi avut amândouă! Dar faptul că are nevoie de reconfortare şi bună dispoziţie de la o altă persoană nu ne spune lucruri bune despre atenţia pe care i-o acordă fiul meu.

— Este tânără, mult mai tânără decât el şi…

— Este ceva mai tânără decât am fost eu faţă de răposatul rege.

— Şi tu l-ai considerat aspru şi neatent, după cum mi te-ai confesat mult mai des decât mi-am dorit să aud.

— S-a întâmplat asta aşa des? M-am străduit să-mi ţin nemulţumirile pentru mine. Şi, cu siguranţă, acestea nu au fost aşa de severe cum sugerează

vorbele tale. Era ocupat cu problemele regalităţii, iar eu am fost probabil prea plină de fantezie.

Chiar îşi dorea ca bătrânul să înceteze să mai facă aluzii la confidenţele ei mai vechi şi la înţelegerile lor trecute. Odată prins în capcană, acolo rămâi.

— Fiica mea este tânără şi fragedă, după cum spuneam, a răspuns Polonius, şi Hamlet contează pe statutul ei de prinţesă şi pe firea ei melancolică ca să-şi arate umorile abrupte, prea pe faţă eretice, împingând-o şi trăgând-o înapoi, ca să zic aşa, cu o prea nedelicată mână de ţiglar pentru o fecioară crescută în seninătatea calmă a castităţii. Laertes, aşa cum se întâmplă cu bărbaţii în formare, nu a fost ţinut departe de tavernă şi de tot ce presupune aceasta, nici de bordel sau de zaruri, dar omul meu, Reynaldo, era atent ca vânătăile să nu devină răni.

— Necazul cu educaţia femeii, a observat Gertrude, este că totul vine brusc, odată ce este aruncată de la virtutea fecioarei la virtutea femeii măritate. Lumea se aşteaptă ca ea să treacă într-o singură noapte de la inocenţă totală la cunoaştere totală.

Bătrânul, surd la argumentele ei, devenea din ce în ce mai dur.

— Virtutea este toată valoarea unei femei, a spus el, este ce prezintă ea pe piaţă. Prinţul se joacă cu ea, iar eu trebuie să o trag înapoi. Legătura lor particulară va fi urmărită până ce oferta lui de afecţiune capătă o consistenţă mai solidă. Ea are nevoie să fie eliberată de prezenţa arogantă, caustică a lui Hamlet.

— Continuă s-o tragi înapoi – o micşorare a implicării ei va domoli flacăra lui nestatornică până la seriozitatea cerută. Ofelia este Magrit în toată prospeţimea pe care repetatele avorturi i-au furat-o, având în plus o graţie anormală pe care trebuie să o fi învăţat de la florile din pădure. Ai auzit-o vreodată cântând?

— La sărbători şi la petrecerile de iarnă, încă de când era copilă. O voce adevărată, dar slabă şi nesigură când se forţează să cânte prea sus.

— O voce sublimă, şi într-adevăr nu trebuie să se forţeze.

— Regina mea, să nu ai nicio teamă în înfruntarea pe care amândoi o dorim. O scurtă retragere silită nu va face decât să-i ofere prinţului posibilitatea de a reflecta asupra valorii fiicei mele.

Gertrude descifra cu nelinişte în toate acestea convingerea şovăitorului lord şambelan că treburile oamenilor pot fi administrate, manipulate prin înşelătorii şi maşinaţiuni ca nişte roţi de moară şi orologii de un păpuşar suficient de inteligent. Senzaţia ei era aceea de maree, naturale şi supranaturale, cărora înţelepciunea li se supune, căutând victoria în capitulare. Amanţii tineri trebuie lăsaţi singuri în braţele dorinţei pentru a fi ridicaţi de ea deasupra labirintului construit de cei mai în vârstă; aşa simţea ea. Dar ştia că Polonius şi Claudius n-ar fi fost de acord cu ea, amândoi ar fi numit-o sentimentală şi iraţională, lăsând toată iniţiativa lui Dumnezeu, ca un ţăran neştiutor sau un necredincios musulman.

Bătrânul consilier s-a apropiat, aplecându-se mai mult spre ea, ca să-i spună:

— După părerea mea, dar şi a altora, a avut de suferit din faptul că niciodată nu i s-a refuzat o fantezie sau o dorinţă. A crescut fără disciplină, Doamna mea.

Se referea la micul ei Hamlet. Dragostea ei de mult adormită pentru fiul ei renăştea în autoapărare. Era privilegiul ei să aibă îndoieli cu privire la creşterea lui, nu al bătrânului consilier:

— Mi s-a părut că n-a avut nevoie de prea multe. Spiritul lui şi limba îi erau mai rapide decât ale tatălui său sau decât ale mele şi anticipa orice gând corectiv al nostru. Când regele l-a luat în mâinile lui, eu am pierdut legătura cu el şi am

putut numai să-l admir de la o distanţă respectabilă.

— Regele a fost rigid, sever şi poruncitor; s-a arătat băiatului ca un zeu, în armură sau călare. Yorick a fost cel mai aproape de statutul de tată uman pe care l-a avut Hamlet, dar a fost un golan beţiv şi a putut să acţioneze ca mentor în nimic altceva decât în bufonerie şi nebunie.

— Vorbeşti de parcă nu-ţi place de viitorul tău posibil ginere.

— El nu mă place.

— Nu este uşor pentru el să-i placă cineva. Percepe prea multe laturi ale unei persoane, instantaneu. Dar regele are speranţe generoase în ceea ce-l priveşte şi dragostea sa pentru Hamlet a înmugurit. Crede că-i poate cere să se alăture Curţii, făcând astfel Guvernul nostru inatacabil.

— Orice Guvern va fi atacat, mylady, în acest ţinut distrus prin trădare, cu mizeria lui de vechi feude şi masacre. Totuşi, dacă vreun bărbat poate să țină ordine, acela este Claudius. Deja, eu îi datorez viaţa.

— Viața?

Ce ciudat din partea bătrânilor să-şi aprecieze încă vieţile, pe care restul lumii nu le mai poate vedea decât ca nişte cioturi sau palavre nefolositoare, nici măcar ca ştergătoare de peniţe.

— Am vrut să spun poziţia mea, statutul meu, viaţa mea fiind aşa de legată de demnităţile obişnuite ale lordului şambelan.

Ea era uluită. Avea impresia că exista un secret aici. Podeaua holului îşi legăna alternanţa de pătrate şi ameninţa să se deschidă sub picioarele ei, în timp ce sporovăială lui Polonius încerca să astupe groapa pe care o deschisese fără să-şi dea seama.

— Ah, s-a trezit el vorbind, am început un lung drum împreună, Înălţimea voastră. Îţi aminteşti ziua rece, strălucitoare în care am schiat douăsprezece leghe pe cărări neumblate ca să

depun mărturie oficială că aşternuturile tale de mireasă erau pătate de sânge? Erau, am văzut cu ochii mei. Nu ai întinat onoarea regală nici înainte, nici de atunci încoace.

Se gândea la fiica lui, la virginitatea ei păstrată, sau poate pierdută.

— Să sângereze, a spus Gertrude, este cu siguranţă cea mai mică dintre realizările femeii.

— Nu, în anumite circumstanţe nu e aşa. Sângele conduce lumea, înaintea oricăror curteni. Sau absenţa lui, când se doreşte un moştenitor regal. Dar destul cu trăncănitul lipsit de modestie.

Şi-a potrivit pălăria lui verde, înaltă, conică, ce stătea tot mai lejer pe capul lui pe măsură ce părul firav, unsuros şi galben se subţia şi grosimea de coajă de dovleac a grăsimii uscate se aduna pe tigva lui.

Începem mici, creştem mari şi ne stafidim, a gândit ea. *Lumea ne face mici înainte de a ne micşora noi înşine.*

— Nu am vrut decât să te previn, milady, a continuat Polonius, că atunci când vei auzi că i-am cerut O feliei să fie zgârcită în ceea ce priveşte întâlnirile ei particulare cu lordul Hamlet, să ştii că o fac în numele binelui final al speranţelor conjugale pe care le împărtăşim amândoi.

— Ea este fiica ta şi-i poţi porunci, a spus Gertrude, sperând să încheie o convorbire neplăcută. Mă rog ca interdicţia să funcţioneze după cum calculele tale te-au convins.

Tot acest gând aruncat în lume ca să crească, de parcă noi nu am fi decât un şeptel devenit plicticos şi în aceeaşi măsură dizgraţios.

Dacă afecţiunea prinţului era dezlănţuită, va trece peste orice fel de oprelişti i s-ar pune. A simţit glasul sângelui, acelaşi cu al fiului ei, pe care însă nu-l putea comunica, din moment ce era testată chiar voinţa lui amoroasă. Sărmanul băiat, născut, ca şi ea, în moara fină de la Elsinore.

A rătăcit prin castel de parcă îl părăsise de o viaţă, bocind în micul solar gol unde cândva se jucase cu cele trei păpuşi sub grija aprobatoare a lui Marlgar, trăgând cu ochiul spre întinderea verde a Sundului, smălţuită cu gheaţă şi valuri cu creasta înspumată spre care îşi ridicase mai târziu aşa de des privirile obosite de pe rama broderiei ori de pe pergamentul strălucitor al unui roman, o poveste despre Lancelot şi Guinevere sau despre Tristan şi Isolda, poveşti şi cântece despre iubiri adulterine, dar, cumva, sfinte şi nemuritoare.

Când se aplecase ea, lucrând, ultima dată peste broderia ei? Piesa din gherghef, un veşmânt de altar pentru capelă, a rămas neatinsă din ziua de dinaintea morţii regelui. Fundalul era din fir de aur şi purta un desen, o schiţă făcută chiar de mâna Gertrudei, care o arăta pe Maria Magdalena îngenunchind în faţa lui Hristos. Părul lung, ondulat curgea în şuviţe paralele, alternative, maro şi negre, acoperindu-i trupul, cu excepţia unui genunchi roz lucrat cu fir de satin, şi profilul ei era palid, înclinat, cu pleoapa lăsată, şi o mână ridicată ca pentru a apăra gestul de binecuvântare al Stăpânului înveşmântat în alb. Conturul Lui fusese trasat pe pânză după desenul de pe un pergament-tipar şi aştepta să fie lucrat cu fire colorate. Mintea ei fusese îndreptată, în aceste luni, mai mult înspre iubitul şi înspre soţul ei şi a avut probleme în a se concentra asupra unui al treilea bărbat, deşi El era *Bărbatul absolut.* Începuse lucrul cu picioarele Lui, fiecare deget fiind conturat cu o cusătură cu punct mare. Tânără fiind, fusese mândră de cusătura ei fină, de felul cum străpungea cu acul firul însuşi, iar şi iar, dar punctul începuse să devină neclar cu ani în urmă şi vederea ei a avut nevoie de din ce în ce mai multă odihnă, privind distanţele mohorât colorate dinspre Skåne. Acum se întreba dacă sufletul ei va mai fi vreodată destul de liniştit ca să se aşeze lângă broderia ei şi dacă mâinile nu-i vor mai tremura în timp ce flautul

cântă şi doamnele de companie bârfesc pe întrecute.

Gertrude rătăcea privind castelul, arcadele lui arcuite şi scările în spirală, ferestrele lui cu pervazuri înclinate, amplasate aşa de ciudat că nimeni nu putea privi afară prin ele, cu balcoane susţinute pe console ieşite în afară deasupra şanţului de apărare, capela care-i părea aşa de impresionant de puţin folosită acum faţă de vremurile pe jumătate păgâne ale regelui Roderick, sala cea mare în care se ţinuseră banchetele celor două căsătorii ale ei, stâlpii înalţi de care atârnau steagurile decolorate, putrezite, capturate în bătălii sau date ca tribut, zidurile ce purtau scuturi pătrate în culori ţipătoare cu blazoanele tuturor provinciilor Danemarcei, ale insulelor ei şi apoi locurile oficiale. Deşi Claudius era deja în cea de-a doua lună de domnie şi-şi afirma autoritatea în banchete nocturne şi audienţe zilnice, în celebrări zgomotoase şi în proclamaţii bine cântărite, Elsinore încă îi aparţinea, după cum simţea ea, regelui Hamlet, cu fiecare labirint de piatră, de la cele mai joase temniţe la cele mai înalte creneluri pavate.

Se gândea la regele Hamlet de la căsătoria ei cu altul, mai mult sau mai puţin, aşa cum se şi aşteptase, acum că delictul adulterului şi febra duplicităţii erau la fel de îndepărtate, îngropate prin statutul ei de mireasă binecuvântată. Poate că fiul ei avea dreptate în reproşurile lui tăcute – prin absenţa de la evenimentele Curţii, prin costumul negru de doliu pe care-l arbora. Fusese prea curând, deşi curtezanul ei îi prezentase argumente invincibile; unele probleme fuseseră lăsate neabordate. Încă se aştepta să-l vadă pe fostul soţ, cum se întâmpla abia cu un anotimp în urmă, la o cotitură a vreunui coridor, apărând prin uşa lui scundă, cu faţa buhăită după somnul de după-masă din livadă sau ivindu-se în curte, în armură completă, la vreun exerciţiu de luptă, fornăind cot

la cot cu calul lui în spume, în elanul trupului încă în putere. Şi el, de asemenea, avusese mai puţine exerciţii de lume, pentru că ea îl va întâlni coborând pe lunga galerie dinspre capela unde căutase complicitatea lui Dumnezeu pentru conducerea Danemarcei. Claudius, a remarcat ea, rareori îşi permitea asemenea convorbiri sfinte; niciodată nu se spovedea, iar când îi erau oferite anafura şi potirul, comportamentul lui în timpul Liturghiei părea rezervat, de parcă era constrâns să soarbă otravă, deşi nu era capabil să se eschiveze, avându-i ca martori pe cei prezenţi, cu mâna palidă a preotului ridicându-se înspre cupă şi umezind în vin o anafură rotundă ca fereastra alburie de deasupra altarului.

Regele Hamlet a devenit, în simţămintele Gertrudei pentru el, aproape palpabil, accelerându-i toate simţurile, cu excepţia celui al văzului, urechile ei simţind un foşnet, un pas, un oftat înfundat, nervii şi firele fine ale celui de-al şaselea simţ al ei gâdilate şi mângâiate de o adiere trecătoare, deşi pe coridor nu era curent şi nicio lumânare proaspăt stinsă sau un foc proaspăt aprins nu puteau emana boarea de arsură, de fum, de cărbune, de prăjire. Şi peste toate plana o senzaţie de durere; părea că el, aşa cum îl simţea, mai puţin decât o apariţie, dar mai mult decât o absenţă, îi strigă numele, ca venind dintr-o agonie… *Geruthe,* aşa cum fusese numită în negura timpului. Se simţea înspăimântată; era adesea neînsoţită, pentru că sarcina Herdei era avansată şi, la anii ei, foarte incomodă. Gertrude nu voia nici vreo însoţitoare ocazională, nici vreo prostuţă de tânără, ca doamnă de companie, trimisă de vreo Curte provincială să spioneze, să-şi bage nasul în patrularea ei neodihnită prin Elsinore. Astfel, nimeni nu putea confirma ce-şi imagina ea că simte când se oprea, aproape sufocată, de parcă o mână arsă şi totuşi îngheţată o plesnea peste faţă.

Ce voia mortul Hamlet de la ea? Atotvăzător de dincolo de mormânt, el îi cunoştea acum păcatele, fiecare indecenţă fermecătoare şi fiecare strigăt de iubire. Totuşi, botezul cu apă al Cerurilor nu spală murdăria acestei sfere? Mortul binecuvântat nu-i bântuie pe cei vii; numai cei blestemaţi o fac şi numai dacă e la mijloc o cădere în păcat, iar fostul ei soţ fusese un model de virtute şi de rege. *Mă vrea încă a lui,* s-a gândit ea, intuitiv; regele a iubit-o, întotdeauna o iubise, iar infidelitatea ei, pe care o trecuse cu vederea datorită preocupărilor lui regale, în timpul vieţii, îl chinuia acum, aşa că ea putea mirosi carnea lui arzând şi aproape că-i auzea vocea strangulată.

Asemenea gânduri nu erau naturale; s-a străduit să le depăşească. Gertrude a fost întotdeauna în stare să se întoarcă spre ce e natural, încrezându-se în ceea ce era evident, în ceea ce putea să atingă – firele vopsite ale broderiei, vârfurile împodobite ale firelor de iarbă purtătoare de seminţe –, lăsându-i Bisericii marea suprastructură occidentală din care natura nu este decât o faţă, partea vizibilă, avanscena care găzduia o dramă evanescentă. Preoţii proclamă cu încredere şi în mod universal că acest pământ trist şi plin de ostentaţie este numai preludiul unei vieţi veşnice, unde Iisus, şi Moise, şi Noah, şi Adam se vor încrunta precum capetele de piatră dintr-o catedrală înconjurate de lumina orbitoare a lumânărilor imploratoare. Acum, naturalul devenise uşor pieziş; ea se simţea, vag, urmărită: în dormitor, a încercat să-i explice senzaţia pe care o avea lui Claudius, omiţând numele soţului ei şi suspiciunea că Hamlet, mortul Hamlet, era în castel, exercitând o presiune asupra ei.

Chiar şi Claudius avea această nelinişte, pentru că hotărâse ca ei, deşi căsătoriţi, să nu doarmă în acelaşi pat pe care îl folosiseră ea şi Hamlet, ci într-un alt solar al apartamentelor regale, într-un pat veneţian cu incrustări de fildeş, adus de la

Lokisheim într-o trăsură destinată transportului fânului, hodorogind o zi întreagă de mers.

Din obişnuinţă, rătăcise de multe ori, când se trezea, noaptea, spre fostul ei dormitor, la uşa căruia pusese un lacăt.

I-a spus lui Claudius:

— Sunt fericită, sunt recunoscătoare, sunt mulţumită, *şi totuşi,* scumpul meu, ceva nu merge; ceva mă nelinişteşte.

El a spus, cu sensibilitate:

— Ai trecut prin multe şocuri: te-ai trezit pe neaşteptate văduvă şi apoi, curând, din nou nevastă.

Tonul lui era mai chibzuit şi, deşi afectuos, mai hotărât decât sperase ea. El a continuat: Materia din care eşti făcută nu mai e aşa de elastică cum a fost cândva.

Să fi fost aceste vorbe o critică? Oare deja regreta posedarea materiei ei îmbătrânite, cu atâta ardoare dorită pe când era mult mai tânără?

— O dată că mă îngrijorează Herda. Pare aşa de pierdută şi abătută, când nu mai e decât o lună până ce copilul va vedea lumina zilei. Mă întreb ce se poate întâmpla. A crezut că Sandro o iubeşte.

— A iubit-o, dacă a spus că o iubeşte. Apoi i s-a făcut frică de consecinţele pasiunii lui. Ea nu are motiv să se teamă pentru copilul ei; Elsinore îşi poate permite o gură în plus. Dacă refuză să-şi iubească copilul, el va muri.

— Pari foarte sigur de acest lucru.

— Fără dragoste, murim sau, în cel mai bun caz, trăim chinuiţi.

A sărutat-o apăsat pe gură, pentru a accentua cele spuse.

Încă păstra vizibile toate manifestările de iubire, negând presupunerea ei că dragostea slăbeşte devotamentul bărbatului când devotamentul devine impus prin lege.

— Aceasta a fost experienţa ta în Iutlanda? l-a întrebat.

— A fost stearpă experienţa mea. O făceam cu jumătate de măsură.

— Şi eu la fel, am primit o jumătate de porţie, după ce mama a murit chiar când puteam începe să stăm de vorbă. Aveam trei ani.

El îşi stăpânea o nerăbdare bărbătească cu privire la asemenea explorări ale trăirilor inactive şi ale unui trecut de mult lăsat în urmă, vedea ea bine.

— La trei ani, a spuse el, mă aştept ca purtarea şi curajul nostru să fie deja formate. Mama ta te-a iubit şi tu ai înflorit. Încă înfloreşti, în ochii mei. El şi-a auzit propriile cuvinte şi a privit-o drept în faţă. N-a putut să nu zâmbească sub această privire întunecată, solemnă. El a spus: mă uit la fața ta zâmbitoare şi în tristețea lumii se iveşte o gaură. Ceva mai bun curge din ea… de altundeva… *Tant fo clara*, a citat el, *ma prima lutz d'alsir lieis don cre crel cors los huoills.* „Îmi e aşa de clar, carnea mea o caută pe aceea de ai cărei ochi inima mea se teme."

O aşa de romantică mărturisire merita o îmbrăţişare, un sărut pe buze, buze cândva aşa de puternice în forma lor frumos conturată şi capabile încă să o aţâţe, să o facă să tremure. Şi totuşi, ea nu se putea opri să caute ceea ce, evaziv, era o lipsă în circumstanţele lor, ca un ochi scăpat din cauza căruia s-ar deşira toată mâneca.

— L-ai ajutat pe Sandro să fugă?

— Nu, a spus, apăsat, Claudius. Dezertarea lui m-a luat prin surprindere la fel de mult cât a luat-o şi pe Herda. Îl consideram loial. Asta dovedeşte că nu trebuie să te încrezi decât în danezi, şi chiar şi atunci să fii precaut.

— Trebuie să fi avut nevoie de ceva bani, chiar dacă a plecat pe jos. E nevoie de casă, de hrană, de şperţ pe orice ţărm, pentru orice prinţişor german.

— Draga mea, de ce această pisălogeală? L-aş aduce înapoi pe Sandro dacă ar mai fi în regatul

meu. Dar el a trecut dincolo de graniţele regatului înainte ca acesta să devină al meu.

Ceva din cele spuse – derularea exactă a evenimentelor, afirmarea mândră a achiziţiei – a atins starea ei de nelinişte. Apropierea lacrimilor i-a încălzit ochii, i-a pus un nod în gât.

— Treaba este tocmai că sărmana Herda, imitându-ne pe noi, are acum acest necaz, iar noi… tot ce avem noi este… fericire!

— Da, cel puţin pentru mine e o mare fericire. Nu noi le-am cerut Herdei şi lui Sandro să ne imite.

— Am creat o atmosferă uşuratică, a continuat ea, cu lacrimile şi vocea năruite într-o amărăciune dezlănţuită, şi acum ea suferă, evident.

— Eu cred, draga mea, că devii…

— M-ai exclus, cumva! Sunt lucruri pe care nu le ştiu! Polonius mi-a spus că tu i-ai salvat viaţa, dar nu mi-a spus cum. Mi-a sugerat de asemenea că ar trebui să-ţi fiu recunoscătoare, dar pentru ce? Vreau să spun, în afara faptului că mă iubeşti şi că m-ai făcut încă o dată regină?

Claudius s-a încruntat, analizând situaţia; întunecarea feţei lui a făcut ca smocul de păr alb de deasupra tâmplei să devină mai strălucitor.

— Mă tem că poate prietenul şi sfetnicul nostru de încredere îmbătrâneşte şi vorbeşte vrute şi nevrute, aruncă aluzii misterioase. Fratele meu avea dreptate – lordul şambelan este suficient de copt pentru retragere.

Ea a măsurat posibilitatea de a fi de acord cu el, nedorind ca prăpastia dintre ei să crească.

— Face tărăboi din orice. Vrea să-i interzică Ofeliei să-l mai vadă pe Hamlet, în speranţa oficializării curţii pe care el i-o face. Se teme ca ea să nu se culce cu el şi să-şi piardă demnitatea în ochii lui.

— Se poate întâmpla acest lucru?

Intensitatea interesului lui în această problemă a amuţit-o pentru un moment.

— Nu ştiu, a admis ea firav. Fata are o ciudăţenie. Hamlet – fratele tău – a remarcat-o. El n-o credea potrivită pentru fiul nostru, dorindu-şi pentru el o prinţesă rusă.

Nu-i plăcea să-l evoce pe soţul ei mort, dar Claudius deja îl menţionase – deja îl adusese în cameră.

— Eu îl vreau pe Hamlet lângă noi, a spus Claudius. Ea a înţeles că se referea la tânărul Hamlet.

— Oh, de ce? a izbucnit ea, cuprinsă de un simţământ de-a dreptul nenatural, nematern. Răspândeşte în jur aşa o întunecare!

— El va da Curţii noastre unitatea necesară. O trinitate. Oamenii nu vor un prinţ neuns, care nu este niciodată prezent. În orice caz, eu îl plac. Îmi plac tinerii cărora nu le place Danemarca. Cred că-l înţeleg şi pot să-l ajut.

— Să-l ajuţi? Cum? *Regii ăştia,* a gândit ea. Niciodată nu încetează să o surprindă cu încercările lor hazlii de a fi omnipotenţi.

— Se învinovăţeşte, cred, de moartea tatălui său, a explicat calm Claudius. Simte că a vrut-o, dorindu-te pe tine.

— Pe mine? Pe mine mă evită, întotdeauna m-a evitat.

— Acesta este şi motivul. Eşti prea femeie pentru el, draga mea, prea caldă pentru confortul lui. El aleargă spre răceală, idealizându-şi tatăl şi adoptând filosofia germană. Pe tine te iubeşte, aşa cum şi eu te iubesc, aşa cum orice bărbat care are ochi şi inimă trebuie să facă. El şi cu mine mai avem ceva în comun: am fost umbriţi de acelaşi om, un bărbat gol pe dinăuntru, cu excepţia apetitului lui pentru renume. Ciocanul a fost un asupritor; şi tu ai simţit asta, altfel nu l-ai fi trădat.

— Trădat îmi pare un cuvânt prea dur… L-am completat, aşa am simţit eu. L-am completat cu tine, la stăruinţele tale neîncetate. Dragul meu, tu eşti mai puţin decât atât pentru fratele tău. Tu devii

ireal în acest subiect. Aveţi – aţi avut – multe în comun, cu atât mai mult acum este aşa – acum că tu eşti regele.

— Fratele meu mi-a amintit întotdeauna – cu neplăcere – de Iutlanda, de acea groaznică netezime a peisajului, de gândaci, şi ceţuri, şi fierbinţeală, de oile şi stâncile care gândeau acelaşi blestemat gând, zi după zi, cât de satisfăcute erau să fie ceea ce erau, exact în inima vânturilor universului! Dar asta aparţine trecutului. Problema din acest moment este că eu vreau ca tu să-l iubeşti pe Hamlet. Pe fiul tău Hamlet.

— Îl iubesc. Nu-l iubesc?

— Într-un moment de mai mare sinceritate ai spus că nu-l iubeşti. Poţi acum să începi din nou. Dă-i bineţe, abordează-l. Nu aştepta ca o fată imatură să facă singură toată treaba. Încetează să-ţi mai fie frică de el, Gertrude.

— Mi-e frică de el, da! Mi-e frică.

Această mărturisire, cu toată teroarea ei mocnită dintr-o dată aprinsă în ea, l-a trăsnit cu adevărat pe Claudius, aşa cum se legăna înainte şi înapoi, dezbrăcându-se, ritual pe care-l avea şi regele Hamlet.

— De ce să te temi? El nu ne aduce decât un suflet tulburat, cerşind să fie vindecat. Ştie că viitorul lui este aici.

— Mă tem de războiul pe care-l duce cu el însuşi. Tu şi cu mine am făcut pace, în termenii permişi de o întâmplare tragică, şi Danemarca te-a aşezat, în mod paşnic, pe tron. Fiul meu, cu hainele lui cernite şi barba lui roşie, poate strica aceste aranjamente bune.

— Cum să poată face băiatul una ca asta? N-are nimic altceva decât speranţele lui. Puterea este a noastră, o împărţim. Eu nu am niciun fiu, dar sper să joc rolul de tată pentru al tău.

Ea a cedat, aşa cum îi era obiceiul.

— Speranţa ta este generoasă şi plină de iubire, stăpânul meu; mă face să-mi fie ruşine. Şi l-ar face

şi pe Hamlet să-i fie ruşine, în acelaşi timp, dacă ar putea şti ce gândeşti. Voi fi bucuroasă să-ţi urmez îndemnul şi să încerc să joc rolul de mamă.

Deja de când vorbise despre Hamlet cu sărmana Ofelia, îndrăgostită lulea, simţise o reînnoire a iubirii, ca şi cum prin plănuirea căsătoriei lui îl aducea din nou la ea – *dedesubtul inimii mele*, spusese. Resentimentul cu privire la legătura pe care-o dezvoltase în mod voit împreună cu tatăl lui dădea înapoi şi, odată cu el, îndoielile privind eficienţa ei maternă. În intimitatea ei caldă cu Ofelia, îşi dăduse seama că generaţiile vârstnice nu trebuie să fie inamice cu cei mai tineri, nerăbdători cu privire la decăderea bătrânilor. Şi totuşi…

— Totuşi, dragul meu soţ, de ce am această spaimă? Claudius a râs, arătându-şi dinţii de lup prin barba moale.

— Ai căpătat, dulcea mea Gertrude, ceea ce ceilalţi aveau din naştere sau au căpătat foarte curând după aceea, o tulburare a sufletului. Ai fost întotdeauna prea acasă în această lume. Această nelinişte, această vină pentru păcatul originar al primilor noştri părinţi este ceea ce ne cheamă la Dumnezeu, dincolo de mândria noastră lipsită de sfinţenie. Este un semn că El a pus în noi legea Lui cosmică, numai dacă nu credem că suntem în chiar vârful ierarhiei universale. Claudius a râs din nou. Cât de mult te iubesc – iubesc uitătura asta circumspectă a ta, cu care cântăreşti cât de mult din ce spun e doar tachinare. Chiar te tachinez, dar spusele mele au şi o urmă de adevăr. Toată viaţa mea am fost chinuit, simţindu-mă o jumătate de om sau umbra unui om real. Până acum! Tu m-ai făcut să mă simt din carne şi oase. „Sunt slujitorul tău“, spune poetul, *’del pe tro c’al coma* – „de la picioare până la părul de pe cap“. Hai, nevastă, lasă-mă să te privesc dezbrăcată. În Bizanţ, a continuat el, cu gestul larg al unui docent, în ţinuturile sterpe de dincolo de pământul potentaţilor, iconoclaştilor şi călugărilor, ruine

vechi de o mie de ani expun soarelui coloane fără acoperiş şi statui sparte de femei goale: zeiţe, poate, de dinaintea nesupunerii Evei. Tu eşti sora lor. Gloria ta aşterne balsam pe spiritul meu neliniştit: creaţia pe care o ai în tine, soţia mea, aduce salvare şi celui mai rău păcătos. Tu eşti virtutea mea, dar şi păcatul pentru care resping orice vindecare.

— Vorbeşti dincolo de orice chibzuinţă, stăpâne, a obiectat ea, continuând totuşi să se dezbrace. Aerul din dormitor a învăluit-o într-o peliculă de frig care i-a întărit sfârcurile şi i-a ridicat părul de pe braţe.

Ochii lui i-au captat imaginea, iar vocea şi gesturile i-au devenit extravagante.

— Opreşte-te, tremuri, gâtul şi umerii ţi se înroşesc la marginea sânilor, aşa de sălbatic, de dumnezeiesc de frumos sună lauda mea! Nu aşa. E cinstită lauda mea. Tu m-ai făcut cinstit. Tu-mi completezi sufletul, cum spuneau trubadurii rătăcitori.

Ai o frumuseţe matură, ar putea judeca tinerele lumii, dar simţurile noastre jură că este altfel. Vino, Gertrude, eu voi fi covorul de blană aşternut la picioarele tale goale. Voi încălzi patul îngheţat cu arzătoarele mele oase bătrâne!

Şi ea chiar a găsit ceva frumos în picioarele lui albe, grase, şi în fesele lui acoperite cu păr negru, şi în membrul înviorat, ridicat în timp ce se afunda sub pături, cu dinţii ascunşi în barbă clănţănindu-i în timp ce picioarele pipăiau cărămizile fierbinţi puse de servitori între cearşafuri. Gertrude se temuse, pentru ea însăşi, dar şi pentru Claudius, că pasiunea lor ar putea să nu supravieţuiască trecerii de la sălbăticia temătoare a adulterului la siguranţa căsătoriei oficiale; dar supravieţuise. În acest fel, se dovediseră amândoi hotărâţi şi onorabili în frământarea şi străduinţa lor de a se uni prin căsătorie. A fi cu Claudius în pat însemna a se

întâlni cu ea însăşi, aceea venită de departe, din alte timpuri, la o întâlnire sinceră şi nesilită.

Regele era înfierbântat. Noaptea trecută fusese un frig aspru, nemilos, stelele păreau picături îngheţate, dar în dimineaţa aceasta vântul însorit măturase bruma de pe căciulile albe ale Sundului şi zvon de acţiune a răsunat prin tot Elsinorul. Fusese programată o audienţă oficială pentru această dimineaţă, era ziua Sfântului Ştefan, şi orice nelinişte, orice urmă de regret rămase cu privire la otrava pe care o picurase în urechea fratelui adormit (gaura cernită, centrul universului, păruse să bea cu sete, de parcă ar fi supt chiar zenitul), toate aceste stafii erau acum binecuvântate de lumina binefăcătoare a soarelui care inunda sala cea mare; flăcările celor două şemineuri cu arce mari păleau în faţa razelor care intrau prin ferestrele înalte, deschise.

Cerul de afară arăta un albastru fără pată, mai limpede decât conştiinţa unui sfânt. *Totul se limpezeşte,* s-a gândit Claudius, *sub roata Cerurilor.*

Trecuseră două luni de la moartea fratelui său şi una de când o luase de soţie, în mare grabă, pe văduva regelui Hamlet.

Vorbele lui deschise în faţa Curţii adunate vor explica amândouă aceste întâmplări nepotrivite pe care, prezentându-le, pe faţă şi totuşi cu tact, le va trimite în istorie, ca şi cum ar construi blocuri ale fundaţiei pe care se sprijinea Doamna lui. Le va aminti sfetnicilor că a acţionat cu aprobarea lor; le va aduce la cunoştinţă că, hotărându-se să se căsătorească aşa de curând, discreţia lui urmase natura, dar că, la urma urmei, el, Claudius, era viu şi trebuia să se gândească la el, exact cum se gândea, cu cea mai cuminte durere, la dragul lui frate mort.

Viaţa este făcută din asemenea perechi de contrarii.

Făcută cu un echilibru grav şi măiestrie, transformând bocetul căsătoriei în muzică, această expunere va servi ca o mită pentru Hamlet, care, îmbrăcat într-un ostentativ costum de doliu, suspinând şi făcând observaţii dubioase, dădea de înţeles că respingea rapida capitulare a mamei sale în faţa cererii unchiului lui. Claudius vedea, cu răceală, că el şi nepotul lui, acum şi fiu vitreg, puteau ajunge la o duşmănie puternică, dar, până acum, tot efortul se desfăşură în direcţia reconcilierii, cum face cineva cu un copil bosumflat, ignorând insultele prost formulate ale imaturităţii şi deschizând larg braţele iertării paterne.

De asemenea, va reaminti auditoriului că Gertrude nu era nicidecum regină din întâmplare, ci strâns legată, prin sânge, de tronul Danemarcei, *o alăturare cu adevărat imperială* – expresie a cărei rezonanţă nu se va pierde printre cei ce nutreau gândul că pretenţia lui la tron era neîndreptăţită şi că alegerea lui era, oricum, neobişnuită prin graba cu care a fost făcută. Polonius, de asemenea, trebuia să urzească cu profesionalism aproape de autoritatea regală, la fel de aproape cum este inima de cap sau gura de mână, acest lord şambelan al celor doi predecesori respectabili ai regelui.

Devotatul bătrân curtean, cu inteligenţa lui fără pereche şi limbuţia sa, va reafirma în public că serviciul lui este încă apreciat, şi ar putea fi astfel implicată, odată cu serviciul lui, și tăcerea sa conspirativă.

Dacă Polonius s-ar retrage vreodată, i-a trecut cu neplăcere prin minte lui Claudius, retragerea ar fi mai degrabă în liniştea mormântului decât în orice altă situaţie intermediară, cum ar fi la conacul drăguţ de la Gurre Sø, unde-ar putea să-l cuprindă tentaţia de a reveni la putere, vânzându-şi în acest scop secretele. Omorul şi uzurparea, Doamne, sunt acizi aşa de puternici încât

întotdeauna ameninţă să dizolve cufărul în care au fost închişi.

Dar acum, Curtea, Statul, naţiunea, în cercuri largi de atenţie, trebuie liniştite. Deşi sceptrul pe care pusese mâna părea sigur, o stare de instabilitate invada spiritul public. Pregătirile pentru războiul de apărare pe care fluşturaticul Fortinbras cel tânăr, dorind să reîntrupeze spiritul militant al tatălui său, îl impusese Danemarcei umpleau chiar şi aerul Sabatului cu sunete de halebarde forjate şi de nave ciocnite şi distruse. Poveşti erau imaginate la limita fanteziei: existau zvonuri că santinelele de luptă din garda de la miezul nopţii văzuseră o apariţie în armură completă… În dimineaţa aceasta, în silabe clare şi frumos sunătoare, regele va domoli neliniştea generală cu o misiune diplomatică: Cornelius şi Voltemand vor fi trimişi cu documente ale căror articole, fiecare în parte, poartă pecetea ponderării hotărâte înspre Norvegia, spre fiul mai tânăr al ucisului Koll, o relicvă neputincioasă a vârstei eroice, ţintuit la pat şi lipsit de forţă, totuşi deţinând încă puterea regală, ceea ce nu-l putea scoate din joc. Misiva detaliată a lui Claudius îl va informa că nepotul lui, din proprie iniţiativă, nerenunţând însă la impozite şi resurse, care sunt ale Norvegiei, şi nu ale lui, intenţionează o retragere rapidă. Claudius cunoaşte această reţinere a timpurilor moderne cu privire la riscul de revoltă, printre nobili şi populaţie, deşteptată de aventurările sângeroase în căutarea câştigurilor trecătoare. Cruciadele şi eşecurile lor răsunătoare au scos eroismul din luptă. Bătrâna Norvegie, a decăzutului şi bolnavului de podagră frate mai tânăr al lui Fortinbras, va suprima această rudă cu sânge fierbinte şi Danemarca va avea numai de câştigat din pacea pe care a aranjat-o şiretul şi prudentul ei monarh.

În anticiparea acestor triumfuri diplomatice – simţindu-le, fiecare coastă a pieptului său îi

reverbera vocea, proiectându-i-o în colţurile cele mai depărtate ale sălii –, a prins mâna relaxată a reginei sub ascunzişul mantiilor lor cu trenă, în timp ce înaintau, împărţind zâmbete şi înclinându-şi capul, printre rândurile colorate ale poporului venit la Elsinore.

Hamlet era şi el acolo, privind pe jumătate adormit şi acru, cu barba roşie completată de un tricorn de catifea, pe care şi l-a scos cu un zâmbet ironic când Gertrude şi Claudius au trecut prin dreptul lui. Regele s-a întrebat care-ar fi putut să fie cauza lipsei de somn ce aşternea aşa o paloare pe faţa lui – fusese oare ţinut treaz până în zorii roşietici de Ofelia, care-i întunecase carnea? Ea nu era prezentă, fiind probabil încă în pat; o târfă începătoare. Tânărul Laertes, în contrast, arătând adunat şi odihnit, cu barba tunsă scurt, în stil parizian, şi o tunică comodă ce se oprea scurt la prohab, stătea drept alături de împuţinatul lui tată. Cei doi aveau o petiţie inofensivă, care îi fusese înaintată regelui. Deşi Polonius îşi scosese pălăria conică şi se înclina adânc, expunându-şi căpăţâna pleşuvă şi cârlionţii ciufuliţi de vrăjitor, Claudius a văzut că ochii strălucitori ai bătrânului cercetau în jur. I-a făcut cu ochiul regelui, e cu putinţă? Sau a fost numai un fir de praf ori razele de soare? Oricum, impresia lăsată era una neplăcută, iar Claudius, dând cu precauţie din cap drept răspuns, şi-a notat în minte că trebuie aranjată neîntârziat retragerea lordului şambelan.

Ce frumos a fost – felul în care mantiile regelui aduc în greutatea bordurilor lor de hermină un fior spiritual ce dă oricărei acţiuni minore o implicaţie majoră, mişcarea unui singur deget determină un curcubeu de consecinţe cu puterea unei săbii. Ca să fie astfel, o întreagă naţiune adunată lângă inima lui bătând cu putere şi toate reverenţele şi speranţele unui popor îndreptându-se spre el din îndepărtatele domenii ale Thyului şi Fynului, Mønului şi Skånului, a trebuit să se ivească în cele

din urmă un bărbat, în deplină putere, cu fiecare gând şi acţiune mărite de o semnificaţie eternă. A simţit o durere adâncă acolo, în centrul tuturor privirilor, inclusiv cele invizibile care pândeau din Ceruri, prin ferestrele mici de deasupra sa. Durerea lui era dreaptă, având blestemul primordial asupra lui. Totuşi, la ce serveşte iertarea dacă nu la a privi în faţă durerea? Venise vremea să-şi pună ordine în viaţă, prin penitenţă şi rugăciune.

După părerea lui, nu era imposibil; Biserica absolvea de păcate la fel de banal cum era pâinea zilnică şi abia dacă mai scumpă ca aceasta.

În timp ce el şi regina, la unison în dansul statal, au urcat cele trei trepte până la estrada pe care stătea tronul, gândul la pâine i-a readus în minte camera lor rotundă din căsuţa împrumutată, picnicurile adesea pierdute în favoarea ospăţului trupesc şi acea zi ploioasă, o ploaie care îngreuna frunzişul proaspăt într-o ceaţă verde, desluşită prin fereastra ascuţită şi strâmtă, un talmeş-balmeş de picuri zăngănind pe plăcile de ardezie, când ea, după ce hotărâse să o termine cu el, în loc să facă asta, şi-a dat jos rochia nouă de mătase şi i s-a arătat aşa cum va fi în Ziua Învierii, când se va ridica goală din mormânt, iertarea fiind împărţită în acea zi la fel de liber ca pâinile şi peştii.

Fierbând de dorinţă, el i-a simţit alături trupul tăcut, posedat, viu. Şi-a aruncat o privire spre ea, care, simţindu-i privirea, nehotărându-se dacă se cuvine să zâmbească în timpul unei aşa importante ceremonii, i-a adresat totuşi un zâmbet fugitiv. De câte ori o vedea – cu ochii ei gri-verzui, cu mica strungăreaţă, cu tenul rozaliu de copil încălzit de speranţă şi de joacă, cu părul arămiu nestăpânit nici sub greutatea coroanei de aur – îşi dădea seama ce era, pur şi simplu, real, orice altceva fiind un spectacol inutil şi fals. Era mai fericită măritată. Ca o corabie cu multe grinzi, ea intra uşor în siguranţa portului.

Aventura ei în provocare şi protestul adulterului fuseseră asemenea anilor lui de rătăciri prin sud, o excursie, o explorare a naturii ei, care, hotărât lucru, nu trebuie niciodată să fie reluată.

Cuplul regal a ocupat cele două tronuri, a căror aurire nu le protejase de stricăciuni ce muşcau din braţele vechi de tei şi mesteacăn, inclusiv, se spunea, bucăţi din Crucea Răstignirii şi din arborele primordial Yggdrasil. Claudius îşi ţinea cuvântarea în aşa fel încât să fie auzit de toată lumea. Discursul curgea bine, se gândea el. Regretele şi complimentele erau răspândite cu graţie calmă, complicitatea acţiunilor sale clarificată cu concizie, situaţia cu Fortinbras şi răspunsul regelui subliniate apăsat. Laertes, după ce-şi făcuse datoria de a participa la încoronarea regelui, a cerut îngăduinţa să plece din nou la Paris şi, desigur, cererea i-a fost aprobată, cu complimente pentru Polonius pe care numai bătrânul curtean, cu sentimentul importanţei sale, le-ar fi simţit ca excesiv de distante. Apoi, când Hamlet a răspuns prin câteva calambururi mormăite la întrebarea părintească a regelui cu privire la sănătatea lui, Gertrude l-a surprins pe Claudius luând cuvântul, alături de el, rugându-şi fiul să înceteze să-şi mai caute tatăl în praf.

— Toţi cei ce trăiesc trebuie să moară, i-a spus ea cu blândeţe, trecând de la natură la eternitate.

Realismul acestei femei care citea aşa de clar agitaţiile şi halucinaţiile bărbaţilor nu era nici măcar printre cele mai mici motive pentru care o iubea.

Şi când băiatul – băiat! La treizeci de ani! – a răspuns, în auzul întregii curţi, că numai el îl plânge cu adevărat pe regele Hamlet, Claudius şi-a asumat responsabilitatea de a fi el cel care continuă admonestarea încăpăţânatului: bărbaţii mor, fiecare tată a pierdut, la rândul lui, un tată, ca să nu mai spunem că e lipsit de bărbăţie şi

necuviincios să perseverezi în nenorocire, în mod inutil.

— Gândeşte-te la mine ca la un tată, i-a poruncit, amintindu-i apoi că este următorul la tron.

Meditase pe tema iubirii lui şi, în timp ce vorbea, o cadenţă iambică urmând, curgător, alteia, atenţia lui Claudius a fost atrasă de larma unor păsări – grauri, s-a gândit el, căci vocile erau mai stridente decât ale ciorilor – ce venea dinspre fereastra mică, albastră de deasupra. Păsările, simţind primăvara în apăsarea iernii, erau agitate şi zburau în stoluri spre acoperişurile din plăci de ardezie sfărâmicioasă încălzite de soare.

Câteva persoane din asistenţă au privit în sus, drama ce se desfăşura în faţa lor prelungindu-se poate prea mult. Ziua se retrăgea, aruncând romburi de soare pe lucrătura multicoloră şi pe scândurile late de stejar din sală, uzate şi crăpate. În zilele de demult, regii plictisiţi îşi mânau caii pe scările de piatră şi se duelau dedesubtul bârnelor, unde steagurile capturate de la cei învinşi se decolorau şi se uzau.

Claudius a încheiat convorbirea cu prinţul spunându-i răspicat că *nu* vrea ca Hamlet să se întoarcă la Wittenberg – ceea ce alţii nu îndrăzniseră să zică ani de zile.

— Este împotriva dorinţei noastre. S-a delectat privindu-l autoritar pe Hamlet, dar şi-a îndulcit cuvintele, oprindu-şi nepotul băţos să se încline, rugându-l să rămână, la Elsinore, „aici, în bucuria şi confortul ochilor noştri, curtean-şef, văr şi fiu al nostru“.

Gertrude şi-a jucat şi ea rolul, adăugând:

— Nu o lăsa pe mama ta să-şi risipească rugăciunile, Hamlet, te rog, rămâi cu noi; nu mai pleca la Wittenberg.

Copleşit de declaraţiile lor îngemănate de iubire, prinţul studia, pe sub sprâncenele întunecate, cele două feţe, ajunse la mijlocul vieţii, atârnate ca

nişte felinare în faţa lui – astre demne de ură, umflate de satisfacţie, şi sănătate, şi poftă neîntreruptă. A acceptat scurt, ca să scape de falsitatea pledoariilor lor conjugate.

— Mă voi supune cât voi putea mai bine.

— Bravo! a exclamat Claudius, uluit de concesia neaşteptată, iată un răspuns plin de dragoste şi corect.

Îl aveau. Era al lor. Imaginaţia regelui se îndrepta cu nerăbdare spre întâlnirile de îndrumare şi spre plăcutele discuţii în contradictoriu de care se va bucura împreună cu fiul lui vitreg, singurul din tot castelul Elsinore cu care se potrivea la inteligenţă, dar şi spre avantajul pe care o asemenea relaţie de familie i-l va aduce în inima mamei proaspăt îndrăgostite de fiul ei.

Era lui Claudius răsărise; ea va străluci în analele Danemarcei. Dacă va da dovadă de moderaţie în petreceri, ar mai putea rămâne pe tron zece ani buni. Hamlet va avea vârsta perfectă de patruzeci de ani în clipa când îi va reveni coroana. El şi Ofelia le vor dărui moştenitori, înşiraţi ca bobocii de raţă. Gertrude, văduva cu aură de sfântă, va păli încet în amintirea poporului. Jubilând la aceste gânduri, regele, ridicându-se pentru a părăsi sala, a anunţat cu voce mare că acordul lui Hamlet a adus zâmbetul în inima lui şi că va bea în sănătatea tuturor, iar tunurile vor risipi norii. Regina stătea alături de el, strălucind toată în bunătatea ei trandafirie, cu faţa luminată de mândrie pentru înfăptuirea lui. I-a luat mâna suplă într-o mână şi sceptrul greu în cealaltă. Se descurcase. Totul va fi bine.

Postfaţă

Desigur, acţiunea piesei lui Shakespeare continuă. Autorul datorează lui Kenneth Branagh şi ecranizării sale de patru ore după *Hamlet,* din 1996, o imagine revigorată a piesei şi a unor personaje de culise precum Yorick sau regele Hamlet. O referire la mercenariatul lui Claudius în străinătate poate fi găsită în IV.vii.83-84. Darurile lui seducătoare sunt menţionate de Fantomă în I.v.43-45. Lucrarea *On Hamlet* a lui Salvador de Madariaga (1948, ed. Rev. – 1964) enumeră câteva dintre numeroasele inconsistenţe ale piesei – o evidentă invizibilitate a lui Horaţiu anterioară întâmpinării lui de către Hamlet în I.ii.160, deşi era la Elsinore de două luni, ciudăţenia climei, care evoluează în patru luni de la somnul de după-amiază în livadă la „un frig aspru“ pe ambrazuri şi la culesul florilor de mai şi iunie de către Ofelia, precum şi comportamentul bizar al lui Hamlet, cu acele accente de egoism impenetrabil, marcând o paralelă între competiţia prinţului pentru auditoriu şi a autorului pentru propriul public. *Hamlet's perfection* (1994), de William Kerrigan, o prezentare total pozitivă şi entuziastă a piesei, conţine acest rezumat bântuit de lectura lui G. Wilson Knight, *The Wheel of Fire: Interpretations of Shakespearean Tragedy* (1930; ed. rev. – 1949): „Lăsând la o parte omorul, Claudius pare un rege capabil, Gertrude, o regină nobilă, Ofelia, o comoară de drăgălăşenie, Polonius, un sfătuitor plicticos, dar nu rău, Laertes, un tânăr original. Hamlet îi împinge pe toţi spre moarte“.